

קובץ אליונות לפרשת השבוע

פרשת נצבים תשפ"ה

הדלקת הנרות	מוצאי שבת	מוצש"ק 50 דק'	מוצש"ק 72 דק'	
ירושלים	6:04	7:15	7:33	7:55
בני ברק	6:19	7:17	7:31	7:53
חיפה	6:10	7:16	7:32	7:54
אשדוד	6:20	7:17	7:31	7:53
בית שמש	6:03	7:16	7:33	7:55
נוף הגליל	6:13	7:15	7:32	7:54
קרית גת	6:21	7:17	7:32	7:54

נערך ונסדר ע"י הבחור:

יחזקאל בן טילא פרומט ב"ר מנדל גלנדואר

רשימת הגיליונות לפי הסדר:

- א. פניני קודש
- ב. אמרי קודש
- ג. אוצר באר יעקב
- ד. עלים לתרופה
- ה. התקרבות
- ו. דברי תורה לפרשת השבוע
- ז. מייץ שבת אוצר
- ח. שבת בלעטל
- ט. קצר וחזק
- י. מעשה האפוד
- יא. פיוט במשנת רבותינו הק'
- יב. הילולא דצדיקיא
- יג. חיים של אושר
- יד. לב המלכות
- טו. וידעו
- טז. ואתה תחזה
- יז. היימישע שמחות

פניני קדש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוהר"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

א ווארט אויף די פרשה

האיש הנלכב מרבה בתשובה דייקא לאחר עסקו בתורה

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו (דברים ל, יד).

יש לפרש הקדמת "בפיו" ל"בלבבך" בהקדם מה שכתב בספה"ק **"נועם אלימלך"** (ליקוטי שושנה ד"ה נפשי): "יש בני אדם הנותנים לב להתחרט על עוונותיהם, ורואים איך אין עובדים הבורא ברוך הוא באמת, וזוהי עיקר תיקונם, כשהם יושבים עצמם ללמוד אומרים שכבר נתכפר להם בזה הכל... וכעת הם מתוקנים, כיון שכבר למדו מה לעשות להם עוד?...! אבל האיש הנלכב רואה תמיד שפלותו אפילו בעת התורה והמצוה, ואדרכה הוא נותן לב יותר לשוב מעבירות שבידו, באמרו בלבו איך עברתי על דברים מתוקים מדבש ונופת כו' כאלו יצאו מפי אלקים חיים, וכל מה שלומד הוא יותר קטן בעיני עצמו ונבזה ושפל". עכ"ל.

על פי זה נכון לפרש הכתוב **"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך"**, ועל פי פירוש ה"תרגום יונתן", ש"בפיו" מוסב על לימוד התורה בבית המדרש ("ארום קריב לכון פתגמא בבית מדרשיכון, פתחו פומכון למהוי הגיין בהון").

והמכוון בזה הוא, לבל תחשוב שלאחר שעסקת בתורה "בפיו" אינך זקוק עוד לשוב בתשובה "בלבבך", כיון שלמדתי מה לי לעשות עוד?!

אין הדבר כן! אלא, אחר שתעסוק בתורה הקדושה, עליך להתמלא הרהורי תשובה, וחרטה, **לא פחות** מהתשובה שעשית קודם לכן, אלא אדרכה! **הרבה יותר** מאותה תשובה, וכדרך האיש הנלכב ש"כל מה שהוא לומד הוא יותר קטן ונבזה ושפל בעיני עצמו".

(סעודה ב' תשסב)

א ווארט אויף סליחות

בני ישראל מתדפקים על דלתי הרחמים כעני בפתח

כדלים וכרשים דפקנו דלתיך. דלתיך דפקנו רחום וחנון נא אל תשיבנו ריקם מלפניך (סליחות).

בנוגע שבעולם, אם אדם ניגש לדפוק על דלתו של 'גביר העיירה', מסתמא יש לו עסקים עמו, ולכן הוא מתדפק על דלתו מתוך מחשבה שבדו"א יפתח לו את הדלת. אם אין לו כלום עם ה'גביר', לא יהיו לדפוק על דלתו, כי הוא יודע בבטחה שהלה לא יפתח לו.

לעומת זה, אם הלה הוא 'עני' המחזר על הפתחים, אז אם הגביר הוא בעל הרחמים, יפתח לו הדלת למרות שאין לו כלום עמו, כי ירצה לתת לו מתנה נדיבה, בגלל רחמנותו עליו.

בימי הסליחות אנו נגשים לדפוק על דלתי רחמים, ואנו רוצים שהקב"ה יפתח לנו הדלת. בשלמא אדם שיש לו 'עסקים' ו'קשרים', כביכול, עם הקב"ה, כי עשה רצון הבורא במשך השנה פה ושם, אז ניחא שהוא בא לדפוק, ומקוה שיפתחו לו. אבל אדם שמגיע למסקנא שלא עשה כלום במשך השנה, איך הוא מעז לדפוק על הדלת? למה הוא חושב שיפתחו לו?!

לכן בטרם נדפוק על הדלת נקדים ונקרא בקול גדול: **"לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך"**. לדאבונינו אין לנו 'עסקים' עמך, כי לא עשינו כלום במשך השנה, לא חסד, לא מעשים טובים. אבל בכל זאת, ראה נא בעינינו, **"כדלים וכרשים דפקנו דלתיך"**, באנו לבקש נדבה, בגלל ענינו ודחקנו, חסד ורחם עלינו!

ברם עדיין יש לחלק, כי ה'עני' אמנם אין לו עסקים עם הגביר, אבל גם לא הכעיסו, ואילו אנו לא די שאין לנו עסקים עם הקב"ה, גם הכעסנו אותו וגרמנו לו צער, ואיך נעז לדפוק על דלתו?!

לזה אנו כופלים ואומרים שוב: **"דלתיך דפקנו רחום וחנון"**, למרות שידענו שהכעסנו, העזנו לדפוק על הדלת, כי ידענו רוב רחמך וחסדיך שאתה רחום וחנון, אפילו לשפל שבשפלים, **"נא אל תשיבנו ריקם מלפניך"**, רק סלח לנו, מחל לנו, כפר לנו.

(סעודה ג' תשסג)

הנס בראש השנה - 'דין כללי'

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם וגו' (דברים כט, ט).

ברש"י (פסוק יב) בשם מדרש אגדה: "לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שנים, חוץ ממ"ט שבתורת כהנים, הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלו. התחיל משה לפייסם: 'אתם נצבים היום', הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כלייה, והרי אתם קיימים לפניו" יש לבאר הענין בהקדם מה שמצינו ב'טור' הלכות ראש השנה (א"ח תקפא): "מנהגו של עולם, אדם שיש לו דין, לובש שחורים ומתעטף שחורים וכו', לפי שאינו יודע איך יצא דינו, אבל ישראל אינן כן, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים וכו', ואוכלין ושותין ושמחין בראש השנה, **לפי שיודעין שהקב"ה יעשה להם נס**".

ונראה לבאר ענין ה'נס' האמור כאן, כי הנה כאשר מלך יושב על כסא דין, ובני-ישראל עוברים לפניו כבני מרון כל אחד לחוד, אז מורא יעלה על לב, כי "מי יצדק לפניך בדין".

לכן העניק לנו הקב"ה את ה'שופר' המאחד ומקשר נשמות ישראל בכנופיא חדא ("תרועה" מלשון ריעות), ומתוך אחדות זו, הקב"ה עומד מכסא דין, שבו היה דן כל אחד לחוד, והוא יושב על כסא רחמים, שבו הוא דן את כולם "בסקירה אחת", ומתוך כך הם יוצאים זכאים, כי 'כללות ישראל' הם תמיד בתכלית השלימות, וזה גופא הוא ה'נס' הנעשה להם לישראל בראש השנה.

הוא האמור בפרשתנו, כי כששמעו ישראל את פרשת התוכחה, שמו על לבם נקודה נוראה, כי התוכחה שבפר' בחוקותי מסתיימת בכמה פסוקים של ברכות ("זוכרתי את בריתי יעקב... זכרתי להם ברית ראשונים" וגו' [ויקרא כו, מה-מח]), ושם עדיין מצאו פתח תקוה, ואילו בתוכחה שבפר' כי תבוא כתובים 'קללות' עד הסוף, ועל כך הוריקו פניהם: 'מי יוכל לעמוד באלו?!' אז פייסם משה ואמר להם, שידייקו בפסוקי התוכחה שנאמרו כולם בלשון יחיד, ואילו תיכף לאחר התוכחה עבר לדבר עמהם בלשון רבים (דברים כט, א-ח): "אתם ראתם... למען תשכילו את כל אשר תעשון".

והרמז בכך הוא, שהקללות יוכלו לחול רק כשהיו במצב של יחידים, אבל כשהיו 'רבים' באחדות, אז "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם", שאז לא יהא הדין 'דין פרטי', אלא 'דין כללי' של כולם ביחד, ואז יזכו לברכה ולא לקללה, כי ה'כלל' תמיד בשלימות.

(סעודה ג' תשסב)

העבודה בחודש אלול - למען יידע על מה הוא צריך לשוב בתשובה

והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה... ושבת עד ה' אלקיך וגו'. ומל את ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך וגו'. ואתה תשוב ושמעת בקול ה' וגו' (דברים ל, א-ח).

סדר התפלה הוא "חנונו מאתך דעה בינה והשכל... השיבנו אבינו לתורתך... והחזירנו בתשובה שלימה לפניך... סלח לנו אבינו כי חטאנו".

ביאור סדר זה הוא, כי אמנם האדם צריך להתחיל בתשובה בטרם כל עבודה אשר יעבוד לפני קונו (כי "ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי"), אבל אותה תשובה רחוקה מן השלימות, כי הוא אינו יודע כלל על מה הוא צריך לשוב בתשובה, ונדמה לו שברוב הדברים הוא בשלימות, והוא צריך להתעורר בתשובה רק על דא ועל הא, ותו לא.

ואמנם, כאשר יעסוק בתורה ("חנונו מאתך דעה בינה והשכל", השיבנו אבינו לתורתך") ועבודה ("וקרבנו מלכנו לעבודתך"), אז ייפקחו עיני שכלו לראות מה חטא וכמה חטא, ומכף רגל ועד ראש אין בו מתום, ואז יוכל לשוב בתשובה כהוגן ("והחזירנו בתשובה שלימה לפניך").

זהו ביאור פסוקי פרשתנו, כי אמנם, לאחר שיבואו עליך הברכה והקללה תתעורר בלבך בתשובה, אבל תשובה זו תהא רחוקה מן השלימות, כי לא תדע כלל על מה לשוב, אבל כאשר מכח התשובה תעסוק בתורה, אז תזכה בכח קדושתה למתנה נפלאה של **"ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך"**, ומילת ערלת הלב תאיר את עיניך לדעת כמה חטאת ומה חטאת, ואז דייקא **"ואתה תשוב"** בתשובה שלימה לפני קונך, מתוך הכרה בגדלות קונך, ובשפלות מצבך.

ומכאן למדנו ביאור נכון להקדמת חודש אלול לחודש תשרי, כי שלימות התשובה בתשרי תבוא רק לאחר מילת ערלת הלב ופתיחת עיני השכל בחודש אלול. (פתיחת הזמן - אלול תשסד)

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ברכה בינעל אייזיק ע"ה בת הרה"ח ר' דוד מנשה זינגער ז"ל הונצחה על ידי בני המשפחה שיחי'

כלל חסידי בעלזא משתדלים ומתאמצים ביתר שאת ועוז להעתיר בתפילה למען המשך חיזוק כוחותיו ובריאותו השלימה של אבינו רוענו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בפיך - באלול; ובלבבך - בראש השנה

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו (דברים ל, יד).

הדיוק ידוע מהו פשר הקדמת "בפיך" ל"בלבבך", הרי הסדר הוא הפוך?!

וביאר כ"ק מהר"ם מבילגורייא ז"ע על פי דברי ה"מגן אברהם" בהלכות ראש השנה (סימן תקפד ס"ק ד), שבראש השנה אסור להתוודות על החטאים בפה, כי ראש השנה הוא "יום הדין", ואם יתוודה בפה, יהיה פתחון פה למקטרגים לקטרג, ולכן הויודו והתשובה ביום זה צריכים להיות רק במחשבת הלב.

לעומת זה, בחודש אלול אין שליטה מצד המקטרגים, כי הלא חודש זה הוא חודש של רחמים ורחון, ולכן אז מותר להתוודות בפה, מבלי לחשוש משמיעת המקטרגים.

עתה מיושב היטב סדר הכתוב: "כי קרוב אליך הדבר מאד" הוא מצות התשובה (רמב"ן שם ל, יא), "בפיך" - בחודש אלול, שאז מותר להתוודות בפה, ואחר כך "בלבבך" - בראש השנה, שאז אסור להתוודות בפה.

(קידושא רבה תשלח)

סיפורי קודש על כ"ק מרן מהר"ש ז"ע - ז"ך אלול

לאחר שברח הרה"ק ר' ישראל מרוזין ז"ע מרוסיה, לאחר שהעלילו עליו עלילות וכלאוהו בבית הסוהר, קבע מושבו באחוזה 'פאטיק' בעיירה סאדיגורא. באותה תקופה הגיעו רבים מגדולי הדור לבקר, ובין המבקרים היה הרה"ק ר' שלום מקאמינקא ז"ע מגדולי תלמידיו של כ"ק מרן ז"ע.

באותו ביקור אמר לו הרה"ק מרוזין: "שמעתי שה'עולם' עושים 'עסק' מה'מופתים' המתגללים מתחת שלחן רבכם הגדול מבעלזא, וכי מהי הרבנות והמעלה בדרך זו של 'מופתים'?!".

השיבו הרה"ק מקאמינקא: "הרבי שלי אינו עוסק ב'מופתים', אלא כאשר מגיע אליו מר-נפש ושח בפניו את צרתו, הריהו מברך אותו בישועה, ומבקש בעדו רחמים, וכל מה שהוא אומר הקב"ה מקיים". שאלו הרה"ק מרוזין: "מפני מה יפה כוחו של רבכם הגדול שהוא נענה לאלתרו?!" והשיב הרה"ק מקאמינקא: "בכח התורה הקדושה".

(סעודה ב' תשל"ו)

"אם כן", אמר לו הרה"ק מרוזין, "תזכירו גם אותי אצלו..."

סיפר כ"ק מרן מהר"א ז"ע לאחיו כ"ק מרן מהר"ם מבילגורייא ז"ע:

פעם הגיעו לבעלזא כמה אברכים מחסידי קאצק, ובהנכנסם אל כ"ק מרן מהר"ש ז"ע, בקשו שידבר עמם קצת דברי חסידות. כ"ק מרן ז"ע דחה אותם פעם אחר פעם, ונתעכבו בבעלזא למשך זמן, עד שיום אחד קרא להם כ"ק מרן ז"ע ואמר להם:

"איך בין גיווען א יונגערמאן, בין איך דורך געגאנגען אלע דרכי חסידות, האב איך געזעהן אז די בעסטע דרך החסידות איז צו לערנען אביי ורבא, און פאר'ן צו א צדיק אמת" (בהיותו אברך, עבדתי וחקרתי את דרכי החסידות, וראיתי שדרך החסידות הטובה ביותר היא לימוד הויות דאביי ורבא ונסיעה לצדיק אמת).

כאשר סיים כ"ק מרן ז"ע את שיחתו, הורה לגבאי ר' אלימלך להכניס לכבודם 'לעקיך און בראנפיך'. כ"ק מרן מהר"א ז"ע הפטיר את סיפורו:

"עבור חסידים אלו היתה זו זכייה אמיתית ונדירה, כי לא היתה דרכו בקודש לדבר 'חסידות' עם החסידים, ורק כשהיו שואלים אותו עצות בעניני עבודת ה' היה משיב לשואלים דבר".

(סיום ה"ס - מנ"א תשעב)

ב'בראד' היה ה'קלויז' העתיק המפורסם, שהגה"ק ה"מעשה רוקח" ז"ע היה מתפלל בו, וצדיקים וקדושים העידו על שגב קדושתו של 'קלויז' זה, עד ש"מרגישים בו קדושת בית המקדש" מכח ה'רושם' שהטביע בו ה'מעשה רוקח" (כך העיד הרה"ק ה"אהוב ישראל" מאפטא ז"ע).

ב'קלויז' זה נהגו דורי-דורות להתפלל בנוסח אשכנז. פעם התפלל שם כ"ק מרן ז"ע בנוסח ספרד, ולאחר התפלה התבטא כ"ק מרן ז"ע, כי הבעלי בתים שבנו את בית הכנסת באו אליו מעלמא דקשוט, "און זיי האבען געריסען ביי די פאלעס" (- בכנפי בגדו) לאות מחאה על שהתפלל בנוסח ספרד.

(סעודה ב' תשל"ו)

מורו זה נודע על ידידותו הרה"ק ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א לעלוי נשמת אביו החסיד המפורסם המפורסם והנודע, אש קודש לבעלזא ר' אליעזר ב"ר אברהם צבי יל פריעד

יומא טבא - בגלל קבלת עול המצוות במחשבה

המהר"ל כותב בספרו "ים של שלמה" (פרק ז' דבבא קמא), שסעודת בר מצוה היא סעודת מצוה, ומותר לאכול בה בשר אפילו בתשעת הימים.

ומביא ראיה מהא דאיתא בגמרא (קידושין לא, א): "אמר רב יוסף, מריש הוה אמינא, מאן דהוה אמר לי הלכה כרבי יהודה דאמר סומא פטור מן המצוות, עבידנא יומא טבא לרבנן, דהא לא מפיקינא [שהיה סגי נהור] והא עבידנא. השתא דשמענא להא דאמר רבי חנינא 'גדול מצוה ועושה יותר ממי שאינו מצוה ועושה', מאן דאמר לי דאין הלכה כרבי יהודה עבידנא יומא טבא לרבנן" [סעודה לתלמידים].

הרי שרב יוסף רצה לעשות יומא טבא על עצם הגילוי שהוא "מצווה ועושה". והלא הדברים קל וחומר, אם על עצם הגילוי רצה לעשות יומא טבא, כל שכן וכל שכן בהגיע הזמן עצמו, שבו נעשה הנער "מצווה ועושה", בוודאי ראוי לקבעו ליום טוב.

והקשה על כך המהר"ל דיסקין זצ"ל, שאין הנידון דומה לראיה כלל, הדנה בתורה יש רמ"ח עשין ושס"ה לאוין, ועל קיום העשין מקבל האדם שכר, ובעברו על הלאוין הריהו מקבל עונש, נמצא שהאדם בהאי עלמא נתון לריווח מצד העשין, ולהפסד מצד הלאוין.

והנה, הסומא מוזהר על הלאוין לכו"ע, וכל הנידון הוא רק על העשין אם הוא מחויב בהן או לא, ואם כן מובן לנכון שכאשר נתגלה לרב יוסף שהוא מחויב בעשין, רצה לחוג יום זה בדיצה ובחדוה, מאחר שעד עתה סבר שיש לו רק הפסד (מצד הלאוין) ולא ריווח (מצד העשין), ועכשיו נודע לו שיש לו גם ריווח (מצד העשין).

ברם, בהגיע הנער לגיל המצוות המציאות שונה לחלוטין, כי עד עתה היה פטור משניהם, שהרי לא היה מחויב בעשין וגם לא היה מוזהר על הלאוין, ועתה באין שניהם כאחד, ההפסד מצד הלאוין והריווח מצד העשין, ומי לחשך לדון שעל כגון דא יש לחגוג יומא טבא? אם אמנם שיש לשמוח על צד הריווח, הרי באותה מדה יש לדאוג על צד ההפסד?!

ויש לומר, דמאחר שבו ביום הוא מקבל על עצמו בקבלה גמורה לקיים את כל המצוות כולן, יפה כחה של קבלה זו להאיר כבר מעכשיו בנפשו את אורן ויקרתן של המצוות, שהרי אמרו ז"ל (קידושין מ, א) "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה", ואם כן, על ידי הקבלה נחשב כקיום המצוות בפועל (כמדה מסוימת), ובאשר לעבירות שעליון ייענש, הרי לא קיבל על עצמו לעשות עבירה, אלא להיפך, ורק אם יעבור עבירה, ח"ו, אז ייענש ויגרום פגם בנפשו ממילא אתי שפיר דביום הבר מצוה עבידנא יומא טבא, כיון דאור המצוות כבר מאיר בנשמתו תיכף עם קבלת העול, ואילו פגם וחשכות העבירות יחולו רק אם יכשל בהם, רח"ל.

על הנדריק

"קבלתי, להמתיק הדינים והגבורות, לגמור כל ספר תהלים. נרמז בפסוק (תהלים קו, ב): 'מי ימלל גבורות ה' - ימלל מלשון מלילות', מלשון 'מולל' וזורק' (עי' שבת יב, א). ולפי זה הפירוש הוא, מי שירצה לכתוש ולמולל הגבורות, ישמע כל תהלתו' - היינו כל ספר תהלים."

אגרא דפראקא את שמח

כל אחד ואחד מאשי שלימינו מקבל על עצמו לומר 'קאפיטל יומי' קבוע לזכות עשרת ראשני!

02-566-7676 (+97225667676)

תורתנו והוקרתנו נתונה לידידינו שתרמו מהונם להצלחת הוצאת גליון זה

ברכת מזל טוב
לידידנו ראש הכולל
הרב 'יהושע בודנר שליט"א
לרגל שמחת הולדת בתו

המאחלים
חברי כולל חפץ חיים
בעיון ולמעשה בארץ הקודש

לעילוי נשמת
העסקן הדגול הרה"ק ר' אברהם יהודה ב"ר ישעיהו עקיבא ז"ל פיינר
נפטר ביום כ"ג אלול שנת תשע"ח לפ"ק

הרה"ק ר' אלימלך גלנדאר שליט"א - ב"ש
לרגל שמחת הולדת בתו
במז"ט ובשעט"מ

הרה"ק ר' שמואל אהרן דיער שליט"א - אשדוד
לרגל שמחת הבר מצוה
לבנו הבה"ח מנחם נ"ו

הרה"ק ר' מנחם יהודה פדר שליט"א - ירושלים
לרגל שמחת הולדת בנו
במז"ט ובשעט"מ

הרה"ק ר' מנחם דוד גליק שליט"א - אשדוד
לרגל שמחת הולדת בנו
במז"ט ובשעט"מ

הרה"ק ר' אהרן ב"ר מ' שליט"א - אשדוד
לרגל שמחת הבר מצוה
לבנו הבה"ח 'שלמה אלימלך נ"ו
במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

הרה"ק ר' אלימלך פריד שליט"א - ק"ג
לרגל שמחת הולדת בתו
ושמחת הבר מצוה
לבנו הבה"ח 'יקותיאל יוסף חיים נ"ו

פֿײַני קײַטש

לאור תורתו של ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

אידיש

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות"
שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

בס"ד, שנה ד', גליון רט
פרשת שופטים - תשפ"ה לפ"ק

א ווארט אויף די פרשה

די בעסטע וועג פון תשובה - לערנען די הייליגע תורה

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום וגו', לא בשמים הוא לאמר וגו', ולא מעבר לים הוא לאמר וגו', כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו (ל, יא-ד).

עס איז דא דריי סארטן 'התעוררות' וואס וועקן אויף א מענטש צו תשובה: א. א התעוררות וואס קומט אין די דערהויבענע צייטן, אזוי ווי למשל אין די טעג פון אלול און תשרי. עס זענען דא וואס ווערן שוין נתעורר אנהייב חודש אלול; אנדערע ווערן נתעורר 'די ערשטע טאג סליחות', און עס זענען דא וואס ווערן נאר נתעורר ראש השנה אדער יום כיפור, אבער צום סוף ווערט יעדער נתעורר צו תשובה. ב. א התעוררות וואס קומט דורך דעם וואס א מענטש האט יסורים ח"ו (ברכות ה, א). ג. און עס איז דא א התעוררות וואס מען באקומט דורך לערנען די הייליגע תורה, ווייל די תורה ווייזט פאר א מענטש זיינע עבירות וואס ער האט געטוהן (זוה"ק ח"ג כג, ב), און אזוי אויך לערנט זי איהם אויס ווי גוט און געשמאק איז צו גיין אויפ'ן ריכטיגן וועג.

דער דריטע וועג - דאס איז די בעסטע וועג, ווייל די ערשטע וועג איז דאך נאר דא אין געוויסע זמנים, און דער צווייטע וועג - פון יסורים - איז נישט קיין 'לכתחילה', ווייל דעמאלטס האט דער מענטש נישט קיין ישוב הדעת, אבער די וועג פון לערנען תורה דאס איז אלעמאל דא, און די תשובה וואס קומט ארויס פון דעם איז מיט א ישוב הדעת און מנוחת הנפש.

דאס זאגט די תורה: "כי המצוה הזאת" - דאס מיינט די מצוה פון תשובה (רמב"ן), "לא בשמים הוא" - דער וועג דערצו איז נישט דווקא דורך די דערהויבענע צייטן, א בחינה פון 'שמים', "ולא מעבר לים הוא" - דאס איז א רמז אויף יסורים וואס ווערן אנגערופן 'ים' (אכ"ה, ג), "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך" - דער בעסטע וועג איז דורך לערנען תורה מיט די מויל, און דורך דעם וועט זיין: "ובלבבך לעשותו" - די הארץ וועט נתעורר ווערן צו תשובה שלימה

(סעודה א' תשנה)

א ווארט אויף ענינא דיומא

מיר בעהטן אז מיר זאלן א גאנצע יאר קענען זיין נאנט צום באשעפער

אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח, אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו (תהלים כז, ד-ז).

דער בעל שם הקדוש זי"ע האט געזאגט א משל צו א קעניג וואס האט אמאל געלאזט אויסרופן אז ווער עס וויל עפעס בעטן פון דער קעניג קען קומען צו איהם און מען וועט איהם ערפילן זיין פארלאנג. אלע מענטשן זענען געקומען צו גיין, און יעדער איינער האט געבעטן זיינע בקשות, און איין קלוגע מענטש האט געזאגט פאר'ן קעניג אז ער האט נאר איין קליינע בקשה, אז דער קעניג זאל איהם געבן רשות אריינצוקומען אין זיין פאלאץ יעדן טאג און רעדן צו איהם ווען ער וויל, און אין דער בקשה איז דאך שוין ממילא אריינגערעכנט אלע בקשות וואס באשטייט.

דאס קען אויך זיין די כוונה וואס מיר בעטן אין די יעצטיגע הייליגע טעג ווען מיר זענען נאנט צום אייבערשטן, אז מיר זאלן אלעמאל קענען בלייבן נאנט צום אייבערשטן. "אם תקום עלי מלחמה" - עס זענען די מלאכים וואס זענען מקטרג אויף מיר, "בזאת אני בוטח" - איך פארלאז זיך אויף יום כיפור [וואס עס שטייט "בזאת" יבוא אהרן"], וואס דעמאלטס טוט מען תשובה און דער אייבישטער איז מוחל די עבירות; אבער "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש" - איך בעהט פאר'ן אייבערשטן, אז "שבתי בבית ה' כל ימי חיי" - נישט נאר יום כיפור זאל איך זיין נאנט צום באשעפער, נאר איז זאל א גאנצע יאר זוכה זיין צו זיין בבית ה', און "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו".

(סעודה ג' תשלא)

דורך זיך שטארקן אין 'אמונה' איז מען זוכה צו א גוט געבענטשט יאר

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם וגו' (כט, ט).

עס איז דא א 'מסורה' פון 4 פסוקים וואס עס שטייט דער ווארט "אתם": א. "אתם נצבים היום וגו'"; ב. "אתם קחו לכם תבן" (שמות ה, יא) וואס שטייט ביי גלות מצרים; ג. "אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים" (שם יט, ד) וואס שטייט פאר קבלת התורה; ד. "אתם עדי נאום ה'..." למען תדעו ותאמינו... כי אני הוא, לפני לא נוצר א-ל ואחרי לא יהיה" (ישעיה מג, י).

דער רמז דערפון איז אזוי: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם", דאס מיינט מען דער גרויסע טאג פון ראש השנה וואס מיר שטיין אלע מיט א פחד פאר'ן באשעפער, און מיר זענען זיך מתבונן אין אונזערע נידריגע מצב, און מיר ווערן שטארק צובראכן.

אבער דער עיקר עבודה אין ראש השנה איז צו 'ממליך' זיין דעם אייבערשטן, וואס דאס מיינט - צו 'איינבאקן' אין אונזערע הערצער די אמונה אין דעם איין איינציגן באשעפער, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק: "אתם עדי נאום ה'... כי אני הוא, לפני לא נוצר א-ל ואחרי לא יהיה".

און דעמאלטס וועלן מיר זוכה זיין צו א גוט געבענטשט יאר, אזוי ווי מיר טרעפן ביי יציאת מצרים, אז כאטש אידישע קינדער זענען געווען דעמאלטס אין זייער א נידריגע מצב, ווען פרעה האט גוזר געווען אויף זיי "אתם קחו לכם תבן", פונדעסטוועגן - אין זכות פון די 'אמונה' וואס זיי האבן געגלייבט אין אייבערשטן (שמו"ר כג, ה) - האט זיי דער אייבישטער אויפגעהויבן צו די גרעסטע מדרגות, אזוי ווי עס שטייט אין פסוק: "אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים".

און די זעלבע זאך איז אויך ראש השנה, דורך דעם וואס מען שטארקט זיך אין אמונה אין אייבערשטן, איז מען זוכה צו "אתם נצבים היום", צו ביישטיין דער מענטש און ווערן פארשריבן לאלתר לחיים טובים ולשלום.

(סעודה א' תשלב)

דווקא אין די טעג פון 'דין' זענען מיר זייער נאנט צום באשעפער

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם וגו' (כט, ט).

זאגט רש"י (שם יב), אז ווען די אידן האבן געהערט די אלע קללות, האבן זיי זיך דערשראקן און געזאגט: ווער קען שטיין אין דעם? האט זיי משה רבינו בארואיגט: "אתם נצבים היום", די קללות שטעלן איין אוועק פאר איהם. - דארף מען פארשטיין: מיט וואס האט דא משה רבינו בארואיגט די אידן קען דען זיין אז ער האט זיי געזאגט אז מען דארף נישט מורא האבן פון די קללות?!

דער תירוץ איז, אז מיר זעהן אז אלעמאל ווען עס איז א צייט פון 'דין', כאטש עס איז זייער מורא'דיג, איז אבער דער אייבישטער זייער 'נאנט' צו די אידן, מער פון אנדערע צייטן. אזוי ווי למשל ראש השנה, פון איין זייט איז עס טאקע א פארכטיגע 'יום הדין', אבער דאס האט אויך זייער א גרויסע מעלה - דער אייבישטער קוקט זיך אום אויף אונז, "בבקרת רועה עדרי", און מיר דערנענטערן זיך זייער שטארק צו איהם, אסאך מער פון א גאנצע יאר, אזוי ווי עס שטייט (ירמיה יח, א) אז "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב" גייט ארויף אויף די עשרת ימי תשובה, און דאס איז פאר אונז א געוואלדיגע חיזוק.

דאס זאגט דער פסוק: "אתם נצבים היום", וואס דאס מיינט מען דער טאג פון ראש השנה; און רש"י זאגט אז די אידן האבן זיך זייער שטארק דערשראקן פון די קללות און פון דער מידת הדין. און משה רבינו האט זיי בארואיגט, ער האט זיי נישט געזאגט אז מען דארף נישט מורא האבן פון די 'תוכחה', נאר ער האט זיי געזאגט אז די טעג פון 'דין' האבן אויך זייער א גרויסע 'מעלה', ווייל אין די טעג דערנענטערן מיר זיך זייער שטארק צום אייבערשטן, וואס דאס אליינס איז די בעסטע זאך וואס עס איז פארהאן, אזוי ווי עס שטייט (תהלים עג, כח): "ואני קרבת אלקים לי טוב".

(סעודה ג' תשמא)

אויבן אין הימל גרייט מען זיך 3 טעג פאר ראש השנה צו 'מלמד זכות' זיין אויף אידישע קינדער

עס איז באקאנט וואס כ"ק דער מיטעלע רב זי"ע האט געזאגט נאך די פטירה פון זיין גרויסע טאטע כ"ק דער ערשטער רב זי"ע, אז דערפאר איז ער נפטר געווארן זיך אלול, ווייל עס שטייט אין 'מגן אברהם' (סי' תקפא ס"ק ט) בשם דער של"ה הקדוש, אז א 'שליח ציבור' דארף זיך צוגרייטן צו די תפילות פון די הייליגע טעג לכל הפחות דריי טעג פאר ראש השנה. און אזוי ווי דער ערשטער רב זי"ע איז דאך געווען א 'שליח ציבור' אויף די וועלט, און מען האט איהם 'מכבד' אז ער זאל אויך זיין א 'שליח ציבור' אויבן אין הימל, דערפאר האט מען איהם שוין 'ארויף גערופן' דריי טעג פאר ראש השנה, כדי ער זאל זיך קענען צוגרייטן אין די דריי טעג צו די תפילות פון ראש השנה אזוי ווי עס דארף צו זיין.

מען דארף פארשטיין די ווערטער פון דער מיטעלע רב, דער מושג פון 'הכנה' איז דאך נאר שייך אויף די וועלט, אזוי ווי עס שטייט אין גמרא (ע"ז ג, א) אז אויף די וועלט 'גרייט מען זיך צו' צו יענע וועלט, אבער וואס איז שייך דער ענין פון 'הכנה' אויף יענע וועלט?!

מען קען דאס פארענטפערן מיט א הייליגע 'ווארט' פון דער ערשטער רב זי"ע, וואס ער האט געפרעגט אויף דער נוסח וואס מיר זאגן ראש השנה ביים דאווענען (פיוט 'נתנה תוקף'): **"ומלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזרו"**, דארף מען פארשטיין פארוואס ציטערן אזוי שטארק די מלאכים פון דער יום הדין, ביי זיי איז דאך נישט שייך קיין מצוות און עבירות?!

האט דער ערשטער רב ערקלערט, אז דער תפקיד פון די מלאכים איז צו 'מלמד זכות' זיין אויף אידישע קינדער, און ווען זיי זעהן ווי שטארק דער אייבישטער ווארט און קוקט אויס אז מען זאל זאגן גוט'ס אויף אידן, ווערן זיי פיל מיט פחד און שרעק אפשר טוהן זיי נישט גענוג דער גרויסע תפקיד וואס עס ליגט אויף זיי.

און מיט דעם קען מען אויך פארשטיין דער ענין פון די 'הכנה' צום דאווענען אויבן אין הימל. ווייל ווען די הייליגע צדיקים גיין ארויף אויבן אין הימל איז אויך דאס זייער תפקיד - צו 'מלמד זכות' זיין אויף כלל ישראל און פועלן פאר זיי א גוט געבענטשט יאר מיט אלעם גוטן.

און דערפאר איז דער ערשטער רב ארויף געגאנגען אויבן אין הימל דריי טעג פאר ראש השנה, כדי אז ער זאל קענען צוגרייטן 'פעקלעך' פון גוטע ווערטער אויף אידישע קינדער, וואס דורך דעם וועלן זיי זוכה זיין צו א גוט געבענטשט יאר מיט אלע גוטע השפעות אן קיין שיעור.

(י"ך אלול תשלח)

אויף ענינא דיומא 'תכלה שנה בברכותיה'

א חסיד איז אמאל אריין געקומען צו הרה"ק רבי אהרן פון טשערנאביל זי"ע געציילטע טעג פאר ראש השנה, און ער האט איהם געזאגט: "דער רבי זאל משפיע זיין אז עס זאל שוין זיין 'תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה'".

האט איהם רבי אהרן טשערנאביל'ער געענטפערט: "דער אייבישטער זאל העלפן אז עס זאל זיין 'תכלה שנה בברכותיה', עס איז נישט גענוג אז די יאר זאל זיך ענדיגן אן קיין קללות, נאר מיר בעהטן אז די יאר זאל זיך ענדיגן מיט גוטע ברכות...".

(ח' כסלו תשסג)

*

די וואונדערליכע 'תורה' פון דער רב זכרנו לברכה

ווען דער הייליגע רב זכרנו לברכה איז געווען א קליין קינד, האט ער געהאט א מלמד וואס האט געהייסן רבי אבנר. איינמאל איז דער ר' אבנר געקומען צו זיין זיידע, כ"ק דער מיטעלע רב זי"ע, און געזאגט אז ער וויל שוין נישט לערנען מיט דאס קינד, ווייל ער האט זייער א גרויסע נשמה, און ער זאגט הויכע דברי-תורה, און ער האט מורא צו לערנען מיט איהם. האט דער מיטעלע רב גערופן דאס קינד, און איהם געזאגט אז פון היינט און ווייטער זאל ער מער נישט זאגן קיין 'תורות'.

עס איז אריבער א שטיק צייט און עס איז אנגעקומען די 'סליחות טעג', און דער מלמד האט געמוטשעט דאס קינד זאל זאגן עפעס א 'תורה'. האט דער רב ז"ל געזאגט אזוי: "מיר זאגן ביי די סליחות 'עשה למען יונקי שדים שלא חטאו... עשה למען תינוקות של בית רבן...', דארף מען פארשטיין וואס איז דער מעלה פון דעם, זיי האבן דאך נישט קיין יצר הרע? נאר דאס איז א רמז אויף די 'בעלי תשובה' וואס זיי זענען אזוי ווי געבוירענע קינדער, און מיר בעטן אז דער אייבישטער זאל אונז העלפן אין זייערע זכות".

ווען ר' אבנר האט דאס שפעטער נאכגעזאגט פאר דער מיטעלע רב, האט ער גערופן דאס קינד און איהם געזאגט: "איך האב דיר דאך געזאגט אז די זאלסט נישט זאגן קיין תורות", און פון דעמאלסט האט ער שוין נישט געזאגט דברי-תורה...

(סעודה ב' פרשת ואתחנן תשלח)

*

"ולנו בושת הפנים"

אין איינע פון די 'סליחות טעג' איז געווען א גרויסע 'עולם' אין דער בית המדרש פון דער הייליגער רז"ינער זי"ע, און מען האט געווארט א לאנגע צייט אז דער רבי זאל הייסן אז מען זאל אנהייבן צו זאגן 'סליחות' [און רז"י'ן איז דער מנהג אז די רבי'ס דאווענען אין א באזונדערע צימער]. אבער עס גייט אריבער א שעה צוויי און דער רבי האט נאכנישט געהייסן אז מען זאל אנהייבן.

די חסידים האבן זיך נישט דערוואגט אריין צו גיין צום רז"ינער כדי צו זעהן וואס איז געשען, אבער ווען עס איז אריבער נאך א שטיק צייט האט זיין זיידע אריינגעקוקט דורכ'ן פענסטער, און צו זיין גרויס וואונדער האט ער געזען ווי זיין טאטע ליגט אויפ'ן ערד בפשוט ידים ורגלים און וויינט ביטערליך...

ווען דער רז"ינער האט באמערקט זיין זיידע, האט ער זיך אויפגעשטעלט און געזאגט: "איך האב זיך אנגעהויבן צו גרייטן צו 'סליחות', און ווען איך האב זיך מתבונן געווען אין די ווערטער פון די תפילה: 'לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים', און איך האב אריין געטראכט ווער איז דער 'לך' און ווער איז דער 'לנו', בין איך געווארן אינגאנצן צובראכן און איך האב זיך געפרעגט: וויאזוי קען איך זיך שטעלן דאווענען?! - און דערפאר האב איך נישט געקענט אנהייבן 'סליחות' פון גרויס בושא וכלימה...".

(שיחת קודש אלול תשכט)

*

אויף אויף כ"ק דער ערשטער רב זי"ע - כ"ז אלול

ווערן א דין אין בית-דין של מעלה

ווען כ"ק דער ערשטער רב זי"ע האט אויפגעהערט צו זעהן מיט זיינע אויגן אין די עלטערע יארן, האט הרה"ק רבי יצחק פון נעשכזי זי"ע געשיקט א שליח צו דער ערשטער רב אז ער בעהט איהם אז ער זאל נישט גיין אין צו דאקטוירים וואס זאלן איהם פראבירן צו אויסהיילן די אויגן, "ווייל ער האט אויסגעוויינט איין אויג אז דער בעלזער רב זאל אויפהערן צו זעהן...".

ווען די רעביצין מלכה ע"ה האט געהערט די ווערטער האט זי געפרעגט פאר דער ערשטער רב וואס איז דער פשט דערפון, פארוואס האט דער נעשכזי'ער צדיק געדאוונט אז דער ערשטער רב זאל נישט זעהן?!

האט זיך דער ערשטער רב אנגערופן און געזאגט: "איך האב שוין לאנג געזאגט אז מען דארף נישט רעדן קיין 'חסידות' מיט נשים, אבער אז דו פרעגסט וועל איך דיר ערקלערן דער פשט דערפון: אין בית-דין של מעלה זיצן אלס 'דיינים' די גרויסע צדיקים פון די וועלט וואס זענען שוין נפטר געווארן. לעצטנס איז אן אייניקל פון איינע פון די 'דיינים' אביסל קאליע געווארן, דערפאר האט מען אויבן אין הימל גע'פסל'ט דעם צדיק פון צו דינען אלס 'חבר' אין בית-דין של מעלה, און מען האט מחליט געווען אז אנשטאט דעם זאל מען 'ארויף רופן' דער ערשטער רב, אז ער זאל אוועק גיין פון די וועלט און קומען זיין א 'דיין' אין בית-דין של מעלה. ווען דער צדיק פון נעשכזי איז געווארן געווארן דערפון, האט ער גע'פועל'ט אז דער ערשטער רב זאל מער נישט זעהן מיט זיינע אויגן, און אזוי זאל ער נישט דארפן נפטר ווערן, ווייל א בלינדער ווערט דאך גערעכנט ווי א 'נפטר'...".

(שיחת קודש תמוז תשסו)

תורתנו והוקריתנו נתונה לידידנו שתרמו מהונום להצלחת הוצאת גליון זה

הרה"ח ר' יהושע גרויז שליט"א
מאנסי
לרגל שמחת הולדת בתו במו"ט ובשעט"מ

הרה"ח ר' שמעון דוב איגל שליט"א
לינדען
לרגל שמחת הולדת בנו במו"ט ובשעט"מ

הרה"ח ר' אלימלך טויבער שליט"א
מאנטריאל
לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח יעקב נ"ץ במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

אמרי קודש

גיליון מס' 293 פר' נצבים תשפ"ה

מכ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א

שבת שלום
ומבורך

מערכת
אמרי קודש

לעילוי נשמת מוה"ר מנחם שמואל חיים בהרה"ח אפרים ז"ל וזוג' מרת יוטל בהרה"ח משה יוסף ע"ה פריעדמאן

על הפרשה

זדונות נעשין כזכויות - אף המחשבות הקודמות למעשים

אף הם נהפכים לזכויות, כמו ש'מעשים' הרעים נהפכים לזכויות? ועכשיו לפי דברי הרבי שכבודו ציטט נפשט לי ספיקא זו, שאכן כן, גם המחשבות - הרצונות של 'מעבר' - עבירות, נהפכים לזכויות - 'הנהר' להאיר, שהרי הכתוב מיירי ברצונות כמו שהחל לומר "ואקח את אביכם" דהיינו 'הרצונות', ונמצינו למדים שדברי חז"ל שאמרו (יומא פו ב) שעל ידי "תשובה מאהבה זדונות נעשין זכויות" אינה על המעשים גרידא אלא אף גם על המחשבות הקודמות לגוף מעשה העבירה עצמה, שתשובה מאהבה הופכת הכל לזכויות, המעשים והמחשבות. (לאור"ב מוצאי צום גדליה תש"ל)

חוטא נשכר!?

ידוע גם שהבארדיטשוב'ע רב זי"ע פגש פעם באדם פשוט מאוד ואמר לו שהוא מקנא בו מאוד, הלה תמה מה יש לרבי לקנאות בי, ומאומה אין בי. ביאר לו הרה"ק מבארדיטשוב כוונתו שאם הוא יעשה תשובה מאהבה יהיה לו המון זכויות שכל מעשיו הלא טובים נהפכים לזכויות.

פעם היה היהודי הק' (הרבי מפשיסחא הרה"ק יעקב יצחק בה"ק אשר רבינוביץ. תקכ"ו - י"ט תשרי תקע"ד. תלמיד החוזה הק' מלובלין) **אצל האייזענע קאפ** (הג"ר עזריאל הלוי איש הורוביץ בהרב דוב. תקכ"ז - כ"ב חשוון תקע"ט) **אב"ד לובלין**, ואמר לו **האייזענע קאפ** ששמע שרבו החוזה הק' **מלובלין** (הרה"ק יעקב יצחק הורוביץ בהרב אברהם אליעזר אב"ד יוזפוב. תק"ה - ט' אב תקע"ה) פירש את הפסוק (יהושע כד ג) **"ואקח את אביכם מעבר הנהר"** כך, **'אביכם'** הוא מלשון רצון [כענין 'ולא אביתם' לעלות; דברים א כו] **'מעבר'** מלשון עבירות, **'הנהר'** היינו להאיר. כלומר שאקח את את מחשבותיכם הלא טובים והעבירות להאיר לכם. והאייזענע קאפ אמר את זה כמתירס ושחק מזה.

ואמנם, היהודי הק' בשמעו זאת התלהב ואמר כך אמר מורי ורבי! [אזוי האט דער רבי געזאגט?] עכשיו נפשט לי ספק שהיה לי משכבר הימים, שהרי חכמינו ז"ל למדנו (קידושין מ א) **"מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ומחשבה רעה אין הקב"ה למעשה"**, וכל ימי הייתי מסופק, כשעושים תשובה מאהבה הרי העוונות נהפכים לזכויות, האם גם המחשבות הלא טובים - שלא נחשבו עד כה כמעשה שהרי 'מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה' האם

לקוח את ספר התורה הזה

גם אמר שהוא אוהב את דרך הפלפול שבדרך הפלפול אפשר לתרגם גם יהודי מוקשה [א שווערע יוד]. (לאור"ב ל"ג בעומר מירון תשכ"ט)

כ"ק דודי ז"ל (מרן מהר"א זי"ע) אמר, שהספר **'חידושי הרי"מ'** היה חשוב מאוד אצל כ"ק זקנו ז"ל (מרן מהר"י), לפי שאהב מאוד את דרך הפלפול, וציוה לכל בניו שיקנו ספר זה, שפלפולו עצומה 'גג על גג'.

רחמנא אמר תקעו - הכנה הנאותה לכל מצוה היא על ידי הקדמת לימוד הלכותיה

שלשים יום ר' שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות מאי טעמא דתנא קמא שהרי משה עומד בפסח ראשון ומזהיר על הפסח שני שנאמר (במדבר ט ב) **'ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו' וכתביב 'ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם'**, הרי שההכנה לחד צריכה להיות על ידי דרישה ולימוד בענייני מצות החג. ומצינו גם כן במעמד הנבחר מעמד הר סיני שהשי"ת ציוה לנו "היו נכונים ליום השלישי" והטעם כדי שיהיה הכנה למעמד כה נכסף ולא ניפול לתוכה בלי שום הכנה.

זהו הנרמז במאמרם **"למה תוקעין רחמנא אמר תקעו"**, אין הכוונה למה תוקעין כפשוטו, כי זה אינו צריך לפנים וכל אחד יודע טעם התקיעות, אלא שאלתם "למה תוקעין" מהי ההכנה שיכולים אנו להכין עצמנו למצות תקיעות שופר, וע"ז אמרו "רחמנא אמר תקעו" כלומר על ידי העסק בהלכות החג ומצוותיה וטעמי המצוות ועייננו, זוהי ההכנה הראויה.

(מתוך ס"ג עקב תשכ"ח)

למה תוקעין רחמנא אמר תקעו (ראש השנה טז א). יש לומר בדרך רמז דהנה בענין קיום המצוות קיימת שני כיתות, יש מי שמקיים המצוה סתם בלי כוונה, ברגילות ואינו מעורר לבו למצוה, לא קודם המצוה ולא אחר עשייתה, אלא מקיים אותה 'מצות אנשים מלומדה', ויש מי שמקיים אותה בהכנה דרבה בדחילו ורחימו לשם פועל, וזהו אכן עיקר טעם עשיית המצוות, לא המעשה עיקר אלא המחשבה וההכנה הקודמת לה היא היא עיקר המצוה, הן במצות התדירות והן במצות התלויות בזמן מסוים כגון בחגים ומועדים או זמנים מסוימים, לכל מצוה צריך אדם עצמו להכין אליה בהכנה דרבה. וכן לפני כל תפלה צריך אדם להכין עצמו אליה, שיחשוב בלבו לפני מי עומד להתפלל, ולא יעמוד סתם להתפלל בלי שום הכנה. והנה עיקר ההכנה היא על ידי לימוד ההלכות והדינים התלויים בה.

ושורש ענין זה מצינו כבר בחז"ל שאמרו (פסחים ו א) **"שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח"**

לעילוי נשמת

החסיד המפורסם

מוה"ר יצחק זאב בן הרב מרדכי יחזקאל ז"ל דמן

נלב"ע ערב ראש השנה תשנ"ו לפ"ק

הנוצח ע"י נכדו מוה"ר מרדכי יוסף דמן שליט"א אנטוורפן יע"א

עד האידנא אמאי לא אתית לגבי

אמנם, כדי ללמד זכות יש לומר דהנה במדרש (ויקרא' כט יב) **"אמר רבי תחליפא קיסרא, בכל מוספין כתיב 'והקרבנת', וכאן (במדבר כט ב) כתיב 'ועשיתם אשה', הא כיצד, אמר להן הקב"ה לישראל, בני, מעלה אני עליכם כאילו היום נעשיתם לפני, כאילו היום בראתי אתכם בריה חדשה, הדא הוא דכתיב (ישעיה סו כב) 'כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה', וכך גם אומרים בתפלה 'היום הרת עולם', וכיון שאנו נחשבים כבריה חדשה ממש, הרי שוב אין כאן טענה "עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי". (ס"ב תבא תשל"ח)**

הרה"ק ר' אהרן קארלינער ז"ע כאשר התפלל אצל הרבי ר' בער ז"ע בהגיעו ל"המלך" התעלף, אחר שעוררו אותו ואלו לסיבת התעלפותו, ואמר להם שנזכר בגמרא האומרת (גיטין נו א) כשר' יוחנן בן זכאי הלך לקיסר לפעול אצלו להשכין השלום, אמר לו **"שלמא עלך מלכא שלמא עלך מלכא"** נענה אליו הקיסר ואמר **"מיחייבת תרי קטלא, חדא דלאו מלכא אנא, וקא קרית לי מלכא. ותו, אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי",** כמו כן אני, באומרי "המלך" שאלתי את עצמי **"אי מלכא אנא [השי"ת] עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי".**

● ● ●

את שלפניו אין שכחה

שמו יתברך, אין זו שכחה, שכן עתיד הוא לשוב עליו. זאת ועוד, מצינו במשנה שאמרו **"כל זית שיש לו שם בשדה, אפילו זית הנטופה בשעתו, ושכחו, אינו שכחה. כמה דברים אמורים, בשמו ובמעשיו ובמקומו. בשמו, שהיה שפכוני או בישני. במעשיו, שהוא עושה הרבה", והמשיך בפירוש הברטנורא שם. הרי לנו, שדבר ששופע הרבה אין בו שכחה, והלא הקב"ה משפיע שפע רב בכל העולמות ואין שייך בו שכחה כלל, עד שאודותיו ייאמר 'ושכחו, אינו שכחה.**

כשמוע היהודי הקדוש את דברי מרן מהר"ש, צהלו פניו והזדרז להיכנס להיכלו של הרבי מלובלין כדי לבשרו שנמצא יישוב לקושייתו. כששמע הרבי מלובלין את מענהו ובירכו ב'ישר כח', אמר לו היהודי הקדוש שאין זה תירוץ שלו, אלא שאברך צעיר שהגיע הנה מסקאהל הוא שתירץ זאת. הורה הרבי מלובלין להכניס את מרן מהר"ש ז"ע תיכף ומיד אל הקודש פנימה, וידעו כל בני החבורה כי גדול שמו בבית המלך. מני אז הפך מרן מהר"ש לבן בית בהיכלו של הרבי מלובלין והיה נמנה עם סגל גדולי תלמידיו שהיו שייף עייל בלא בר. שעה שאריות החבורה היו חרדים מן האש הגדולה, היה מרן מהר"ש סר אל הסנה הבורע ונאות לאורו. אם בסקאהל נפתח בפניו צוהר לחסידות, הרי בלובלין אילפו הרבי מלובלין טכסיס הנהגה. (ס"ב צבים ד"ך אלול תשפ"א י"ד דמהר"ש ז"ע מפי הגבאי ר' שמעון וולף שליט"א שמר"ש כבדו שייסר את העובדא הידועה מבעל ההילול - בחצרות)

בנסיעתו הראשונה של כ"ק מרן מהר"ש ז"ע ללובלין, ביקש להיכנס ליטול שלום, אולם מעבר לחדרו של הרה"ק הרבי מלובלין ז"ע פגש את הרה"ק רבי יעקב יצחק 'היהודי הקדוש' מפרשיסחא ז"ע, שאמר לו שלא יוכל להיכנס, שכן הרבי עדיין לא התפלל תפילת שחרית ואינו נותן שלום קודם התפלה. התפלל מרן ז"ע, משום שכבר חלף ועבר זמנה של תפילת שחרית והרבי מלובלין רגיל היה להתפלל בהשכמה. לשאלתו, השיב היהודי הקדוש, שהרבי טרוד בקושיא גדולה ובגינה אינו ניגש לתפילה.

כשביקש לדעת מהי אותה הקושיא בה עסוק הרבי, מסר לו היהודי הקדוש כדלהלן: **"הרי מצוות עשה של יחוד ה' נוהגת בכל רגע ורגע בחיי האדם, והלא כמעט ואינו בנמצא שיימצא קרוץ מחומר שיוכל להיזהר שלא להסיח דעתו ממחשבה זו, ונמצא שאין צדיק בארץ אשר לא יחטא בביטול מצוה זו?"!**

השיבו מרן מהר"ש: כבר אמרו במשנה דפאה (פ"ו מ"ג) **"יחיד שהתחיל מראש השורה ושכח לפניו ולאחריו, שלפניו אינו שכחה ושלאחריו שכחה, מפני שהוא בכל תשוב. זה הכלל, כל שהוא בכל תשוב, שכחה; ושאינו בכל תשוב, אינו שכחה".** נמצא שכל דבר שעתיד בעל הבית לשוב עליו, אינו בגדר שכחה. גם במצות יחוד ה' כן הוא. הגם שלא יימלט שישכח אדם לרגע ליחד

הדרא דלא אפשר למפרט בשפוטא

כאשר ביקר כ"ק מרן שליט"א אצל הגאון צ"ר יצחק שלמה אונגר זצ"ל (בהרב אברהם צבי ז"ל, י"ז אדר תרפ"א - כ"ב סיון תשס"ד נלב"ע לזש"ק) **אב"ד חוג חתם סופר בני ברק, הזכיר מרן בתוך הדברים שכ"ק אביו (כ"ק מהר"ם מבילגורייא) צוק"ל כותב שכ"ק אביו (מהר"ד) אמר פעם "עבודת יום א' דסליחות קשה עלי יותר מעבודת ראש השנה עצמה".** ואמר מרן שליט"א שבפשוטות יכול להיות הכוונה שהיות שרבוה"ק נהגו לרדת לפני התיבה ביום א' סליחות לכל התפילות - שחרית מנחה מעריב - כמנהגינו (אצל כל בעלי התפילות בימי הסליחות), ובנוסף גם ניגשו לפנה"ת לאמירת תהלים, לכן קשתה עליו העבודה יותר מראש השנה עצמה. לאור הסבר זה שאל אחד הנוכחים הלוא רבוה"ק ניגשו גם לתפילת מוספין בראש השנה, ומה נשתנה אלו מאלו? נענה מרן **"וואו איז דא א בעסערע און א זיסערע זאך וואו ממליך זיין דעם אייבערשטען מיט מלכויות זכרונות שופרות?"!** [אפוא יש לך דבר מתוק יותר מאשר להמליך את הבורא ית' ולומר לפניו מלכויות זכרונות ושופרות?"] (בעלזער נייעס)

● ● ●

תקיעה גדולה...

ובשופר גדול יתקע וקול דממה ישמע ומלאכים יחפזו. צדיקים פירשו, **"ובשופר גדול יתקע"** כאשר **'גדול'** הוא זה שתוקע, אף אם רק **'וקול דממה דקה ישמע'** ובקושי מצליחים לשמוע התקיעות, כבר **"ומלאכים יחפזו"** וכל העולמות נרעשים מפני התקיעות שלו. (מוצאי צום גדליה תשפ"ד)

● ● ●

הכל מעלין לארץ ישראל

אחד שהיה בעל תפילה בראש השנה באחת מהשטיבלך בחו"ל היה לו ברית של נכד בארץ ישראל, שאל לחו"ד קדשו של מר"ש כדת מה לעשות, האם לעזוב את משמרתו ולעלות לבעלזא על הברית או להישאר בגולה ולהתפלל לפני התיבה? ענהו מרן בנוסח וניגון המרטיט **'לברית הבט ואל תפן ליצר...'** (מפי בעל המעשה)

● ● ●

עשה צדק - בצדק

צדיקים פירשו "צדק צדק תרדוף" (ריש פרשת שופטים) שגם כשאדם עושה מעשה טוב וצדק, צריך לרדוף אותו - לעשות אותו ב'צדק', כגון כשאדם מתפלל בקול בין אנשים, אף שתפלה בקול הוא דבר טוב, וכוונתו לשמים, אמנם אם הוא מתפלל ברעש בין אנשים, הריהו מפריע להם בתפלתם, והוא עושה 'צדק' שלא בצדק. כמו כן כשאדם נדחף לשמוע שיעור של רבו, ועל הדרך הוא דוחף בחברו, הריהו רודף את הצדק באי צדק על כן יאמר הכתוב **"צדק צדק תרדוף"** שהצדק שתעשה אף היא תהיה נעשית בצדק. (ס"ב שופטים תשל"ח)

גליון קמ"ה (שנה ג')
פרשת נצבים תשפ"ה

אוצר באר יעקב

שיעורי הגאון הגדול מוה"ר רבי יעקב גרינוואלד שליט"א
רב בית המדרש הדסידי בעלזא "זכרון רפאל" בני ברק וחבר הביד"צ דקדוק מחזיקי הדת באר"י

בדין ברכת שהחיינו בראש השנה

דברי הגמרא בענין זמן בראש השנה ✦ ביאור איך הוכיחו מרב חסדא שזה חיוב ולא רשות ✦ ברכת רשות נחשבת להפסק ✦ ברכת שהחיינו שמחויב בה אך אינה שייכת לכאן אם הוא הפסק ✦ ברכת שהחיינו כדי לצאת מידי ספק אינה הפסק ✦ הפסיק בטעות בין הברכה לאכילה ✦ הפסיק כדי לצאת כל הרעות כמו הפסיק בטעות ✦ דעות הסוברים שברכה מחמת ספק נחשבת הפסק ✦ דעת העולת שמואל שאין ברכת שהחיינו שהיא רשות אלא תלוי בשמחת האדם ✦ יישוב סוגיית הגמרא לענין שהחיינו בראש השנה להנ"ל ✦ שהחיינו דאורייתא או דרבנן

זה חובה וכדעת רב ושמואל, אבל אם יראה מברך באמת אין לנו ראייה אם בירך בתורת חיוב או בתורת רשות. אך כתב האבני נזר, שבשאלות (שם) משמע שכל מה שאמר רב חסדא להביא לו כוס וקידש ובירך שהחיינו, היה בכדי ללמדו איך הדין בזה.

ברכת רשות נחשבת להפסק

והשואל באבני נזר (שם) כתב ליישב איך מוכח מהמעשה של רב חסדא שברכת שהחיינו חיוב היא ולא רשות, משום שאם היתה ברכת שהחיינו רשות לא היה רשאי לאמרה בתוך הקידוש, שהרי מפסיק בין ברכת בורא פרי הגפן וברכת הקידוש לשתיה, ואין להפסיק ביניהם בדברים אחרים שאינם שייכים לקידוש. אבל אם חובה היא אינה הפסק, כיון שתיקנו חכמים לאמרה על הכוס, הרי מקומה כאן ונחשבת כחלק מן הקידוש¹.

אך השואל באבני נזר הקשה, שלפי יסוד זה שברכה שאינה חיוב נחשבת להפסק, קשה על מנהגינו בברכת שהחיינו על פרי חדש, שאנו מברכים תחילה ברכת הפרי ואחר כך ברכת שהחיינו, והרי כיון שברכת שהחיינו על פרי חדש אינה חיוב כמבואר בגמרא הנ"ל, איך מותר להפסיק בין ברכת הנהנין לאכילה בדבר שאינו חיוב².

גם הפרי מגדים (סי' רכה א"א ס"ק ז) כתב שלכתחילה יברך תחילה ברכת שהחיינו מטעם נוסף, שחיובה חל קודם משעת ראיית לפני שנתחייב בברכת הנהנין על האכילה, אך

לברך, שלא גרע מפרי חדש שרשות לברך עליו ברכת זמן. אם כן איך הוכיחו מרב חסדא שיש חיוב לברך זמן בראש השנה, ממה שבירך שהחיינו בשעת הקידוש, שמא רב חסדא לא בירך אלא בתורת רשות, אבל באמת אין חיוב גמור.

ובאמת שקושיא זו כבר הקשה הר"ן בחידושו (שם)³. וכתב הר"ן, שכיון שהכיר בו רב חסדא שבא ללמוד ממנו הלכה כמפורש שם בגמרא, אם לא היתה ברכת שהחיינו של רב חסדא בתורת חיוב, אלא רק בגדר רשות, לא היה רב חסדא אומרה על הכוס, בכדי שלא יחשוב רב יבא שהיא חיוב גמור, שהרי מעיקר הדין אין חיוב לאמרה על הכוס, אלא אומרה אפילו בשוק. וממה שאמרה רב חסדא על הכוס, למדנו שברכה זו חיוב היא, וכיון שהיא חובה יש מצוה מן המובחר לאומרה על הכוס⁴.

והתורת חיים (שם) כתב שאם ברכת שהחיינו רשות היא, לא היה לו כלל לומר הברכה, בכדי ללמדו שהיא רשות ולא חובה, שאם אומרה לא לימדו בכך שהיא רשות ולא חובה, ובהכרח שבא ללמדו שהיא חובה.

אמנם האבני נזר (או"ח סי' תנ) כתב, שאכן מדברי הגמרא אין הכרח שנתכוונו להוכיח מרב חסדא שיש חיוב לברך שהחיינו, שאפשר שמה ששלחוהו לרב יבא סבא היה בכדי לראות אם מברך שהחיינו, ואם יבא ויאמר שלא בירך ידעו בבירור שדעתו שאין

דברי הגמרא בענין זמן בראש השנה

איתא

בעירובין (מ): 'אמר רבה, כי היונא בי רב הונא איבעיא לן, מהו לומר זמן בראש השנה וביום הכיפורים'. וביאר רבה את צדדי הספק, האם כיון שהוא דבר הבא מזמן לזמן מברכים שהחיינו, או כיון שראש השנה ויום הכיפורים לא נקראו רגלים אין מברכים בהם שהחיינו.

ובהמשך אמר רבה, 'כי אתאי בי רבי יהודה אמר, אנא אקרא חדתא (דלעת חדשה) נמי אמרינא זמן. אמר ליה רשות לא קא מיבעיא לי, כי קא מיבעיא לי חובה, מאי. אמר ליה רב ושמואל דאמרי תרוויהו אין אומר זמן אלא בשלש רגלים'.

עוד מובא בהמשך הגמרא, שרבנן שלחו את רב יבא סבא בערב ראש השנה אל רב חסדא, בכדי שיראה דרכיו ויאמר להם איך נוהג רב חסדא בענין זה, האם מברך זמן בראש השנה או לא. וכשהיה אצלו ראה שהביאו לו כוס, קידש ואמר זמן. וכך סיימו בגמרא: 'והלכתא אומר זמן בראש השנה וביום הכיפורים'. וכל זה מובא גם בשאלות (ברכה, שאלתא קעא).

ביאור איך הוכיחו מרב חסדא שזה חיוב ולא רשות

רבים מן האחרונים הקשו, שכיון שמבואר בגמרא שהספק שלהם היה אם יש חיוב לברך שהחיינו בראש השנה ויום הכיפורים, או אין חיוב, אבל בתורת רשות ודאי יכול

<<<

(ד) יש לציין שאף שיש ראשונים הסוברים שברכת שהחיינו על פרי חדש חובה היא, וכן דעת ספר האשכול והגהות סמ"ק, וראה אריכות בזה ב**אליה רבה** (סי' רכה ס"ק ו). מכל מקום להלכה נקטו הפוסקים כדברי **המגן אברהם** (שם ס"ק ו) שהיא רשות, וכן משמע מדברי **הרמ"א** (או"ח סי' רכג סעי' א). ובאליה רבה שם כתב, שיש סוברים שרק ברכה על ראיית פרי חדש היא רשות, אבל על אכילה חיוב הוא לברך.

חסדא לעשות. ואפשר שכונתו כדברי הר"ן שלא היה אומרה על הכוס.

(ג) וכן כתבו לתרץ בעזרת **ישראל** (להגאון רבי ישראל זיטמאן חתן הרה"ק רבי לייבל איגור מלובלין, עירובין שם), וב**תורת רפאל** (להגאון רבי רפאל שפירא, ח"ג סי' ת, והעתיק דבריו חותנו הנצי"ב בהעמק שאלה שאילתא קעא אות י').

(א) והאחרונים לא ראו את דבריו, שעדיין לא נדפסו בימיהם.

(ב) וכענין זה כתב **גאון יעקב** (שם), שכיון שראה רב חסדא שבא ללמוד ממנו הלכה, בוודאי נתכוון להורות לו בזה שהיא חובה, שאם רשות היא, הדבר פשוט שאפשר לברך ואין צריך להורותו. אך לא פירש מה היה לרב

בדיעבד אם בירך ברכת האכילה קודם אין זה הפסק, שברכת שהחיינו היא לצורך האכילה, כיון שיש סוברים שחייב לברך על אכילת פרי חדש. ומבואר גם מדבריו שאם היתה הברכה רשות לכולי עלמא, היתה נחשבת להפסק^ה.

ולפי דבריהם שברכה שאינה חיוב נחשבת להפסק, לכאורה יהא הדין שנשים אינן רשאיות לברך ברכת לישב בסוכה בין ברכת המוציא לאכילה, וכן אין מברכות אותו בתוך הקידוש, שכיון שאינה חיוב אצלן אלא רשות נחשבת להפסק. אולם בשו"ת **שבט הלוי** (ח"ח סי קמז) כתב שייכולות לברך, שכיון שכך היא צורת המצוה והברכה באנשים יכולות לחייב עצמן כאנשים. וכן מביא בספר הסוכה (פרק ל סעי' כד) בשם הגרש"ז איערברך.

ובאבני נזר השיב לשואל, שיסוד זה שכתב שאם ברכת שהחיינו רשות נחשבת להפסק אינו מוכרח. וראיה לזה שאינה הפסק, מיום טוב שני של ראש השנה שיש ספק אם מברכים בו שהחיינו בלילה בשעת הקידוש, וכתבו הפוסקים ליקח פרי חדש בכדי לצאת מידי ספק. ואם ברכה שאינה חיוב נחשבת להפסק, מה הועילו בנטילת פרי חדש, והרי על הצד שאין מברכים עכשיו על היום טוב, אין לברך בתוך הקידוש ברכת שהחיינו על פרי, שאינה חיוב אלא רשות.

ברכת שהחיינו שמחייב בה אך אינה שייכת לכאן אם חיי הפסק

וכתב האבני נזר, שבהכרח צריך לומר שלא רק מה שחייבים בחיוב גמור אינו נחשב להפסק, אלא אף מה שנעשה חיוב מחמת מנהג שנהגו כן וקיבלו עליהם לנהוג כך אינו הפסק. וראיה לזה מברכת הבשמים במוצאי שבת שאינה אלא מנהג כמבואר ב**טור** (או"ח סי' רצז), ואף על פי כן אומרים אותה על הכוס בתוך ההבדלה ואינה הפסק בין ברכת הגפן לשתיית היין. ולכן גם ברכת שהחיינו על פרי חדש אינה הפסק, אף שמעיקר הדין אינה חיוב, מכל מקום כיון שפשט המנהג בכל ישראל לברכה, עד שכתבו הפוסקים שאין לאכול בימי בין המצרים פרי חדש משום שאי אפשר לברך שהחיינו, נעשית הברכה כחיוב.

ונראה שצריך לומר בדבריו, שמה שבראש השנה מברכים שהחיינו בקידוש לפני השתיה, אף שוודאי בכל שבת אין לברך שהחיינו על פרי חדש באמצע הקידוש לפני השתיה. שמאחר שבלייל שני של ראש השנה יש ספק אם לברך החיינו, כבר נקבע כן מחמת זה לברך שם על פרי חדש, ונעשית גם ברכה זו כחיוב.

אמנם מצאנו קצת כעין זה ב**באר היטב** (סי' תרע"ג ס"ק יג), שמביא שהמהרש"ל קנה מנורה של כסף חדשה והתחיל להדליק בה רק בלייל שני של חנוכה, ובירך שלש ברכות להדליק, שעשה ניסים, ושהחיינו. הרי שהפסיק בברכת שהחיינו אף שאינה ברכה על המצוה. אך אפשר קצת לחלק, ששם הכלי חדש הוא לצורך המצוה ובו מקיים המצוה, אם כן יש

לברכה זו שמברך על הכלי קצת שייכות למצוה, מה שאין כן כאן ברכת שהחיינו על פרי חדש אין לה שום שייכות לקידוש.

ובברכת הבית (שער א שער ב בינה ס"ק עז) כתב, לענין דברי **הבית יוסף** (יו"ד סי' ט) שהמברך על כיסוי הדם בין שחיטה לשחיטה אינו חוזר ומברך על השחיטה, שאין הברכה על הכיסוי נחשבת להפסק, וה**תבואות שור** חולק עליו וסובר שנחשבת הפסק. שהדבר פשוט כהבית יוסף, שלא מצאנו בשום מקום שברכה תהא נחשבת להפסק, רק בענייני אמן מצאנו שנחשבת להפסק. וראיה לזה מיקנה"ז ביום טוב שחל במוצאי שבת. וכוונתו שברכת הבדלה שאינה שייכת לקידוש אינה הפסק. ודבריו מתאימים לדברי האבני נזר.

ברכת שהחיינו כרי לצאת מידי ספק אינה הפסק

ומה שהוכיח האבני נזר מלייל שני של ראש השנה שנוטלים פרי חדש, אף שיש צד שאין חייבים בו בשהחיינו מצד היום טוב. לכאורה אפשר לחלק ולדחות כמו שכתבו הפוסקים, שבכל דבר שיש לנו ספק ואנו מברכים איזה ברכה בכדי לצאת מידי ספק, אין זה נחשב להפסק, ולכן גם ברכת שהחיינו שהיא ספק נחשבת צורך הקידוש ואינה הפסק. וכן מוכח מדברי הפרי מגדים הנ"ל, שכיון שיש צד שברכת שהחיינו על פרי חדש היא חיוב, אין בזה חשש הפסק.

וכן כתב הגאון **רבי שלמה זלמן אוירבאך** (הליכות שלמה ר"ה פ"א סעי' כ) שכל שמברך מחמת ספק אינו הפסק. שכתב שם בדבריו שיש להזהר לכוון בלייל שני של ראש השנה בברכת שהחיינו גם על היום טוב ולא רק על הפרי חדש, שאם יכוון רק על הפרי יש חשש הפסק, כמו בכל שבת שפשוט שאם יברך שהחיינו על פרי חדש בתוך הקידוש הרי זה הפסק. אך כתב הגרש"ז, שמכל מקום בדיעבד אם כיוון רק על הפרי יצא, ואין זה הפסק.

הפסיק בטעות בין הברכה לאכילה

וטעם הדבר מבאר שם באריכות (בהערה לב), על פי דברי **המגן אברהם** (סי' רע"א ס"ק לב) שאם טעה וקידש על כוס של חומץ או מים והיה סבור שהוא יין, לוקח כוס אחר של יין וחוזר ומקדש, אבל אינו חוזר לומר שוב ברכת בורא פרי הגפן, שכיון שהיה בדעתו לשתות עוד יצא בברכה ראשונה. ו**רבי עקיבא איגר** בהגהותיו חלק על דברי המגן אברהם, שכיון שנתברר שהקידוש הראשון שאמר לא היה כלום, נמצא שהפסיק בדיבור בין ברכת בורא פרי הגפן לשתיה.

וכתב הגרש"ז, שנראה דעת המגן אברהם שסבר שהכל תלוי בדעת האדם, וכיון שהוא היה סבור שהוא צריך לאמירה זו ויוצא בה ידי חובת קידוש אינה הפסק. וכאומר הבא מלח ונתברר שכבר היה מלח לפניו ולא היה צריך לאמירתו, שפשוט שאין זה הפסק, ואין הולכים בזה אחר האמת אלא אחר מחשבתו.

וכתב שהוא הדין והוא הטעם לענין ברכת שהחיינו של ליל שני של ראש השנה, שיש לנו ספק אם חייבים בה, שאף אם על פי האמת אין צריך לברך, מכל מקום כיון שהוא בירך מחמת הספק אין זה הפסק. וממילא גם בנידון שלנו מי שכיוון בברכת שהחיינו רק על הפרי חדש, כיון שהיה סבור שכך הדין ושכך צריך לנהוג לחשוב ולכוון על הפרי, הרי לדעתו הוא צורך הקידוש ואין זה הפסק.

הפסיק כרי לצאת כל הדעות כמו הפסיק בטעות

אמנם מה שדימה הגרש"ז הנידון של עצם ברכת שהחיינו בלייל שני של ראש השנה לנידון זה של טעות, דבריו חידוש הם. שלכאורה היה אפשר לחלק ולומר שבשלמא טועה היה סבור שכך צריך להיות, ולפי דעתו הדבר צורך גמור, אבל לענין שהחיינו של ליל שני שיודע שיש שתי דיעות בזה אם מברכים שהחיינו, ולדיעה שאין מברכים הוא הפסק, אם כן לו עצמו יש ספק אם זה צורך הקידוש, מדוע לא נאמר שיש כאן ספק הפסק. אך הגרש"ז סבר שכיון שיש צד לברך שהחיינו, והוא מברך בכדי לצאת ידי חובת דיעה זו, הרי זה נחשב צורך הקידוש.

על פי זה אפשר להבין גם דברי **הטורי זהב** (או"ח סי' תרכ"ד ס"ק ב) שמביא בשם **הב"ח** שכיון שיש דיעות שצריך לברך על בשמים בהבדלה של מוצאי יום כיפור, ראוי לנהוג כן. והקשה הטורי זהב, שאם אין חייבים בבשמים, לכאורה יש כאן הפסק בין ברכת בורא פרי הגפן לברכת המבדיל. וכתב, שמכל מקום עדיף לצאת ידי כל הדיעות מלחוש להפסק. וסיים הטורי זהב, שכיון שיוצא ממה נפשך אין חוששין להפסק. והדברים צריכים ביאור, שאף שיוצא בברכת הבשמים ואינה לבטלה, מכל מקום אם אינה חובה אין מקומה כאן באמצע ההבדלה, ומדוע לא יחשב להפסק. ובהכרח צריך לומר בכוונתו, שכיון שעושה כן בכדי לצאת ידי כל הדיעות אין זה נחשב להפסק.

דעות הסוברים שברכה

מחמת ספק נחשבת הפסק

אמנם מדברי **הביכורי יעקב** (סי' תרס"ב ס"ק א) נראה, שאינו סובר כסברא זו שכל שמברך מחמת ספק לא נחשב להפסק. שכתב שם לבאר טעם החילוק, שלגבי שופר ביום טוב שני של ראש השנה כתבו **הפוסקים** (בסי' תר) שילבש בגד חדש או יניח פרי חדש לפניו כשמברך שהחיינו, ואילו לגבי לולב ביום טוב שני של סוכות נפסק (סי' תרס"ב סעי' ב) שאינו מברך שהחיינו, ולא כתבו הפוסקים שילבש בגד חדש ויברך. משום שלגבי שופר נקטינן מעיקר הדין שמברכים שהחיינו על היום כפי שפסק **הרמ"א** (סי' תר סעי' ג), ולרווחא דמילתא ילבש בגד חדש, לכן אין לחוש להפסק. אבל לגבי לולב שאנו פוסקים שמעיקר הדין אין לברך שהחיינו, אי אפשר ללבוש בגד חדש

קודם שהחיינו. ועין שם עוד מה שכתב בביאור דברי הפרי מגדים הנ"ל.

ראה בשו"ת **כתב סופר** (או"ח סי' כה) שהאר"י בזה, והביא מחלוקת האחרונים בזה, שמנהג אביו על פי רבו לברך

(ה) וראה מה שכתב על דבריו בתורת רפאל (שם). ובעצם הענין בברכת הפרי ושהחיינו מה יקדים לברך,

היא ודאי משום שמחה, ואין ראייה משם על ראש השנה ויום כיפור, אבל מפרי חדש סבר רב יהודה להביא ראייה ודחה רבה דבריו.

לאור פירושו של העולת שמואל בדברי הגמרא שאין כלל ענין של ברכת רשות, ומה שאמרו בגמרא רשות הכוונה שתלויה בדעת האדם, וזה שיש לו שמחה בדבר חייב מן הדין לברך, נפלה קושיית האחרונים איך הוכיחו ממה שבירך רב חסדא שהחיינו שיש חיוב בדבר, שכיון שבירך ודאי הדבר חיוב ואין שייך ברכה שהיא רשות בלבד¹.

שהחיינו דאורייתא או דרבנן

בגוף הדין שאנו פוסקים להלכה כדעת רב חסדא שמברכים שהחיינו בראש השנה ויום כיפור, ולא כדעת רב ושמואל שפסקו שאין חיוב לברך. הנה בהגהות אשרי (עירובין פ"ג ס"י) הביא בשם רבינו נסים גאון, שברכת זמן של ראש השנה חיובה רק מדרבנן, שמן התורה אין חיוב לברך זמן אלא בשלש רגלים, וחכמים חייבו לברך אף בראש השנה ויום הכיפורים.

ובזה מבאר מדוע בראש השנה אנו מברכים גם ביום טוב שני ברכת שהחיינו על השופר, ואילו בסוכות אין מברכים ביום טוב ברכת שהחיינו על הלולב, משום שברכת שהחיינו על היום טוב של ראש השנה היא מדרבנן אינה פוטרת את הלולב, אבל ברכת שהחיינו של סוכות שהיא דאורייתא, הברכה שמברכים על עצם היום פוטרת את הלולב².

אך במגן אברהם (סי' תרס"ג ס"א) הביא כן בשם ספר המנהגים, שזמן של ראש השנה הוא מדרבנן³. וכתב המגן אברהם, שדבר תימה היא. וכוונתו לכאורה למה שכתב המחצית השקל, שאף בסוכות חיוב ברכת שהחיינו הוא רק מדרבנן, שכן כל הברכות אינם אלא מדרבנן. וראה בפרי מגדים (שם) מה שמבאר טעם החילוק בין ראש השנה לסוכות, ולפי דבריו אין הכוונה שברכת שהחיינו של סוכות מן התורה היא, אלא שחיובה היא יותר מן החיוב של ראש השנה, וכעין דאורייתא היא.

לומר עליה שהיא חובה.

וכתב העולת שמואל, שנראה לחלק שיש שני מיני ברכות שהחיינו, שברכת זמן שמברכים על מצוה הבאה מזמן לזמן כגון ברגלים, אינה תלויה בדעת האדם אלא בתקנת חכמים, וכולם חייבים בה. אבל ברכת זמן שאינה על מצוה אלא על שמחה שבאה לאדם כגון על כלים חדשים, ברכה זו תלויה בדעת האדם ובשמחתו, ואם אצלו גורם הדבר שמחה מברך עליה.

יישוב סוגיית הגמרא לענין שהחיינו בראש השנה להנ"ל

על פי זה כתב ליישב סוגיית הגמרא בעירובין, שרב יהודה שאמר 'אנא אקרא חתא נמי אמינא זמן', ורצה לפשוט מזה לראש השנה ויום כיפור שמברכים בהם ברכת שהחיינו, סבר שברכת שהחיינו על פרי חדש אינה כברכה על כלים חדשים התלויה בדעת האדם, אלא כיון שגדל ובא מזמן לזמן תיקנו חכמים לברך עליו, וממילא כל אדם מברך עליה. ולכן רצה להוכיח מזה שאנו רואים שחכמים תיקנו לברך על כל דבר הבא מזמן לזמן אף על פי שאינו רגל, שהוא הדין לראש השנה ויום כיפור שמברכים עליהם אף שאינם נקראים רגל.

ודחה רבה את דבריו ואמר 'רשות לא קא מיבעיא לי', כוונת רבה לומר שהברכה על פרי חדש אינה מתקנת חכמים משום שבאה מזמן לזמן, אלא מחמת שמחת האדם כקונה כלים חדשים, וממילא אין להוכיח מזה על ראש השנה ויום הכיפורים. ולפי זה מה שאמרו 'רשות' אין הכוונה לומר שאינה חובה, אלא הכוונה שתלויה בדעת האדם ובשמחתו, ואין כל אדם חייב בה.

לפי זה מיושב מדוע הביא רב יהודה ראייה ממה שעשה על דעת עצמו לברך על פרי חדש, ולא הביא ראייה מדברי המשנה בברכות (ד.) שהקונה כלים חדשים מברך שהחיינו. משום שברכה על כלים חדשים

ולברך שהחיינו, שברכת שהחיינו תהא הפסק בין הברכה לנטילה. הרי שסבר שאף שרוצה לצאת ידי דיעה זו הסוברת לברך שהחיינו, נחשבת הברכה להפסק.

וראה עוד בספר הסוכה (פרק ל סעי' יט), שמביא בשם הגרש"ז אוירבאך, שהמברך ברכת לישב בסוכה על מיני מזונות, אף שפסק המשנה ברורה (סי' תרלט ס"ק טז) שאפשר לברך, מכל מקום יברך ברכת לישב בסוכה קודם שמברך ברכת בורא מיני מזונות, כיון שיש סוברים שאין מברכים לישב בסוכה על מזונות ולדעתם הרי זה הפסק. וצריך עיון מדבריו הנ"ל שכל שמברך בכדי לצאת איזה שיטה אין זה הפסק. ואפשר שעל כל פנים לכתחילה אין לעשות כן, ורק לענין דיעבד היקל בזה.

דעת העולת שמואל שאין ברכת שהחיינו שהיא רשות אלא תלוי בשמחת האדם

בשו"ת עולת שמואל (להגאון רבי שמואל לייב קוידער, מחכמי פראג בתקופת הנודע ביהודה, סי' כב) כתב, שלכאורה צריך להבין בדין ברכת שהחיינו על פרי חדש או על כלים חדשים שאינה ברכת חובה אלא רשות, איך שייך לומר על ברכה שהיא רשות, שאם אינה חיוב הרי זו כברכה לבטלה, או על כל פנים כברכה שאינה צריכה, והרי אפילו במקום ספק חיוב ברכה אין מברכים, כל שכן שאין לברך על דבר שבדודאי אינו חיוב.

וכתב ליישב, על פי דעת הרא"ש שהובאה בטור ובשולחן ערוך (סי' רכג סעי' ו), שבגד שאינו חשוב אצל בני אדם כגון חלוק או מנעלים, אבל לענין הוא חשוב והוא שמח בהם, העני מברך עליהם ברכת שהחיינו. ומבואר דעת הרא"ש שברכת שהחיינו תלויה בדעת האדם, שאם אצלו הדבר גורם שמחה מברך, ואילו אחר שאין הדבר נחשב אצלו ואינו גורם לו שמחה כל כך אינו מברך. ולפי זה, אין הכוונה שברכת שהחיינו על פרי חדש או על כלים חדשים רשות היא, אלא הכוונה שתלויה בשמחתו של האדם, ולכן לא שייך

444

(ח) ובקרבן נתנאל (שם) וכן בהגהותיו נתיב חיים כתב על מה שהביא המגן אברהם דבריו בשם ספר המנהגים, שנעלם ממנו שכן מביא הגהות אשרי בשם רבינו נסים.

לומר ברכה בתורת רשות.

(ז) וראה בקרבן נתנאל (סוכה פ"ד אות ח) שמבאר מדוע רק ביום טוב שני הברכה על היום פוטרת מלברך שהחיינו על הלולב, ואילו ביום טוב ראשון אינה פוטרת.

(ו) וכעין זה כתב גם בתורת רפאל (שם) שאין שייך לומר על ברכה שהיא רשות, אלא שהוא פירש שרב יהודה שסבר רשות, לשיטתו (ברכות נד.) שאפשר לומר ברכה בלי הזכרת שם אלא בהזכרת מלכות בלבד, ולכן אין איסור

כל הזכויות שמורות | יו"ל ע"י מכון 'טעם התורה' להוצאת שיעורי הגאון הגדול מוה"ר רבי יעקב גרינוואלד שליט"א
להערות והארות ולכל ספרי המכון: טל: +972-54-8470816 | דוא"ל: taamhatoreh@gmail.com

לאור באור התורה

הביאו ברכה לתוך ביתכם - ספרי 'באר יעקב' הנפלאים
שיעורים וסוגיות מאור תורתו של עמוד התורה שליט"א
אוצרות יקרים מפז מעומקה של תורה - לארכה ולרחבה
ערוכים וכתובים בטוב טעם ודעת ובשפה שוה לכל נפש

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
לפרטים נוספים: 053-314-4155

- ✦ ספק בגמרא אם מברכים זמן על ראש השנה. והוכיחו שמברכים מזה ששלחו לרב חסדא וראו שמברך.
- ✦ בר"ן שמזה שראה שבאו לשאול ואומרה על הכוס מוכח שהוא חיוב. ובתורת חיים שעצם הברכה מוכח שרצה שילמדו שהוא חובה.
- ✦ באבני נזר שמהגמרא אין ראיה שרצו להוכיח מעובדא זו שיש חיוב לברך. אבל מהשאלות משמע כן.
- ✦ לשואל באבני נזר שהראיה שאם היה רשות היה שהחיינו הפסק בין הברכה לשתייה. אלא שהקשה מה שמברכים על פרי חדש אף שאין חיוב.
- ✦ בפרי מגדים לברך תחילה על הפרי, שמא הברכה על הראיה, ובדיעבד יוצא שמא הברכה על האכילה. משמע שבוודאי רשות הוא הפסק.
- ✦ אף אם ברכה שאינה חיוב הוא הפסק, נשים מברכות לישב בין המוציא לאכילה וכדומה, שכך היא צורת המצוה אצל אנשים.
- ✦ באבני נזר מוכיח מזה שמברכים בליל ב' של ראש השנה על פרי חדש מוכח שגם חיוב מחמת מנהג אינו הפסק. וראיה מברכת בשמים בהבדלה.
- ✦ מהרש"ל בירך באמצע חנוכה שהחיינו על מנורה חדשה. אך שם הכלי הוא לצורך המצוה.
- ✦ בברכת הבית שברכה אינה הפסק, כמוכח מיקנה"ז, ולכן עיקר כבית יוסף שברכה על כיסוי דם אינו מפסיק בין שחיטה לשחיטה.
- ✦ בליל שני של ראש השנה יש לומר, שכל מברך לצאת מספק אינו הפסק.
- ✦ הגרש"ז משווה ברכה לצאת כל הדיעות למגן אברהם בטעה וקידש על מים במקום יין, שאינו הפסק, ודלא כרבי עקיבא איגר.
- ✦ להנ"ל מובן דברי הט"ז שאפשר לברך על בשמים במוצאי יום כיפור ואין חשש הפסק, שעושה כן לצאת כל הדעות.
- ✦ מבכורי יעקב מוכח שסובר שברכה מפק הוא הפסק. ולכן בלולב ביום שני אין לובשים בגד חדש לברך שהחיינו.
- ✦ הגרש"ז שהמברך 'לישב' על מזונות, יברך תחילה ברכת מזונות. ואפשר שרק בדיעבד היקל שאינו הפסק.
- ✦ בעולת שמואל שהברכה על בגד ופרי חדש תלוי בדעת ושמחת האדם.
- ✦ לדבריו מובן הויכוח בראש השנה, שאין ראיה מקרא חדתא שתלוי בשמחת האדם.
- ✦ להנ"ל מובן הראיה מרב חסדא שבירך שהחיינו, שלדעתו לא שייך ברכת שהחיינו רשות.
- ✦ בהגהות אשר"י ששהחיינו של ראש השנה מדרבנן ושל רגלים מן התורה, ולכן מברכים על שופר ולא על לולב ביום שני.
- ✦ מגן אברהם מתמה שכל שהחיינו דרבנן. ובפרי מגדים שברגל כעין דאורייתא מה שאין כן בראש השנה.

פונים

שמיעת חלק מהתקיעות

דעות הסוברים (ראה מחזיק ברכה סי' תעה; מהרי"ט אלגאזי בכורות פ"ה אות פא; שבות יעקב ח"ב סי' יח) שכמו שיש איסור מן התורה בחצי שיעור של איסור (ראה יומא עג; רמב"ם הל' שביתת עשור פ"ב ה"א), הוא הדין כשמקיים חצי שיעור של מצוה יש בזה משום קיום מצוה. ואם כן יש לדון שגם אם אינו יכול לתקוע את כל התקיעות, ולא יוצא ידי עיקר חובת תקיעת שופר, מכל מקום יש לתקוע לפחות חלקם מצד חצי שיעור.

ובשו"ת ספר יהושע (פסקים סי' כד) אכן הביא ראיה מזה שתקיעות מעכבות זו את זו, שמושם כאמור שאין לתקוע חלק מהתקיעות אם אינו יכול לתקוע את חלקם, שמוכח מכאן באמות שבקיום מצוות לא שייך חצי שיעור, אלא כל שאינו מקיים את כל שיעור המצוה כאילו לא עשה כלום.

אך יש לחלק, שבתוקף פחות ממנין התקיעות המחויב מן התורה אין הדבר נחשב לחצי שיעור של מצוה, אלא לחצי מצוה, שזה ודאי אינו כלום. וכמו המבשל פחות מכן דרוסאי בשבת, או העושה עקירה בלא הנחה, שאין בזה משום חצי שיעור של איסור, אלא משום חצי מלאכה. וכן הביא השד"י חמד (מערכת ח כלל יב) בשם ספר דרך המלך, עיין שם.

והרב אלישיב (שם) מחלק בזה, בין שמיעת חלק מהסדרים, כגון שיכול לשמוע רק פעם אחת או פעמיים תר"ת, ואינו יכול לשמוע כל התשע קולות, שבזה יש לומר שאם שייך חצי שיעור בקיום מצוות, אם כן היה לו לשמוע לפחות סדר אחד או שתיים. אך בשמע חלק מתר"ת, כגון ששמע התקיעות ולא שמע התרועה, בזה ודאי נחשב הדבר לחצי מצוה ולא קיים כלל.

על כל פנים מאחר שבגמרא נקטו בפשיטות שתקיעות מעכבות זו את זו, משמע שגם אם שמע פעמיים תר"ת לא קיים כלום, אם כן יש ראיה לצד זה שאין חצי שיעור במצוות.

אלא שכתב להעיר שם, שעצם הראיה אינה מוכרחת כל כך, שיתכן שמה שאמרו שהתקיעות מעכבות, אין הכוונה שאינו מקיים שום מצוה בשמיעת חלק מהתקיעות, אלא שאינו בדרגה של קיום מצוה עשה של תקיעת שופר, ואין הכי נמי שיש לו לשמוע לצאת על כל פנים מצד חצי שיעור. ולא נתכוונו בגמרא אלא להוציא ממצוות אחרות, שאם אינו יכול לקיים את כל המצוה, מקיים מצוה עשה גמורה בקיום חלק ממנה, כדוגמת תפילין, שתפילין של יד אינן מעכבות כלל את של ראש או להיפך, ומקיים מצוה עשה ממש בשל יד או בשל ראש לבד.

אך לפי האמור מהרב אלישיב עצמו, שלשיטה שמן התורה אינו מחויב אלא בסדר אחד של תר"ת, תקיעות מעכבות זו את זו הכוונה לשלשה קולות, בזה לכאורה ודאי אי אפשר לומר שמעכבות היינו שאינו מקיים מצוה גמורה, שכאמור בשמע חלק מתר"ת אינו חצי שיעור אלא חצי מצוה, שבזה אינו מקיים שום מצוה. ויש לעיין בזה. וראה עוד מה שהבאנו (ח"ג, שם) מספר בית יצחק (חבר, שער הספיקות סי' לג) מה שכתב דברים מחודשים בזה.

מדברי הגמרא (ראש השנה לד.) מתבאר, שיש שלש שיטות תנאים בשיעור התקיעות מעיקר הדין, לדעה אחת כל שלושת הסדרים - שהם תשע תקיעות - הם חיוב מן התורה, לדעה שניה מן התורה די בסדר אחד של שלש, וחכמים הוסיפו עוד שני סדרים של שלש, ולדעה שלישית מן התורה מחויב בשני סדרים - שהם שש תקיעות, וחכמים הוסיפו עוד סדר אחד של שלש.

עוד מבואר שם, שמאחר שנחלקו בגדר 'תרועה' האמורה בתורה, אם הוא קול גניחה כשברים, או יללה הנקראת בלשוננו תרועה, או שניהם יחד כשברים תרועה, לכן תיקן רבי אבהו לתקוע 'תשר'ת תשר'ת תשר'ת שלש פעמים, אחת במלכיות ואחת בזכרונות ואחת בשופרות, נמצא שתוקעים מספק שלשים קולות.

וכבר הארכנו (באר יעקב ח"א; ח"ג, ראש השנה) לדון, באופן שאינו יכול לתקוע כל הסדרים, האם מקיים מצוה בזה שתוקע לפחות סדר אחד. שבגמרא (שם) מבואר שתקיעות מעכבות זו את זו, ואם כן אם מחויב מן התורה בשלש סדרים - תשע תקיעות, ואינו יכול לתקוע אלא שלש או שש, לכאורה לא קיים כלום, שכן התקיעות מעכבות זו את זו, והרי אינו יכול לתקוע את כולם. וכן כתב **הנודע ביהודה** (מהד"ק א"ח סי' מא).

אולם בספר **אש דת** (דאברין, סדר תקיעות א; ד.) העלה צד מחודש לומר, שאין שלשת הסדרים מעכבין זה את זה כלל, ואף אם כולם מן התורה. ולא נאמרו תקיעות מעכבות זו את זו אלא לענין תקיעה ותרועה, שאין תקיעה בלא תרועה, וכן להיפך, וכפי שכתבו התוספות (לג: ד"ה שיעור) שאם אינו יודע לתקוע תקיעה או תרועה אינו תוקע כלל. והטעם בזה שהסדרים אין מעכבין זה את זה הוא, משום שלא נתנה התורה דין אחד של תקיעת תשע קולות, אלא שלשה דינים נפרדים של שלש תרועות - ותקיעה לפנייה ולאחריה, שכן שלשת הסדרים נלמדים משלשה פסוקים שונים, שהתורה צויתה קודם על תקיעת שלש קולות, ואחר כך הוסיפה עוד שלש ועוד שלש, ולכן גם אם אינו יכול לתקוע אלא סדר אחד, אין שאר הסדרים מעכבים.

והגאון רבי יוסף שלום אלישיב (הערות על ראש השנה, לד:) נקט בפשיטות, שלכל שלש שיטות תנאים הנ"ל בשיעור תקיעות דאורייתא, נאמר הדין שיעכבו התקיעות דאורייתא אלו את אלו. שלשיטה שכל התשעה קולות מן התורה, אם כן כל שאינו תוקע את כל התשע לא קיים כלום. ולשיטה ששתי סדרים מן התורה, כל שיכל לתקוע שש תקיעות יתקע, ובכך יקיים לפחות כל התקיעות דאורייתא, אך בפחות משה קולות לא יתקע, שלא מקיים כלום. ולשיטה שמן התורה די בשלשה קולות, כל שיכול לתקוע פעם אחת תר"ת יתקע.

ולשיטה זו - שמן התורה די בשלש קולות - ודאי צריך לומר כמו האש דת הנ"ל, שמה שאמרו שתקיעות מעכבות זו את זו, אין הכוונה בסדר אחד מעכב את חברתו, אלא שהתרועה ושני התקיעות שעמה מעכבות זו את זו.

אמנם מצד אחר יש לדון לכאורה שצריך לשמוע גם חלק מהתקיעות, לפי

עולים לתורה

מפרד"ס התורה ומשדה החסידות

בס"ד, ערב שב"ק פרשת נצבים (אבות ה-ו)
כ"ז אלול תשפ"ה - שנה ל' גליון א'תפו

הדלקת מנורה	מוע"ט	ר"ת
19:29	20:35	21:00
18:50	19:53	20:15
18:44	19:50	20:13
19:00	20:05	20:25
18:44	19:43	20:09
19:28	20:34	20:56
19:12	20:14	20:40
19:37	20:40	21:05
19:11	20:15	20:39

בסיוע קרן 'יקר למרדכי' לע"נ הרה"ח ר' מרדכי ב"ר מאיר אריה ז"ל רי"ז וזוג' מרת רחל פרומט ע"ה בת הגה"ח ר' אברהם צבי רומעלט זי"ל

פלאות עדותיך

**אדם שאין לו שום חולשה - סכנה לו/ נשים -
קרובי תשובה הן יותר מאנשים/ בעל חימה -
קשה לו לפרוש מטבעו/ "מי יעלה לנו
השמימה" - מילה/ משלוח מנות לעניים בערב
ר"ה/ דמעות וקול בכי בתפילות ר"ה ויו"ט**

אתם נצבים היום וגו' (כט, ט). לקמן (בפסוק יב) הביא רש"י דברי רז"ל: "למה נסמכה פרשת 'אתם נצבים' לקללות וכו'." היום, כיום הזה שהוא קיים והוא מאפיל ומאיר, כך האיר לכם, וכן תעידו להאיר לכם, והקללות והיסורים מקיימין אתכם ומציבין אתכם לפניו וכו'. בספה"ק 'אמרי פנחס' השלם (פרשתו, אות תלו) הובאו מדברי הרה"ק רבי פנחס מקארין ז"ל, שאמר שאדם שאין לו שום חולשה הוא מסוכן, כך אומרים הרופאים. זה הקללות מציבין אתכם וכו'.

ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו וגו' (ל, ב). בענין תשובה כתב ה'חתם סופר' בדרשות (ה"ג עמ' קי"ד ד"ה נשאו): "דנשים קרובי תשובה הם יותר מאנשים, וקרובים לקבל תוכחת מוסר, אף על פי שלא נצטוו כל כך כמו האנשים."

עוד מצינו 'בחתם סופר' (ע"ת עמ' קמ"ד במסרה): "על פי מה שכתב הרמב"ם (פ"ד מהל' תשובה ה"ה) [שאחד] מעשרים וארבעה דברים המעכבים תשובה, הוא בעל חימה. ולדעתו הוא קשה מכולם, כי זהו בטבע האדם ותולדותיו וקשה לפרוש ממנו."

מי יעלה לנו השמימה (ל, יב). מנהג מופלא שנהגו באשכנז מביא רבי דוסא היווני בשם רבו מהר"ש מנוישיטט (הלכות ומנהגי רבינו שלום מנוישיטט, ירושלים תשנ"ו, סעי' לו, עמ' קפ), "מי יעלה לנו השמימה" - שמעתי מהר"ר שלום, שהם ראשי תיבות 'מילה' (תיקון, תיקון כב), ואשכנזים כשמלים התינוק יש להם עשויה תחת ארון הקודש חור, ומשליכין הערלה בתוך החור, ואומרים שעולה לשמים. לכן אמר: "מי יעלה לנו השמימה" שהם ר"ת מילה, וסופי תיבות של ארבע אותיות 'מי יעלה לנו השמימה' הם שם הוי"ה" ².

כתב הפרי חדש' (הל' ר"ה סוף סי' תתקפ"ח): "והנהגה אני לשלוח מנות לעניים ערב ראש השנה, כדכתיב (נחמה ה, ט-ו): 'לכו אכלו משמנים ושתו ממתיקים ושלחו מנות לאין נכון לו'. וכתוב (שם פסוק יב): 'כל העם לאכול ולשתות ולשלוח מנות' ³."

כתב ה'מטה אפרים' (סי' תתקפ"ח סעי' כח): "והנהגה לבכות ולהרדיר דמעות בתפילת ראש השנה ויום הכיפורים, אף כשחל בשבת, ומי שאין בכיה נופלת עליו בימים האלה הוא הוראה שאין נשמתו הגונה ושלילתו. ויש בני אדם שנידונים בר"ה ביום ראשון שהיא דין קשה, ויש שהקב"ה מרחם עליהם ונידונים ביום שני, והאדם שנופל עליו בכיה רבה באלו הימים בתפילות, הוא הוראה שנידון באותה שעה למעלה, אם ביום א' ואם ביום ב'."

וב'אלף המגן' (שם אות מה) כתב: "... ואין לו לאדם למנוע מלבכות בימים האלה שמה יזיק לראות עיניו, וכבר כתב ר'בינו בחי' (ריש פר' תשא) על הפסוק (משלי י, כו) 'ראת ה' תוסיף ימים', שאף ששל פי דרך הטבע - היראה והדאגה מחלישין כח האדם, מכל מקום אם הוא לעבודת ה' יאריכו ימיו, והנה זה נס נסתר, יעו"ש. אבל מכל מקום אם יודע בודאי שהדמעות יזיקו לראות עיניו ויכול למנוע מלבכות ולא יסמוך על הנס, וכן מי שיש לו לב קשה ואינו יכול לבכות (ספר 'ווי העמודים' בשם הגל"ה הק), ומכל מקום אף מי שאינו בוכה, טוב לעשות קול בכי כאילו הוא בוכה, וכתוב (תהלים ו, ט) 'כי שמע ה' קול בכי' - קול דייקא - אע"פ שלא בכה ממש, ורחמנא לבא בעי' - לב נשבר, והכל לפי מה שהוא אדם, וכל לבבות דורש' ה' ולבבד שיכולו לו לשמים (ווי העמודים) והחיד"א בשו"ר ברכה יו"ד (סי' שצ"ב אות ג) מובא בשדי חמד) ⁴."

1. ראה מנהג שנהגו בבעלזא כיו"ב ומעשה רב שהובא להלן במדור 'יומא ונשמח' (הובא לראשונה בגל' תקלה, פר' נצ"ו תשס"ו).
2. ראה 'ירושתנו' (חוברת י, עמ' תנ"ו ואילן) אריכות בענין זה.
3. הגר"ח פאלאג'י זי"ל מביא בספרו 'מועד לנח' (סי' יב סי"ב) בשם ספר 'אדני פז' (סי' תקצ"ו) שכתב: "דשלח מנות לעניים בערב ראש השנה לקיים פסוקי נחמיה". עוד ציינו מ"ש האצ"ה רבה (סי' תקפ"א סוף סק"א - בשם ספר אמרלק): "א"ש לירעהו ומתנות ל'אביונים' (אסתר ט, כב), רמז [תחת] מתנות עניים באלול."

מעשה רב

יום תרועה וריעות

היין, ובכל לבכם בירכוהו: "לחיים נחום! לחיים טובים ולשלום! הסר נא דאגה מלבך וה' יהיה בעורך..." ואז אמר הזקן שבחבורה: "נחום הוא עמנו ללובלין" ---
נחום נדחם, וניסה להסביר שוב את הוראתו הברורה של הרבי, אך ללא הצלחה, "אל דאגה נחום, אני אהיה לך למליץ אצל הרבי", אמר הזקן. לא נותרה לו כל ברירה, והוא עלה אחריהם על העגלה, עושה את הדרך שוב בכיוון ממנו בא.

לבו הלם בפראות כשעבר שוב לקבל שלום מאת הרבי. אך בטרם נאלץ להיעזר במליצת יושרו של החסיד הזקן הפתיעו הרבי בעצמו. "שלום עליכם נחום", פנה אליו באנפין נהירין, "טוב לראותך עמנו". נחום התקשה להאמין, אך עודו מהרהר והרבי הניח תשובה מרשימה: "דע לך נחום, כשבאת בפעם הראשונה ראיתי כי על ראשך מרחפת גזירה נוראה רח"ל, על כן העדפתי שתשוב לחזק משפחתך ולא תילקח לבית עולמך רחוק מהם. אלא שבאותה שעה שישבת בין החסידים בדיוק חברים, שברכו אותך מעומק לבבם לחיים טובים ולשלום, סרה מנך הגזירה הנוראה!"

אותיות מהכימות

כלל ראש הקטן אמר, כי אי אפשר לקבל יום הקדוש הזה רק על ידי רישות. כלומר "יום מרועם יהא לכם", כי אי אפשר לקבל רק ע"י אחרות וריעות. וזהו דכתיב: "באלף לחודש השביעי", למה כי הכל הוא על ידי אחרות. וזהו דכתיב: "ביום ההוא יהא ה' אחד וזמנו אחד", כי בזהו כל אחרותו אף לסקס ח"ו ואין לך זמנו, רק למה כי הכל על ידי אחרות.

וכאן הוסיף הרבי מלובלין ואמר: "כעת הבנתו מאמר חכמינו ז"ל שאמרו (שה"ש רבה, ה): 'בשישראל אוכלים ושותים ומברכין ומשבחין ומקלסין להקב"ה מקשיב לקולם ומתרחצו, ויש לתת טעם לדבריהם, כי מספר התיבות של 'זכרנו לחיים מלך הפץ בחיים' וכו' הוא י' תיבות. כי הסיום 'אלקים חיים' לתיבה אחת נחשבת, ששתיהן יחד מכונות להקב"ה, ואם כן יש בו עשר תיבות כנגד עשרת ימי התשובה, והתיבה האחרונה - 'אלקים חיים' הוא כנגד יום הכפורים, שהוא יום סליחה ומחילה, ו'אלקים' בגימטריא פ"ו, וכן 'כוס' בגימטריא פ"ו, לרמז שעל ידי שתיית כוס לחיים זוכים לסליחה ומחילה כמו ביום הכפורים..."

הרה"ג ר' משה רויטמאן שליט"א
עפ"י: 'פלאות היהודי'

ברכת 'כתיבה וחתומה טובה'

שלוחה בזה לכל קוראינו היקרים, לכל נדיבי העם ומוכי הרבים במשך כל ימות השנה, ובראשם ידידנו הנגיד המפואר, כשמן הטוב תורק שמו ותפארתו, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, אשר קרן 'יקר למרדכי' לעילוי נשמת הוריו החשובים ע"ה הוא ניהו בריח התיכון של הוצאת והפצת ה'עלים לתרופה' בארבע כנפות תבל הרה"ח ר' אברהם צבי חיים רי"ז שליט"א
ולכל בית ישראל די בכל אתר ואתר
לשנה טובה ומתוקה תכתבו ותחתמו לאלתר לחיים טובים ולשלום
כעתירת וברכת המערכת

וזה היה עבודה גדולה לקהל אנשים מהרבה מאות ואלפים חסידים שהתפללו עם רבינו ז"ל, מחמת שהוצרכו לעמוד כמה שעות בתפילת מוסף יחד עם רבינו ז"ל למען להתפלל בציבור, ולחכות על התקיעות בין מלכיות לזכרונות ושופרות, כמובן.

תפילת מוסף התמשכה כל כך זמן רב, עד שרבינו ז"ל התפלל תיכף תפילת מנחה והלך 'לתשליו' בקהל החסידים, ואחר כך רצו החסידים בזריזות להאכסניות, ובקושי הספיקו עוד לקדש קידוש היום בעוד יום, ורבינו ז"ל כאשר בא לשולחן הסטורו כבר היה קרוב ללילה, והשולחן נמשך זמן רב בלילה, ואחר כך התפלל תיכף רבינו ז"ל והקהל הקדוש תפילת מעריב, וכן באופן זה ממש התנהג רבינו ז"ל למחרת ביום שני דראש השנה.

(שם)

איך שנעשה רבינו ז"ל לבעל תוקע בראש השנה, נדע הדבר שבעיר לויביטש היה אז רב ואב"ד צדיק גדול הנקרא ר' בער זצ"ל, והיה כאשר עבר פעם אחת בימי חודש אלול דרך הבית אשר דר שמה רבינו ז"ל, שמע תקיעות של שופר, וקרב אל הבית ונכנס ושאל מי הוא התוקע, והראו לו שבחדר רבינו ז"ל תוקעים, ורבינו ז"ל הוא בעצמו התוקע בכל יום אחר התפילה, אז הציע לפני רבינו ז"ל שיהיה בעל תוקע בראש השנה, בבית הכנסת שמה בלויביטש.

ומתחילה סירב רבינו ז"ל באומרו כי הוא עוד צעיר לימים, וכי איתא בשולחן ערוך (או"ח סי' תקפ"א ס"א) דשולחן ציבור בימים הראשונים לא היה על כל פנים פחותים מבני שלושים שנה, אך כאשר הגאון החסיד רבי בער הנ"ל הפציר בו בהפצרות רבות, לא היה יכול רבינו ז"ל לסרב עוד, והבטיח לו שיעשה בקשתו, והיה בעל תוקע בבית הכנסת בראש השנה.

ואז כשיצא הגאון האב"ד ז"ל מאת רבינו ז"ל אמר לאנשים בשמחה, כבר ב"ה השגתי בעל תוקע שיועך לתוקע, וכי כאשר עברתי דרך הבית הזה ושמעתי התקיעות שלו, לא יכולתי לעבור משם הלאה כי שמעתי ממש קול דיבור מהתקיעות הללו, ולכן נכנסתי לראות מי הוא התוקע, ובי"ה עלה בידי והבטיח לי שיהיה התוקע בבית הכנסת, אך בבית הכנסת תקע רבינו ז"ל רק בשנה אחת, אכן מאז כל ימי שבתו בלויביטש היה תוקע בבית החסידים דסטריקוב ששם התפלל רבינו גם כן וכו"ל.

(עמ' קכח)

פעם אחת בראש השנה חל יום גינוסאי של קיסר רוסאי, והיו מוכרחים אז בכל בתי תפילה לעשות לו "מי שברך", ולברך ברכת "הנותן תשועה", ובאו שוטרי העיר לבית מדרשו של רבינו ז"ל גם כן, והוכרחו לומר ברכת "הנותן תשועה", וזה היה אחר קריאת התורה. לכל אלו שעמדו שמה ראו שאצל רבינו ז"ל היה זה לא למורת רוח בלבד, אלא שנגע לו עד נפשו ממש, לברך בבית המדרש איש אשר שנוא לו מאד, וניכר היה שהדבר הזה מבלבלו לרבינו ז"ל מאד מאד, והלך לחדר קדשו קודם תקיעת שופר כדרכו בקודש, והשתנה שם זמן רב יותר מכפי הרגלו.

ובבוא רבינו ז"ל חזרה לבית מדרשו, ראו בו ממש השתנות גדולה בזיו אור פניו הקדושים בעשני גדול ממארהו הרגיל, והלך אל הבימה להכין את עצמו לתקיעת שופר, אבל עמד איזה זמן ולא התחיל שום דבר, וכל גופו הקדוש היה עומד ונרתע, ופתאום לקח השופר ביד קדשו והחזיר פניו הק' לצד רוח מערבי, ששם על הכותל המערבי היה תלוי הלוח של "הנותן תשועה", וצעק בקול גדול **כשגאת הארי בזה הלשון:**

"רצוננו לעבוד את מלכנו אבינו שבשמים, אך מי מעכב, זה הרשע ימח שמו וזכרו", והראה עם השופר על תמונת לוח "הנותן תשועה", וכן שאר כמה פעמים ברתיות ההתלהבות גדולה, עד שממש יצאה נפש הקהל הגדול הזה, ויתר מחמש עשרה מאות אנשים, מחמת הפחד הגדול שנפל עליהם משגת רבינו ז"ל, וגם פחד ורתת עלה על ראשם, אולי יגיעו הדברים האלה לאזני הממשלה, ואז ח"ו בנפשו הוא, והיה אז יגון ועצב גדול בין החסידים. ואחר כך נח דעתיה דרבינו ז"ל מעט, ולקח השופר והתחיל לתקוע, והיה קול השופר הולך וחזק מאד, והתפלל רבינו ז"ל אחר כך את התפילות ברכי חדוה וגיל, ולא אונה לרבינו ז"ל שום דבר עגמת נפש חלילה בזה, אף שהיו כל דיבוריו הקדושים בפרסום גדול ורב, וממש היו רואים בזה נס גדול מן השמים, זיע"א.

(שם עמ' רפד, ומציין נכדו המו"ל: "שמעתי כל זאת ממנה חסידים ישישים ואמנים שבצמחם זכו לראות ולשמוע כל הנ"ל")

יומא דנשמתא

ב"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי שלום מבעלזא זי"ע יומא דהילולא כ"ז אלול (תרמ"ז)

לקט זעיר ומוזהר של אמרות טהורות, שיחות קודש ועובדות מאלפות

והיה אז הפרנס אביו של ר' מאיר אנצין ז"ל, ונסע בעצמו לבעלזא, ונשאר לשובת שם בשבת קודש. וביום אי כאשר בא לפני הרב זי"ע ושאל לדעתו בענין זה, השיב לו הרה"ק ז"ל שלא יזיז בשום פנים ואופן את התיבות מבית הכנסת. ואחר כך אמר הרב הקדוש להנ"ל, הטעם אוכל לומר, כי בהתיבות הללו מונח חול, והמנהג אצלכם בבית הכנסת כי את התיבות הערלה של התינוקות משליכים שמה לחול, ובערב יום הכיפורים מעמידים שם נרות גדולים, ובבוא זמן תפילת ערלה ביום הכיפורים עולה להבת הנרות בחתיכות הערלה, וזה עולה לפני הש"ת לנחת רוח לפניו בקרבתו ירחושי, ואין לך מליץ יושר גדול מזה".

היכל ישראל להנ"ל ישראל פראנקפורטער זי"ל (חי"ב, ירושלים תשכ"ח, עמ' כרה). ומסיים שם: "עמוד והתבונן בדבריו הקדושים יסודם בהרר קדם, בדברי רז"ל, במדרש ובזוהר הקדוש (ש-מצות המילה נחשבת ממש כקרבן, וע"ש), וענינו הבהירות והקדושות היו צופות לי אמונם נחשבו ביום פקודה מצות המילה - שקיימו בני אותה הקהלה - לקרבתו, ועלו לפני המוצא לתבדד לרעון, לירח ניחוח, ולכן מנע בעדם מלהוציא את התיבה מבית המדרש".

בעל גאה עדיף מבעל ענוה פסולה:

"שמעתי ממורי רבי הגה"ק אבד"ק בעלזא זצ"ל, כי בכל מדה יש אמת ושקר, כמו בגאווה - יגיעה לבו בדרכי ה' (דה"י ביו), וכן בענוה - יש ענוה קדושה וענוה פסולה, והמבחן הוא, כי מי שהוא עניי בשקר חושב את עצמו לנאיף, וגם אנשים אחרים הם כמוהו כאין ורעוים. והעניו באמת יחשוב כל העולם לצדיקים והוא הגרוע שבועלים. **מוטב להיות גאה ויחשוב גם כל הענוים לטובים, מלהיות עניו בענוה פסולה ושיחשוב גם אחרים לגרועים.** ועל ידי בחינה במבחן הזה ידע האדם בנפשו אם זכה לענוה באמת מצד הקדושה".

למה"ש מוצא במצד הקדושה"ל

הטאת יחידו של עולם:

"מקני הקדוש מוה"ש מבעלזא זצלה"ה - על המשנה בפרק 'איתורו מקומן' (ובחסים פ"ה מ"ט): 'טטאת הצבור ויחידו, אלו הן טטאת הצבור' רכ"ו, והקשה הוא הקדוש זי"ל, אמאי הנתא אינו מפרש רק 'טטאת הצבור' ושברך דיחיד דפתח ברישא, ומאי טעמא פתח בו כיון דאינו מפרשו. ויתירך, דקאי על שעירי ראשי חדשים, ויחידו - פירושו על כביכול, יחידו של עולם ברוך הוא ובורך שמו, מזה דאיתא במסכת שבעות (ט) דאמר הקב"ה 'יביאו עלי כפרה על שמעתי את הירח'... עד כאן שמעתי ממנו הקדוש זצלה"ה".

אמרי יהושע להרה"ק מפאריסוב זי"ע (עטרת אבות אות לג)

יעקב אבינו יחד לבו לטמים כשגל האבן כמו כשנאבק עם הרש:
יחד לב אבן אבן מפי באר מים. כנאבק לו שר גלול מאש ומימים וכו' (תפלת שש). קשה, איזה שייכות יש מזה לזה. ויתירך בזה, אשר הכוונה היא כך, היינו, כי כמו בעת אשר נאבק יעקב אבינו עם המלאך לעשות עמו מלחמה, והנה בעת סכנה כזאת בטח ייחד אז לבו בכוונות קדושות וטהורות, בלי שום אפשרות להעלות אז איזה מחשבה אחרת ח"ו, ויחד אז לבו לשם שמים, אבל בעת אשר לא את האבן להשקות הצאן, [דכתיב שם (בראשית כט, יא)] וישק יעקב לרחל, הנה יכול מי לחשוב כי היתה בזה איזו גשמויות ח"ו, לכן אמר כי **"יחד לב"** בעת אשר **"גל אבן"** כמו בעת ש**נאבק לו שר** אש, שגם כאן בעת אשר לא את האבן היה מייחד יחודים יחודים נוראים.

משמיע שלום הנ"ל (עמ' ריח)

- עוד יש לציין עוד לדברי הגאון ר' יחיאל מיכל היבנר זצ"ל מנינו בהספדו על כ"ק מרן מהר"ש זי"ע: "וברוך ה' אשר זכית לקבל אור פניו הקדוש השנה האחרון, ויחית לשמוע תפילותיו ותקוותיו בלהבות אש מתלקחות ונהירא, שיום ראשון דראש השנה היה בשבת, והיה אומר דרוש בתפלת מוסף בלב נשבר ובדמעות זולגות, אשר אם אבן הוא נימח כל השומע. וביום ב' שתקע בעצמו, לא אמר עוד שום דבר... ואף שכבר היה סגי נהור ולא זכית אשר אור פניו ירחיף עיניו עלי, עם כל זה יתית לי שאני זכית לראות פניו כאילו בקבלתי פני השכינה".
- ראה **"זכרון שלום"** אותיות רעד וערה - בשם ספר **"דברי יצחק"** להרה"ק מסוואליווא זצ"ל, ואותיות קיד וקסו רשימת דברי תורה מכ"ק מרן מהר"ש זי"ע בערב יום הכיפורים שנת תר"ג ושנה נוספת.
- ראה לעיל מה שהובא בענין זה במדור 'פלאות עדותיך', וכן מה שהובא בגלגל תקד (מדור 'יתרונו' דעת) מספר הקדמות **"מחבר הזהב"** ובהם רבי שלמה ב"ר מרדכי ממעורש זצ"ל (תלמיד המהר"ש והלבוש זצ"ל) - בענין הסמנת הערלה בחול שמעמידים בהם את נרות יוה"כ יו"ש.

ואמנם, ציין, שגם בבעלזא עמדו לפני ארון הקודש כעין שני עמודים קטנים, והם נקראו 'מזבחות' (במקומות אחרים נקראו עמודים אלו בשם 'כ"ן וכו'), אחד לדרום ואחד לצפון, וה'מזבח' השמאלי היה חלול, כעין ארגז גדול, מלא חול, ושם הסמינו את הערלות, ובעבר יוה"כ נעצו שם את נרות השעוה (הימני היה סתום מלמעלה, עליו עמדה מנורת כסף גדולה). גם בהיכל ביהמ"ד הקדוש אשר בתוככי ירושלים עי"ה נבנו שני 'מזבחות' כאלו, ובאחד מהם מוטנים הערלות.

ידידיו בבני המים כל הלבוש:

"... והנה לכל הדברים הנפלאים אשר נראה לעיני כל, ושמענו באזנינו מה שהיה פועל ישועות בקרב הארץ, ונפלאות מעוצם קדושתו וחסידותו ועבודתו, **יותר יפלא גודל שפלות רוחו וענוה יתירה אשר היתה מרחפת על פניו, ותמיד היה לבו נשבר כאיש אשר עומד מבחין ולא נגע עדיין בקצה המטה מיראת שמים**, כאשר היתה נשמע לכל בימי התשובה עוצם וידויו ועוצם בכיותיו. ויבחרו בערב יום הקדוש אחר הסעודה קודם יכל נדרי' היה צועק לפני הארון הקדוש¹, והיה בוכה וצועק לכל אדם לחשוב שחבונות של כל השנה², והיה כולל את עצמו עם כל העומדים, והיה אומר בבכיה גדולה ונוראה: נשגחי היטב מה עשיתי כל השנה, מה זה מהטוב אשר פעלתי בשנה הזו, נשכבה בבשתני, לכו ונשובה אל ה', ויחזיו נטודה וטאמר טטאנו לאל חי העולמים, וטאמר עוד אשמנו וטאמר עוד בגדנו כו' עד סוף הוידי, והיה אומר הוידי בבכי גדול ונורא עד אשר המים כל לבות האנשים אשר היו שם, וכלם ענו ואמרו בבכי גדול אשמנו וכן בגדנו עד סוף הוידי, והיתה הבכיה גדולה בבית התפלה אשר לא נשמע כמורו בכל תפוצות ישראל, ולא היה שום אדם אשר לא התחרט ושם מעומקא דלבא מרוב הבכיה והגעגועים שהיה שמה מהתערורתו הרה"ק זי"ע זי"ע.

סדר הדורות החדש (מובא בידבור שלום)

חיל ורעדה המלאכים - שמוא לא ילמדו זכות על ישראל:

"כ"ק א"א זקני זי"ל (מרן אדמו"ר מהר"ש זי"ע) היה אומר על מה שאומרים בפיוט "ונתנה תוקף" בראש השנה ויוה"כ פ"פ: **"ומלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזו ויאמרו הנה יום הדין לפקד על צבא מרום בדין כי לא יזכו בעניןך בדין"**, דיש להבין, הלא המלאכים אינם בעלי בחירה, ומה שייך אצלם ענין פחד ורעדה מיום הדין - כי לא יזכו בעניןך בדין. ואמר, כי תפקידם של מלאכי השתר הוא ללמד זכות על בני ישראל, לפי שכך הוא רצון הש"ת לזכות את בני ישראל, ועל כך "ומלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזו" ביום הדין, שמה לא יצאו ידי חובתם בלימוד זכות על בני ישראל.

ויש לפרש הכוונה בזה, דהנה איתא **ב'מגן אברהם'** (סי' תקפ"ד סק"ב) שאין להתוודות בפה ולהזכיר שונו בראש השנה, אולם כל יחודי המאמין בה' צועק בלבו: חטאתי, עויתי, פשעתי. ודבר זה אינו ידוע כי אם להקב"ה בלבד הבוחר לנבנות, כדאיתא בשל"ה הק' (נשרה מאמרות מאמ"ב בהיות) שהמלאכים אינם מבינים דברים שבלב. וכמו כן אינו ידוע להם מה שכל איש ישראל מקבל על עצמו במחשבה מכאן ואילך לעשות מצוות ומעשים טובים, ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה (קדושיך מ). ולכן "ומלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזו" שמה לא ילמדו על בני ישראל זכות די צרכם, כיון שאין ידוע להם התשובה והקבלות שבלבנות בני ישראל.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלזא (מתוך ידברת קודש' סי' פ"ב נצ"ל תש"נ)

"כי קולך ערב" - קול בתפילה ערב גם לתשובה ועדקה:

"בראש השנה ויום כיפורים אנטו מתפללים ואומרים **'תשובה ותפלה ועדקה מעבירין את רוע המזל'**, דהיינו, צום (=תשובה) קול (=תפלה) ממון (=עדקה) - **צום קול ממון**, כל אלו השלושה עולים כל אחד בגימטריא קל"ו, והם: 'תשובה תפילה עדקה'. ואני שמעתי לכך אומרים 'תשובה תפלה עדקה' בקול רם, לפי שגימטריא שלהם קול".

והנה, החלש יכול לתרץ את עצמו שאין בכוחו לצום, והעני יכול לתרץ עצמו שאין לו ממון לצדקה, אבל על 'קול' - שזה תשובה, אין שום תירוצו, כי כל אחד יכול להשמיע קולו בתפלתו כפי יכולתו, ואם אין החלש והעני משמיע קול בתפלה, הוא סימן שאם היה להם כח ועושר, לא היו מתענים ולא היו נותנים צדקה גם כן, שהרי קול יש להם ואינם משמיעים.

וזה פירוש: **"ה'שמיעיני את קולך פי קולך ערב"** (שח"ש ב, יד), פירוש, שקול הוא ערב מלשון (עירוב) בדבר זה, היינו עבור יצום וממון, שאם משמע קול בתפלה, הוא סימן שאם היה לו כח היה מתענה, ואם היה לו ממון היה מנדב".

משמיע שלום (עמ' מ"ט, מהדו"ח תשפ"ו) - אמרות טהורות שמעם הרה"ק רבי שלמה מסאסוב זצ"ל ממה שמעם וקיבל מוקינו מרן מהר"ש זי"ע (וע"ש בהע' סד)

מצות המילה - מליצת יושר:

"... ולאור הדברים האמורים (שמצות מילה נחשבת כקרבן) יוארך באור בחיר המעשה ששמעתי מחסידים ישישים מקאמאנא, כי פעם התאספו הגבאים מבית הכנסת בקאמאנא ודנו בעצות שונות כיצד להרבות הכנסת בית הכנסת, והסכימו ביניהם כי מאחר שבבית הכנסת עומדים יו תיבות גדולות, האחת מימין עמוד התפילה והשנית משמאל, הרי במקום אותם התיבות אפשר להכין כמה מקומות לשיבת כדי למכרם עבור מתפללי ביהמ"ד לימים הנוראים לשבת שש. ודבר עס הרב מרא דאתרא ראב"י, שהיה הגאון וצדיק וכו' הרב אלעזר זצ"ל, ואמר שלא יכול לקבל על עצמו את אחריות ההוראה בענין הזה, על כל ישלחו שלוח להרב הגאון הקדוש רב שלום מבעלזא זצוק"ל".

גם החזן וגם הקהל, וכן בבית - מקדישים וממתינים 2 רגעים בין ברכה לברכה - לענין "אמן" כהלכה !

עלי הדר

מסכת הוריות – זבחים

האם בקריאת פרשיות הקרבנות – פרשת חטאת קודמת לעולה?

למדנו במסכת הוריות (יג): "פר העלם דבר של צבור קודם לפר של עבודת כוכבים, מאי טעמא, האי חטאת והאי עולה, ותניא והקריב את אשר לחטאת ראשונה" (ויקרא ה, ח) מה תלמוד לומר, אם ללמד שתהא חטאת ראשונה הרי כבר נאמר (שם) ואת השני יעשה עולה כמשפט, אלא זה בנה אב שיהיה בית חטאת קודמת לעולה זבחים עמהם, וקו"ל דאפילו חטאת העוף קודמת לעולה בהמה". כן ידועים דברי הברייתא שמוכח במסכת זבחים (ז): "אמר רבי שמעון, חטאת למה באה, למה באה - לכפר, אלא למה באה לפני עולה" (ל"כ מקום שמיא חטאת ועולה, חטאת קודם... רש"י), לפרקליט (-מלץ טוב) שנכנס, ריצה פרקליט נכנס דורון אחריה" (-עולה דורון היא [כ] אינה באה לכפר על עשה כפרה ממש, אלא אחר שכפרה התשובה על העשה, היא באה להקבלת פנים, כאדם שסרח במלך וריצהו ע"י פרקליטין, וכשכא להקביל פניו מביא דורון בידו" רש"י). כתב המחבר (א"ח"ה סי' א ס"ה): "טוב לומר פרשת העקדה ופרשת המן ועשרת הדברות ופרשת עולה ומנחה ושלמים וחטאת ואשם". ומביא ה'מגן אברהם' (שם סק"ח) בזה"ל: "נשאלתי למה כתב דברי הטור (א"ח"ה סי' א ס"ה): "טוב לומר פרשת העקדה ופרשת המן ועשרת הדברות דחטאת קודם לעולה, וכן כתב רש"י פר' תזריע וכו'". וז"ל דאמרין בזבחים ד' ז' למה חטאת קודמת לעולה, משל לפרקליט שנכנס למלך, ריצה הפרקליט נכנס דורון אחריה, ע"ש. והתוס' כתבו: "עולה דורון הוא, אף על גב דאעשה" מכפרת יותר מחטאת' וכו' ע"ש, פירוש, דאינא בגמרא דחטאת מכפרת על חייבי עשה מקפריא, ועולה מכפר מקביעא" (כלומר, כי חטאת הבא על לא-תעשה שיש בזדון כרת מכפרת גם על חייבי עשה, אכן כפרה זו אינה כי אם מקפריא, ואילו קרבן עולה מכפר על עשה כפרה גמורה, ולמה אם כן נחשב קרבן עולה כדורון ולא כפרקליט, והלא הוא פרקליט כלפי חייבי עשה), אף על פי כן כשקרב חטאת ראשונה אם כן כבר כיפר על חייבי כריתות ועשה, א"כ עולה דורון (כלומר, כי בכל זאת אחר שכבר קרבן חטאת, ותכפר על עון עשה שבידו ע"פ מקפריא, כבר נחשב העולה כדורון לבד), אבל באמרינו כתב ה'טור' (שם) שלא יאמר יהי רצון אחר פרשת החטאת, שמא אינו חייב חטאת (ד"ל הטור: "וכשיסיים פרשת העולה יאמר ר'בון העולמים יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב ומקובל לפניך כאילו הקרבתי עולה בזמנה", וכן יאמר בפרשת המנחה והשלמים ולאם, ואחר פרשת החטאת לא יאמר כן - לפי שאינה באה נדבה", והיו כקורא בתורה, ועולה מכפרת אעשה, דאמרין בגמרא (זבחים ז): 'אין לך אדם בישראל שאינו מחוייב עשה', אם כן יאמר עולה קודם שהיא מכפרת, כדאינא בזבחים ש'אין לך אדם בישראל שאינו מחוייב עשה' כנ"ל, אבל כשידוע שנתחייב חטאת יאמר חטאת קודם".

תוכן דבריו הוא, שמאחר שאין אומרים שאין פרשת חטאת יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב כאילו הקרבתי חטאת, נמצא שקריאתה אינה נחשבת כי אם כקורא בתורה בעלמא ואין כאן כפרה אפילו מקפריא על המצוות עשה שעבר, ועדיין צריך האדם לכפרה שלימה, באופן כזה אין העולה נחשב 'דורון' ואין צורך להקדימו לפרשת חטאת. אכן, כשידוע האדם שנתחייב חטאת, שזמן מותר לומר יהי רצון מלפניך שיהא זה חשוב כאילו הקרבתי חטאת, שפיר הוא הקריאה לכפרה, וגם על חייבי העשה מתכפר ע"פ מקפריא, ואז נחשב העולה כדורון, וממילא יש להקדים קריאת פרשת חטאת לפרשת עולה. ברם המשנה ברורה כתב שם (סקט"ו) שמדברי הפוסקים משמע עולה חילוק בכך, ובכל ענין מקדימים פרשת חטאת לעולה. בשו"ת 'שב יעקב' (ח"א סי' ב) הביא קושיא זו, וכתב בזה ג' תירוצים יסודיים בדין זה, וז"ל: "חדא, כיון דאינא בש"ס (ענין זבחים ז) ורש"י (ראה בפר' תזריע יב, ח): 'אחד לעולה ואחד לחטאת, לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל להקריב חטאת קודם לעולה' ד"למקראה, היינו לענין קריאה בתורה, עולה קודם, נמצא אפשר דגם זה הוי בכלל קריאת התורה, אף כשאמר אחרי כן 'יהא חשוב ומקובל כו', עכ"פ כיון דקורא בתורה מלפני שישאמר יהי רצון, אסור להקריב קריאת חטאת, ובפרט כיון דחטאת אינו בא בנדבה, צריך עכ"פ להתנות אם אינו חייב חטאת דיהא כקורא בתורה, דילמא האמת אינו רק כקורא בתורה, משא"כ אי אמר עולה תחילה - אינו עושה איסור עכ"פ, כיון דהשתא הוה רק קורא בתורה, דלענין זה עולה תחילה, אף דאמר אח"כ יהי רצון כי כאילו הקרבתי עולה, מה דהוי הוי, דביעבר עולה לרצון אף להקדים עולה לחטאת". [ביאור תירוץ, שכלפי קריאת חטאת חובה להקדים עולה לחטאת, ולכן כשאנו באים לקרות פרשיות הקרבנות - יש להקדים פרשת עולה, והגם שכלול בקריאה זו גם הענין של הקריאה, כי 'העוסק בפרשת עולה כאילו הקריב עולה', אכן בשעת הקריאה יש בזה גדר דיני קריאה, ולכן מקדימים פרשת עולה תחילה].

עוד כתב: "זאת ועוד אחרת, דאין איסור בהקרבת עולה קודם לחטאת, רק במי שחייב על דבר אחד 'אחד לעולה ואחד לחטאת', כמו יולדת ומצורע, או אפילו בשני דברים אם כבר נשחטו שניהם, ועומדים לזרוע דמם את דם חטאת קודם... אבל מי שהוא חייב חטאת, ואין חטאתו לפניו, ודאי יכול להקריב עולת דבם או עולת חובה שחייב על חטאת אחר, וגם כאן הוי כמו שהחטאת עדיין לא נשחט, שהרי עדיין לא קרא הפרשה". והיינו, כי פשוט הדבר שבאם האדם חייב שן קרבנות חטאת ועולה, שאין ביניהם שום קשר ושייכות, ואין לו לפניו כי אם קרבן עולה, מותר לו להקריב קרבן עולה תחילה, וכמו כן לגבי קריאת הפרשיות, שכל פרשה היא חובה נפרדת לעצמה, ואין איסור להקדים פרשת עולה תחילה. ומוסיף: "ידוע שלישית נראה לי, כיון דאינא התם בזבחים (פט) ד'ם חטאת קודמת לעולה, ואיברי עולה קודם לאימורי חטאת, ומביעא התם בש"ס: ד'ם חטאת ואיברי עולה אינו מהן קודמת, וכן איפכא 'אימורי חטאת דם עולה', ומסיק התם 'איזה מהן שירצה יקדים', וכן פסק

עלי אורח

הלכות שונות לראש השנה

א. תיקון השופר ולהתלמד בו ביו"ט: אסור לתקוע ביום ראשון של ראש השנה בכדי להתלמד לתקוע ביום שני, משום איסור שבות דהשמעת קול, דקיי"ל דהראשון קודש והשני חול לחומרא וענין אורח"י תקצו במגני"א סק"י, וכן פסקו שם בשו"ע הרב ובמשנ"ב סק"ד ובמס"א (שם). וכמו כן אין לתקן השופר על ידי נתינת מים או יין או נחירה בפה לצורך מחר, כי קדוש היום ואין לעשות בו הכנה לצורך מחר (מס"א שם).

אבל מותר לתקן השופר על ידי נתינת מים וכדומה לצורך תקיעות היום, ואע"י דמתקני בכך, כיון דלא מיכבדא מילתא דהוי עובדא דחול, שהרי שרי להדיח כלים ביו"ט (עני"ש בסי' תקפו סעי' כג, ובמשנ"ב ושעני"צ שם בשם הריטב"א במס' ר"ה דף לב ע"י). [ועני' בשפ"א נע"י"ס ר"ה שם] שרק כשהשופר תוקע קצת מותר לשפר קולו, אבל כשאנו תוקע כלל, אין לתקנו, משום דהוי מכה בפטוש. ע"כ. ונראה ראי' לכך ממש"כ המאירי שם דמותר ליתן מים כדי לצחצחו, רצ"ל שיהא הקול צלול דאין זה תיקון בכך. ועני' ג"כ ברמב"ם (הל' שופר פ"א הי"ד) דמותר ליתן מים כדי לצחצחו, וכן משמע בערוה"ש שם שכתב שאין זה תיקון כלי כשנותן בו מים, דאין אלא הדחה בעלמא, משמע ג"כ דאם אינו תוקע כלל, אין לתקנו. ועני' בסי' הערות מהגרסי"א ז"ל (נע"י"ס ר"ה שם) דס"ל אפילו אינו תוקע כלל ג"כ מותר לנקותו ולהדיחו ואינו מתקן, אלא מנקר, ונראה דאם מגרר חלק מהשופר לכיו"ע אסור משום מכה בפטוש. ופשוט דמה שכתבו הפוסקים שאם אין השופר תוקע יאמר תוך השופר זו פעמים יו"ה נועם" וכו' (עני' מג"א סי' תקפ"ה סק"א, ובשו"ע שם סק"ז) שאין בזה כל חשש של תיקון הכלי, אלא יש דבר שמונע מלתקוע ובסוגיה זו מסלק את המונע.

ב. קטן או קטנה שהגיע לחינוך: קטנים שהגיעו לחינוך מצוה להביאם ולאיים עליהם שיטו אוזן לשמוע קול השופר, כדי לחנכם במצוות (מס"א סי' תקפ"ט ס"ד, ועני"ש באלף המגן שכתב דהגעת זמן החינוך למצות עשה היא בכל חינוך לפי חכמתו והבנתו). ופשוט, שהעיקר הוא לחנכם לשמוע התקיעות דמיושב, השלשים קולות, שבה יוצאין ידי חובה מן התורה.

וגדול שכבר יצא ידי חובה, גם כן יכול לתקוע עבורם, ולא אמרין דתקיעה עבורם הוי תקיעה בחנם ביו"ט. עני' בהגהות השמ"ק ערכין ב' אות ו' ובפסקי תוס' שם אות ח. ועני' מג"א סי' תקפ"ט סק"ד ובח"א כלל קמ"א ס"ז. והפמ"ג שם שהתפ"א אם יכול הגדול לבד עבר הקטן, או עדיף שהקטן יבדל בעצמו). אבל לא יתקע גדול לקטן שלא הגיע לחינוך (ועני' בראש"ש עני"ש ר"ה פ"ד פ"ז שמק"ל).

עוד דנו הפוסקים, אם יש חיוב חינוך של תקיעת שופר לקטנה, כיון שזמן הדין גם הנשים פטורות מתקיעת שופר, ורק קבלו על עצמן מצוה זו, והשאלה הנידונית היא אם חך קבלה היא ג"כ על הקטנות לחנכן (עני' בסי' חנוך לער כפ"ב סי' ו' בהערות שם דנטה לחמיר עני"ש, ויש דס"ל כיון שהשנים קיבלו ע"י חובה לשמוע קול שופר אם כן נוהג ממילא בדין א"י חינוך לקטנות).

ג. שליח ציבור שהיה אצל: מי שפגע בו ראש השנה בתוך שלושים לאבדו אחר שאר קרובים ליו"ע, כתבו הפוסקים דאע"י שראש השנה והרגל מבטלים אבילות דשלושים ועני' אורח"י סי' תקפ"ח סק"ד, מ"מ עדיין מדת הדין מתוחה עליו ולא יתא שליח ציבור, והא ראיא דאומר קדיש כל ימי השלושים אע"י שהרגל מבטל גזירת שלושים, והיינו, כי דוקא אבילות אין נוהגת, אבל שאר דברים שעושין לעילוי נשמת הנפטר - נוהג (עני' שו"ת יו"ד סי' רע סק"י ובמג"א סי' קל"ב סק"י ובביאור הלכה שבמשנ"ב בקו"י מאמר קדישין. ועני' במשנ"ב סי' תקפ"ה סק"ז בשם הפמ"ג ובסי' תקפ"ח במשנ"ב סק"י וסק"ג). ובמס'ה אפרים (שם תקפ"ה סעי' כג) מלקח, דאם החזיק מכבר להתפלל ברי"ה וביוה"כ יכול להתפלל, משום שרי"ה ויו"כ"פ מבטלין גזירת שלושים, אבל אם לא החזיק מכבר להתפלל בימים אלו, אע"י שבטל ממנו דין שלושים מחמת הרגל, מכל מקום יש לומר שכל השלושים יום עדיין מדת הדין מתוחה עליו ליו"ע.

ד. הוצאת האשפה ביו"ט לרשות הרבים: אשפה שמדיפה ריח רע, מותר להוציאה מהבית ביו"ט, אפילו במקום שאין עירוב מתוקן, כי היא נחשבת כהוצאה לצורך יו"ט, דריח רע של אשפה גורם שער וביטול שמחת יו"ט, ובפרט בראש השנה כשהאשפה יושאר בבית בשני ימי החג - מה שאין רגילים לכך בארץ ישראל (עני' שו"ת שבת הלוי ח"י ע"ט סק"ד, חוט שני על יו"ט, פ"ו עמי ע"ה אות ג', ברכת יום טוב פ"י ס"י"ח).

ה. הוצאת והליכה במקל במקום שאין עירוב: מי שאינו יכול לילך בלי מקל או הליכון וכיו"ב, מותר לו לצאת ולילך עמו ברשות הרבים ביו"ט (עני' משנ"ב סי' תקפ"ח סק"י ובשו"ע סק"א).

מאת: הגה"צ רבי שמאי קהת הכהן גראס שליט"א

תודותינו וברכותינו נתונות לאלו שגדבו הוצאת הגליון לזיכור רבבות מאחז"י

<p>בשורה טובה לשוחרי תורה ניתן שוב להשיג הספרים של הגאון אב"ד האג שליט"א</p> <p>ש"ת נחלת פינחס שני חלקים ש"ת דברי פינחס ארבעה חלקים בנין שאול וש"ת פני אריה השלם</p> <p>ש"ת דברי פינחס ארבעה חלקים נדפסו מחדש במהדורה חדשה</p> <p>כולל יותר מ 700 תשובות להלכה להשיג בחנויות המובחרות</p>	<p>לעילוי נשמת האשה החשובה מרת אסתר ב"ר חיים יוסף ע"ה נלב"ע ביום כ"ז אלול תש"ע</p> <p>תהא נשמתה צרורה בחיים הנוצח על ידי חתנה הרה"ח ר' גד זהרי שליט"א</p> <p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' אברהם מנחם בן הרה"ח ר' שאול ז"ל באדנער נלב"ע ביום ג' תשרי תשנ"ז</p> <p>תהא נשמתה צרורה בחיים הנוצח על ידי משפחת פארהאנד הע"י</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' צבי אלימלך יחיאל מיכל ב"ר אליהו ע"ה נלב"ע ביום כ"ח אלול</p> <p>תהא נשמתו צרורה בחיים הנוצח על ידי בנו הרה"ח ר' שלמה מתת'י גראסמאן שליט"א</p> <p>לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ליפשא ב"ר יודל ע"ה נלב"ע ביום ב' דראש השנה תשפ"ד</p> <p>תהא נשמתה צרורה בחיים הנוצח על ידי בנה הרה"ח ר' יעקב שפירא שליט"א</p>	<p>לזכר עולם יהיה צדיק כ"ק מרן אדמו"ר מביאדל</p> <p>הרה"צ רבי יצחק יעקב בן הרה"ק רבי יחיאל יהושע זצללה"ה בעמח"ס 'אהבת יעקב' נלג"מ בערב ראש השנה כ"ט אלול תש"ע לפ"ק</p>
<p>לעילוי נשמת האשה החשובה מרת לאה ב"ר מנחם מענדל דוב הלוי ע"ה נלב"ע ביום ז"ך אלול תשס"ח</p> <p>תהא נשמתה צרורה בחיים הנוצח על ידי בנה הרה"ח ר' פינחס בערנשטיין שליט"א</p>	<p>לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה ב"ר אהרן ע"ה שטערניליכט נלב"ע בערב ר"ה כ"ט אלול תשנ"ח</p> <p>תהא נשמתה צרורה בחיים הנוצח על ידי חתנה הרה"ח ר' ניסן פויגל מושפ' שיחי</p>		

זמני שבת קודש נצבים
ע"פ אופק ירושלים

הדלקת נרות 18:05
מוצש"ק - בעלזא 19:33
מוצש"ק - ר"ת 19:55

יוצא לאור ע"י

הפרדס ליהדות שורשים
02-6335111

התקרבנות

ביטאון מוסדות התשובה דחסידי בעלזא

העלון טעון גניזה, נא לא לעיין בשעת התפילה

ווארט של קירוב

אף כאשר בני ישראל יהיו מוכתמים
בעוונות ח"ו, תישאר תמיד ברית
האהבה בינם לבין הקב"ה!

"לְעֵבֶרְךָ בְּבְרִית ה' אֱלֹקֶיךָ וּבְאַלְתּוֹ אֲשֶׁר ה'
אֱלֹקֶיךָ כָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם. לִמְעַן הָקִים אֶת־ךָ
הַיּוֹם לֹא לְעַם וְהוּא יִהְיֶה לָּךְ לְאֱלֹקִים כְּאֲשֶׁר
דָּבַר לָּךְ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁפַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וְלַיָּצֶקָב" (כט, יא-יב).

בביקור-קודש שערך כ"ק מרן אדמו"ר
שליט"א אצל כ"ק האדמו"ר מצאנז
שליט"א בחודש אלול תשס"ט, סיפר
כ"ק מרן שליט"א בשם הגה"צ רבי אלחנן
היילפרין זצ"ל מראדומיזשלא:

הגאון הגדול רבי שמואל ענגיל זצ"ל גאב"ד
ראדומיזשלא הגיע פעם להסתופף בצילו
של הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע בימי
הרחמים והרצון של חודשים אלול ותשרי.
בשבת פרשת נצבים אמר הרה"ק מצאנז
זי"ע דברות-קודש במשך כמה שעות על
דרך הקבלה. השומעים לא הבינו את דבריו,
אולם ידעו שהוא מדבר דברים טמירים
ורזין עילאין.

בתוך הדברים עמד הרה"ק מצאנז זי"ע
על הפסוקים (כט, יא-יב) "לעברך בברית
ה' אלקיך ובאלתו אשר ה' אלקיך כרת
עמך היום. למען הקים אותך היום לו לעם
והוא יהיה לך לאלקים" וגו', ואמר: כור'ת
עמך היום - סופי תיבות כת"ם, ורמז יש
בזה, שאף כשהיו בני-ישראל מוכתמים
מעוונותיהם, אף על פי כן תעמוד בעינה
כריתת ברית האהבה בין הקב"ה לישראל,
ותמיד יהיה המצב של "הקים אותך היום לו
לעם והוא יהיה לך לאלקים..."

'פניני קודש' (גליון רכב)

הרב יצחק טרובינע

עולם התשובה ופישנת הקירוב בראי פרשת השבוע

נוראים' או 'מבורכים'!?

שני הצדדים נכונים!
- נכון הדבר שאין לי עוז וזכות לעמוד לפני המלך,
וגם נכון הדבר שבס"ד יהיה לי 'קיום והעמדה'
לפניו ית"ש בבוא היום הגדול והנורא;
- ובד בבד נכון הדבר שאנו עומדים סמוך ונראה
לימים **נוראים'**, כפי השם השגור בפי ה'עולם'
ל"הייליגע טעג", וגם אמנה נכון הדבר שהימים
הבאים לקראתנו הינם 'ימים המבורכים', כפשוטם
(שמעתי מהמשורר ר"ש אוסטרליץ).
הא כיצד!?

ישוב סתירות אלו הוא
ה'יופי' וה'חן' של דרך התורה
והמצוות. כמו ש'אהבה'
ו'יראה' אינן סתירה בעבודת
ה', כך גם 'ימים נוראים' ו'ימים
מבורכים' אינם סתירה; וכך גם
**'אי אפשר לעמוד לפניך' ו'אפשר
לעמוד לפניך' אינם סתירה.**

אדם המבטל זמנו להבל, חלילה, בימים קדושים
אלו, ומחשבת 'אדישות' עוברת בלבו: "הקב"ה
הרי אוהב אותי בכל מצב!", ידע שמחשבתו
נובעת מצד ה'אויב', שהרי האומר 'שלום יהיה
לי', מתואר בפרשתנו כ'שורש פורה ראש ולענה',
רח"ל. ולנוכח מחשבה זו חשוב שיזכור שה'ימים
הנוראים' בפתח...

ואילו אדם המרגיש משיכה להתקרב להקב"ה
בימים אלו, ולפתע שומע 'קול' בלבבו: "אל תעז
להתקרב! מי אתה לגשת לפני המלך?! אתה
'גארנישט' אחד גדול!", עליו לזכור שה'אויב' שלו
החליף כובע, וכל דבריו שקר וכזב, כי האב הרחמן
מסייע לנו שנוכל לעמוד לפניו למרות הכל.
וכמענה לכך חשוב שישנן שה'ימים המבורכים'
בפתח!

לפעמים קשה לאדם להחליט אודות המחשבות
הנ"ל המסתובבות בלבו, האם הם נובעים מימין
או משמאל, מיצר הרע או מיצר טוב.

לשם כך יש ללמוד ספרי מוסר וחסידות, וכן לזכך
הנפש בתורה ומצוות, ומתוך כך יוכל להבדיל בין
רע לטוב, בס"ד, ובכך לסלול מסילה יפה לשנה
טובה ומתוקה מדבש!

אנו עומדים כעת בשבת האחרונה של השנה,
ימים אחדים לפני היום הגדול והנורא, ויש לפנינו
שתי דרכים וכיווני-מחשבה:

צד א': ראש השנה איז שוין דא, והצרה היא, אז
'איך' **בין נישט דא**, כי אני במרחק אלפי מילין
מלהיות ראוי לעמוד לפני ה-מ-ל-ך... ואיך תהא
בידי א'פשרות ל'עמוד ו'להתקיים ל'פניו יתברך -
בעוד ימים אחדים - בעודני בשפלות כזאת?!

צד ב': שמעתי מאברך אחד (הרב מ. ווייס), בשם
האדמו"ר מפייטסבורג זצ"ל, ש'אלול' הוא ראשי
תיבות: א'פשר ל'התקיים
ו'לעמוד ל'פניך. זאת אומרת,
שמתוך חודש זה נוכל להתקיים
ולעמוד לפני המלך בבואו
לשפוט הארץ.

ניתן לכרוך את הרמז האמור
עם דיבורי-קדשם של רבוה"ק

מבעלזא, שלפני כל מצוה צריכים 'תשובה' כדי
שלא נהיה בכלל 'כל אשר בו מום לא יקרב',
ולפני כל תפלה צריכים 'התבוננות' 'לפני מי אתם
עומדים', וכל שכן לפני חודש כזה, שהוא מלא
מצוות ותפלות, בוודאי נדרשת הכנה דרבה של
תשובה והתבוננות, ולזה ניתן לנו חודש הרחמים
והרצון, כהכנה למצוות ולתפלות של חודש תשרי.
[ואעלה עלי גליון מה ששמעתי בישיבה"ק "דובר
שלום" בשם המשגיח הוותיק רב יוסל שליט"א,
שהעיד בפניו אברך אחד מבני חו"ל אשר כבר
השתקע ב'מסחר', והרי ה'טבע' מטיב ו'תדרמת
הזמן' עמוקה, ובכל זאת, בהגיע 'אלול' הריהו
עולה ומתרומם מתוך הנוסח המרטיט המהדהד
באזניו משנות בחרותו: "דאס איז ביי איין מצוה,
על אחת כמה וכמה ביי א חודש וואס איז 'תקיף
במצוות'..."]

מעתה נימא, כי מתוך ההכנה האמורה, נזכה
לחסד הגדול והנפלא, אשר הקב"ה עושה עמנו,
לצרף המצוות והתפלות של כל החודש כבר
בראש השנה (כידוע מכ"ק מרן מהרי"ד זי"ע), וכך נוכל
להתקיים ולעמוד לפני המלך.

אך כאן נשאלת השאלה: איזה צד נכון? 'אפשר
לעמוד לפניך' או 'אי אפשר'?

התשובה היא:

שבת מיוחדת ופרופפת לתושבי פושב 'אביבים' שבצפון

הציציות הפתבדרות ברוח וצצות בגאווה פפכנסיו של אחיו, היכו אותו בתדהפה. "שפעון, זה אתה?", קרא בהתפעלות / הפשך סיקור השבת הפרופפת בפושב 'אביבים' בפסגרת 'הפשך קשר' / חלק ב

סלחתי כדבריק

המרצה הדגול הרב מאיר גול - שהצליח לחולל פלאים אצל המתקרבנים הרבים, החל לשאת את דבריו המרתקים.

במשך שעה ארוכה תיאר בטוב טעם את גודל הזכות שנפלה בחלקם בקבלם עליהם עול תורה ומצוות, ובהימצאותם בתהליך ארוך ומתמשך של התקרבות והתחזקות.

בתוך כך, שולחן מלא בכל טוב נפתח עבור המתאספים הרבים, ועליו הועמס כיבוד עשיר כי המלך.

הלבבות התרחבו והדיונים החלו להתנהל באווירה שמחה ועליזה, כשכולם מקשיבים באוזניים כרויות לרווחה.

ההרצאה הראשונה עסקה בנושא 'סלחתי כדבריק'. המרצה הדגול הרחיב במשנה סדורה אודות ציפיות הגדולה של אבינו שבשמים לחזרתו בתשובה של כל אחד ואחד, ועל כך שלמרות הנפילות שאנו נופלים פעם אחר פעם, הקב"ה עדיין מאמין לבקשת סליחתנו ומחילתנו ורוצה בחזרתנו אליו בכל עת ובכל מצב.

בסיום ההרצאה הראשונה - שהיתה מיועדת למבוגרים, התקיימו עוד מספר הרצאות מרתקות לקבוצות נוער מחולקים לפי גילאים.

עבודה עצומה השקיעו פעילי 'צהר' במהלך אותן הרצאות, כדי לוודא שהנערים מחזיקים עדיין בקבלות הטובות שקיבלו על עצמם במהלך השנים האחרונות, שימשיכו לשמור שבת ולהניח תפילין. אצל כאלו שראו התרופפות מסוימת וחששו שהם כבר נמצאים בשלבי שבירה, הכניסו כוחות שבעתיים ושוחחו עמם עד אישון ליל, במטרה להחזיקם בדרך התורה ולהעלותם עוד ועוד.

הקבלות שהחזיקו

רגעים מרגשים נרשמו, בעת שהפעילים זכו לראות עולמם בחייהם וברכה בעמלם הרב במשך השנה ומחצה האחרונים.

הם נוכחו לראות כי אכן, האנשים אשר לא ידעו מאומה מתורה ומצוות, החלו לשמור את תורת ה' בדבקות ובמסירות, מקפידים על מצוות יסודיות ומבצעים שינוי עצום בחייהם.

היה מרגש לראות שרובם ככולם עדיין שומרים בכל נפשם את אשר קיבלו על עצמם, ואינם מתכוונים לזנוח חלילה את הקבלות הטובות.

"יש להבין", מסביר לנו אחד הפעילים הבולטים ב'צהר', "את ההבדל בין הסמינרים ש'צהר' מקיימת כל העת עבור המתקרבנים, לבין השבת הייחודית והראשונית מסוגה שהתקיימה במושב 'אביבים'.

"בסמינרים המתקיימים מטבע הדברים במלונות יוקרה ובקמפוסים מפוארים סגורים, יש לנו הפעילים הרבה הזדמנויות 'לתפוס' את המשתתפים ולשכנעם בדברים להיכנס להרצאות. אנחנו מסתובבים במסדרונות, עוברים בין החדרים, מדברים בשפה רכה ועושים 'מצב' בכל מיני דרכים ואופנים, עד שרובם ככולם מתקבצים ובאים לאולמי ההרצאות ולוקחים חלק פעיל בתוכניות.

"שונה היה הדבר בשבת זו במושב אביבים, כאשר כל משפחה נמצאת בביתה הפרטי ברחבי המושב המתפרס על פני שטח גדול, ולפיכך אין לנו שום דרך 'לסחוב' את האנשים להגיע לאולם הכינוסים.

"ואף על פי כן, זכינו לראות את ההשתתפות המרשימה והעצומה הזאת, של רוב מנין ובנין של חברי המושב, אשר באו כולם - חלקם ממרחק הליכה של כעשרים דקות - לשמוע את דבר ה'!

"עובדה זו המחשה לנו בצורה הכי טובה וברורה, כי אכן יש שכל לעמלנו הגדול - העמל העצום שהנהלת 'צהר' ופעיליה השקיעו במשך כשנה ומחצה בבתי המלון בטבריה, כאשר עלו לשם במסירות נפש בכל המצבים ובכל הזמנים, להפיץ את בשורת היהדות בקרב העם שבשדות - פעילות שהתאפשרה הודות לנדבת לבם של כלל התורמים החשובים".

ביקורים ביתיים

במשך כל אחר הצהרים וכן במוצאי שבת עד שעה מאוחרת, עלו הפעילים לבתיהם של התושבים לשוחח בצורה בלתי אמצעית עם המתקרבנים החשובים, ומפיהם שמעו שלל סיפורי גבורה של התקרבות והתחזקות, כשהם מרעפים טללי אורה ותחיה, עידוד וחזוק על כולם, למען ימשיכו לצעוד בדרך החדשה-ישנה שקיבלו על עצמם.

בסייעתא דשמיא עוד חזון למועד להביא במדור זה עוד סיפורים והתרחשויות מרתקות שאירעו במהלך שבת זו.

גם אלו שכן נראו אצלם מעט סימני התרופפות פה ושם, זכו לשיחות ארוכות של עידוד וחזוק, כאמור, והם קיבלו על עצמם להקפיד מהיום והלאה ביתר שאת ועוז.

יודגש, כי נסיונות קשים ומרים עומדים בפני המתקרבנים החשובים. הם, שגדלו בעולם רחוק כל כך מתורה ומצוות, מתמודדים קשות ועומדים בפני ניסיון עצום מדי שבת בשבתו שלא לחללה רח"ל, וכן עומדים בגבורה בניסיונות קשים מאוד בעוד עניינים חשובים שהינם מיסודי היהדות.

מהיכן הציצית הזאת?

אחת האפיונות המרגשות שאירעו במהלך השבת, היתה בעת אשר יהודי בשם ר' משה - שהינו בעל תשובה וותיק המתגורר בקריית אתא זה מעל עשרים שנה ומדקדק על קלה כחמורה, הגיע לשהות בשבת אצל הוריו המתגוררים באביבים, שם מצא את אחיו, צעיר בשנות העשרים לחייו בשם שמעון, והנה, הוא רואה לתדהמתו שאחיו לבוש בבגד ד' כנפות העטור בציצית.

הציציות המתבדרות ברוח וצצות בגאווה ממכנסיו של אחיו היכו אותו בתדהמה.

"שמעון, זה אתה?", קרא בהתפעלות. "מהיכן הציצית הזאת? איך זה יכול להיות? הרי כל כך הרבה פעמים ניסיתי לדבר איתך על יהדות, אך לא רצית לשמוע".

הוא מדגיש שאחיו לא היה אנטי-דת חלילה, אלא זה פשוט לא עניין אותו. "טוב לי ככה", אמר תמיד, "אני מסודר..."

והנה פתאום הוא רואה את אחיו לבוש בציצית! "בדיוק השבת נמצאים כאן האנשים שבזכותם אני נראה כעת כך", בישר שמעון לאחיו ר' משה. "ולידעתך", הוסיף, "אני גם זוכה לשמור שבת ומניח תפילין כל יום!".

ר' משה לא יכול היה לכבוש את רגשי לבו. בדמעות בעיניו אף רץ לפגוש את פעילי 'צהר' והודה להם מקרב לבב, בהתרגשות עצומה.

השתתפות המונית ביום השבת

כמעשהו בראשונה, כך מעשהו בשניה - ביום השבת קודש, כאשר רוב מוחץ מתושבי המושב התקבצו ובאו לאולם הכינוסים של 'צהר', ובצמאון בלתי נדלה הסכיתו ושמעו לכל דברי התורה וההרצאות המרתקות שנשמעו במקום.

רוח הקודש - לכל יהודי!

שוב אנחנו עומדים לפני הימים הקדושים והתפילות הקדושות של ראש השנה. אחת הדילמות הגדולות בתפילות ראש השנה, הוא הרגע שבו החזן אומר 'איה' בתפילת המוספין, ואנחנו קרוצי חומר נאליים להחליט במהירות מה לקחת: פרנסה טובה, בנים טובים כשרים והגונים, או לב מבין להשיג רוח הקודש.

החזנים עצמם בדרך כלל מנסים לסייע ככל שביכולתם, כשהם מסלסלים ומאריכים בכל כוחם, אבל עדיין אין מספיק זמן לומר את כולם. מה גם שבי'ה רצון' כתוב במפורש: "שתתן לי היום מתנה טובה". כלומר, מתנה אחת ואין בלתה.

גם מבלי לערוך סקר מקצועי, ברור לי שהמקום הראשון הולך לפרנסה, הבחירה השניה היא למיטב השערת, בנים טובים והגונים, ואילו מעטים, אולי ביום השני של החג, בחרים ב'לב מבין להשיג רוח הקודש' (ואכן, בספר 'נגיד ומצוה' המביא את הסגולה בשם האר"י הקדוש, נוקט גם כן בסדר הזה: "ביקש... או שיתן לו השם יתברך עושר מופלג לעבודתו, או בנים צדיקים וחכמים, או שישג רוח הקודש"). למעשה, יש לנו שלש הזדמנויות לחלק את הבקשות שלנו: שני ימי ראש השנה, ויום הכיפורים. [א.ה. יש נוהגים לחלק את שלושת הבקשות כך: ביום א' דר"ה, המסוגל לפקידת עקרות (ובו קוראים 'יה' פקד את שרה"), מתפללים על בנים טובים. יום ב' דר"ה, למחרת "לדוד מזמור טיש" המסוגל לפרנסה, מתפללים על פרנסה טובה. וביום הכיפורים - 'יום הקדוש', בו אנו דומים למלאכים, מתפללים על רוח הקודש].

מה באמת חשוב יותר? בדרך צחות יש לומר, כאמור העולם הידוע, שברגע שיש לו אדם עושר מופלג, הרי אוטומטית יש לו גם בנים טובים והגונים ורוח הקודש וכל מה שירצה... וכפי שמספרים על העשיר שאיבד את הונו והתלונן בפני אוהביו ואנשי ביתו: 'מילא הכסף איננו, אבל להיכן הלכו להם החכמה הבינה והדעת, ושאר המעלות הטובות שמנו לי ידידי כל הימים?...

אנחנו לא יודעים מה זו רוח הקודש. זה נשגב מבינתנו. אבל אנחנו כן יודעים שרוח הקודש, היא המדריגה העליונה, אחת לפני תחיית המתים, המנוייה בשלשלת המידות שמנה רבי פנחס בן יאיר. התורה מביאה לידי פרישות, וממנה מדריגה אחר מדריגה, עד שזוכה האדם לקדושה שמביאה את האדם לידי רוח הקודש, וממנה לתחיית המתים.

העולם נוהג לכנות 'רוח הקודש' את עצם יכולתם של צדיקים לראות מקצה העולם ועד קצהו, או לחזות את העתיד. הפעולות המופלאות האלה, שאנחנו רואים כמותם אצל צדיקי הדור בעבר ובהווה, הם אכן תוצאות של אותה רוח הקודש, אבל אין זו כמובן רוח הקודש עצמה. הרמח"ל בספר 'דרך ה' מגדיר היטב את מעלת 'רוח הקודש', וכה הם דבריו:

"חקק הבורא ית"ש בטבעו של האדם, שיהיה מתלמד... וממה שמתגלה לפניו יתבונן וידרוש את שאינו מתגלה, עד שישגהו ויעמוד עליו - וזהו דרך ההשכלה הטבעית. אמנם עוד גזר, שתימצא לו השכלה מעולה מזו מאד... והיינו שיושפע לו שפע ממנו ית"ש, על ידי איזה אמצעים שהכין לזה, ובהגיע השפע ההוא אל שכלו, תוקבע בו ידיעת ענין מה בברור בבילתי ספק ובבילתי טעות, וידע הדבר בשלמות, סיבותיו ותולדותיו, כל דבר במדרגתו, וענין זה נקרא 'רוח הקודש'".

עד כמה שאנחנו מסוגלים להבין, 'רוח הקודש' היא סוג של שפע אלוקי שמסייע לאדם להשיג כל מיני דברים שהם מעבר להשכלה אנושית מוגבלת. אדם שזכה לרוח הקודש, זוכה להבין את כל המתרחש בעולם הזה בהבנה רוחנית אלוקית שונה, שאינה מוגבלת ומתוחמת בשכל אנושי. אז אם האר"י הקדוש מרום מדרגתו ומעלת רוח הקודש שלו הבין שגם לנו ניתנה היכולת לבקש ואף להשיג מדרגה של רוח הקודש, הרי שכל אחד מאתנו יכול להשיג מעט מזער מהיכולת להבין את כל מה שמתרחש מסביבנו ובתוכנו באופן של 'העכערס', גבוה מעל חשבונות ארציים פשוטים.

אם אדם חי באופן מעט גבוה יותר, ומביט על ענייני הפרנסה והצאצאים שלו בראייה שיש בה קצת מרוח הקודש, הרי שאין הם מסבים לו דאגה כלשהי. אולי על פי זה ניתן ליישב תמיהה שתמהתי כל ימי על נוסח התפילה כשאנו מתפללים על רוח הקודש, בו אנו מקדימים ואומרים: 'שתגזור עלינו גזירות טובות', שהרי כשיש רוח הקודש וכשיש חשיבה רוחנית גבוהה יותר - ישנן ממילא רק גזירות טובות ישועות ונחמות. הלוואי שנזכה לכך.

שו"ת בענייני אמונה ובטחון

בטל מעלינו גזירות קשות

שאלה // אנחנו הרי מאמינים שכל מה שה' גזר עלינו הוא הכי טוב בשבילנו, גם אם אין לנו פרנסה בשפע או שאנחנו צריכים רפואה שלימה, או כל ישועה אחרת, אז מה הטעם להתפלל ולבקש שהגזירה תבטל?

תשובה // גם המשפיע הגה"ח ר' שמעון שפיצער שליט"א, שיועד לפצח וליישב כל קושיא בטוב טעם, מעיד במשאו במהלך שיעור 'בהירות' על עבודת התפילה, כי שאלה זו היא שאלה קשה ומורכבת, עד שאי אפשר לענות עליה בקצרה, ובוודאי שלא בגבולות הטור הנוכחי.

אך מצד שני, שאלה כזו יסודית אסור שתישאר בלא מענה, מחשש שמישהו עוד ימהר להסיק מסקנות שאכן אין טעם להתפלל חלילה. ולכן נשתדל לענות בראשי פרקים, ותן לחכם ויחכם עוד.

הטעם שנצטוונו להתפלל, אינו כדי לבקש בקשות מהש"ת, אלא כדי שנהיה מקושרים לבורא בכל עת, וכלשונו של בעל החובת הלבבות (שער חשבון הנפש פרק ג): "וראוי לך אחי שתדע, כי כוונתנו בתפילה אינה כי אם כלות הנפש אל האלוקים...".

ואין גי'ע האדם אל כלות הנפש הרצויה? דווקא באמצעות הנסיגות שנשלחים אליו ממרום, שגורמות לו להכיר באפסיותו ובחסרונותיו, ואז אז הישענותו על בוראו מתעצמת עד שיהיה מכוון את ליבו לאביו שבשמים.

כשזוכה אדם להיות מחובר ונשען על הקב"ה, תפילתו נענית יותר, כמו שביאר כ"ק מרן מהר"ד זיע"א את פשר התפילה הקצרה שהתפלל הכהן הגדול בצאתו מקודש הקדשים "שלא יכנסו לפניך תפילת עובדי דרכים בענין הגשם בשעה שהעולם צריך לו", וכי מדוע היה עולה על הדעת שתפילתם היתה מתקבלת עד שהוצרך הכהן הגדול להתפלל על זה ביום הקדוש? אלא שתפילתם של אותם עובדי דרכים חסרי ישע שנקלעים לסופת גשמים, הינה תפילה שנובעת ממעמקי הלב, מתוך הישענות מוחלטת לאביהם שבשמים, ולפיכך, לולא תפילתו של הכהן הגדול, היא היתה מתקבלת!

ועדיין נשארה התמיהה, כיצד ישתנה רצונו של הקב"ה בעקבות התפילה?

התשובה לכך מופיעה בספר העיקרים (מאמר ד פרק יח), שלעיתים גזירותיו של הקב"ה הינן על דעת שכאשר יתפללו ויתחננו בגי'ן, יבוטלו הגזירות, וממילא בוודאי שבכוחה של תפילה לפעול ישועות ורפואות.

ומנין נדע האם אכן הגזירה היתה על תנאי, כל עוד לא נתפלל? אולי היא גזירה שרירה וקיימת חלילה, ואם כך אין בכוחה של התפילה לבטלה?

כאן מגיעה הסיכומת שהיה דוד המלך ע"ה מסיים את תפילותיו: "והטוב בעיניך עשה", שמשוגלת להרגיע את המתפלל, שאמנם הוא התפלל והתחנן, אך בסוף בסוף, ההחלטה אם המציאות תשתנה נתונה בידי של הקב"ה, ואם אותה מציאות לא תשתנה, אות היא שזהו רצון הבורא, לטובתו של המתפלל.

אור מופלא רום פעלה

לרגל שבת יארצייט כ"ז אלול: גילויים נשגבים שנשמעו פני צדיקי הדור טרם לידתו של כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, אודות הנשפה הגדולה העתידה לרדת לעולם ולהאיר את הדרך לבני ישראל / "נתפלא הבית כולו אורה"...

כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, כבר צפה את הדבר ברוח קדשו אחד מגדולי וצדיקי הדור - הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע.

באותה תקופה חי בעיר בראדי זקינו של מרן מצד אמו, הגאון והמקובל רבי יהודה זונדל רמר"ז זצ"ל, שהיה מחשובי חכמי ה"קלויז" שבעיר.

שנים רבות חלפו מאז נישא לרעייתו הצדקנית הרבנית מרת פריידא ע"ה, לילות כימים שפכו תפילות ותחנונים, אך למרבה הצער לא זכו לחבוק זרע של קיימא.

באחד הימים, כאשר התפשטה השמועה כי המגיד מזלאטשוב הגיע לעיר בראדי, הפצירה בו רעייתו הרבנית הצדקנית שישחר את פני הצדיק, ויבקש ממנו שיתפלל בעדם לישועה. תחנוניה של הרבנית פעלו את פעולתם, והשניים נכנסו אל הקודש פנימה והגישו 'קוויטל' בו פירטו את שברונם וצערם הגדול.

כשקרא המגיד מזלאטשוב את הפתקא, הרים את קולו ובירכם: "בן זכר יצא מחלצכם, ואורו יאיר את כל העולם!"

שמחתם היתה עצומה, וצפיה איתנה שררה בקרבם. אך כעבור שנה נולדה בביתם בת, ויקרא שמה בישראל: 'רבקה הענא'.

רבי יהודה זונדל לא שכח את ברכת הצדיק, פעמים רבות היה מביע את תמיהתו באזני הרבנית: "מה יהא על דבריו של המגיד מזלאטשוב, שאמר שיוולד לנו בן שיאיר את העולם?"

יום אחד, כשכבר היתה הילדה הקטנה כבת שבע או שמונה, שמעה את הוריה מתלחשים ביניהם על דבר הברכה הפלאית. נענתה ואמרה אליהם בחכמתה: "הצדיק הצליח לקלוע אל השערה ובוודאי הבטחתו לא תשיב ריקם, כנראה ממני יוולד הילד שיאיר את העולם".

ואכן, ממנה - בתם היחידה - נולד לימים הבן הצדיק והקדוש, הוא כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, אשר אורו הגדול האיר את כל העולם כולו. זכותו תגן עלינו.

הפלאית.

ימים אחדים חלפו, וביתו של רבי אלעזר נתמלא כולו אורה. בן נולד לו, ויקרא שמו בישראל 'שלום'.

עד מהרה נוכחו כולם לראות, כי הבטחתו של רבי חיים לא נפלה ריקם. נשמתו של הצדיק שבה לשכון בבית תלמידו הנאמן.

הילד הרך, בנו של הגה"ק רבי אלעזר רוקח זצ"ל, גדל לימים לאחד מגדולי ומאורי ישראל ומרועי החסידות המפורסמים, הלא הוא כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, אשר ייסד את חצר קדשנו בעיירה בעלזא - שהפכה בימיו לתלפיות, והשפעתו הנצחית לא כלתה עד עצם היום הזה.

עוד מסופר, כי שנים רבות קודם לידתו של

בעיר בראדי, אשר זה כשלוש מאות שנה משמשת כאחד ממרכזי התורה הגדולים שבגאליציה, הורגשה דממה בעיר.

הלבבות נקשו בפחד, ודאגה כבדה ריחפה באוויר. השמועה הקשה חלחלה בין למדני העיר כי הגה"ק רבי חיים צאנזער זצ"ל - גאון הדור וראש ה"קלויז" המפורסם שבבראדי, חולה אנושות ומצבו קשה עד מאוד.

בביתו הדל והצנוע, כשאור קלוש מבעד לחלון, שכב הרב הגדול רבי חיים צאנזער על ערש דווי. עיניו עצומות, גופו נחלש מיום ליום, ונדמה היה כי שערי שמים עומדים להיפתח ולקבל את נשמתו הטהורה.

על יד מיטתו של הצדיק ישב אברך צעיר ועיניו אדומות מדמעות. היה זה תלמידו הנאמן של רבי חיים - הרה"ק רבי אלעזר רוקח זצ"ל. אהבתו לרבו היתה עמוקה ונאמנה. ימים ולילות לא זו ממיתת חוליו, ספר תהילים בידיו ושפתותיו לוחשות תפילה, כמנסות לבקוע שערי שמים.

באחד הימים, בראותו כיצד רבו הולך ונחלש, לא יכול היה רבי אלעזר להחזיק את סערת רגשותיו, ופרץ בבכי עז. הדמעות זלגו מעיניו בלי הפסק, כשליבו מסרב להאמין שחלילה נגזרה הגזירה.

רבי חיים ניסה להרגיעו, אך בכיו של רבי אלעזר רק התגבר, ובקול נשבר אמר: "איך יתכן שלא אבכה, כאשר אני רואה את מצבו הקשה של הרבי?"

לרגע השתררה שתיקה. הצדיק אסף את שארית כוחותיו, פקח את עיניו והביט בתלמידו בעיניים מלאות אור, ובקול חלוש אך צלול אמר: "אל תבכה, בני... כי בקרוב אהיה בביתך"---

אך סיים רבי חיים את דבריו, וביום ו' בשבט תקמ"ג, יצאה נשמתו הטהורה השמימה.

אבל כבד ירד על העיר בראדי. אך בלב תלמידו הנאמן - רבי אלעזר רוקח - נותר להדהד המשפט האחרון והסתום שאמר לו רבו, ובציפיה דרוכה המתין לקיום ההבטחה

מרכז מוקד הקשיבה העולמי:

02.633.5114

בין השעות 13:00 - 20:00

סניף ארה"ב: +1718.683.9985 | **סניף מונסי:** +845-444-6627
סניף אנטווערפן: +323.208.5114 | **סניף מאנטריאל:** +5146059985
סניף מנשסטיר: +161.243.8000 | **סניף לונדון:** +20.8800.0011

6335114@GMAIL.COM

הקשיבה
צאה למען הקהילה
ייעוץ והכוונה ללבטים והתמודדויות
ע"י רבנים, משפיעים ומחנכים, וטובי המוסחים

בס"ד עש"ק פרשת נצבים {שבת סליחות ב"}

כ"ו אלול תשפ"ה לפ"ק {אבות-ה-ו}

{דף היומי ביום שב"ק זבחים ו'}

נא לא לקרוא בשעת התפלה וקריאת התורה

דברי תורה לפרשת השבוע

הדר"ג	מוצ"ש	בעלזא	ר"ת
6:04	7:15	7:33	7:55
6:19	7:17	7:31	7:53
6:10	7:16	7:32	7:54
6:20	7:17	7:31	7:51
6:03	7:16	7:33	7:55
6:21	7:17	7:32	7:54
6:13	7:15	7:32	7:54

היולולא
דעדיקא

אורחות
חיים

סיפור עד
הפרשה

אמרי קודש
בערוזא

פנינים
יקדים

וזהו: 'אתם נצבים' אתם אותיות אמת, ובזה יהיה לכם קיום והעמדה גם ביום הדין, וזהו: 'אתם נצבים היום', כדכתיב (איוב א, ו): 'ויהי היום וגו' ויבוא גם השטן בתוכם' שדרשו על ראש השנה, שהוא יום הדין, שגם ביום הזה תושעו בזכות יעקב".

אתם נצבים היום. (כט, ט)

מדרש אגדה, למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שנים, חוץ ממ"ט שבתורת כהנים הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלה (רש"י) יש להבין ענין של מאה חסר שנים, ומ"ט קללות, ולמה הוריקו פניהם, ויש לומר, שאם מזהירים את מישהו שיקבל מכות בלי לכוונת את המספר, או שקוראים במספר עגול חמשים או מאה, אז יש להניח שהמספר אינו מדויק, לשון גוזמא, ואין קץ וגבול להורדה ולויתור, אבל אם קוראים במספר לא עגול, אז ניכר שהוא מדויק וקבוע, ולכן כיון ששמעו מאה חסר שנים ומ"ט קללות,

ראו שזה מספר מדויק, לכן הוריקו פניה.

(דברי שאול)

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם וגו'. (כט, ט)

(ט) נראה, דהנה האדם בשעת העבודה צריך לקשר

עצמו עם כל ישראל דכללות ישראל הם

קומה שלימה... אבל כיש לו ח"ו פרידות עם

נפש מישראל, אז הוא מחוסר אבר,

וכל איש אשר בו מום לא יקרב

ועבודתו פסולה, בפרט בראש השנה

צריך לקשר עצמו עם כל ישראל, כי

צריך כל אחד ואחד להשליך מעליו

שנאה וקנאה ולקשר עצמו עם כל

ישראל. וידוע דרשת רז"ל שכל

מקום שנאמר "נצבים" או "נצבים" הם

דתן ואבירים (נדרים סד: הובא ברש"י

שמות ה, כ), ואיתא ש"היום" זה ראש

השנה הנה כי כן רמז הכתוב לכל

בעלי המחלוקת: "אתם נצבים"

בחינת דתן ואבירים - "היום" בראש

השנה, שהוא יום הדין, ואם כן ראוי

שתהיו "כולכם לפני ה' אלקיכם" -

בשלום ובאחדות בלי שום פירוד ח"ו

- "ראשיכם שבטיכם זקניכם

ושוטריכם כל איש ישראל" -

באחדות גמורה, 'ותסורו השנאה

והקנאה ותקשרו באהבה ואז תהיו

כולכם לפני ה' אלקיכם ויקבל תפלתכם

ועבודתכם.

(אורח לחיים)

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם וגו'.

(כט, ט) יש לפרש כוונת הכתוב כל פי מש"כ הגה"ק בעל

"המגלה עמוקות" ז"ע שיש כ"ו שמות הוי"ה ב"ה בתוכחה של

אתם נצבים היום וגו'. (כט, ט)

בכל מקום שנאמר הלשון נצב מורה על ענין ויכוח, שנצב להתווכח, כמו שנאמר (ישעי' ג, יג) "נצב לריב ה'" וגו' (עי' רש"י איוב א, ו). וי"ל, כי אחר שראה משה שהוריקו פניהם של ישראל ונעצבו בשמעם את הקללות (ראה פירש"י בפסוק יב) אמר להם "שלא ייראו מזה, כי ח"ו לא יזנחו ד", כי גם שאתם בבחינת נצבים, היינו מנגידם להבורא, אעפ"כ השי"ת דורש טובתם. כי באמת אין העונש בגדר עונש ח"ו כמו שמייסר מלך בשר ודם להמורדים בו, רק כל מגמת השי"ת להתדבק בנו, ואם ח"ו חטא מונע הטוב, כי הקב"ה קדוש ואינו משרה קדושתו ח"ו. [ואע"ג דכתיב] 'השוכן אתם בתוך טמאותם' (ויקרא טז, טז), אך הקב"ה רצה לזכותנו שנוכל להנות מזיו אור קדושתו יתעלה ויתברך, לזה מעניש רק להתם החטא ולמרק הזהומא, אבל לא ח"ו בדרך עונש, רק בדרך משל שכובסין מלבוש חשוב, וכן מבואר בזוה"ק (וישב קפא). "הוא אשר אמר להם משה

"אל תתייראו מהקללות, כי המה לא בדרך עונש, רק

'אתם נצבים' ורוגנים כביכול נגדו ית"ש,

אעפ"כ אתם 'כולכם לפני ה' אלקיכם' פ

שמעניש אותנו ח"ו, הוא רק למען

שנטיב דרכנו ונוכל לקבל הטובות".

וזהו: לעברך בברית" שכוונתו

יתברך בהעונשים והקללות

רק שנטיב דרכינו ונקבל

בריתנו. (דברי חיים)

אתם נצבים היום כולכם לפני ה'

אלקיכם וגו'. (כט, ט)

ובפירש"י (פסוק יב): "למה נסמכה

פרשת אתם נצבים לקללות. לפי

ששמעו ישראל מאה קללות חסר

שנים, חוץ ממ"ט שבתורת כהנים,

הוריקו פניהם ואמרו, מי יוכל

לעמוד באלה, התחיל משה לפייסם,

'אתם נצבים היום', הרבה הכעס

למקום ולא עשה אתכם כליה, והרי

אתם קיימים לפניו. ויש להבין ענין

פיוס זה, גם למה חישוב לנו רש"י

ז"ל את מספר הקללות של כאן

ושבתורת כהנים. ונראה, "דרמז לנו

בזה, כי מספר כל הקללות המה

קמ"ז, והוא כמנין שנותיו של יעקב

אבינו, ובזה היה מפיסן, על שהם 'כלו זרע

אמת' (ירמ' ב, כא), היינו בני יעקב אבינו שהיה

חתום במדת אמת [דכתיב (מיכה ז, כ): "תתן

אמת ליעקב"], וקושטא קאי (שבת קד.), ובוודאי לא יטו ח"ו

כל כך מהאמת לשיגיע להם עונש כזה, לעשות בהם כליה ח"ו.

משנה תורה, וכ"ו פעמים כ"ו עולה תרע"ו – כמנין רע"ת. וזהו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים לד, כ): "רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה'" – השם הו"ה ב"ה, שהוא שם הרחמים, מציל מכל הרעות שבתוכה. וזהו שניחם אותם משה רבינו את ישראל אחר כל התוכחות, ואמר להם: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה'" – הו"ה ב"ה, שהוא שם הרחמים, והוא מציל אתכם מן כל הרעות שבתוכחות. (ראשי בשמים להר"ק רבי ישעי' מושקאט מפראגא ז"ע)

והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי וגו'. לא יאבה ה' סלוח לו וגו'. (כט, יח-יט) ראיתי טעם נחמד למה ציוה הקב"ה לתת מחצית השקל, וגם למה נקרא בתורה בלשון "מחצית" ולא "חצי שקל", כי ידוע שהצדיק במעשיו מגין על הדור, כענין שנאמר (במדבר יז, יג): "ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה", והנה בתיבת **מחצית** יש אותיות **ח' מ' ת'**, ובאמצע עומד האות **צ'**, להורות שהצדיק עומד באמצע להגן שלא יקרב המות אל החי. והנה יש עוד **צ'** המפסקת בין החיים והמתים, והוא **צדק** לפניו יהלך" (תהלים פה, יד), דהיינו, מצות צדקה שמצילה מן המות (משלי י, ב), **זה היה ענין "מחצית השקל"**. אולם, רשע, הקופץ ידו מלידת צדקה, מה הוא אומר: הלא כחי ועוצם ידי עשו לי החיל הזה, ואני מתייעץ על הפרנסה, ואם כן מה איכפת לי מחבירי, שילך גם הוא לטרוח כמוני ולפרנס את עצמו, ואם אין לו מזל מה לי ולו, וכי שותפו אני, אך בהיות כן, אינו ראוי שתהיה לו רפואה וכפרה ע"י מיתת הצדיקים, כדאיתא שהצדיקים נתפסין בעון הדור ומכפרין על עונותיו, כי עם ישראל הוא כגוף אחד, וכמו שמקזים דם מאבר אחד כדי שיתרפא כל הגוף, עיי"ש. וזה האיש, כיון שלדעתו אין לו שום שייכות עם ה**צ'** לענין הצדקה, היאך יתרפא במיתת הצדיק, והנה, הצדקה נקראת **שלום**, כדכתיב (שם לב, יז): "והיה מעשה הצדקה **שלום**" [ופירש האלשיך הק' שע"י מעשה הצדקה עושה שלום בין הקב"ה עם העני, שכל היום עני זה קורא תגר על הקב"ה: למה גרעתי מאיש פלוני וכדו'. וכשאדם מפייסו עם הצדקה, נעשה שלום (עיי' ויק"ר לד, טז)]. וידוע המדרש: "וכל מכה אשר לא כתוב בספר תורה הזאת" (לעיל כח, סא) זו מיתת צדיקים וזהו שנאמר "והיה **בשמעו** את דברי האלה הזאת", היינו האלה אשר לא כתוב בספר, רק מפי השמועה היא, "והתברך בלבבו לאמור **שלום**" שהוא הצדקה "יהיה לי" לעצמי, אבל ימנע מלעשות שלום בין הקב"ה והעני, ולא יתן צדקה, אז לא יאבה ה' סלוח לו" גם במיתת הצדיק, כי מאחר שאין לו שום התחברות עם ה**צ'**, היאך אם כן יכופר לו במיתת הצדיק, כאמור. (הגה"ק רבי אלעזר קאליר ז"ע)

פן יש בכם איש וגו' אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלקינו וגו' פן יש בכם שורש פרה ראש ולענה וגו', והבדילו ה' לרעה וגו'. (כט, יז-כ) בזמנינו העיקר לעבדות השם הוא להתדבק אל הצדיקים, כל אחד לפי מדרגתו. וזה הענין פרסם הבעש"ט ז"ע בעולם, שכל מי שמפריד את עצמו מהצדיק ואומר בלבבו: מה לי לנסוע לצדיק הדור לבקש תורה מפיו, הלא כמה ספרים קדושים במוסר השכל דרושים לכל חפציהם בתורה ויראת שמים. אבל באמת אין זה כלום, כי ראיית פני הצדיק הוא מבטל ממנו כל המדות הרעות, דהיינו העצלות ועצבות וכל התאוות רעות ר"ל, וגם בצדקה מה שנותן לצדיק זוכה למדות טובות, וכל חסרונו ישרים על ידי דיבוק חכמים. וגם הצדיק מעלה תפלתו למעלה, כי הקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים **וזהו כוונת** הכתוב: "פן יש בכם איש וגו' אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלקינו" שמפריד עצמו מהצדיק שהוא עם ה', כמו שדרשו (פסחים כב:): "את ה' אלוך תירא, לרבות תלמידי חכמים", ודומה הוא כמי שסר מאחרי ה'. ואמר עוד: "פן יש בכם שורש פורה ראש ולענה" שחושב בלבו שהוא בעצמו ראש, ואינו צריך למנהיג אשר ילמדוהו לעבוד השי"ת כראוי, "והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי" שאוכל לעבוד השי"ת בלי הצדיק. על זה האדם אומר הכתוב: "והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל" שלא יזכה לראות בטובתן של ישראל.

והיה בשמעו את דברי האלה הזאת, והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי. (כט, יח) שמעתי בזה ענין נאה על פי מ"ש המפרשים, וינחם ה' על הרעה אשר דיבר (שמות לב, יד), ר"ל כי שיכך חמתו על ידי

שדיבר לעשות. וא"כ היה מקום לומר, שעל ידי שהשמיע דברי התוכחות הפיג חמתו. אך זה טעות, כי הבן שחטא לאביו ובכעסו דיבר אעשה לך כך וכך, כיון שהוא בשעת הכעס, לפעמים מועיל להפיג חמתו, ואומר ואינו עושה. משא"כ בשעת אזהרה, שאומר אם תעשה חטא פלוני – כך וכך אעשה לך, פשיטא שאין זה מועיל לשכך כעס וחימה שיהיה כשיעשה החטא. וכן הכתוב אומר (דברים ח, ה) וידעת כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מייסרך. וזהו שאמר הכתוב, והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי, כי כבר נתקרה בדברים, למען ספות הרוה, שיוסיף לחטוא במזיד כמ"ש הרשב"ם שם, ולזה אמר לא יאבה ה' סלוח לו כי אז יעשן כו', ר"ל שהכעס לא יהיה בשעת הדיבור אלא בשעת החטא, ורצוה בו כל האלה הכתובה בספר הזה. (הגה"ק רבי אפרים זלמן מרגליות ז"ע)

הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו. (כט, כח)

כי בראש השנה בתפילות ותקיעות שופר ישנם כוונות ויחודים נשגבים, ובודאי אין לנו שכל וכח והשגה לכיון כוונות התפילות והתקיעות כראוי, רק ע"י שאנו עושין את המוטל עלינו, להתפלל ולקיים מצות ה' בכוונה אחת, לקבל עלינו עול מלכות שמים, אזי הקב"ה בעצמו כבר עושה את פעולת שאר כל הכוונות והיחודים העליונים. וזהו פירוש הכתוב, הנסתרות לה' אלקינו, היינו הכוונות והיחודים שהם בבחי' נסתר, שייכים לה' אלקינו לעשות אותם, והנגלות לנו ולבנינו, אנו אין לנו אלא לקבל עלינו עול מלכות שמים שזה הוא בחי' נגלה. ובזה יש לבאר מה שאנו אומרים בפיוט ק-ל אדון, המתגאה על חיות הקודש, הם ישראל שיש בהם חיות קדושה מהקב"ה, על ידם הוא ית' נהדר בכבוד על המרכבה, כי מהתורה ומצוות שלהם נעשה מרכבה לשכינתו ית', ועל ידי זה זכות ומישור לפני כסאו חסד ורחמים מלא כבודו, נשפע חסד ורחמים על כל העולם.

הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם וגו'. (כט, כח) נראה לפרש על פי מה שהביא המגן אברהם (ריש סי' צח) דברי הזה"ק (פר' בשלח נז, א) 'כל בר נש דאתי ליחדא שמא קדישא, ולא אתכוון ביה בלבא ורעותא ודחילו, בגין דיתברכון ביה עלאי ותתאי, רמאן ליה צלותיה לבר, וכולא מכריזי עליה לביש, וקוב"ה קרי עליה 'כי תבאו לראות פני' (ישעי' א, יב) וכו'. ולכן פסק שם המג"א שמי שאינו יודע בעצמו שיכול לכוון כראוי, אל יתפלל בשמות ויחודים אלא יתפלל כפשוטו, להבין הדברים בכוונת הלב, עיי"ש. וי"ל דזהו כוונת הכתוב: שאל יחשוב בעת התפלה שום כוונות ויחודים, רק **הנסתרות לה' אלקינו**, דהיינו שהקב"ה בעצמו יטריח בזה לעשות היחודים על פי מעשי המצות, רק **הנגלות לנו ולבנינו עד עולם**. (אזור אליהו)

והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך למען ספות הרוח את הצמאה לא יאבה ה' סלוח לו כו'. (כט, יח-יט) כל עיקר דין ערבות שבישראל, הוא החיוב למחות, למי שבידו למחות, אם משום מעמדו כרב ומנהיג, ואם משום יכולתו להוכיח בשער. לכן הדין נותן שיהא הצדיק נתפס בעון הרשע, על שיכל להוכיח ולא הוכיח. אכן כל זה אינו אלא בחטא גלוי, אבל החוטא בלבו, נאמר בו "הנסתרות לה' אלקינו", ויבוא בעל המחשבות ויפרע ממנו, אולם דין ערבות אין בזה כלל. מעתה, כיון שזה עתה משה כרת עמהם ברית על הערבות, הרי מי שחטא בגלוי יבואו ראשי שבטי ישראל ויענישוהו, משום שעריבים הם בעדו. אכן החשש העולה הוא, פן "והיה בשמעו את דברי האלה הזאת", יטעה לאמר כי גם על הנסתרות כרת ברית של ערבות, "והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי, כי בשרירות לבי אלך". ויעשה במחשך מעשיו, על דעת כי בידי אדם לא יענש, שהרי אינם משגיחים בו, ואילו בידי שמים לא יענש, מאחר שיש דין ערבות והצדיק כבר נתפס בעונו. לכך עונשו הוא "כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא", בו עצמו דוקא, "והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל", כי הלא אינו בכלל הערבות, ונידון לבדו על מעשיו. (הגה"ק הנודע ביהודה ז"ע)

והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלקיך שמה. (ל, א)

בא וראה כי לגדול רחמיו ית' ואהבתו לישראל, הרי כביכול הוא יורד לירכתי שאול, בכדי להעלות משם את החוטא שנשקע בטומאה, והוא שאמר דוד המלך ע"ה: כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה (תהלים פו, יג) כלומר, שלגדול חסדיו ית' הוא עצמו מציל את האדם מעמקי שאול. והוא שנאמר: והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך היינו אותה התעוררות של תשובה המתעוררת בלבבך, למרות היותך שקוע במעמקי הקליפות, בכל הגוים אשר הדיחך אינה מכחך אלא מחמת: ה' אלקיך שמה היות השי"ת נמצא שם בכדי להצילך ולהעלותך מרדת שאול ומאבדן חלילה. יתר על כן בכחה של תשובה אמיתית להעלות לא רק את ניצוצות הקדושה שנפלו לקליפות בעקבות מעשיו הרעים של האדם, אלא אף את אותן הניצוצות שנפלו, בתחילת הבריאה, והוא שנאמר להלן: אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך כלומר, יקבץ ויעלה את הניצוצות שהפלת אתה בעצמך במעשיך, ולא זו בלבד אלא: ומשם יקחך אף אותם השרויים שם מימות עולם יתורממו ויתעלו כתוצאה מתשובה הגונה ושלמה. (עבודת ישראל)

והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה וגו'. ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו וגו'. (ל, א-ב)

בהקדם מה שפירש הקדוש מרוזין ז"ע על פסוק: "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל" (במדבר כג, כג) - "כעת" - איך שהעת הוא לאדם, אם טוב או לא ח"ו, בין כך ובין כך יאמר האדם: מה פעל א-ל בזה - כי אם ח"ו לא טוב אז יאמר מה פעל א-ל בזה שמעניש אותי, בוודאי מפני שחטאתי, ויפשפש במעשיו וישוב, ואם טוב לו אז יאמר ג"כ מה פעל א-ל בזה, הלא יודע אנכי שאיני כדאי לזה, לכן אפשר היא ח"ו על דרך 'ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו' (לעיל ז, י) לכן יפשפש במעשיו וישוב. ודפח"ח ושפתים ישק". וזה שאמר הכתוב: "והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה" כלומר, בין שיבא עליך ברכה או להיפך ח"ו, בין כך ובין כך, "והשבות אל לבבך" וגו' - שתתבונן ותאמר למה עשה ה' לי את זאת, ועל ידי זה: "ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו" (אמרי יהודה, ברעזאן)

והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבות אל לבבך וגו'. ושבת עד ה' אלקיך וגו'. (ל, א-ב)

"והיה" הוא לשון שמחה, כנודע "דהנה, העיקר הוא שיוכיח האדם את עצמו, ויזכיר לו כל המקומות שעבר בהם נגד רצונו יתברך, ולשוב עליהם באמת גמור בכל נפשו ומאודו. שכשאדם אחר מוכיחו, לפעמים נכנסו לו דבריו באזניו באפס מה, ואחר כך תיכף שוכח הדברים, ועושה שוב מעשהו זה כבתחילה, ולפעמים שאינם נכנסים הדברים כלל באזניו. אבל כשיתן האדם אל לבו באמת גמור לשוב בתשובה שלימה, ומוכיח תמיד את עצמו ומזכיר לו עונותיו, בוודאי יעשו הדברים רושם בקרב לבו, ויזכה לשוב בתשובה שלימה. וזהו מאמר הכתוב: 'והיה', כלומר שעיקר השמחה הוא: 'כי יבואו עליך כל הדברים האלה', כשהדברים הקשים הם דברי תוכחות, 'יבואו עליך ועדיך, שאתה בעצמך תוכיח על פניך, שכמה פעמים הכעסת לבוא כל העולמים במעשיך, ועל דרך הכתוב (יחזקאל כ, מג): 'ונקוטותם בפניכם בכל רעותיכם אשר עשיתם', וזהו: 'הברכה והקללה', רצ"ל שלהצדיק הוא לברכה, ולרשעים הוא לקללה, על דרך שאמרו חז"ל (ברכות סא:): צדיקים יצר טוב שופטן וכו' רשעים יצר רע שופטן, וזהו 'הברכה', שלהטובים, השופט שלהם המוכיחן ומייסרן, הוא מצד הברכה, שהוא היצר טוב, ולרשעים הוא בהיפך, שהיצר הרע שופטן, שהשופט שלהם הוא מצד הקללה, שהוא היצר הרע השופטן ומייצען לכל הרעות שבעולם. 'אשר נתתי לפניך' שהבחירה ניתנה אל האדם לבחור בטוב או להפכו ח"ו. (באר משה)

ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך. (ל, ג)

זה שאמר דוד (תהלים קלא, ז), שובה ה' את שבותנו. הפירוש הוא, שאנחנו מבקשים מהשי"ת, אנו אין בנו כח לעשות תשובה,

ועשה הקב"ה למעננו את התשובה המוטלת עלינו לעשות. ובפסוק שלפנינו זו היא הבטחה שאמנם כן יהיה, שתהיה סייעתא דשמיא. הרה"ק רבי מאיר יחיאל ממאגלניצה ז"ע

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך (ל, ד)

"שמעתי בשם הבעל שם טוב דהכי פירושו: לא מיבעי אם תהיה התשובה כולו לשם שמים, אז וודאי הוא טוב, אלא אפילו אם הוא רק מחצה על מחצה, ויש בו בחינה וכוונה שלא לשם שמים, גם כן: כגון שאומר במחשבתו הלא אני מיוחס ועשיר ובן טובים ובעל מדות טובות, אם אקבע גם עתים לתורה, וודאי אז יהיה לי שם טוב וכו', ויש בו קצת כוונה לשם שמים, כגון לפרנס מי שלומד עמו. וגם תשובה זו מתקבלת לפניו ית"ש. וזהו שאמר: 'אם יהיה נדחך', פירוש, שגם בתשובתך תהיה נדח, ושלא בשלימות גמור, אלא 'בקצה השמים', פירוש בקצה אחד יהיה לשם שמים, אפילו הכי: 'משם יקבצך ה' אלקיך', כי מתוך שלא לשמה יבא לשמה". (בעש"ט הק' עה"ת)

ומל ה' אלקיך את לבבך וגו' ונתן ה' אלקיך את כל האלות

האלה על אויביך וגו'. (ל, ו) יראה מתחילה שבו ולא נתקבלו רק בזכות אבותם, על כן כתי' והיטבך והרבך מאבותיך, פי' זה בא לך מאבותיך, ומפני כן לא כתיב שם רק קבוץ נדחים, ולא ראיית נקמה בשונאים, אמנם אח"ז נעלה למדרגה יותר ומל ה' אלקיך וגו' לאהבה וגו' שהוא יותר נפלא. ובפרט לפמ"ש שרמז על ימי אלול כמרומוז בר"ת א"ת ל'בבך ואת ל'בב עיי' בעה"ט. א"כ כיון שכבר הוא בעל תשובה כל השנה, כשיגיעו ימי רצון באלול יגיעו למה שיותר מזה, שלא יצטרך זכות אבות, אלא בזכות עצמם ויראו גם נקמה בשונאיהם.

וזהו שמוסיף עתה ונתן כל האלות האלה על אויביך. ואמר עוד, ואתה תשוב ושמעת בקול ה'. הוא מדרגה אחרת שאח"ז הרומז לימים הסמוכים לר"ה, ובכללו ער"ה קודם שמיעת קול שופר, וזהו ואתה תשוב ושמעת בקול ה'; פי' שהיא הכנה לשמיעת קול ה', הוא השופר, ואז תהי' התשובה במדרגה יותר מעולה, והוא ועשית את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום, שיהי' כל חפצך רק להשיג קיום המצות כראוי, כדכתיב אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבותי בבית ה' וגו', והשכר ע"ז הוא, והותירך ה' לטובה וגו' כי ישוב ה' לשוב עליך לטוב, פי' שיהי' לך עוד יתרת וריוח בהטובה גדולה אשר תקבל, והוא כי הקב"ה יהי' שש ושמח שיכול לעשות רצונך, ואתה תקבל שכר על ששמחת את ה' לקבל ממנו טובותיו הרבים. ואמר עוד כי תשמע בקול ה' אלקיך. זהו מראש השנה ואילך, אחר ששמע בקול ה' הוא קול השופר, אז יעלה למה שהוא אחרית כל המעלות, והוא, כי לעיל כתיב בכל לבבך ובכל נפשך למען חייך. ונהי שהכוונה היא חיי עד עה"ב, מ"מ יש בו שום כוונה, אמנם עתה אומר בכל לבבך ובכל נפשך סתם, כי אינו חפץ בתשלום גמול, לכן לא הזכיר שום גמול בכאן, והבן כל זה, כי קצירתי. (חתם סופר)

לא בשמים היא לאמר מי יעלה וגו'. כי קרוב אליך הדבר

מאוד בפניך ובלבבך לעשותו. (ל, יב-יד) יש בני אדם אשר אין ביכולתם לגשת אל הקודש, לעסוק בתורה, ועי"ז נואשה נפשם משכר לימוד תורה. אולם באמת לא כן הוא, כי ישכר וזבולון חלקו בזה חלק כחלק, על כן יכולים גם המה לגשת אל הקודש, כי כאשר יתמכו ידי תלמידי חכמים ההוגים בתורה נחשב להם כאילו הם בעצמם עסקו בה וחלק כחלק יחלוקו, כי למעשה אחד נחשב. וזהו הרמז: "לא בשמים היא לאמור מי יעלה לנו" וגו', רצ"ל, שלא תאמרו אין ביכולתנו לעלות בגרם המעלות לקחת דברי תורה, "כי קרוב אליך הדבר מאד" - ע"ד "ובכל מאודך" זה הממון (ברכות נד.) - שעל ידי הממון קרוב הדבר שייחשב גם לך כאילו אתה עוסק בתורה, כי "בפניך ובלבבך",

היינו אף שהת"ח בפיהם עבודתם ואתם רק בנדבת לבבכם, עכ"ז "לעשותו", נחשב לחדא עשיה, וכאילו אתם עשיתם ולמדתם התורה (עטרת ישועה)

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו. (ל, יד)

דרך היצר הרע לצבוע את העבירה בגוון של מצוה, ועל האדם להיזהר היטב לכל ילכד במזימותיו. ואם יזדמן לפניו דבר, ולבו יהא נוקפו אם לעשותו או לא, "אזי התיקון שילמוד אותו הדבר בחומש בכוונה, ואם עדיין יש לו אותו חשקות, בוודאי הוא מצוה. וזהו שאמר: 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו' ללמוד, ואז תדע 'בלבבך אם 'לעשותו' - כנ"ל" (ברית אברהם)

ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגו'. (ל, טו)

"ל" ע"פ מאמרם ז"ל (ברכות ה.): "לעולם יריגז אדם יצר טוב על יצר הרע, אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה וכו', ואם לאו יקרא קריאת שמע וכו' ואם לאו יזכור לו יום המיתה" וכו', ולכאורה קשה, אם יום המיתה הוא התכלית למה לא יזכיר לו מיד את יום המיתה. והענין הוא, כי המעלה הטובה שבאדם הוא שידבק בתורת חיים, והוא הדביקות אלקים, ואם ישר כח יצרו הרע בתורה מה רב טובו כי בכל יום ויום ניתוסף בו חכמה ודעת, וכח היצירה הולך ומתמעט... ואם כח יצרו גבר מאוד שלא יוכל לשברו בתורה וק"ש שהוא במעלה עליונה בדביקות הש"י, אזי מוכרח הוא להרגיז היצירה בעצבות ושברון גופו של אדם ביום המות... וזו היא המידה גרועה, אבל כל זמן שיכול לשברו בתורה ובק"ש א"צ למידה זו, גם כי במעלת דביקות ה' זכותו לדור דור, אבל אם יתעצב ביום המיתה אינו תועלת אלא לפי שעה, ובכל פעם מתגבר יצרו עליו. וזהו שאמר משה רבנו: הנה נתתי לפניך שני דרכים לבטל היצירה, האחד את החיים ואת הטוב, היינו לדבק בתורה ומסירת נפש לה' כמו שאמרו (שם) 'טוב זו תורה', ואת המות ואת הרע, דהיינו שישבר את יצרו ביום המיתה ובדיני גיהנום שנקרא רע, ואמר על זה: ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (פסוק ט), שיעמוד צדקתו לבני בנים.

(פנים יפות)

ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך. (ל, יט) לכאורה יש לתמוה איך יצוה הבורא שנעשה המצוה למען נחיה, וכי זה עבודתו יתברך לעבוד אותו על מנת לקבל פרס ח"ו, הלא עיקר עבודתו שנעשה רק לשמו יתברך ולא

למען טובותינו. ונראה בפירושו כי הנה האדם העושה המצוה לשם ה' ובאהבה ויראה וכוונת אמת, אז יש למצוה ההיא חיות רוחנית למעלה למעלה ואורה מבהיק ומצהיר ויש לה כח להשפיע על ידי זה כל בחינת הברכה ורחמים ושפע החיים לכל באי עולם. ואם ח"ו אין במצוה חיות הרוחניות אין בה כח להמשיך הברכה לעולם. ועל כן צוה הכתוב שנעשה המצוה על זה האופן שנוכל להמשיך על ידו שפע והברכה לעולם והוא על ידי עשותה באהבה ויראה וכוונת אמת לשמו יתברך.

(הרה"ק הרבי ר' יחיאל מיכל מזלצטשוב זי"ע תפ"א-כ"ה אלול תקמ"א)

ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך לאהבה את ה' אלקיך לשמוע בקולו ולדבקה בו. (ל, יט-כ) לכאורה קשה, הלא אמרו (אבות א, ג): "אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס", ולמה אם כן אמר הכתוב: "למען תחיה אתה וזרעך". ברם, אם כוונת האדם הוא שיחיה הוא וזרעו בכדי שיוכל לעבוד את ה' ולעשות נחת רוח ליצורו, אם כן אין זה על מנת לקבל פרס, ומותר לעשות כן, ובכגון דא אמרו ז"ל (פסחים ח.) שמותר ליתן צדקה בשביל שיחיה בנו, כי מסתמא רצונו של כל אחד מישראל הוא שיהיה בנו עובד ה', ואם כן, עומק הכוונה הוא לשם שמים.

וזהו שמסיים הכתוב: "לאהבה את ה' אלקיך" וגו' מה שאני אומר: "למען תחיה אתה וזרעך" אינו אלא בשביל: "לאהבה את ה' אלקיך לשמוע בקולו ולדבקה בו". ועם דברינו אלה יבואר מה שתקנו חז"ל לומר בעשיית: "זכרנו לחיים" וכו', ו"כתוב לחיים" וכו' "בספר חיים" וכו', אף שאין לבקש צרכיו לא בג' ראשונות ולא בג' אחרונות כי מאחר שכל רצונו בחיים ופרנסה הוא רק כדי שנוכל לעבוד את השי"ת כראוי, אם כן אין זה נקרא צרכיו אלא צרכי ה'.

וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תומם. (לא, א) לכאורה "עד תומם" מיותר דהרי כתיב דברי השירה הזאת ועוד יל"ד דהוי צ"ל עד תמה דהרי קאי על התורה וי"ל דכחו האלוהי של משה רבינו, הוא שעמד לו להחדיר בישראל את התמימות והשלימות עד תומם עד שנעשו שלמים ותמימים בכל אבריהם וגידיהם, והוא שתרגם אונקלוס: עד דשלימו.

(היהודי הק' מפשיסחא זי"ע)

דברי תורה מרבותינו הק' מבעלזא

מה דאיתא בתרגום יונתן: "טוביכון דצדיקא מרי תתובא", שהרי אם הם צדיקים ושלמים בתורה וביראה, על מה הם צריכים לשוב בתשובה. מאידך גיסא צריך להתבונן איך מקיימים הצדיקים שאין בהם שום פגם ועון את מצות התשובה, שהיא מצות עשה מתרי"ג המצוות ("ספר המצוות" להרמב"ם עשה עג; סמ"ג מצות עשה טז; ספר החינוך מצוה שסד). **ויש לומר**, דהנה שמעתי מכ"ק אבי ז"ל (מרן אדמו"ר מהר"י זי"ע), שהרה"ק מאפסא זי"ע אמר: "מה שנחשב אצל אחרים למצוה, אנו שבים בתשובה על זה", ויש לפרש הכונה בדבריו הקדושים, שכל מצוה צריכים לקיים בכונות ויחודים המבוארים בספרים הקדושים, ויש בזה כמה וכמה מדרגות זו למעלה מזו, ולכן הצדיקים שבים בתשובה אחר קיום מצוה, לפי שדאגתם בלבם, שמא לא קיימו את המצוה בשלמות הכונה, והיו יכולים לקיימה בכונות ויחודים יותר נעלים ונשגבים, ובתשובה זו הם מתקנים למפרע את המצוה, ונחשב להם כאילו נעשתה בשלמות הראויה. **וזה שאמר הרה"ק מאפסא זי"ע:** "מה שנחשב אצל אחרים למצוה, אנו שבים בתשובה על זה", והיינו שהוא שב בתשובה אחר קיום כל מצוה, לפי שהוא מתבונן בדעתו שהיה עליו לקיימה באופן יותר נעלה וזוהי כונת התרגום יונתן: "טוביכון דצדיקא מרי תתובא דכד תחובון ותתובון מטיא תיובתכון עד כורסי יקרא דה' אלקיך", והיינו שהכתוב מדבר בתשובת הצדיקים, שאינה על מעשים שאינם ראויים, אלא על קיום המצוות, שהיה צריך להיות בדרגה יותר נעלית, וכפי שמשמע בהמשך הפסוק: "ושמעת בקולו וגו' בכל לבבך ובכל נפשך", כלומר, התשובה היא על שלא נעשו המצוות בכל לב ובכל נפש, ותשובה במדרגה נעלית כזו מגעת עד כסא הכבוד. **אמנם בגמרא אמרו:** "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד", והיינו שלא רק תשובה

כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלקינו (כט, יד) פעם ביומא דהילולא של אביו הקדוש כ"ק מרן ה"שר שלום" **מבעלזא** זי"ע אמר יש לדקדק מפני מה כתיב "עומד" אצל "אשר ישנו פה עמנו" ולא כתיב "עומד" אצל "אשר איננו פה עמנו". אלא ידוע מהזוהר הקדוש שבכל מקום שנאמר היום הכוונה לראש השנה. לפני ר"ה באים הרבה אנשים אל הצדיק שיתפלל בעדם שהמוחל עוונות יסלח להם. והיות ואין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, צריך גם הצדיק להתפלל על עוונותיו. לא כן הצדיק אשר הוא בעולם העליון, היושב בגן עדן, הוא יכול להתפלל בעד כלל ישראל. וזה שאמרה התורה: "כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום" הצדיק שנמצא בעולם הזה יחד עמנו, הוא בעצמו עומד היום להתפלל לפני ה' שימחול לו, אך לא כן "את אשר איננו פה", כי אם הוא בעולם העליון הוא יכול להתפלל בעדנו, לכן, אבי הנני מבקשך: התפלל נא בעדנו.

(כ"ק מרן מהר"י זי"ע)

ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו בכל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך. (ל, ב) ובתרגום יונתן: "טוביכון דצדיקא מרי תתובא דכד תחובון ותתובון מטיא תיובתכון עד כורסי יקרא דה' אלהיך". ובגמרא (יומא פו, א) אמרו: "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, שנאמר (הושע יד, ב) 'שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך'". ודקדק כ"ק אבי זי"ע דיש להבין מפני מה למדו בגמרא דרשה זו מהפסוק בנביאים, ולא מהפסוק שבתורה, שכתוב: "ושבת עד ה' אלקיך", וכדאיתא בתרגום יונתן: "מטיא תיובתכון עד כורסי יקרא דה' אלהיך" (עי' "חדושי אגדות" למהרש"א יומא שם). גם יש להבין

בחייו, וחיייו אינם חיים, ולכן כאשר בני ישראל מבקשים חיים מהשי"ת, בקשתם היא על חיים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים, כי רק באופן זה חיייהם חיים, וזה שאנו מבקשים: "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים", וכוונתנו היא לחיים שתכליתם היא: "למען אלקים חיים" כלומר, לעשות רצון השי"ת.

וזה יש לפרש את הנוסח בברכת "אהבת עולם" לפני קריאת שמע של ערבית: "על כן ה' אלקינו בשכבנו ובקומנו נשיח בחקיק, ונשמח בדברי תורתך ובמצוותיך לעולם ועד", והיינו שאנו מתפללים להשי"ת שיעזורנו לעסוק תמיד בתורה ובמצוות בשמחה, והטעם שאנו מבקשים על כך: "כי הם חיינו ואורך ימינו", ואם כן אין זה בכלל "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים", לפי שזה נוגע לחיי עולם הזה, ושפיר אנו יכולים להתפלל על כך. וזהו דכתיב: "ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חיך", והיינו שהשי"ת יתן את אהבתו בלבבך ובכלות זרעך, לפי שחייתך תלויה בכך, ואם כן הרי זה בידי שמים.

כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו. (ל, יז)

ובתרגום יונתן: "ארום קריב לכון פתגמא בבית מדרשכון פתחו פמכון למהוי הגיין בהון ברירו לבכון למעבד יתהון". ויש לדקדק בלשון הכתוב: "בפיו ובלבבך לעשותו", לכאורה היה צריך להקדים את הלב לפני הפה, כי כך הוא סדר הדברים, מחשבה דבור ומעשה. גם יש להבין כונת התרגום יונתן בתרגומו את הפסוק: "פתחו פומכון למהוי הגיין בהון ברירו לבכון" וכו'.

ויש לומר, בהקדם מה שאמר כ"ק אבי ז"ל (כ"ק מרן מהר"י זי"ע), שאמנם קיום המצוות ועסק התורה צריכים להיות בבר לבב ובמחשבה זכה וכוונות קדושות ונשגבות, וכן גם התפללות והשירות והתשבחות להשי"ת, שהיא תכלית בריאת האדם (רמב"ן סוף פר' בא; דרשת "תורת ה' תמימה" לרמב"ן: "שאינו טעם אחר ביצירת האדם, ואין לאלקים חפץ בתחנונים, רק זה שידע האדם ויודה לאלוקיו שבראו", וככל שהם בכוונות יותר נעלות ונשגבות ובבר לבב יותר, הם יותר רצויים ומקובלים לפני השי"ת, אף על פי כן גם אם האדם אינו נמצא במצב שיוכל לטהר ולכוין את לבו ומחשבתו כראוי, בכדי לקיים את המצוה או להתפלל ולומר שירות ותשבחות לפני השי"ת בבר לבב ובכוונה זכה, אל ימנע את עצמו מלקיים המצוה או להתפלל ולומר שירות ותשבחות לפני השי"ת, אלא יתאמץ כפי יכלתו לקיים את המצוה ולהתפלל בכל אופן שהוא, וכשיעשה כך, יכין לו השי"ת את לבו, שיוכל להתפלל בטהרת הלב וכוונה זכה, וכמו שהתפלל דוד המלך ע"ה (דברי הימים א' כט, יח): "והכן לבבם אליך", וכן (תהלים י, יז): "תאות ענוים שמעת ה' תכין לבם תקשיב אזנך", והיינו שאם אין להם הכנת הלב, אתה ה' תכין את לבם שיוכלו להתפלל אליך (ראה רד"ק שם; תר"י על גמ' ברכות ל, ב). עכתדה"ק. על פי זה יש לפרש את הכתוב: "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו", והיינו שהכתוב מקדים את הפה ללב, להורות בזה, שגם כשאין לאדם הכנת הלב כראוי, עליו לקיים מצוות ולעסוק בתורה, וכן להתפלל ולומר שירות ותשבחות אפילו כשהם בפה בלבד, ומתוך כך יעזור לו השי"ת שיהיה גם: "ובלבבך לעשותו", כלומר, שיזכה לבר לבב וכוונה זכה בקיום המצוות ובעסק התורה והתפלה.

וזה שמתרגם יונתן: "פתחו פמכון למהוי הגיין בהון", פירוש, תפתחו את פיהם לעסוק בתורה ולהתפלל אל השי"ת בכל אופן שהוא, ועל ידי זה יעזור לכם השי"ת שיהיה: "ברירו לבכון למעבד יתהון", כלומר, שתזכו לעסוק בתורה ומצוות ולהתפלל בבר לבב, כאמור. (כ"ק מרן מהר"י זי"ע)

על קיום המצוות שלא היו בשלמות הנעלית מגעת עד כסא הכבוד, ולכן הביאו ראיה מהפסוק שבנביא, שמפורש בו: "שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלת בעונך", ולא הביאו ראיה מהפסוק שבתורה, שמדבר בתשובת הצדיקים, כאמור. עכ"ק. **ועל פי דבריו הקדושים של כ"ק אבי ז"ל,** יש לפרש מה דכתיב בפסוק זה: "ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך", דהנה יש להבין הכונה "אתה ובניך", שהרי התורה מדברת לכל אחד מבני ישראל בכל הדורות.

ויש לומר בהקדם מה שכתוב ב"לקוטי תורה" להאריז"ל (וכן הוא בזוה"ק ח"ג רע"מ קכג, א) על הפסוק (נצבים כט, כח) "הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו": "הנסתרות לה' אלקינו, יראה ואהבה שהם בלב, 'והנגלות' הם תורה ומצוות הנגלים לכל", וביאר כ"ק אבי ז"ל את דבריו הקדושים, דהנה שלמות עבודת השי"ת היא, שתהיה בהצנע לכת, בין האדם וקונו בלבד, ולא יגלה את מעשיו לבני אדם, כדכתיב (מכה ו, ח): "ומה ה' אלקיך דורש ממך וגו' והצנע לכת עם אלקיך", אבל כל זה אמור רק באותן המצוות שהן בלב, כגון יראת הבורא ואהבת הבורא, מה שאין כן במצוות המעשיות, אותן צריך האדם לקיים בגלוי ובפרהסיא דוקא, בכדי שבניו וכן תלמידיו ילמדו ממנו לקיים את מצוות הבורא ית"ש כראוי, וזהו: הנסתר, כלומר, יראה ואהבה, שהן נסתרות בלב האדם, צריכות להיות באופן שיהיו: "לה' אלקינו", בין האדם וקונו בלבד, ואילו: "והנגלות", שהם לימוד תורה ומצוות מעשיות, שקיומם הוא בפה ובאברים הנגלים, חייב האדם לעשותם באופן שיהיו: "לנו ולבנינו", בגלוי ובפרהסיא, כדי שיהיה: "עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת", והיינו שעל ידי שיראו הבנים והתלמידים את אבותיהם ורבותיהם לומדים תורה ומקיימים מצוות השי"ת, ילמדו מהם לעשות גם הם כמותם עד עולם. עד כאן דבריו הקדושים. **ענין זה** הוא גם במצוות התשובה, כי אמנם אם האדם נכשל ח"ו בחטא, צריך לשוב בתשובה בינו לבין קונו, כדכתיב (תהלים לב, א): "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה" (עי' יומא פו, ב וברש"י שם ד"ה בחטא שאינו מפורסם: "לא יגלה חטאו, וכבוד השם הוא, שכל מה שאדם חוטא בפרהסיא מיעוט כבוד שמים הוא"), אבל התשובה על המצוות שלא היו בשלמות הראויה, צריכה להיות בפרהסיא, בכדי שילמדו ממנו הבנים להשתוקק לקיים את המצוות בתכלית השלמות.

וזהו דכתיב: "ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך", והיינו שמאחר שהפסוק מדבר בתשובת הצדיקים, כמו שמתרגם יונתן, שהיא תשובה על המצוות שהיו צריכות להיות ביותר שלמות, על כן כתיב: "אתה ובניך", כלומר, תשובה זו צריכה להיות בפרהסיא, בכדי שהבנים ילמדו מתוך כך להשתוקק לקיים את כל המצוות בכל לב ובכל נפש.

ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חיך. (ל, ו) ויש להבין כונת הכתוב "למען חיך". גם יש להבין את הבטחת התורה: "ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ה' אלקיך" וגו', שהרי אמרו רז"ל (ברכות לג, ב): "הכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים, שנאמר (עקב י, יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלקיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו". ויש לומר, בהקדם לפרש מה שאנו מתפללים בימים הנוראים: "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים למען אלקים חיים", דהנה האדם המתבונן במעשיו ועושה חשבון הנפש לעצמו ורואה שכלה בהבל ימיו, כי לא עבד בהם את השי"ת כראוי, ולפעמים גם נלכד ברשת היצר הרע, אינו מוצא קורת רוח כלל

סיפור לפרשת השבוע

בבקאות והן בחסידות... דבר מפורסם ואין צריך לספר שמיום עמדו על דעתו לא הסתכל אפילו בחלון, ומיום שנעשה בן ט' שנים לא הלך בחוצות, ומכל שכן בענין המותרות שממש לא נהנה מעולם הזה. מעולם לא עלה עליו עול מלכות ודרך ארץ, כי קבל

כי קרוב אליך הדבר מאד. (ל, יז) ראה בהקדמה לח"ס עה"ת בראשית, מה שהובא שם מכתב ידו של הגה"ק רבי אברהם בינג, תלמידו של הנשר הגדול הגה"ק רבי נתן: **אדלר זי"ע (תק"ב כ"ז אלול תק"ס)** "לא הניח כמותו בכל תפוצות ישראל, הן בחריפות והן

עול תורה בשלימות כנודע לכל, וקבל על עצמו מימיו גזירת התורה וניחא ליה להיתפס בעונינו.

רבי נתן אדלר ז"ע היה ענוותן ושפל ברך, ונחבא אל הכלים. הוא הרחיק עצמו מכל ענין כבוד וגדולה. דיבורו היה בנחת ובשקט עם כל אדם. הוא אף הפקיר את כל אשר בביתו, שמא יבוא אדם ויקח ללא רשות חפץ, ויעבור על איסור גזלה. הוא היה מתנהג בקדושה יתירה, ולא היה זמן ביום או בלילה, שלא ישבו לפניו תלמידים ששתו בצמא את דבריו, וראו ברבם מלאך ה' צבקות, אמרו עליו גדולי עירו, אם כי רבי נתן גדול מאד בכל התורה, אבל בהלכות טומאה וטהרה אין דומה לו. רוח ה' דיבר בו ומלתו על לשונו.

הגה"ק רבי נתן היה כהן מיוחס, ובכל יום היה עולה לדוכן בבית מדרשו, דבר שהיה חידוש גדול בפראנקפורט. הוא אמר על עצמו שאם יבנה בית המקדש במהרה בימיו, הוא מתאוה לעשות העבודה בקודש הקדשים; כל כך היה בקי בפרטי עבודת הקרבנות. רבי נתן התפלל מתוך סידור האר"י בנוסח ספרד, ובכל שבת קודש היה עולה פעמיים לתורה: לכהן ולמפטיר. וכאשר הדברים התפרסמו בעיר פראנקפורט, הדבוקה בנוסח וסדרי תפילה קבועים, שאסור לשנותם כמלא נימה, החלו פרנסי העיר לעקוב בתמיהה אחרי הצדיק וסיעתו.

פרנסי העיר פראנקפורט לא ראו בעין יפה את מנין התפלה שהתקיים בביתו של הצדיק החסיד רבי נתן. לא יכלו לסלוח על שינוי נוסח בתוככי העיר פראנקפורט, ושינוי דפוסים קבועים של סדרי תפילה של "מנהג פראנקפורט ד"מ". גם התפרסמו בעיר ענינים שונים מיוסדים על פי הקבלה על ידי תלמידי רבי נתן, דברים שלא הורגלו בהם. אזי התאספו פרנסי פראנקפורט והוציאו איסור להשתתף במנין בביתו של רבי נתן, והחתימו את מנהיגי הקהל על ההחלטה הזו. הם אף איימו לנקוט באמצעים נגד מי שיפר את ההחלטה.

בו במועד קבל הגה"ק רבי נתן אדלר הזמנה מקהילת בוסקוביץ במדינת מערין, לבוא ולישב על כס הרבנות בעיר זו. ואמנם קיבל רבי נתן אדלר את ההצעה, ובשנת תקמ"ב יצא רבי נתן אדלר את עיר מולדתו פראנקפורט ללכת לעיר בוסקוביץ, לשבת על כס מרא דאתרא בקהילה חשובה זו.

וכן מספר הגה"ק רבי שמעון סופר ז"ע מקראקא את השתלשלות הליכתו של אביו עם רבו רבי נתן אדלר לבוסקוביץ: "...בנסוע ארון ה', הרב הגאון רבי נתן ז"ע לק"ק בוסקוביץ, עם רב הלכו אותו ללוחו ורכב כבד כבד מאד מגדולי ק"ק פ"פ דמייין, ובפרט תלמידי הקדושים הלכו אותו עד מקום נועד, ומשם שבו איש לאהליו. ויברך רבי נתן את כולם, ובתוכם תלמידו משה, נאמן ביתו. ויברך וישמע את קולו צועק, ויאמר אל רבו: מי יתני לשרת את אדוני בבוסקוביץ, כאשר הייתי באמנה אתו פה ק"ק פ"פ דמייין. עודנו מדבר, ותפעם רוחו של רבי משה בקרבו, אולי הם דברי נדר אשר ידור אדם לה, וחיוב עליו ללכת עם רבו, כי לא אמר, בלי נדר... ויחזק משה בעגלת רבו

לישב עם רבו, ויאמר לו, לא תוכל לישב עמדי, כי צר לי המקום (כדי לנסות אותו, אם אמנם עז חפצו ללוחו)... וישא ר' משה את רגליו, וירץ אחר העגלה מהלך שתי שעות, ויהי כאשר ראה הגאון החסיד מהו"ר נתן אדלר ז"ע את תומת לבו וכי חשקה נפשו בתורת ה', ויקרא אליו מעל העגלה: בני בני! משה משה! צלח ורכב במרכבתך!". וכך התלווה רבי משה סופר לרבו לבוסקוביץ, והיה שם תלמידו וקשור אליו ושרתו, כאשר היה בפראנקפורט. כאשר עבר רבי נתן אדלר את העיר פראג בדרכו לבוסקוביץ, נתקבל שם בכבוד גדול על ידי הגה"ק רבי יחזקאל לנדוי, בעל "נודע ביהודה" רבה של העיר. בכל מקום שעבר, עשו כבוד גדול לרבי נתן אדלר, כי שמו כצדיק, גאון וחסיד הלך לפניו.

ארבע שנים ישב הגה"ק רבי נתן על כס הרבנות בעיר בוסקוביץ. בשנת תקמ"ו החליט לחזור לעיר מולדתו פראנקפורט. כאן, בבואו לעיר מולדתו, עשתה לו הקהילה קבלת פנים נלהבת, כי חזר בשם עצום, כאחד מגדולי תלמידי החכמים. לפני זה עוד ביטלו את כל מה שכתבו והחליטו נגדו בשנת תקל"ט, ועם שובו הסכימה דעתם לדעתו הרמה, ויכול היה לנהל בית מדרשו ומנינו כטוב בעיניו.

פעם אמר הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז ז"ע להגה"ק רבי שמעון סופר אב"ד קראקא: אין בכך כל פלא שאבין בעל חתם סופר ז"ע התעלה למדרגות כ"כ רמות באשר רבו היה הגה"ק רבי נתן אדלר ז"ע שעליו אמר הרה"ק מרופשיץ ששמע מהנועם אלימלך ז"ע, כי זה שנים רבות לא ירדה לעולם נשמה כה גבוהה כמוהו מלבד רבינו הבעש"ט הק' ז"ע. **סיפר הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגר זצ"ל** אב"ד חוג חתם סופר: מרנא ורבנא ה"חתם סופר הק' ז"ע, היה אך כבן ט"ז שנים כשסיים ללמוד את הש"ס כולו, והוא תלמיד בישיבתו של רבו הגה"ק "הנשר הגדול" רבי נתן אדלר ז"ע ביקש ה"חתם סופר" לעשות "יומא טבא לרבנן" ולשמוח בשמחת התורה, בא לפני רבו, ושאל במה וכיצד יחוג את החג הגדול הזה. השיבו רבו שלכבוד "סיום הש"ס" יקבל על עצמו להתענות שלושת ימים רצופים לילה ויום ללא הפסק. ואין צריך לומר על התלמיד המובהק, הדבוק ברבו הגדול ונפשו קשורה בנפשו, שככל היוצא מפי רבו קיים כפשוטו.

והיה ביום השלישי בהיותו כואב וחלש מן התענית הארוכה, יצא אל מחוץ לעיר לרעות בגנים ולשאוף אויר צח, נתאחרה לו השעה והגיעה עת המנחה, נעמד שם החתם סופר לתפילה הוא עם חבריו הנלוים אליו. בעודם עומדים בתפילה, הופיע למולם ערל אחד שביקש להרע להם, נמלטו כל בני החבורה על נפשם, לבד ממנו החתם סופר שהמשיך בתפילתו לא נע ולא זע. כשסיים את תפילתו, קרב אליו אותו ערל וביקש להכותו, מיד הרים את ידיו הק' היו ידיו של משה עושות מלחמה, ויך את הערל וימיתוהו. ומקובלני, שכשחזר לרבו "הנשר הגדול" רבי נתן, קידם פניו בברכת "ברוך הבא", ואמר לו "קיימת מצוות מחיית עמלק!"

אורחות חיים

החג (שו"ע ומ"ב סי' תקפ"א ס"ב, מט"א סל"ה, ועיי' מ"ב שם שגם אם יש בביתנו עשרה בנ"א המתענים עד אחר תפילת מנחה אין קורין יו"ח' ואין נושאים כפיים, ומ"מ בנ"א אלו אומרים 'ענגו' בברכת 'שומע תפילה' [אף שאין משלימין התענית] כמב' בס' תקס"ב מ"ב סק"ז), ורבים נוהגים להתענות רק עד אחר חצות היום (אלף המגן סקע"ג).

ג. המתענים בערב ר"ה צריכים לטעום מעט קודם עלות השחר משום שהגויים נהגו להתענות בערב חגיהם, ואין לנהוג כחוקותיהם, ולכן טועמים משהו קודם התענית (ומ"מ א"צ להתנות קודם השינה שבדעתו לאכול לאחר שיקום משנתו כמו בשאר תעניות כיון שכך נהגו), **אכן, עפ"י האר"י יש איסור גדול לאכול אחר השינה קודם עלות השחר** אף בשאר ימות השנה, ולכן אין לאכול קודם עלות השחר, אבל לשותות תה או קפה מותר ובוזה סגי להראות שאין נוהגים כ'חוקות הגויים' (רמ"א ומ"ב סי' תקפ"א ס"ב, באה"ט סק"ב).

דיני ערב ראש השנה

א. נהגו כל הקהל אפי' בחורים מגיל י"ג ובתולדות מגיל י"ב להתענות בערב ר"ה (שו"ע סי' תקפ"א ס"ה, והתענית היא לכפרה על העוונות, כמובא בטור, וז"ל: 'משל למדינה שחייבת מס למלך ולא נתנו לו בא אליה בחיל לגבותו כשנתקרב אליה בעשרה פרסאות יצאו גדולי המדינה לקראתו ואמרו לו אין לנו מה ליתן לך הניח להם שליש כיון שנתקרב יותר יצאו בינוני העיר לקראתו הניח להם שליש השני כשנתקרב יותר יצאו כל בני העיר לקראתו והניח להם הכל כך המלך זה הקב"ה בני המדינה אלו ישראל שמסגלים עונות כל השנה ער"ה הגדולים מתענין ומוותר להם שליש עונותיהם ב' ימים בינונים מתענין ומוותר להם ב' שלישים ב"ה הכל מתענין ומוותר להם הכל...), ואין צריך לקבל התענית בתפילת מנחה ביום שקודם ער"ה בשאר תענית יחיד - כיון שהוא מנהג קבוע (מ"ב סקט"ז, ובס' תקס"ב סק"ט).

ב. אין משלימים התענית עד צאה"כ של ליל ר"ה משום שאסור להכנס ליו"ט כשהוא מעונה, רק צריך לטעום משהו קודם כניסת

לומר נפילת אפיים אף אם סיימו אחר עלוה"ש (שו"ע ומ"ב סי' תקפ"א ס"ג).

ח. בערב ר"ה אחר תפילת שחרית אין תוקעים בשופר כדי להפסיק בין תקיעות רשות [של חודש אלול] לתקיעות חובה [של ר"ה], ועוד, כדי לערבב השטן [שיהא סבור שכבר היה ר"ה]. אפילו אם ר"ה חל בשבת (עיי' מ"ב שכ' שאף שבזה אין שייך הטעם של 'להפסיק בין תקיעות רשות'... שהרי ביום א' דר"ה אין תוקעים, מ"מ כיון שאומרים 'זכרון תרועה' חשיב בתקיעה, ועוד, שטעם השני שייך אף בזה), ואף התוקע בביתו להתלמד לא יתקע בער"ה (ואף שטעם הראשון [כדי להפסיק...] אינו שייך בתוקע להתלמד [שהרי אין תוקע משום המנהג], מ"מ טעם השני [כדי לערבב השטן] שייך), ואם הוא תוקע בחדר סגור יש להקל (שו"ע ומ"ב סי' תקפ"א ס"ג).

ט. מגלחים הראש בערב ר"ה לכבוד יו"ט, ולובשים בגדים מכובסים ונאים להראות שאנו בטוחים בחדר הבורא ית' שיוציא לאור משפטינו, ומ"מ אין ללבוש בגדים יקרים וחשובים כמו בשאר ימים טובים כדי שיהא עליו מורא הדין (שו"ע ומ"ב סי' תקפ"א ס"ד, ומטעם זה נהגו שלא ללבוש בגדי יו"ט חדשים לכבוד ר"ה ויו"ב, רק לכבוד חג הסוכות - לוח דבר יום ביומו).

י. נוהגים לטבול בער"ה אף המקילים בטבילה זו בכל ער"ש ויו"ט, ומי שאינו יכול לטבול מטעמי בריאות וכדו' ישפוך על גופו לכה"פ ט' קבין של מים כפרטי הדינים המבו' בס' פ"ח (מ"ב סק"ד), ואין להקדים טבילה זו קודם שעה חמישית מתחילת היום (רמ"א ומ"ב שם). (נערך ע"י הרה"ג ר' יעקב טרובינע שליט"א)

ד. אם יש ברית מילה בער"ה - בעלי הברית ובכלל זה, אבי הבן, הסנדק, המוהל אינם מתענים כלל ומותרים לאכול גם לפני הברית כיון שיו"ט שלהם הוא, והמוזמנים לסעודת הברית מותרים לאכול מסעודת הברית ואילך כל היום, וקודם הברית אסורים לאכול [כדי שיהא ניכר שמפסיקים התענית רק לשם מצוה] (רמ"א ומ"ב סי' תקפ"א ס"ב, באה"ט סק"א, אלף המגן סקע"ט), וי"א שאם עושים סיום מסכת בערב ר"ה מותרים כל השומעים לאכול ולשתות במקום הסיום וא"צ לאכול דוקא פת רק באכילת מזונות סגי, ואח"כ מותרים לאכול כל היום (עיי' אלף המגן סקע"ז).

ה. במקום חולי קצת יש להקל שא"צ להתענות כלל בערב ר"ה (מ"ב סי' תקפ"א סק"ט), ומטעם זה נהגו להקל בזמננו שהדורות חלשים בתענית זה ויש מקומות שעושים סיום מסכת אחר התפילה כדי לפטור את הקהל מהתענית, וכנ"ל, ורבים נוהגים להתענות לכה"פ עד חצות אף בזמננו.

ו. בערב ראש השנה משכימין מוקדם לאמירת הסליחות לקדם פני מלך מוחל וסולח בבכי ותחנונים לצאת בדימוס [זכאים] בדינם ואומרים סליחות הרבה, ויש לאמרם במתון והבנעה ובשברון לב (מט"א סל"ג).

ז. בתפילת שחרית של ערב ר"ה אין אומרים תחנון ונפילת אפיים כמו בכל ערב יו"ט, אכן, בסליחות של ערב ר"ה אומרים תחנון ונפילת אפיים אפי' אם כבר עלה השחר כיון שבזמנים עברו היו רגילים לסיים קודם עלוה"ש, ולכן תיקנו

הילולא דצדיקא

ב"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא זי"ע גלב"ע כ"ז אלול תרט"ז

נלקח מתוך הספר היקר "יחיד בדורו" מאת הרה"ח המפו' הרה"ח ר' אהרן בר"ב וינגד שליט"א

מיד ולא שבו עוד. אין זאת אלא שלכ"ק מרן היה כח גדול, ניצוץ מבחינת הטוב שבקין, בחינת 'גבורה' שבקדושה, שהסטרא אחרא אינו מסוגל לעמוד כנגדו. **סיפר הגה"צ האדמו"ר מנראל זצ"ל כאשר דיברו נכבדות בכ"ק מרן מהר"י זי"ע עם נכדתו של הרה"ק רבי יצחק מאיר מזינקוב זי"ע, נשלחו שני חסידים חשובים מזינקוב לבעלזא, כדי לתהות על קנקנו של הבחור ששם גאונותו וצדקותו יצא למרחקים.**

בעת ששהו בבעלזא נכנסו לכ"ק מרן וסיפרו: בעירנו, זינקוב, חלתה בתו של ראש הקהל והרופאים לא מצאו מזור למחלתה האנושה. בעוד היאוש פושה בלב בני משפחתה, נכנס בחור גס ומגושם, מעובדי בית הריחיים, והציע לראש הקהל: הנח לי לרפא את בתך, בתנאי שלאחר שתחלים תשיא לי אותה לאשה. ראש הקהל שידע כי אפסה התקווה ונכזבה התוחלת, נענה להצעה והבטיח לו בתקיעת כף ובלב כבד. עשה הבחור ימים אחדים בביתו של ראש הקהל, רקח עשבים לסמי מרפא ושקד על משרתיו של ראש הקהל שימלאו את הוראותיו בדיוק נמרץ. לאחר ימים ספורים אירע הנס ובתו של ראש הקהל שבה לאיתנה והבריאה כאחד האדם. כפי שהתנו מראש, ערכו 'תנאים' וקבעו זמן לכלולותיהם. בהתקרב יום הנישואין, ביקש

פירוש 'מגיד משנה' (לעמבערג תרל"ח) משמם של "מגידי אמת". את הפירוש 'מגיד משנה' חיבר הגה"ק רבי משה אבד"ק דאגריטשין זצ"ל.

יסופר: בעיר ווישניצא היו עורבים מקננים על גג בית הכנסת ומשמיעים קולות משונים. כמה שטרחו לסלקם משם, לא הועילו בני העיר ולאחר זמן מועט היו שבים העורבים ומכבידים בקינונם על המתפללים. פעם נקלע לשם כ"ק מרן והתפלל באותו בית כנסת, ומני אז לא הגיעו שוב העורבים.

כאשר סיפרו עובדא זו לפני הרה"ק משינאווא זי"ע, אמר: "וכי מה הפלא בדבר. הרי בעצמי הייתי בבעלזא וראיתי שנכנסו צפורים לבית הכנסת והיו הציבור נפחדים מהרעשים המשונים שהיו משמיעות, וברגע שזרכו רגליו של כ"ק מרן על מפתן בית הכנסת מיד נשתתקו".

וכשסיפר כ"ק האדמו"ר רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל עובדא זו - אותה שמע מפי נכדו של בעל האריה דבי עילאי, שכיהן בווישניצא -

הוסיף ואמר: "דבר פלא הוא שהאריה דבי עילאי, שהיה מגדולי הצדיקים ואמר עליו שהוא 'שליש מהרבי מלובלין', ולמרות גדולתו לא פחדו ממנו העורבים ואילו מפני כ"ק מרן הסתלקו

על נשמת כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע שחו צדיקים דיבורים נשגבים, כי חצובה היא משורש קין ולפיכך הקליפות פוחדות ממנו מאד

[הרה"ק רבי אברהם יוסף איגרא מזשילין זי"ע, הרחיב לבאר ענין נשמת קין. וכתב על כ"ק מרן: "וזכות הרה"ק מוהר"ש ז"ל מבעלזא, ששמעתי שהיה שורשו נשמת קין לאחר הברור... ונ"ל דעל ידי זה זכה להיות בעל הנסים, להמשיך מאור הפלא ששם בשורש הנסים, בסוד 'לעושה נפלאות גדולות לבדו כי לעולם חסדו'".

בספר 'משנת חסידים', להמקובל האלקי רבי עמנואל חי ריקי זצ"ל הי"ד, כתב (מסכת יחודים ט, ה אודות הייחוד והתיקון שיש לייחד לרפואת אדם שנכנסה בו רוח שטות, ובסיום דבריו כתב בזו הלשון: "ואם כה יעשה ולא יצא הרוח, לא יתמה, דשמא לא יהיה הוא מסוגל לגרש הקליפות, כי אנשים מסוגלים הם אותם שיש להם כוח זה, כגון אלו שנשמתם משורש קין שהקליפות מתפחדים מהם מאד".

אגב, מקובל שכ"ק מרן קבע לעצמו ללמוד בספר קדוש זה מדי יום ביומו, עם פירוש 'מגיד משנה' שעליו - כמובא בהסכמת הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקא זצ"ל לספר 'משנת חסידים' עם

החתן מראש הקהל, שיכינו חדר מיוחד ובו יונחו שולחן וכסא ועל השולחן יניחו גליון נייר, קולמוס וקסת דיו, כי חפץ הוא להתבודד לפני החופה ולכתוב דבר מה. ביום החופה, לאחר תפילת שחרית, נכנס החתן אל החדר ויצא לקראת החופה כשבדיו תכריך כתבים. היה זה חיבור נפלא על שיר השירים בדרך הקבלה והכל השתאו מרוח הקודש המפעמת בלבו של הבחור שהיה ידוע לבור ועם הארץ. מני אז, התפרסם ואנשים החלו נוהרים אליו, כדי לבקש את ברכתו ועצתו. אלא - סיימו שני חסידי זינקוב - איש לא הצליח לתהות באמת על קנקנו ובמעשיו הוא כאיש פשוט. מבקשים אנו, שיגיד לנו כ"ק מרן איך צריכים להתייחס אליו.

שאל כ"ק מרן: "האם ראווה פעם שהוא יושב ולומד תורה?". השיבוהו בשלילה. "והאם מתפלל הוא בציבור?", שב כ"ק מרן ושאל, ואף על זאת השיבוהו לאו. "אם כן" - חרץ כ"ק מרן וקבע - "דעו לכם שהוא טמא ומטמא ואסור לעמוד בדל"ת אמותיו, כי הוא מסטרא אחרא".

ויספר להם כ"ק מרן עובדא מהרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע: כפרי אחד היה חוכר אחוזה מן הפריץ, אך הכנסותיו מן האחוזה היו נמוכות ולא הצליח לשלם את דמי החכירה. משתפח חובו וגבר זעמו של הפריץ, הורה להשליכו אל הבור עם כל בני משפחתו. השוטרים היו אמורים להגיע במוצאי שבת לאחר חצות הלילה לקחת את היהודי ומשפחתו אל בור הכליאה. מאחר והיו לו כמה ידידים בבית הפריץ, מאלו שהיו מתכבדים אצלו מעת לעת בכוס יי"ש, הזדרזו אלו אליו וסיפרו לו את מזימת הפריץ, כדי שיספיק להימלט על נפשו מבעוד מועד, הוא וכל בני משפחתו. מיד לאחר הבדלה, ערם היהודי את חפציו על העגלה ונמלט מן האחוזה, כשהוא מנצל את השעות הבודדות שעד לחצות הלילה כדי לגמא מרחקים ולצאת מתחום שליטתו של הפריץ. במנוסתו שכח כי בקיטון צר שבירכתי האחוזה מתגורר הבחור שנשכר לו כמלמד לבניו והוא נם את שנתו, מבלי לדעת שחייו וחירותו בסכנה. ואכן, בחצות ליל, כשפרצו שוטרי הפריץ אל האחוזה, לא מצאו שם אלא אותו בחור מסכן, שנאזק מיד והושלך אל הבור.

באשמורת שלישיית של הלילה, בחשכה הגודשת את בור האסורים ואת לב האסיר האומלל, החל הבחור לשמוע קולות ונפל עליו פחד גדול. הקולות נמשכו כמה שעות ואט אט הועם הפחד ונחלשה החרדה, עד שהעז להשיב לאותם קולות ולבוא עמם בדברים. היו אלו חבורת חיצונים מסטרא אחרא, ששכנו שם בבור ונטפלו אליו

והתחברו עמו. כאשר חש ברעב, חשו והביאו לו אוכל להזין נפשו, מבלי שהעלה על דעתו מהיכן מצוי להם המזון וכמה מסוכנת היא החברותא עמם. מדי לילה בלילה, היה הבחור שומע קולות וכרוזים, שהיו מכריזים על שמות עשבים וסגולתם לרפא מחלות שונות. בהיותו בעל כשרון ובר זכרון, חרת הבחור בזכרונו את כל אשר שמע והפך לבקי גדול במיני סגולות ורפואות. בהתרועעו עמם הבחין, כי הם מבטלים את רוב צדיקי הדור ולועגים להם, אך בהישמע שמו של הרה"ק מזלאטשוב, מיד נאחזו חיל ורעדה וניתרו אחור ברוב בהלה, ושמעם שהיו אומרים שממנו יש להיזהר להתרחק ת"ק פרסה.

ימים חלפו והבחור כמעט נשכח מלב. עד שיום אחד עלה זכרונו לפני הפריץ, שכבר היה בטוח שגווייתו היתה למאכל רמשי האדמה. הוא שלח את משרתו שיוציאו את שיירי הגופה וישליכוה אל האשפה, והנה שבו ובפיהם בשורה מרעיסה: הבחור חי ובריא, עצמותיו דשנות ורוחו רעננה. התפלא הפריץ, אך הורה לשחררו ולשלחו לחפשי. **יצא הבחור והחל ללכת,** בתורו אחר מקום ישוב שיוכל להשתלב בו. בהגיעו לישוב הראשון, נכנס לפונדק ושמע שמתגורר שם חולה רוח. נענה וגילה, כי ישנו עשב היכול לרפא את אותו חולי. ויבוקש העשב וימצא שדברי הבחור אמת. מיד נודע שמעו כמחולל פלאות והחלו נוהרים המונים לשחר לפתחו, וככל היוצא מפיו במילי דאסותא יעשה. חולים חשוכי מרפא, שבו לאיתנם והאדירו את שמו של הבחור. צדיקים רבים שלחו צירים נאמנים, שיביאו את הבחור אליהם, כי רצו לתהות על קנקנו, אך הוא סירב להיענות. רק מששלח אליו המגיד מזלאטשוב והורה שיבוא להיכלו, חשש לסרב, כי זכר שאפילו אנשי הגונדא דסטרא אחרא חלו ורעדו מפניו. משבאו ואמר למגיד מזלאטשוב שהבחור מוכן לבוא וכבר יצא לדרך, שיגר שיגידו לו שלא יכנס אל העיר בטרם ירד אל הנהר לטבול סך מסוים של טבילות. משירד וטבל ועלה מן הנהר, חש הבחור כי מוחו התנקה ופרחו ממנו כל אותן ידיעות והרי הוא טהור ונקי כבתחילה. "כן הדבר אף אצלכם עם נער בית הריחיים", סיים כ"ק מרן, "כי לא מסטרא דקדושה הוא וכוחות הטומאה קנו בו שביתה. למחיצתו לא יקרבו, כי טמא ומטמא הוא".

סיפר הרה"צ רבי משה ווייס זצ"ל, אחיו של בעל האמרי יוסף מספינקא זי"ע בדרכו לחתונת בנו כ"ק מרן מהר"י זי"ע - שהתקיימה בזינקוב באור לב' תמוז תקצ"ט - חצתה פמלייתו של כ"ק מרן מקום ישוב יהודי, ויחן את פני העיץ ועצר לפוש מטורח

הדרך בבית מזיגה שהיה מצוי בקצה הישוב. באותו מקום דר איש נכבד ועשיר, ירא אלוקים מרבים ומוקיר רבן מנעוריו, ובשמעו שכ"ק מרן חונה בגבול עירם, נחפז להקביל פניו בסילודין ולקוראו לסעודה גדולה שיערוך לכבודו בערב. השיב לו כ"ק מרן, כי מאחר וחמישי בשבת הוא וקבלה בידו שלא לצאת ממקום ישוב לאחר ליל שישי, חפץ הוא להקדים ולנסוע מהמקום בטרם ינטו צללי ערב. הפציר העשיר בכ"ק מרן וביקש ממנו שישאר איפוא לחנות בקהילתם עד לאחר שבת קודש, בהבטיחו שעליו כל מחסורם של מלווי כ"ק מרן והוא ידאג לשכנם באחוזה, להאכילם ולהשקותם ולהקצות להם מקום ללון. נעתר כ"ק מרן לבקשתו ותצא הברה בין דרי העיר על הזכות הגדולה שנפלה בחבלם. החסידים שדרו שמה ששו ועלזו, בעוד המתנגדים חורקים שיניים בקנאה וחורצים לשון לדבר סרה. אף הרב דמתא נמנה עם המתנגדים והיטב חרה לו שיגיה שם כ"ק מרן אורו הגדול.

כשיצא כ"ק מרן לרחובת של עיר, נשא עיניו והבחין בשני בתי כנסת גדולים הניצבים זה לצד זה, אלא שבעוד האחד מהם היה פתוח לרווחה והיו אנשים נכנסים ויוצאים בו, ניצב השני בשממונו, דלתותיו וחלונותיו סתומים בלוחות עץ, כמוכיחים עד כמה היו מדירים בני העיר את רגליהם מלבוא בשעריו. עתיק היה המבנה ואף סתימת כל פתחיו נראתה כמו שנעשתה לפני שנים רבות.

פנה כ"ק מרן למארחו ושאל לפשר נעילת בית הכנסת, אך הלה לא ידע להשיב טעמו של דבר, שכן מיום עמדו על דעתו לא היו שערי בית הכנסת העתיק פתוחים. חקר ודרש כ"ק מרן היטב וביקש לשאול רבים מבני העיר, אולי יודעים הם אלו מאורעות השתלשלו עד שהביאו לסגירת היכל התפילה, עד שנמצא איש זקן ובא בימים, שאף הוא לא זכר את המאורע, אלא ידע לספר מאשר שמע מאביו כד הוה טליא, וכה סיפר:

כשבנו את בית הכנסת, פיארוהו בהדר וקישטוהו, ואת כתליו סיידו וצבעו בגווני משובבי נפש, כוירו וציירו עליהם דמויות של כל מיני עופות. פרק זמן כלשהו היה בית הכנסת מלא מפה לפה וכל בני העיר היו מתפארים בהדרו. לאחר זמן מה, באחת התפילות, נשמע מן הקירות קול צפצוף ציפורים וכשנשאו המתפללים את עיניהם, ראו שמציורי העופות אשר על הכתלים בוקעים הקולות, וכאילו היו מיני הכנף מתפללים עמם. מהומה קמה בהיכל, והמתפללים נסו על נפשם. אמיצים שבקהל התנדבו לקבוע לוחות עץ על כל הפתחים, שערים וחלונות, כי הבינו

שמזיקים נכנסו אל ההיכל וחששו מפניהם. מני אז, נעול בית הכנסת ואיש אינו מעז להציץ בתוכו.

שמע כ"ק מרן את דברי הזקן והורה שיפתחו את בית הכנסת, יען ברצונו להתפלל בו בשבת קודש וכבר קובע הוא זמן לתפילת מנחה של ערב שבת קודש באותו היכל. שערותיהם של הנוכחים מבני העיר סמרו לשמע דברי כ"ק מרן, עיניהם נדדו מאיש לרעהו מרוב תמהון וחשש, וכששאלם מי הממונה לפתוח את שערי ההיכל, לנקות מאבק דורות ולהכינו לכבוד שבת קודש, החלו נשמטים מעם פניו. כיון שכן, הורה כ"ק מרן ליושבים שחברו לפמלייתו והם עשו כמצוותו, הסירו את לוחות העץ מעם הפתחים, נכנסו להיכל וניקוהו היטב, התקינו בו נרות והביאו סידורי תפילה. מחוץ להיכל ניצבו ראשי הקהל, חרדים ודואגים, ואף התעקשו לקשור חבלים לרגלי הנכנסים לבית הכנסת, מחשש שיאלצו למשכם ממשכן החיצונים.

לפנות ערב, הלך כ"ק מרן לבית הכנסת עם בני לווייתו, בעוד דרי העיר ניצבים מחוץ להיכל, אחוזי חרדה לנוכח העתיד להתרחש. ירד כ"ק מרן לפני התיבה, כדרכו, ופתח "הודו לה' כי טוב" ומן הקירות בקע קול צפצופם של בעלי כנף, עד כי דימו הנוכחים שהעופות המצוירים על הכתלים מצטרפים לתפילתם. אימה נפלה על כל המתפללים במחיצת כ"ק מרן, אלא שהוא הזדרז והסב פניו כלפי הקהל והרגיעם לבל יחששו, כי איש מהם לא ינזק במאום. לאט לאט נחלשו הקולות, עד שכשעמד כ"ק מרן לפתוח בקבלת שבת לא נשמע עוד קול אוושה מן הכתלים.

למחרת, בשחרית של שבת, הצטופפו המונים מיהודי העיר בהיכל בית הכנסת הישן, למעט קבוצת המתנגדים לדרכי החסידות, בהנהגת הרב דמטא, שהתקשו להשלים עם ההתלהבות שפשתה בקרב ההמון וחששו כי רבים מעמי הארץ יתחסדו. לא זו בלבד שרב הקהילה לא בא לפקוד את אכסניית כ"ק מרן, אלא שגם לא השתתף בשמחתם של אנשי עירו לרגל סילוק החיצונים מתחומם.

בצהרי שבת קודש, הלך כ"ק מרן לבית הרב לבקרו לשם כבוד, כנהוג. הגישו לשולחן יין שרף, מיני מאפה ולפתן פירות. ישב כ"ק מרן והתבונן בשולחן ובמוגש לו, שתק קמעא ולאחר מכן אמר: "היין שרף הזה הוא מחמץ שעבר עליו הפסח, מיני המאפה נאפו מעיסה שלא הופרשה ממנה חלה והפירות לא נבדקו מתולעים קודם בישולם". ככלותו, קם ממקומו, בירך את הרב והנוכחים בברכת השבת ונפנה לשוב לאכסנייתו.

חמתו של הרב בערה בו להשחית, כשהבושה ושנאת החסידים חברו יחדיו להעצים את תבערת הכעס. ומשבא לכלל כעס, בא לכלל טעות והחליט למסור את כ"ק מרן לרשויות, כדי שאלו ישליכוהו לבית האסורים. הלך הרב לשר העיר, עמו היה מצוי בקשרי ידידות ונהנה מכבוד שהשר רחש כלפיו, וסיפר לו כי כ"ק מרן הגיע מרחוק, בלי שהזמינוהו, והשפילו לעיני קהל ועדה ובכך פגע במעמד הרבנות. כששמע השר את תלונת הרב, שיגר פלוגה משוטרי העיר שיאסרו את כ"ק מרן ויביאוהו על אתר.

כשמוע בעל הבית העשיר כי באו לאסור את כ"ק מרן, ביקש מהממונה על השוטרים שיואל להמתין ובעצמו רץ לטרקלינו של השר, ומצאו שהוא יושב ומצפה שיביאו את כ"ק מרן לפניו. הפיל העשיר תחינתו בפני השר, שלכל הפחות לא ישבית את מנוחת השבת וימתין עד שתצא שבת קודש, ואף התחייב כי אם ימלט כ"ק מרן ולא יתייצב לאחר שבת קודש, יוחרם כל הונו ורכושו לקופת השררה. התפלא השר, מדוע נחלץ העשיר בכזו מסירות לטובת אורח שעד לפני כמה ימים לא הכירו. החל העשיר לגולל את פרשת גדולת כ"ק מרן - את שמעו ההולך לפניו בכל המדינות, את החסידים הנקבצים להיכלו כדי לשאוב ממעיין הדעת המפכה במחיצתו, את ההמונים המגיעים ממרחקים בידעם כי הוא שימצא ישועה לצרותיהן - ולסיום תיאר באזני השר את הפעולה הכבירה אשר חולל אך אמש, כשסילק את החיצונים מבית הכנסת הישן והרי הוא בית תפילה הפתוח לכל. מששמע השר את האות והמופת הגדול הזה, קם ממקומו והלך בעצמו לבית העשיר, באומרו ששם ישוחח עם כ"ק מרן וישאל אותו אודות תלונת הרב דמטא.

כשבא השר לבית העשיר, ניאות כ"ק מרן לקבלו לשיחה והשיב לו על כל שאלותיו, אחת לאחת. בתחילה שאל השר על מקורו, יחוסו וארץ מוצאו, ועל כל דבר השיב כ"ק מרן בפרטות. כששאל השר מדוע פגע ברב והעליבו, השיב לו כ"ק מרן, שעדיין עייף הוא מטורח הדרך ואין דעתו מיושבת להשיב, ולפיכך מציע הוא שימשיכו לשוחח על דא ועל הא ובהמשך השיחה ישובו לשאלה זו. המשיכו בשיחתם, במהלכה סיפר גם השר על תולדותיו, על תפקידיו הקודמים ועל אנשים עמם הוא מצוי בקשר. בין היתר, הזכיר השר את אחד מידידיו, סוחר משקאות נודע, המפורסם בכל הסביבה לגוי, אך הוא יודע את סודו, אשר גילה לו בחשאי, כי נולד לאב ואם יהודים והמיר דתו ויצא לשמד, רח"ל. אזי אמר לו כ"ק מרן: "עתה צא ובדוק ותגלה,

שאת היי"ש המוגש בבית הרב רכשו אצל הסוחר הלז. המה חשבו שהוא גוי וסברו שהיי"ש הוא חמץ שהיה אצל גוי, אולם האמת היא שהוא חמץ שעבר עליו הפסח ואסור הוא בהנאה, שכן אליבא דהלכתא 'ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא' (סנהדרין מד.) וכל דקדוקי ההלכה חלים עליו".

לאחר מכן, התייחס כ"ק מרן לשני הדברים הנוספים שאמר בבית הרב, ואמר לשר שישלח לשאול את הרבנית אם נטלה חלה מאותה עיסה שנאפו ממנה המגדנות שהוגשו לשולחן. שיגר השר ציר נאמן שיערוך חקירה ודרישה ועד מהרה התברר שהרבנית כלל לא לשה הפעם את העיסה, אלא הטילה את המלאכה על המשרתת, והיא אמנם לשה את העיסה, אך לא ראתה מתפקידה להפריש חלה ומסרה אותה לידי הרבנית. אף זאת התברר בבירור במטבח של הרב, כי הפירות בושלו מבלי שנבדקו מתולעים.

לאחר שיצא השר ושב לביתו, ערך כ"ק מרן סעודה גדולה ולמתכנסים לשולחנו שח ואמר: דעו לכם, כי לפני שנים רבות, בעת שבנו את היכל התפילה הזה, התמנה כחזן אדם שאינו הגון. אף בשעה שהיה יורד לפני התיבה, היו מחשבות חטא מציפים את רעיונותיו. מהרהורים חמורים אלו נולדו המזיקים ואלו קבעו משכנם בתוך ציורי העופות אשר בכתלי בית הכנסת. הם אשר השמיעו קול והניסו את המתפללים מן ההיכל. כשבאתי הנה, ראיתי כי מן השמים שלחוני הנה לתקן את המקום ולגרשם ממנו. משנוכחו לראות שהצלחתי, חיפשו להתנקם בי וניסו להכשילני במאכלות אסורות בביתו של הרב, או לכבול אותי באזיקים ולהשליכני לבית האסורים. עילאה גבר והופרה עצתם להקים עצת ה' ולהעצים כוח הקדושה בכל אתר.

עד שהוקמה חצר הקודש בבעלזא, היה מרכזה של גאליציה בעיר הבירה לעמבערג (שנקראה אז לבוב) ומשא המלחמה היה מושת על כתפיו של מרא דאתרא, הגאון האדיר רבי יעקב משולם אורנשטיין זי"ע בעל הישועות יעקב. לימים, כשהוצתה אש קודש בבעלזא ומנגד התעצמו מרשיעי ברית, היה כ"ק מרן ראש וראשון ללוחמים. ואף הם, 'המשכילים', השיבו מלחמה וכיוונו בליסטראותיהם לבעלזא, אכלו קורצאות בחוגי הממשל והתאנו לכ"ק מרן בכל דרך שהיא, בתקווה נכזבה כי יסור מדרכם ויפסיק במלאכת הקודש להוציא יקר מזולל.

בשנות נעוריו ואברכותו של כ"ק מרן, היו כמה גזרות בולטות בגאליציה, מיסודם של המשכילים שנהנו מקרבת שוחד לאנשי השררה. בלעמבערג התיישב המשכיל הירץ

הומברג שר"י, שבבחרותו היה תופש ישיבה ולאחר שהקדיח תבשילו נמנה עם אנשי חוגו המצומצם של ראש משכילי ברלין משה מנדלסון שר"י (ואף השתתף עמו בעריכת ה'ביאור' הידוע לשמצה). המשכיל הומברג לא נרתע מהתרחקותם של יהודי לעמבערג ממחיצתו, לא מסירובם להשכיר לו דירת מגורים ואף לא מן האיומים שהורעפו על ראשו עד שנזקק למשמר חיילים שילווחו בכל פסיעה. הוא יזם ואישר תקנות חדשות, המחייבות מטעם הממשל את ילדי ישראל ללמוד בבתי ספר שיהיו תחת פיקוח ממשלתי וילמדו בהם את השפה הגרמנית ומקצועות חופשיים נוספים. לאחר מכן, יזמו המשכילים בראשות הומברג שורה של מסים שהוטלו רק על היהודים. היו אלו 'מס הבשר' ומס הנרות, שנגבו על ידי פקידים שמונו על ידי המשכילים וחלק מהרווחים נמסרו לראשיהם בשלב הבא נקבע, כי רק משלמי מס על סך מסוים של נרות, יהיו בעלי זכות בחירה למוסדות הקהילה ורבנים.

בשנים הבאות, כשהנהיג כ"ק מרן אלפים ורובבות ומצודתו היתה פרוסה בכל גאליציה, ניטשה המלחמה בכל עיירה וקהילה, כשאנשי שלומו ועושי דברו אווזים את לפיד האש ומאירים להמונים את דרכם, בכדי שלא יפלו בבורות ולא יכשלו במלכודות שפוזרו בכל מקום. כאמור, שונים היו משכילי גאליציה ממשכילי ברלין, שהאחרונים לא חששו לשנות שמם לשונם ולבושם בבת אחת ולהידמות לאומות העולם, ואילו בגאליציה ידעו שיחידושים מעין אלו לא יתקבלו כמשהו יהודי. על זאת כדאי להזכיר, שמרבית הנתפסים להשכלה בגאליציה, היו בעצמם חובשי ספסלי בתי מדרשות וחונכו בנעוריהם על מבועי תורה ויראה, וממילא לא בבת אחת הרחיקו לכת אל מעבר לכל הגבולות. הלא אם היו מנהיגי המשכילים קוראים לשנות לגמרי את ארחות החיים, בוודאי היו מבינים מיד כי מבקשים הם להטיל סם מוות בחצרות היהודים. לפיכך, התחכמו המשכילים להסוות את מזימותיהם והטמינו היטב את שרשי הלענה.

בעיני רוחנו נתקשה לשרטט את דמותם של משכילי לעמבערג, כי לא יאומן אשר יסופר, שהיו 'אנשי צורה', חלקם אף לבושים ב'חלוקא דרבנן' וזקן שיבה מעטר את פניהם. היו בהם עילויים מופלגים ומחברי ספרים, שהיו תאבי דעת ומצאו עצמם רועים בשדות זרים, ומתוך צמאונם התפתו לשנות מן המים המרים המאריים. הבריות לא היו מסוגלים להעלות על דעתם כמה רבים ועמוקים הם הרקב והעיפוש השולטים בדעותיהם. כלפי חוץ הם נראו

כאנשים תורניים וחלקם אף ניסו או גם הצליחו לתפוס משרות תורניות. לפיכך, היו לא מעטים שהטו אוזן לשמוע את טענותיהם, על כך שאין מחנכים את בני הנעורים כדבעי וכדומה. חוגיהם 'קידשו' את לימודי הדקדוק והכפיפו אליהם את לימודי התנ"ך, כשהם מוסיפים טיעון כי הוזנח לימוד התנ"ך ויש להחיותו מחדש. אלא שאם הם סברו, שמלימודי דקדוק בלשון הקודש יובילו את הצעירים ללימודי השפה הגרמנית, גרמו המה בכך שיאסרו לימוד נ"ך על הסדר.

כדרכם של היוצאים למלחמה, שהם מתכננים את דרכי ההתגוננות מפני אויביהם, גם המשכילים הכינו עצמם למאבק עם רבני הקהילות. ברם, זאת לא העלו על דעתם, שיוקם מעוז של קדושה וחסידות, שכמו יפנה את כל כוחותיו כדי לסתור את עמלם. מסכילי בראדי וטארנופול שכבר החלו להתבסס ולהעמיק את אחיזת טלפיהם בקהילות ישראל, חשבו כי יוכלו להרים ראשם גם בלעמבערג, העיר הגדולה לאלוקים, שמחומה לחומה היא מלאה בחכמים וסופרים. אלא שאז הוצתה אש קודש בבעלזא וממנה נלקחו שלהבות לערים ולעיירות, אחוזים בידי חסידים נאמנים לדרכו של כ"ק מרן, חדורים לעשות שליחותו וממונים מטעמו להוציא את החנית מיד הקמים על מחנה בית ישראל. גיבוש קהילות החסידים, שימשו כתריס ומגן נגד המשכילים ורבים שהתקרבו לחסידות אך ורק מתוך רצונם להציל את ילדיהם משמד רוחני.

משקלטו המשכילים והבינו כמה 'מסוכנים' עבורם הם מעוזי החסידות, החלו מרכזים את עיקר מאמציהם ומלחמתם בצדיקי הדור ובראשי החסידים. קני הנשק הופנו אל חצרות הקודש, במטרה להרוס את המבצרים, למוטט את חומות ההגנה ולפרוץ את מחיצות ההבדלה שהקימו הצדיקים לפני צאן מרעיתם. ומשלא הצליחו להלך אימים על מנהיגי ישראל ואנשי אמונם, נפנו לדרך הישנה של מרשיעי ברית - אכילת קורצא בי מלכא. בוודאי לא העלו בדעתם שכל מכתביהם נשמרים בארכיוני השלטונות ויום יבוא והאמת תתגלה לעין כל, כפי שנחשפו כתיב השקר ומסמכי הדילטוריא, עליהם חתומים ראשי המשכילים ותוכנם הלשנות ובדותות על ראשי ואלופי קהילות החסידים. **באותה ההלשנות,** כללו המשכילים את שמותיהם של תריסר אדמו"רים מגדולי תלמידיו של הרבי מלובלין ז"ע,

[ב'אוהב שלום' (לתולדות הרה"ק מקאמינקא) פענח שמות הצדיקים שהוזכרו באותו מכתב: הרה"ק רבי שמעון מיערוסלב, הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב,

הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן, הרה"ק יהודה יצחק מווירבינאווקי, הרה"ק רבי חיים מקאסוב, הרה"ק רבי אשר מרובישוב, הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין, הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב, הרה"ק רבי שלום מקאמינקא, הרה"ק רבי מאיר קראקוויץ, הרה"ק רבי יצחק מנדבורנא וכ"ק מרן, זכ"ע].

בכך שהם 'מורדים באור ומפיצים חושך', מייסדים קלויזין שהם 'שורש כל רע' ומסיתים את העם שלא לעסוק במלאכה ולדבוק בישנות, בלמדם ובהאיצם בנוער שלא ללמוד מלאכה רק להיות 'שיכורים ועצלנים, צבועים וקנאים'. בטענת "ולמלך אין שווה להניחם", סיפרו כי הצדיקים מרוששים את המון העם מפרוטותיהם האחרונות בגביית דמי פדיונות, ובכך מפסידה הממשלה מסים. בין השמות המופיעים באותה מסירה - כמו גם בהלשנות רבות אחרות - נמצא שמו של כ"ק מרן, שלצנינים בעיניהם היתה תפארת מלכותו ברמה.

במסמך אחר, שנכתב על ידי ראשי השלטון בווינה ונחשף לאחר עשרות שנים, פורטו זהויותיהם של 'בעלי ההזיה' (עפ"ל) - בשמותיהם למשפחותם: רוקח, אייכנשטיין, האגער וכדומה - שיש לדכא אותם ולהחליש את השפעתם. לא אחת, כשנסעו צדיקים לשבות באחת מערי גאליציה, הקדימו המשכילים והזהירו את השלטונות המקומיים, כי אותו צדיק מסוגל להטות את לב היהודים לבל יכבדו עוד את צווי הממשלה. למרבה הבושה והכלימה, אירע גם, שבעצם יום השבת באו שוטרים וגירשו את הצדיק מן העיר.

מיקוד המלחמה בצדיקים ומנהיגי עדות החסידים, סייע למשכילים להציג עצמם, כמי שנאבקים 'רק' בדרכי החסידות, בעוד הם עצמם נאמנים לה' ולתורתו. נוספה לכך מזימתם, לבטל מראש את החזית המאוחדת שתכלול חסידים ומתנגדים שיתייצבו יחדיו לעומתם. אלא שלא צלחה דרכם וכ"ק מרן ברוב חכמתו ותושייתו הצליח לקבץ את כל גאוני ורבני גאליציה למלחמת חרמה במשכילים ובדרכיהם. לימים, הלך באותה דרך בנו כ"ק מרן מהר"י ז"ע, שהגדיל עשות בהקימו את הארגון הקדוש חברת 'מחזיקי הדת', שאיגדה תחת גגה את כל קהילות היראים והשלמים ברחבי גאליציה.

לפעמים היו אנשי ריב ומדון מקרב המשכילים באים בויכוח עם כ"ק מרן, מנסים להקניטו ולטעון לעומתו את גרסאותיהם המעוותות, בדמותם שבפיהם

מענה לשון שיוכל לאותו צדיק וקדוש. כ"ק מרן מצדו לא חת מפניהם והיה חותה גחלים במענהו החד והחריף. בעת שהיה בלעמבערג, אמר כ"ק מרן לאחד האפיקורסים שהטרידו בשאלות: "זכור כי שמי 'שולם' והוא נוטריקון ודע מה שתשיב לאפיקורס

פעם פגש כ"ק מרן את אחד מאנשיהם, שכדרכם התפרנס מן השררה ושימש כמפקד קבוצת שוטרים בלעמבערג. פנה הלה ואמר: "רבי, אמרו לי דבר תורה". נענה כ"ק מרן ואמר לו: כתיב (תהלים לב, י) "רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנהו". בפשטות, הכתוב מדבר בשני מקרים נפרדים, דהיינו שהרשע סובל ממכאובים רבים ואילו הבוטח בה' זוכה לחסד שיסובב אותו. אלא שבטעמי המקרא אנו מוצאים שהאתנחתא מצוינת בתיבת "בה'", ומכאן ראה שיש קשר בין שני חלקי הפסוק, וכדלהלן: רבים מכאובים נכונו לרשע, והמכאוב הגדול ביותר - כשהוא רואה שהבוטח בה' זוכה לחסדים, לפי שאינו מסוגל לשאת שהקב"ה מיטיב ומשפיע מחסדו לחוסים בו.

שוב מעשה שפגע כ"ק מרן באחד מראשי המשכילים והלה החציף פניו ושאל: אמרו לי רבי, מדוע רואים אנו אנשים שמדמים עצמם לאומות העולם ומחליפים בגדיהם ממסורת אבותם, ונראה לעין כל שהם מצליחים ומתעשרים יותר מאלו הנזהרים שלא להחליף את הלבוש היהודי. קיים בו כ"ק מרן 'ענה כסיל כאיוולתו' והשיב בשנינות על אתר: "אכן, סיבה מובהקת לכך. מפני שבעת שקיבל יעקב אבינו ע"ה מאביו את ברכת 'ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ', היה לבוש בבגדי עשו אחיו הרשע".

ידעו המשכילים כי כ"ק מרן ניצב בדרכם ורבות פעולותיו למגר את השפעתם על יהודי גאליציה, ולבם לא פסק מלחרוש עליו רעה. בבעלזא גופא כמעט ולא נודעה להם השפעה, ובוודאי שמעטות היו אפשרויותיהם לפגוע במעון הקודש, אך גם בזאת ניסו להלעז ולפגוע. מנגד ניצבו החסידים ובמרכזם ה'יושבים', נכונים להדוף ולהרחיק ממחיצתה הגדורה והמבוצרת של חצר הקודש את כל אלו המדמים כי יכול יוכלו לה, שכן בבעלזא גופא כמעט ולא הצליחו המשכילים לתפוס עמדה. איברא, מחוץ לבעלזא התחוללה מלחמה וזירות רבות לה, בערים גדולות כלעמבערג ובקהילות קטנות שהאש ליחכה בשוליהן. היו אלו חסידיו של כ"ק מרן בכל אתר ואתר, שעמדו כחומה בצורה,

נכונים להדוף את מהלכי המשכילים, שלא נואשו וניסו בכל דרך לפרוץ פרוצות ולהסיג את גבולות הקדושה. כפי שהוזכר לעיל (בפרק 'מנהיג ישראל' עמוד רלו) הורה כ"ק מרן לחסידיו שלא ייסדו שטיבלעך לחסידי בעלזא, ובימיו התפללו החסידים בבתי הכנסיות הגדולים שבכל קהילה וקהילה. בכך, גברה השפעתם על אופי הקהילות וניתנה להם האפשרות להילחם כנגד מזימות המשכילים.

בהנינם כי בבעלזא יתקשו להתאנות לכ"ק מרן, היו המשכילים מנצלים את מסעותיו של כ"ק מרן מחוץ לבעלזא והיו מערימים בדרכו דברי מלשינות וכתבי פלסתר. בערים שבהן היתה ידם של המשכילים קרובה לכיסיהם של אנשי השררה, היו משחדים אותם וגורמים שיכבידו ידיהם על כ"ק מרן ופמלייתו.

אחד המקרים המפורסמים אירע בעת ששב כ"ק מרן משמחת נישואי בנו כ"ק מרן מהר"י זי"ע, שהתקיימה בזינקוב באור לב' תמוז תקצ"ט. המשכילים שהתקשו להשתמש בחוגי השלטון בגאליציה נגד כ"ק מרן, ניצלו את רגישות השלטון ביחסו לנוסעים ממדינה למדינה, והעלילו על כ"ק מרן ופמלייתו שתעודות המסע שלהם אינן כשרות. בעקבות תלונתם, נאלץ כ"ק מרן להתעכב ששה שבועות בטשארטקוב (ופרק זמן שעשה בהוסיאטין הסמוכה לגבול החוץ בין רוסיה לאוסטריה-הונגריה, עד שהואילו שלטונות הגבול לאפשר את התקדמותו לבעלזא באחת הפעמים שנסע כ"ק מרן ללעמבערג, החציפו המשכילים פניהם והוציאו ד"בתו רעה בפני אנשי הרשות, עד שהצליחו להביא להחלטה לגרשו מן העיר

כאשר התעצמו המשכילים בהלשנותיהם על כ"ק מרן בפני השלטונות, על כי חותר הוא תחת הרשויות ויש להגביל את השפעתו, זכו אלו לשיתוף פעולה מצדו של יוסף טארלער, שבתור הצנזור הראשי קבע כי הספרים בבית כ"ק מרן מלאים בדברי מרידה במלכות ויש לאסור עליו להשתמש בהם. שוטרים באו לביתו, סגרו את כל ספריו הקדושים בארון וחתמוהו בחותם. נדרשה שתדלנות מיוחדת אצל רבי השררה ובסופה הצליחו לבטל את המזימה.

סיפר הרה"ק רבי יצחק משולם זלמן ריינמאן מנאראל זצ"ל, שהגיע לחסות בצל קדשו של כ"ק מרן והיה זה בתקופה שבה הוחרמו כל הספרים ונמסרו לבדיקת הצנזורה, כדי לבדוק שאינם כוללים דברים נגד בית המלוכה. באותה

שבת ישב הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זצ"ל לצדו של כ"ק מרן ברוחב השולחן ואילו הרה"ק מנאראל ישב במקום הראשון לאורך השולחן. לפני שפתח כ"ק מרן בדברי תורתו, נענה ואמר כהאי לישנא: "מיר האבין נישט די ספרים, מ'האט אונז צו גענומען די ספרים" (אין לנו את הספרים. לקחו לנו את הספרים). פתיחה זו לדברי התורה, נשנתה גם בסעודת היום ושולשה בסעודה שלישית. לאחר שנסתיים השולחן, שאל הרה"ק מקאמינקא את כ"ק מרן למשמעות הדברים שהקדים ואמר, אך הרה"ק מנאראל לא שמע את שהשיב לו כ"ק מרן בלחישה

כאשר המשכיל הירץ הומברג שר"י הצליח שתתקבל הגזירה על ילדי ישראל, לחייבם ללמוד בבתי ספר שתחת פיקוח ממשלתי, לא הסתפק בכך, ושכנע את מושל מחוז בעלזא, שיתבע מכ"ק מרן לשאת מדברותיו בפני תושבי העיר ולזרזם לשלוח את בניהם לאותו מוסד.

נאלץ כ"ק מרן לשמוע בקולו, ואף ידע כי בין המאזינים לדרשתו יהיו שליחי המשכילים שיבואו להיכלו ויתורו באזניהם למצוא שהוא מזלזל בהוראת המושל. לפיכך, התחכם וישא משלו:

יהודי אחד שנסע בדרכים נקלע לכפר אחד, בו זכה להכנסת אורחים נדיבה בביתו של אחד מחשובי הבעלי בתים שהזמינו לשבות בצל קורתו. לפליאתו ראה, כי בעל הבית מזמין לשולחן השבת את הערל רועה בהמותיו ואף ממלא צלחתו בכל טוב. אך אם על כך הבלג, בהבינו כי נקלע לביתו של איש טוב למופת, נחרד לראות שבראשון לשבת הוא מקיץ את הערל ומזרזו ללכת לבית תיפלתם. על כך לא שתק, ומיד קפץ ותבע בכעס מבעל הבית שיסביר לו מדוע דואג הוא לתיפלתו של הערל. השיב לו בעל הבית: "אינו ערל, אלא בני היהודי הוא והמיר דתו. משנוכחתי לראות שהוא מסרב להיות יהודי, אמרתי לנפשי, על כל פנים יהיה 'גוי טוב' ויקיים כל מצוותיהם".

לא ביאר כ"ק מרן את הנמשל, אלא המשיך ואמר: "דעו לכם, כי שר המחוז הורה לי להזהירכם ולזרזכם שתשלחו את בניכם לבית הספר האזרחי, והרי איתא "כל באיה לא ישובון" ומי שהולך לשם שוב לא יהיה יהודי, ועל כן הנני מבקשכם, שתזהירו לבניכם שלכל הפחות יהיו 'גויים טובים' וינהגו בדרך ארץ". הבינו כולם, כי כ"ק מרן מתכוון

לרמוז בדבריו שגזירה זו היא גזירת שמד, וגעו בבכיה

כל עוד היה הגה"ק בעל הישועות יעקב זי"ע
בין החיים והנהגתו בעיר לעמבערג ללא עוררין, היו החסידים מסייעים לו במלחמת החורמה נגד המשכילים, לבדודם מחוץ לגבול ולהמעט את השפעתם על צעירי הצאן. משנתבקש לישיבה של מעלה, בחודש אב שנת תקצ"ט, אבדה ספינת הקרב את קברניטה. כך קונן הגה"ק ה'חתם סופר' זי"ע אחר מיטתו: "הוא עמד בכח עוזו לשבור מלתעות עמל ולא הרימו ראשם בחיי, ועתה מי יקום לי עם מרעים ומי יתיצב לי עם פועלי און".

את כל הקוצים אשר נזרעו בחוגי השררה,
להבאיש את ריחה של היהדות הנאמנה ולהוציא שם רע לרבנים ומורי ההוראה, קצרו המשכילים באותו פרק, סמוך להיעדרו של הישועות יעקב. בסיועם של פקידי שלטון בכירים מטעם הממשל האוסטרו-הונגרי, פוזר ועד הקהילה ושרביט הנהלתו נמסר בידי המשכילים, התמיכה והסיוע

שניתנו לבתי אולפנא שנסדו בקדושה וטהרה, הוסבה לטובת מוסדותיהם וקופותיהם. ואף הגדילו בחוצפתם, כשזממו להקים בלעמבערג 'טמפל' רפורמי, כדוגמת אלו שהתנוססו כבר בערי גרמניה. כנגד מזימה זו, שמימושה הנציח אות קלון על בירת גאליציה, חגרו החסידים כלי זינם ונאבקו בכל דרך לבטל את הגזירה. בתיאורי לבלרי התקופה מוצאים אנו, שהם מציינים את חסידי בעלזא וצאנז, שהיו מגיעים מדי לילה והורסים את שהספיקו לבנות ביום החולף, מנתצים את שורות הלבנים, שופכים את הסיד ושוברים את כלי הבנייה. בסופו של דבר, נבנה ה'טמפל' תחת שמירה הדוקה של חיילי הקיסר ונחנך בשנת תר"ו. דבר שלא היה יכול להתרחש בחיי הישועות יעקב ותחת הנהגתו.

גם אותה תקנה, שהתקבלה בשנת תקצ"ו, המכריחה כל מועמד לרבנות להיבחן באחת האוניברסיטאות בפילוסופיה, הותירה את כס הרבנות בלעמבערג מיותר, שכן לא נמצא גדול

בישראל שיהא משכיל ומלומד אליבא דחוקי השלטונות.

היה זה לאחר שהקיסר פראנץ יוזף עלה לכס המלוכה, כשגזירות שונות בוטלו מתוקף הענקת שוויון הזכויות לאזרחים, ושני הצדדים המתגוששים נאבקו על תמיכתו של הקיסר החדש.

אך על כסא רבנותה לא ישב עוד רב מתקדם ומשכיל. עם ביטולו של החוק התובע השכלה פילוסופית לרבנים, נבחר הגה"ק רבי יוסף שאול נאטאנאהרן זי"ע כרבה של העיר הגדולה בגאליציה, ואילו בית התיפלה הרפורמי נדחק לשולי הקהילה ולא נודעה לו עוד השפעה.

בשנים הבאות, לאחר הסתלקות כ"ק מרן לגנזי מרומים, נמשך במלוא עוזו המאבק על צביון של הקהילות, תחת הוד הנהגתו של בנו כ"ק מרן מהר"י זי"ע, הלא חקוקים מפעליו הכבירים על ספרי דברי הימים **זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן**

לעילוי נשמת הרה"ח ר' לוי ז"ל בן הרה"ח ר' ישראל ליפא זיידא ז"ל נכד הרה"ק השפאלער זיידא זי"ע נלב"ע י"ט אלול תשע"ו וזוגתו האשה החשובה מרת פריידא ע"ה בת הרה"ח ר' משה יהודה ז"ל הונצח ע"י חתנם הנדיב הנכבד הרה"ח ר' הערשל ביגלאזען שליט"א

גם אני קיבלתי על עצמי בל"נ להתחזק ביותר במצוות עשה דאורייתא של "ומקדשי תיראו" (ויקרא יט. ל)
ולקיים את ההלכה המפורשת בשו"ע (סי קנ"א סעיף א) כדלהלן: בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהם קלות ראש כגון שחוק "ושיחה בטילה" וכו', וב"ה אני רואה ישועות גדולות בכל מה שאני צריך, וסגלה זו בדוקה ומנוסה לשנה טובה

לעילוי נשמת הרב החסיד ר' יצחק זאב דמן ז"ל בן הרב החסיד ר' מרדכי ז"ל נלב"ע כ"ט אלול ער"ה תשנ"ה הונצח ע"י בנו הרב החסיד ר' מרדכי שליט"א

לעילוי נשמת הגה"ח ר' בנימין יוסף לוי ז"ל אב"ד דשיכון ג' בני ברק בן הרה"ח ר' יחזקאל שרגא ז"ל נלב"ע כ"ה אלול תשמ"ה הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו

"התחזקות יומית" דברי חיזוק והדרכה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במערכת אוצרות בעלזא" שמעו ותחי נפשכם בארה"ק 02-3011614 בארה"ב 1605-3131771

לעילוי נשמות הרה"ג ר' יצחק דוד פריעדמאן ז"ל בן הרה"ח ר' חיים יחזקאל ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת רחל ע"ה בת הרה"ח ר' שלמה ז"ל	לעילוי נשמות האשה החשובה מרת גיטל עלקא ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף ז"ל נפטרה ב' אייר תשע"ח תנצב"ה הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו	לעילוי נשמות הרה"ח ר' צבי אליהו שטרנאוויטש ז"ל בן הרה"ח ר' ליפא י"ט ז"ל נלב"ע י"ח טבת תשע"ד תנצב"ה	לעילוי נשמות הרה"ח ר' ישראל חיים ז"ל בן הרה"ח ר' דוד רובינשטיין ז"ל ולע"נ זוגתו האשה החשובה מרת צפורה מרים ע"ה בת הרה"ח ר' מנחם הלל ז"ל תנצב"ה	לעילוי נשמות הרה"ח ר' דוד יוסף אונגר ז"ל בן הרה"ח ר' אברהם יהודה ז"ל ולע"נ זוגתו האשה החשובה מרת רבקה ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף ז"ל תנצב"ה
לעילוי נשמות הרב החסיד המפורסן פרץ שטרנבורג ז"ל בן הרה"ח ר' יחזקאל ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת יהודית ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף ז"ל הונצח ע"י בנו הנדיב הנכבד הרה"ח ר' יוסף שטרנבורג שליט"א	לעילוי נשמות העסקן המפורסן הרב החסיד ר' יואל בן ציון פרקש ז"ל בן הרב החסיד ר' צבי ז"ל נלב"ע ט' אדר תש"פ הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו תנצב"ה	לעילוי נשמות הרה"ח ר' יחיאל אויש ז"ל בן הרה"ח ר' בנימין זאב צבי ז"ל נלב"ע י"ב תשרי תשס"ז תנצב"ה וזוגתו האשה החשובה מרת שפרה ע"ה בת הרה"ח ר' יוסף שאול ז"ל	לעילוי נשמות הרב החסיד המפורסן יצחק ווייס ז"ל בן הרה"ח ר' משה ז"ל נלב"ע ל' מרחשון תשפ"ג הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו	לעילוי נשמות הרב החסיד המפורסן ר' מנחם שמואל חיים ז"ל בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל וזוג האשה החשובה מרת יוסל פריעדמאן ע"ה בת הרה"ח ר' משה יוסף ז"ל הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו
לעילוי נשמות הרה"ג ר' אברהם אליהו אינהורן ז"ל בן הרה"ח ר' שלמה יוסף הכהן ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת נחמה ע"ה בת הרה"ח ר' אליהו ז"ל הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו	לעילוי נשמות האשה החשובה מרת רבקה פיגאל איגל ע"ה בת הגה"ח ר' שמחה בונם בויס ז"ל הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו תנצב"ה	לעילוי נשמות הרה"ח ר' מנחם מנדל ז"ל בן הרה"ח ר' ישראל וועטנשטיין ז"ל נלב"ע כ"ז אדר תשע"ג הרה"ג ר' אהרן אליהו וועטנשטיין שליט"א דומ"ץ דקליתנו וק"ה גבעת זאב	לעילוי נשמות הרה"ג ר' יהודה זיגלמן ז"ל בן הרה"ח ר' נחמן ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת אסתר ע"ה בת הרה"ח ר' משה יהודה ז"ל הונצח ע"י בנו הרה"ח ר' ישראל זיגלמן שליט"א	לעילוי נשמות האשה החשובה מרת ברכה ע"ה בת הרב החסיד ר' מנשה זינגער ז"ל אשת שידלחט"א הרב החסיד המפורסן ר' מנשה ביגלאזען שליט"א נפטרה בשב"ק ה' תמוז תשפ"ג הונצח ע"י ביה"ח ותחיה החשובה שיחיו
לעילוי נשמות הרה"ג המפורסן ר' מנחם אליעזר אסטרייכער ז"ל בן הרה"ח ר' יצחק שמעון ז"ל וזוגתו האשה החשובה מרת מלכה ע"ה בת הרה"ח ר' יחזקאל שרגא ז"ל	לעילוי נשמות הרה"ג ר' יהונתן בנימין קליין ז"ל בן הגה"ח ר' ישראל ז"ל נלב"ע ביום שב"ק ו' שבט תשפ"ב תנצב"ה	לעילוי נשמות האשה החשובה מרת מלכה ע"ה בת שידלחט"א הרה"ח ר' יהודה שליט"א נלב"ה ל' ניסן תשע"ז הונצח ע"י אביו הרה"ח ר' יהודה אינהורן שליט"א	לעילוי נשמות הגה"ח ר' ישכר דוב יעקובוביץ ז"ל בתג"צ נאב"ד וואדקערט רבי שמעון יחזקאל זצוק"ל ולע"נ הרה"ח ר' אליעזר צבי ז"ל בן הרה"ח ר' נתן בנימין ז"ל ולע"נ האשה החשובה מרת הנדל ז"ה בת הרה"ח ר' יוסף מאיר ז"ל	לעילוי נשמות הרה"ג ר' פנחס מאיר גאנצפריד ז"ל בן הרב החסיד ר' אליעזר דוד ז"ל נלב"ע י"ד כסלו תשע"ד הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו

מיינן שבת אויפן

מיט ווארטער שיינע, פאר גרויסע און קליינע.

פ. מאזעסזאהן - "המחנה החרדי"

פערל ווערטער - פ' נצבים תשפ"ה

אתם נצבים היום כלכם (נצבים כט:ט)

"אתם נצבים היום", יעדער קען האבן א תקומה אין ראש השנה ביים גרויסן משפט [אזוי ווי חז"ל זאגן, אז 'היום' גייט ארויף אויף ראש השנה], "כלכם", דורכדעם וואס מ'איז זיך 'כולל' מיט כלל ישראל, און ספעציעל "ראשיכם שבטיכם", דורכ'ן זיין דבוק אין די 'ראשים', די צדיקים, וועלכע ווערן אויך אנגערופן 'שבטיכם', וויבאלד זיי געוועלטיגן אויף כלל ישראל. דורך התקשרות לצדיקים איז מען זוכה צו האבן א תקומה ביים יום הדין.
מגן דוד לר"ה

כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלקינו, ואת אשר איננו פה עמנו היום. (נצבים כט:יד)

רש"י: "ואת אשר איננו פה עמנו היום",—דאס מיינט מען די קומענדיגע דורות, וואס זענען נאכנישט דא.

מ'קען דאס אויך ערקלעהרן אויף די פריער'דיגע דורות. "כי את אשר ישנו פה עמנו",—ס'ייז די צדיקים וואס לעבן מיט אונז, "עומד היום לפני ה' אלקינו",—שטייען מיט אונז ראש השנה [היום]—באדייט ראש השנה, און בעהטן פאר אונז, "ואת אשר איננו פה",—און אויך די פריער'דיגע צדיקים וואס זענען שוין אין עולם העליון, "עמנו היום",—דאווענען אויך מיט אונז ראש השנה.

(דעת משה)

לא יאבה ה' סלוח לו כי אז יעשן אף ה'... (נצבים כט:ט)

דער 'חידושי הרי"ם' זצוק"ל האט ערקלעהרט אז, "כי אז יעשן אף ה'",—איז א טעם אויף "לא יאבה ה' סלוח לו",—פארוואס דער באשעפער וועט אים נישט וועלן מוחל זיין. "ווייל דער באשעפער וויל טוען גוטס פאר זיינע באשעפענישן. און ווען איינער איז א מוריד בה', ברענגט ער צו אז 'יעשן אף ה'', ווייל ער איז גורם צער פאר די שכינה, ווייס מוז באשטראפן דעם זינדיגער, און קען נישט ערפיהלן דעם רצון צו טוען גוטס מיט זיינע באשעפענישן, דערפאר, "לא יאבה ה' סלוח לו".

(שפתי צדיק, אות י"ז)

וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה... (נצבים כט:כז)

כיום הזה, איז פשוט אז דורך תשובה קען א איד מקרב זיין די גאולה. "כיום הזה", אזוי ווי לאנג איר זענט אין די מדריגה פון היום, זענט איר אין

המשך בעמוד הבא <<<<<<<<

שמהו בה' וגילו צדיקים

בגילה ברנה בשמחה רבה הנו מצטרפים בחדת קודש וביראת הכבוד לרבנות אלפי ישראל להביע את רגשות ברכותנו מול קדם עטרת ראשנו מאור עינינו ורוח אפינו נשיא אלקים בתוכנו

כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א

ולבנו יקירו פרי צדיק עץ חיים אוצר כל כלי חמדה

הרה"צ רבי אהרן מרדכי שליט"א

לרגל הכנס הנכבד - הבן הבה"ח יניק וחכים פאר המעלות והמדות

כמר משה יהושע נ"ו

לעול התורה והמצוות

סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל אמן

עתירתנו קדם נורא עלילה שיזכו לרוות ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך גופא ונהורא מעליא ומשמחה זו יושפע חיים ארוכים ושפע רב ושובע שמחות לכ"ק מרן רבינו שליט"א ולכל אנ"ש וכל בית ישראל עד ביאת ינון אכ"ר ומשמחה זו יושפע שפע רב על כל החסידים בצילא דמהימנותא

מיינן שבת אויפן

מתורת רבותי אויף די פרשה

אתם נצבים היום כלכם כלכם לפני ה' אלוהיכם (נצבים כט:ט)

רש"י: (שס יב), אז ווען די אידן האבן געהערט די אלע 98 קללות, האבן זיי זיך דערשראקן און געזאגט: ווער קען שטיין אין דעם? האט זיי משה רבינו צארהאנגט: 'אחס נצבים היום', איר האט שוין אסאך געזאגט פארן צאשעפער און דאך האט ער אייך נישט פארלענדט, און די קללות שטעלן אייך אוועק פאר אים.

דארף מען פארשטיין: מיט וואס האט דא משה רבינו בארואיגט די אידן? וויאזוי קען זיין אז ער האט זיי געזאגט אז מ'דארף נישט מורא האבן פון די קללות?! אין מדרש תנחומא שטייט אויך די ווערטער, און דער מדרש לייגט צו אז משה רבינו האט זיי געזאגט, אז אויב זיי וועלן זיך האלטן באחדות אינאיינעם, "אתם נצבים היום כלכם", דעמאלט דארפן זיי נישט מורא האבן פון די תוכחות. דער טעם דערפון קען זיין, ווייל ס'שטייט אין רמב"ן (ויקרא כו:טז), אז די 'תוכחה' אין פרשת בחוקות איז געזאגט געווארן אויפ'ן חורבן פון די ערשטע בית המקדש, און די 'תוכחה' דא אין פרשת כי תבוא איז געזאגט אויפ'ן חורבן פונעם צווייטן בית המקדש. און מיט דעם קען מען אויך ערקלעהרן דאס וואס מיר זעהן אז די 'תוכחה' אין פרשת בחוקות איז געזאגט געווארן בלשון רבים ("ואם לא תשמעו לי... והפקדתי עליכם..."), אבער די 'תוכחה' אין פרשת כי תבוא איז געזאגט געווארן בלשון יחיד ("והיה אם לא תשמע... ובאו עליך כל הקללות..."), ווייל ס'שטייט דאך אין גמרא (יומא ט:), אז דער צווייטע בית המקדש איז חרוב געווארן צוליב 'שנאת חנם',—די אידן זענען נישט געווען באחדות, און יעדער איינער האט זיך געהאלטן פאר זיך, דערפאר איז די 'תוכחה' געזאגט געווארן בלשון יחיד, כדי צו ווייזן אז די סיבה פונעם חורבן איז אז מ'האלט זיך נישט צוזאמען. מיט דעם פארשטייט מען זייער גוט וואס דער מדרש זאגט אז משה רבינו האט זיי געזאגט, אז אויב זיי וועלן זיך האלטן באחדות דארפן זיי נישט מורא

המשך בעמוד הבא <<<<<<<<

מיינן שבת אויפן

בִּינֵי שַׁבָּת אוֹצֵר

מַעֲלֵה רִבְחֵי אִיךָ דִּי פִּישָׁה

<<<<<<

האבן פון די תוכחות, ווייל די גאנצע 'תוכחה' וואס שטייט דא איז דאך נאר געקומען צוליעב 'שנאת חנם', און ווען אידן האלטן זיך באחדות, ווערן זיי אויך כביכול 'איינ'ס' מיט'ן באשעפער, ווייל אזוי ווי מ'פיהרט זיך אויף דא אויף די וועלט, אזוי פיהרט זיך דער באשעפער מיט אונז אויבן, און אז מ'ווערט 'איינ'ס' מיט'ן באשעפער, דארף מען שוין זיכער נישט מורא האבן פון די אלע שווערע 'תוכחות', אזויווי דער מדרש ברענגט דא אראפ דער פסוק: "ואתם הדבקים בה' אלקיכם, חיים כולכם היום".

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - סעודה א' תשדס)

הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו לעשות את כל דברי התורה הזאת. (נצבים כט:כח)

כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע, האט דערציילט: דער זיידע, דער "אוהב ישראל" פון אפטא זי"ע, פלעגט רעדן פון שפלות עצמו. אמאהל האט ער שטארק גערעדט פון זיין שפלות און אזוי רעדנ'דיג איז אריינגעקומען אין צימער זיין אייניקל א קינד, רחל ע"ה די טאכטער פון זיין זוהן הרה"ק רבי יצחק מאיר פון זינקוב זי"ע (שפעטער די רעבעצין פון רבי שמואל אשכנזי דער שווער פון מרן מהרי"ד זי"ע) אזוי ווי דער אפטא רב האט באמערקט, אז זי הערט וואס ער זאגט האט ער אויפגעהערט רעדן פון זיין שפלות, זאגנדיג בלשון קדשו: פאר א קינד טאהר מען זיך נישט קליין האלטן". און ער האט אנגעהויבן רעדן פון זיין גרויסקייט און פון זיינע מעלות. האט דאס קלוגע אייניקל געענטפערט: "זיידע ס'שאדט נישט, א בוים ווי גרעסער ער איז, בייגן זיך די צווייגן מער אראפ". האט דער בילגורייא רב זי"ע ערקלעהרט אז די רייד פונעם אפטא רב זי"ע, זענען מרומז אין פסוק: "הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו"—א איד טאהר נישט באהאלטן זיינע גוטע מעשים ווען ס'האנדלט זיך פון חינוך ילדים. אזוי ווי מרן מהרי"ד זי"ע פלעגט אפט נאכזאגן בשם האר"י הק' זי"ע אויפ'ן פסוק: "הנסתרות לה' אלקינו",—די עניני אהבה ויראה צום באשעפער וואס זענען בפנימיות און באהאלטן, דאס מעג מען באהאלטן פון יעדן. "הנגלות לנו ולבנינו",—אבער די אפענע זאכן די מצוות ומעשים טובים, דארף מען מאכן, מ'זאל זיי זעהן, כדי די קינדער און די שטוב זאלן זיך קענען אפלערנען און זיך צוגעוואוינען צום דרך התורה והמצוות.

(כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע - אור הצפון אלול תשע"ט)

ומל'ה' אלוקים... למען חייך (נצבים לו:)

מ'דארף פארשטיין ווי קען זיין "ומל'ה' אלוקים את לבבך", אז דו וועסט באקומען יראה, די גמרא (ברכות לג.) זאגט דאך "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים"? נאר ווען א מענטש מאכט זיך א חשבון הנפש וויאזוי ער פיהרט אהן זיינע טעג מיט פוסטע זאכן, האט ער דערפון צער און ווייטאג. ווייל דאס הייסט נישט געלעבט. דעריבער בעהטן מיר "זכרנו לחיים",—געב אונז א לעבן, "למען אלוקים חיים",—אז מיר זאלן לעבן פאר דאנעטוועגן, און וויבאלד דער באשעפער איז דאך משפיע לעבן פאר'ן מענטש, באקומט ער יראת שמים כדי צו קענען דינען דעם באשעפער און ערפולהן זיין הייליגער ווילן. דאס איז דער פשוט: "ומל'ה' אלוקים את לבבך", דו וועסט באקומען

בִּינֵי שַׁבָּת אוֹצֵר - ב' נְצִיבִים תְּשִׁבָּה

<<<<<<

גלות, אבער "היום" קענט איר ווערן אויסגעלייזט אויב "אם בקולו תשמעון".

(כתב סופר)

הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת (נצבים כט:כז-כח)

יעצט אין גלות זענען די נסים באהאלטענע נסים, וואס נאר דער באשעפער ווייסט, אבער "הנגלות", דאס וואס מ'ווייסט יא, אין אלע דורות, איז "לעשות את כל דברי התורה הזאת", אז כלל ישראל האלט זיך ביי תורה און מצוות, אפילו אין גלות.

(חתם סופר)

ושבת עד ה' אלוקים ושמעת בקולו... אתה ובניך (נצבים לב:)

"אתה ובניך",—איז דער באדייט אז מ'דארף תשובה טוען אויף דעם וואס די קינדער ח"ו פיהרן זיך נישט אויף ווי'סדארף צו זיין, וואס ער האט דאס גורם געווען.

(כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע)

ושב ה' אלוקים את שבותך ורחמך... (נצבים לג:)

דוד המלך ע"ה זאגט (תהלים קלא:ז): "שובה ה' את שבותנו". מיר בעהטן, אז וויבאלד מיר האב נישט גענוג כח תשובה צו טוען, דערפאר זאל דער באשעפער תשובה טוען פאר אונזערטוועגן. דאס איז דער פסוק מרמז. אויב א איד וויל מיט אן ערענסטקייט אפלאזן די זינד, וועט שוין דער באשעפער תשובה טוען פאר אונז.

(הרה"ק רבי מאיר יחיאל ממאנלאניצא זצוק"ל)

ושב עד ד' אלקים את שבותך ורחמך... (נצבים לג:)

ווען א מענטש זינדט, ברענגט דאס אריין אין זיין הארץ, די שלעכטע מידה פון אכזריות. "ושב ד' אלקים את שבותך",—אז דער מענטש וועט תשובה טוען אויף זיינע זינד, דעמאלט, "ורחמך",—וועט ער צוריק באקומען די מדה פון רחמנות, די תשובה נעמט אוועק פון אים די מידה פון אכזריות.

(הרה"ק רבי שמעלקא פון ניקלשבורג זצוק"ל)

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך (נצבים לד:)

"אם יהיה נדחך",—אויך אויב איר וועט ליידער זיין פארפאלן און פארשטופט פון עבודת ה', אבער "בקצה",—איר וועט האבן א קליין-ביסל, "השמים",—רוחניות, וואס ווערט אנגערופן 'השמים'. וועט דער באשעפער רחמנות האבן, און "משם",—פון דאס קליין ביסל, וועט איר האבן אן 'אחיזה', און "יקבצך",—אייך צוריקצונעמען צו זיך.

(בוצינא דמהרא)

ומל'ה' אלקים את לבבך ואת לבב זרעך... (נצבים לו:)

פארוואס שטייט, "ואת לבב זרעך", מ'רעדט דאך צו אלע אידן, אויך צו די קינדער. נאר ווען א מענטש זינדט, איז זיין זינד אויך פוגם אין זיינע קינדער. דאס זאגט דער פסוק: "ואת לבב זרעך",—ווען דער מענטש וועט טוען תשובה, וועט אויך מתוקן ווערן דער פגם פון די קינדער.

(דברי יחזקאל)

מִינֵי שִׁבְתֵּי אוֹצֵר

מַתּוֹת רַבּוֹתֵינוּ אוֹיֵף דִּי פִרְשָׁה

<<<<<<

דער פסוק קומט מרמז זיין אז דער מענטש זאל פארעכטן זיין "מחשבה"— וואס ער טראכט זאל זיין הייליג. "דיבור"— וואס ער רעדט זאל זיין הייליג. און "מעשה"— וואס ער טוהט זאל זיין פאר'ן הייליג'ן באשעפער. "בפיו"— מיינט דאס רעדן, "ובלבבו" מיינט די געדאנקן, און "לעשותו" מיינט וואס ער טוהט. און דער פסוק לערנט אונז אז אפילו א מענטש קען נישט מכוון זיין און דאווענען מיט א ריין הארץ זאל ער נישט טראכטן וואס האב איך צו דאווענען און פאר וועמען זאג איך שירות ותשבחות? נאר ער זאל זיך אנשטרענגען און ער זאל עוסק זיין בתורה ובתפלה, ווייל דורך די הייליגע דבורים וואס ער זאגט ארויס מיט זיין מויל, וועט ערוועקט ווערן א חשק אין זיין הארץ צום הייליגן באשעפער. דאס זאגט דער פסוק: כי קרוב אליך הדבר "בפיו"— פריער זאלסטו דאווענען לויט ווי דו קענסט, ווייל דורכדעם וואס דו וועסט ארויס זאגן מיט דיין מויל די הייליגע ווערטער פון תורה ותפלה, וועסטו זוכה זיין "ובלבבו לעשותו", וועט דער באשעפער רייניגן דיין הארץ דו זאלסט קענען מכוון זיין און דינען דעם באשעפער מיט דיין הארץ. דאס איז פשוט אין תרגום יונתן: פִּתְחוּ פִּמְכוֹן— פריער דאווען מיט'ן מויל ווי אזוי דו קענסט, ווייל מיט'ן ארויס זאגן מיט'ן מויל די הייליגע ווערטער פון תורה ותפלה, בְּרִירוֹ לְבָבוֹ— וועט דיר דער באשעפער קלאָר מאכן [=רייניגן] דיין הארץ און דיר געבן די ריכטיגע הכנה, און ס'וועט זיין אזוי ווי דו טוסט דאס אויפ'ן בעסטן אופן.

(כ"ק מרן מהר"ד מבעלזא ז"ע)

פִּעֲרֵל וּפִרְשָׁה - פ' נִצְבִּים תְּשׁוּבָה

<<<<<<

וּבַחֲרַת בַּחֲיִים... (נִצְבִּים ל:יט)

דער מענטש דארף זיך שטארקן אויפ'ן יצר הרע, וואס רעדט אים איין צו זינדיג'ן. און טאקע מיט די ווערטער "וּבַחֲרַת בַּחֲיִים", האט דער באשעפער געגעבן א כח פאר'ן מענטש, זיך קענען זיך שטארקן קעגן דעם יצר הרע.

(עבודת ישראל)

כִּי הוּא חַיִּיךְ וְאוֹרְךְ יִמִּיךְ... (נִצְבִּים ל:כ)

ס'איז פארהאן עסנווארג, וואס זענען זייער גוט, אבער זיי שאדן צום געזונד. און ס'איז פארהאן אנדערע עסנווארג, וואס זענען ביטער, אבער זיי געבן געזונד און לאנגע יאהרן. די תורה האט אבער ביידע מעלות. "כי היא חייך"— זי איז גוט באלד ביים לערנען און אויך, "וְאוֹרְךְ יִמִּיךְ"— זי גיט לאנגע יאהרן פאר'ן מענטש.

(קול שמחה)

הַקָּהָל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטָּף... (נִצְבִּים לא:יב)

אויב זענען די מענער מיט די פרויען, זענען גערופן געווארן, וועלן זיי דאך אויך מיטברענגען די קליינע קינדער, איז פארוואס האט מען דאס געדארפט באזונדער באפעלן? נאר דער באשעפער האט זיי געוואלט געבן א באליוונג דערפאר, צו זיין א מצווה ועושה, האט ער שוין געבעטן פאראויס אז זיי זאלן אויך קומען. אזוי שטארק איז דער באשעפער'ס ליעבשאפט צו אונז!

(הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק זצוק"ל)

מַתּוֹת רַבּוֹתֵינוּ אוֹיֵף דִּי פִרְשָׁה

<<<<<<

"יראת שמים", "למען חיך", כדי דו זאלסט קענען לעבן און דינען דעם באשעפער און ערפוהלן זיין הייליג'ן ווילן.

(כ"ק מרן מהר"י מבעלזא ז"ע)

כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה... (נִצְבִּים ל:יא)

מדרש: (דב' ח:א) הלכה אדם מישראל שלא התפלל... תפלת השחר עד חצות ותפלת המנחה עד הערב...

געווענהליך ווען דער מדרש ברענגט אן הלכה האט דאס א שייכות מיט די פרשה. מ'קען דאס פארשטיין לויט וואס דער טאטע ז"ל [כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע] האט ערקלעהרט דעם מדרש פ' ואתחנן (דב' י:ב) "רבי חנינא בר פפא האט געפרעגט פון רבי שמואל בר נחמן וואס מיינט דער פסוק (תהלים סט:יד) "ואני תפילתי לך ה' עת רצון", האט ער געענטפערט: אז די שערי תפלה זענען אמאהל אפען און אמאהל פארשלאסן, אבער שערי תשובה זענען שטענדיג אפען. און מ'לערנט דאס ארויס פון פסוק (תהלים סה:ו) "נוראות בצדק תענונו אלקי ישענו מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים..." אבער דער ים איז שטענדיג אפען, אזוי אויך איז די האנט פון באשעפער אפען אנצונעמען די תשובה פון יעדער איד. האט דער טאטע זי"ע געפרעגט: ער האט דאך אים געפרעגט אויף עניני תפלה און באקומען אן ענטפער אויף עניני תשובה? האט ער ערקלעהרט לויט'ן שו"ע (או"ח ס' צח ס' א' ברמ"א), אז איידער א איד שטעלט זיך דאווענען, דארף מען טראכטן פון רוממות א-ל און שפלות עצמו, און דאס איז דער ענין פון תשובה. דעריבער האט ער געענטפערט מיט אן עצה וויבאלד צומאהל זענען די שערי תפלה אפען און צומאהל פארמאכט, אבער די שערי תשובה זענען שטענדיג אפען, וואס דורכדעם קען מען עפענען די שערי תפלה (דורך טראכטן פון רוממות א-ל און שפלות עצמו). עכ"ק. דאס איז אויך דער רמז אין מדרש דא. וויבאלד אונזער פרשה (נצבים) רעדט פון עניני תשובה, אזוי ווי דער רמב"ן זאגט אויפ'ן פסוק "כי המצוה הזאת", ברענגט דער מדרש די הלכה פון תפלה, אז פאר'ן דאווענען איז שייך תשובה, און דאס איז אויך דער רמז אין מדרש אז תפילות האבן א זמן, וואס איז מרמז אויף די שערי תפלה וואס זענען צומאהל אפען און צומאהל פארשלאסן, אבער דורך תשובה זענען זיי שטענדיג אפען. דעריבער האט די הלכה אין מדרש א שייכות צו אונזער פרשה וואס רעדט פון תשובה.

(כ"ק מרן מהר"א מבעלזא ז"ע)

כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת... לֹא בַשְּׂמִים הוּא... וְלֹא מֵעֵבֶר הִים הוּא... כִּי קְרֹב אֵלַיךְ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךְ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ. (נִצְבִּים ל:יא-יד)

אויף די ווערטער "בפיו ובלבבו לעשותו", זאגט דער תרגום יונתן: פִּתְחוּ פִּמְכוֹן לְמִהְיֵי הַגִּיּוֹן בְּרִירוֹ לְבָבוֹ לְמַעַבְדֵּי יְתְּהוֹן. דארף מען פארשטיין די כוונה דערפון. אויף דארף מען פארשטיין פארוואס שטייט פריער "בפיו" און דערנאך "ובלבבו"— דער סדר איז דאך "מחשבה דיבור מעשה, איז דאך מחשבה פריער פון מעשה, איז פארוואס שטייט פארקערט? דער טאטע ז"ל [מרן מהר"י ז"ע] האט געזאגט אז ס'שטייט אין די ספרים הקדושים אז

המשך בעמוד הבא <<<<<<

פֿיין שבת אויפֿן

פֿיין אויפֿן... מוסד השכל פון די פרשה

היינט האט מען די פעגליכקייט צו דינען דעם באשעפער

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלוהיכם... (נצבים כט:ט)

מ'דארף שטענדיג טראכטן, "אתם נצבים היום לפני ה' אלוהיכם", נאר היינט האט מען די מעגליכקייט צו דינען דעם באשעפער ווייל דער עבר איז שוין אדורך און מיט'ן עתיד איז קיינער נישט פארזיכערט.

(ישמח משה ז"ע)

פיט'ן אמת קען מען שטיין פאענט צום באשעפער

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלוהיכם... (נצבים כט:ט)

אייער פון די הויפט'ן פון עבודת ה' איז, מ'זאל רעדן אמת מיט'ן גאנצן הארץ. משה רבינו ע"ה זאגט פאר די אידן "אתם" וואס זענען אותיות "אמת", "נצבים לפני ה' אלקיכם", ווען איר וועט האבן ריכטיגע 'אמת', דעמאלט וועט איר קענען זיין שטיין און זיין נאענט צום באשעפער אהן קיין מסך ומבדיל.

(קב ונקי, מהר"ק יחיאל מיכל מגלינא ז"ע)

איינער וואס העלפט א צווייטן איז פער חשוב'ער

מחוטב עציץ ועד שואב מימין. (נצבים כט:י)

רש"י (פסוק ט): החשוב חשוב קודם

דער חידושי הרי"ם זצוק"ל, האט געפרעגט פון הרה"ק רבי מנחם מנדל מווארק'י זצוק"ל, פארוואס שטייט 'חוטב עציץ' פאר 'שואב מימין', מיט וואס איז ער מער חשובער? האט דער ווארקער רבי געענטפערט: 'חוטב עציץ' מיינט איינער וואס גיט א גוטע עצה פאר זיין חבר. 'שואב מימין', מיינט איינער וואס שעפט נאר פאר זיך פון די קוואלן פון די הייליגע תורה. איינער וואס העלפט פאר א צווייטן, ער גיט אים גוטע עצות און לערנט אים, איז אסאך חשובער, ווי איינער וואס טרינקט נאר פאר זיך פון די קוואלן פון די הייליגע תורה.

(באהלי צדיקים)

דער פגם פון איין איד, זעהט זיך אהן אויף אלע אידן

פן יש בכם איש או אישה... אשר לבבו פנה היום (נצבים כט:יז)

אפילו די עוברי עבירה זענען איינצעלענע (איש או אישה) איז דער פגם אין אייך אלע, (פן יש בכם) ווייל דער פגם פון איין איד זעהט זיך אהן אויף אלע אידן.

(שפת אמת ז"ע)

אויב דו האסט א ווילן, איז די תורה באמת נאהנט

כי קרוב אליך הדבר מאד בפין ובלבבך לעשותו (נצבים ל:יד)

אויב דו ווילסט זיך מיט'ן גאנצען הארץ באהעפטן אין די תורה, אז אפילו ווען זי וואלט געווען אין הימל, אדער מעבר לים, וואלסטו גרייט געווען איר נאכגיין און אויסזוכן, אויב דו האסט אזא ווילן, איז זי באמת נאהנט צו דיר.

(חזוני הרי"ם ז"ע)

דער מענטש האט דעם כח זיך צו שטארקן קעגן יצר הרע...

ובחרת בחיים... (נצבים ל:ט)

דער מענטש דארף זיך שטארקן אויפ'ן יצר הרע, וואס רעדט אים צו, צו זינדיגן. און טאקע מיט די ווערטער "ובחרת בחיים", האט דער באשעפער געגעבן א כח פאר'ן מענטש, זיך קענען שטארקן קעגן דעם יצר הרע.

(עבודת ישראל)

פֿיין אויפֿן... רמזים אויף די פרשה

אתם נצבים היום (נצבים כט:ט)

"אתם" איז די ראשי תיבות "א'פר ת'ולעת מ'ה". אברהם אבינו האט געזאגט אויף זיך "ואנכי עפר ואפר" (בראשית יח:כז). דוד המלך האט געזאגט אויף זיך "ואנכי תולעת ולא איש" (תהלים כב:ז) און משה רבינו האט געזאגט אויף זיך "ונחננו מה" (שמות טז:ז) דער פסוק איז מרמז אז אויב מיר וועלן זיך האלטן קליין אזוי ווי אברהם אבינו, משה רבינו און דוד המלך וועלן מיר זוכה זיין צו "נצבים לפני ה'" און מיר וועלן האבן א קיום און עמידה אויף די וועלט.

(שלחן מלכים)

אתם נצבים היום (נצבים כט:ט)

דער פסוק וויל אונז זאגן אז "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" (תהלים קא:ז), אבער דער דאזיגער דור איז געווען אלע אנשי אמת. דאס איז דער פסוק מרמז "אתם" איז די אותיות "אמת" אז נאר מיט'ן כח האמת "אתם נצבים כולכם" שטייט איר פאר'ן הייליג'ן באשעפער.

(הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ז"ע)

ולא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית הזאת. (נצבים כט:יג)

דער באשעפער איז נישט כורת ברית מיט די אידן, נאר ווען ס'הערשט אחדות צווישן זיי. דער פסוק איז מרמז: "לא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית", ווען איר זענט, "לבדכם"—צוטיילט און נישט פאראייניגט, דעמאלט איז דער באשעפער נישט כורת ברית מיט אייך. און נאר דעמאלט ווען איר זענט פאראייניגט איז דער באשעפער כורת ברית מיט אייך.

(אמרי חיים)

ואמר הדור האחרון... ושבת עד ה' אלקיך (נצבים כט:כא-לב)

דער דור וואס וועט זיין דער לעצטער דור פאר משיח וועט קומען, וועט אויך זוכה זיין צו תשובה שלימה. דאס איז מרומז אין פסוק, "ואמר הדור האחרון"... און די פרשה דערנאך שטייט "ושבת עד ה' אלהיך".

(תפארת שלמה)

ושבת עד ה' אלקיך... (נצבים לב:ב)

אינעם ווארט תשובה זענען מרומז די פינף פסוקים וועלכע לערנען דעם ריכטיגן וועג אין יראת ה': "תמים תהיה עם ה' אלקיך", "שויתי ה' לנגדי תמיד", "ואהבת לרעך כמוך", "בכל דרכיך דעהו", "הכון לקראת אלקיך ישראל".

(האריז"ל ז"ע)

ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמיך... (נצבים לג:ג)

דוד המלך ע"ה זאגט (תהלים קלא-ז): "שובה ה' את שבותנו". אזוי ווי מיר האבן נישט גענוג כח תשובה צו טוען, זאל דער באשעפער תשובה טוען פאר אונז... דער פסוק איז מרמז: אויב מיר וועלן מיט אן ערנסטקייט אפלאזן די זינד, "ושב ה' אלקיך"—וועט שוין דער באשעפער תשובה טוען פאר אונז!

(רבי חיים מאיר יחיאל ממאגלאניצא ז"ע)

לא בשמים הוא לאמור מי יעלה... (נצבים ל:ב)

די סופי תיבות פון הו"א לאמור'ר מי יעלה זענען "יראה", א רמז אז יראת שמים איז נישט אין די הענט פון באשעפער כביכול, "לא בשמים הוא", נאר ס'איז די בחירה פונעם מענטש, — ווי די גמרא (ברכות לג:) זאגט: "הכל בידו שמים חוץ מיראת שמים".

(חסד לאברהם)

בִּינֵי שַׁבָּת אוֹצֵר

בִּינֵי שַׁבָּת אוֹצֵר דִּי פִּרְשָׁה

ואתה תשוב ושמעת בקול ה'... (נצבים ל:ח)

אייגענטליך איז שווער דער לשון הפסוק, ווייל ס'שטייט דאך שוין פריער (ל:ב) "ושבת עד ה' אלוך", איז פארוואס קומט דאס דער פסוק נאכאמאהל זאגן אז מ'זאל תשובה טוען? נאר מ'קען דאס פארענטפערן אזוי: דער סדר איז אז ווען א מענטש האט געזינדיגט און ער האט שוין תשובה געטוען אויף זיין עבירה, הויבט ער אהן ערשט אצינד איינצוזעהן ווי גרויס זיין עבירה איז געווען, און ער טוהט נאכאמאהל תשובה, און ווען ער טוהט נאכאמאהל תשובה, זעהט ער נאכמער איין ווי גרויס זיין עבירה איז געווען, טוהט ער נאכאמאהל תשובה, און דער טעם איז ווייל וואס מער ער טוהט תשובה אלס אויף א העכערע מדרגה שטייט ער, און וואס אויף א העכערע מדרגה מ'איז אלס מער זעהט מען איין די גרויסקייט פון די עבירות וואס מ'האט געטוען. חז"ל פארגלייכן דאס צו איינער וואס שנייד אריין מיט א מעסער אין א טויט'ן. דער טויטער פיהלט דאס נישט, אבער ווען דער מענטש לעבט פיהלט ער דאס יא. די זעלבע ווען א מענטש איז עהרליך זעהט ער איין ווי פאר'מיאוסט ס'איז אן עבירה. דאס זאגט דא דער פסוק, קודם וועט זיין "ושבת עד ה' אלוך", און נאכדעם וואס מ'האט תשובה געטוען איינמאהל זעהט מען ערשט איין ווי גרויס די עבירה איז, און מ'טוהט נאכאמאהל תשובה, דערפאר שטייט דא "ואתה תשוב ושמעת בקול ה'".

(תפארת שלמה)

בִּינֵי שַׁבָּת אוֹצֵר דִּי פִּרְשָׁה

וּכְדוֹ, אבער תשובה מאהבה קומט אהן אן התעוררות, נאר דער מענטש ווערט פון זיך אליין נתעורר צו טוען תשובה, ווייל ער האט ליעב דעם באשעפער. אויך זאגט די גמרא (יומא שם) אז ווען א מענטש טוהט תשובה מאהבה, ווערן זיינע זינד וואס ער האט געטוען במזיד איבערגעקערט צו זכיות, אבער אויב ער טוהט בלויז תשובה מיראה, ווייל ער האט מורא פון א שטראף, ווערן זיינע זינד נאר ווי שגגות. קומט אויס, אז ביי תשובה מאהבה איז נישט קיין רבנות אז די תשובה דערגרייכט ביז'ן כסא הכבוד, ווייל די עבירות ווערן דאך זכיות, און אוודאי דערגרייכן די זכיות ביז'ן כסא הכבוד, אבער ביי תשובה מיראה, וואס די עבירות ווערן נאר שגגות, איז א רבנות אז כאטש די עבירות זענען בלויז געווארן שגגות און נישט זכיות, פונדעסטוועגן דערגרייכט דאס ביז'ן כסא הכבוד. דעריבער ברענגט די גמרא דעם פסוק פון הושע, "שובה ישראל עד ה' אלקיך", וואס דארט איז געדרינגען אויך תשובה מיראה, ווייל דער נביא דארף מעורר זיין די אידן צו תשובה, און פונדעסטוועגן דערגרייכט אויך אזא תשובה מיראה ביז'ן כסא הכבוד, כאטש די עבירות ווערן בלויז שגגות, אבער דער פסוק פון די תורה, "ושבת עד ה' אלקיך",—רעדט דאך פון תשובה מאהבה (דו וועסט אליין תשובה טוען, ווייל דו האסט ליעב דעם באשעפער, און נישט דורך די התעוררות פונעם נביא), און ביי תשובה מאהבה דארף די גמרא נישט זאגן א רבנות אז ס'דערגרייכט ביז'ן כסא הכבוד, דריבער ברענגט די גמרא א ראי' פונעם פסוק אין הושע, "שובה ישראל".

(קדושת ציון באבוב זצוק"ל)

בִּינֵי שַׁבָּת אוֹצֵר דִּי פִּרְשָׁה

אתם נצבים היום כולכם... כל איש ישראל. (נצבים כט:ט)

"כלכם",—באדייט אחדות. ס'האט אויך אן אנדערע באדייט, אזוי ווי רש"י (דברים א:כב) זאגט: "ותקרבון אלי כלכם",—בערבוביא ילדים דוחפין את הזקנים וזקנים דוחפין את הראשים. "אתם נצבים היום",—היינט ראש השנה וועט איר האבן א תקומה ביים דין, אזוי ווי דער מדרש זאגט: "היום" מיינט ראש השנה, ווען "כלכם לפני ה' אלקיכם", איר וועט זיין באחדות, איר זאלט אבער נישט מיינען אז איך ערלויב אויך דער צווייטער באדייט פון "כלכם", ס'זאל זיין בערבוביא ילדים דוחפין את הזקנים. ווייל אויף דעם זאגט דער פסוק ווייטער "ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל", און ווי רש"י זאגט: החשוב חשוב קודם ואחר כך כל איש ישראל.

(ערכי נחל)

והיה בשמעו את דברי האלה הזאת... (נצבים כט:יח)

"והיה בשמעו",—און ס'וועט זיין, ווען דער רשע וועט הערן "דברי האלה הזאת",—די תוכחה וואס דארט שטייט "גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב",—וואס ווערט גע'דרש'נט אויף מיתת צדיקים, "והתברך בלבבו לאמר", וועט ער זיך טראכטן און זאגן, "שלום יהי לי",—וואס אהרט דאס מיך, וואס די צדיקים וועלן שטארבן צוליעב מיינע זינד?...ווארנט מען אים, ער זאל נישט מיינען אז ער וועט זיך ארויסדרייען פון א שטראף, נאר ער זאל וויסן, "ורבצה בו כל האלה הכתובה בספר הזה",—אין אים וועט מקוים ווערן דער "אלה הכתובה",—די איינפאכע געשריבענע תוכחה, נישט די גע'דרש'נטע, פון מיתת צדיקים.

(ארץ החיים)

משם יקבצך ה' אלקיך משם יקחך... (נצבים ל:ד)

וואס איז דער דאפעלטער לשון פונעם פסוק, 'משם יקבצך', און דערנאך שטייט 'משם יקחך'. מ'קען דאס מסביר זיין, לויט ווי וואס חז"ל זאגן, אז די סיבה פארוואס כלל ישראל איז געגאנגען אין גלות איז געווען וועגן שנאת חנם, און כלל ישראל קען נאר ווערן אויסגעלייזט ווען ס'וועט זיין שלום. דעראיבער שטייט פריער אין פסוק 'משם יקבצך', ס'וועט זיין שלום ביי כלל ישראל, און ס'וועט זיין מקובצים, צוזאמגענומען, כאטש אחד בלב אחד, און נאר נאכדעם וועט מען זוכה זיין 'משם יקחך', אז דער באשעפער וועט אונז אויסלייזן פון גלות.

(זרע שמשון פ' נצבים אות ב)

ושבת עד ה' אלקיך, ושמעת בקולו. (נצבים ל:י)

די גמרא (יומא פו:) זאגט: "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר שובה ישראל עד ה' אלקיך". פרעגט דער ישועות יעקב, פארוואס ברענגט נישט די גמרא דעם פסוק פון די תורה, "ושבת עד ה' אלקיך", וואס אויך פון דעם פסוק איז געדרינגען אז די תשובה דערגרייכט ביז'ן כסא הכבוד, נאר ער ברענגט א ראי' פונעם נביא (הושע יד:ב), "שובה ישראל עד ה' אלקיך"? קען מען דאס פארשטיין אזוי: ס'זענען דא צוויי סארטן תשובה. 'תשובה מאהבה' און 'תשובה מיראה'. דער אונטערשייד צווישן ביידע איז, אז תשובה מיראה קומט דורך אן התעוררות פון א פחד וואס דער מענטש פארט פון אן עונש

~~~~~

בײַן שפּט אױפֿן

פֿיין אױפֿן... מעשׂי צדיקים אויף די פרשה...

”א ספר תורה פון נישט נשר’ע געלט”

הכתובה בספר התורה הזה. (נצבים לי:)

אין די צייט פון בעש”ט הק’ איז געווען א שוהל וואס שטענדיג האט זיך געמאכט א טעות אין די ספר תורה. מ’פלעגט דאס געבן צו א סופר ער זאל דאס פארעכטן. אבער ס’האבן כסדר געוויזן טעותים אהן אן ענדע. האט מען געוויזן די ספר תורה פאר’ן בעש”ט הק’. האט ער זיך אנגערופן און געזאגט אזוי: אין א שטוב שפיהלט מען קאָרטן, און די זיי געבן דירה-געלד פאר’ן בעל-הבית. און דער בעל הבית האט פון דעם געלט געלאזט שרייבן א ספר תורה, און דאס דעריבער געפונט מען שטענדיג א פסול, ווייל מ’שרייבט א ספר תורה פון אזעלכע געלטער. און די ספר תורה וועט קיינמאל נישט האבן קיין תקנה, און שטענדיג וועט דאס בלייבן פסול וויפיהל מ’זאל דאס נישט פארעכטן. (שבחי הבעש”ט)

”דאנקען פאר געבן פרנסה פאר א איד...”

כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו (נצבים לי:ד).

א געשעפטס-מאן האט זיך באקלאגט פאר הרה”ק רבי משה קאברניער זי”ע וועגן די שוואכע פארדינסטן אין זיין געשעפט. ווען אין די זעלבע צייט, פארדינט זיין שכן, וואס האט א געשעפט נעבן אים מיט די זעלבע סחורות, אסאך געלט. האט אים דער צדיק געזאגט: ”איך זאג דיר צו מיט א זיכערקייט, אז דיין פרנסה וועט אויך זיין בשפע, אבער נאר מיט איין באדינג: אז ווען דו וועסט זעהן אז דיין שכן פארדינט אסאך געלט, זאלסטו דאנקען און לויבן דעם באשעפער אויף דעם, און זאגן: ”הייליגער באשעפער, געלויבט ביזטו, אז דו האסט געגעבן פאר א איד פרנסה בשפע!” און כאטש אין אנהויב וועט דיר זיין שווער ארויס צוזאגן די ווערטער מיט’ן גאנצן הארץ, אבער ווען דו וועסט זיך צוגעוואוינען דאס צו זאגן עטליכע מאל מיט’ן מויל, וועט דאס צוביסלעך אריינגיין אין דיין הארץ, ביז דו וועסט דאס שוין זאגן מיט’ן גאנצן הארץ. אזוי ווי ס’שטייט אין פסוק: **”כי קרוב אליך הדבר מאוד,**

א טייטש פון זיין רבין, דער הייליגער ”חתם סופר” זי”ע, אויפ’ן פסוק (תהלים יב-ט): **”סביב רשעים יתהלכון,”** בדרך מליצה, אויב מ’פרעגט א גוי, פארוואס ער פלאגט זיך און הארעוועט אזוי שווער צו פארדינען נאך און נאך געלט? וועט ער ענטפערן כדי צו פארמעהרן רייכטומן! און אויף די פראגע: פארוואס האסטו נויטיג א גרויסע רייכטומן? וועט ער ענטפערן: צו עסן און טרינקען און געניסן פון אלע געשמאקייטן! צו וואס האסטו נויטיג אזויפיהל צו עסן און טרינקען? וועט ער ענטפערן: כדי איך זאל זיין געזונט און שטארק! צו וואס דארפסטו זיין אזוי שטארק? כדי איך זאל האבן כח צו ארבעטן און פארדינען נאך און נאך געלט!..

על הצדיקים ועל החסידים

און אזוי דרייט זיך דאס ווייטער און ווייטער... דאס זאגט דוד המלך: **”סביב רשעים יתהלכון,”**—דאס לעבן פון די רשעים דרייט זיך ארום ווי א רעדל. ער עסט, צו קענען ארבעטן. ער ארבעט, ער זאל פארדינען געלט. ער פארדינט געלט, ער זאל האבן וואס צו עסן, אז ער זאל האבן כח צו ארבעטן, אז ער זאל פארדינען געלט... און אזוי גייט דאס ווייטער און ווייטער אהן א פארשטענדליכע צוועק, ווי א רעדל וואס דרייט זיך נאכאמאל און נאכאמאל... להבדיל א איד אבער, כאטש ער איז באשעפטיגט מיט גשמיות’דיגע געברויכן, איז אבער זיין ענדע ציהל צו דינען דעם באשעפער! טייטשט דער הייליגער בעש”ט זי”ע: **”אם יהיה נדח,”**—אפילו א איד וועט זיין ווייט פארשטויסן פון דינען דעם באשעפער און זיין איינגעזינקן אין גשמיות’דיגע ענינים, אבער **”בקצה,”**—אבער דער ענדע ציהל וועט זיין **”השמים,”**—ער וועט אינזין האבן הימלישע און הייליגע ענינים, ווי צדקה, חינוך הבנים און מעשים טובים, **”משם יקבצך ה’,”**—פון דארט וועט דיר דער באשעפער איינזאמלען און דערנענטערן. (משכיל אל דל)

”שוין נישט געווען אן עצה...”

אתם נצבים היום כלכם לפני ה’ אלוהיכם... (נצבים כט:ט)

הרה”ק רבי יחיאל פון אלכסנדר זצוק”ל און זיין זוהן דער **”ישמח ישראל”** זצוק”ל, זענען אמאהל געווען אין א דארף ארום א וואלד, אויף אפרוה. פלוצלינג ביינאכט, איז אים שלעכט געווארן און ער איז געווען אין א גרויס געפאר. ס’איז נישט געווען אין דער נאהנט א דאקטער צו קענען רופן, און דער צדיק האט געמיינט אז זיין ענדע איז שוין געקומען. האט זיין זוהן דער **”ישמח ישראל”** זיך צוגעבויגן צו אים און געשוואוירן, אז ס’וועט אים קיין שלעכט’ס נישט פאסירן. דערנאך איז דער **”ישמח ישראל”** אריין אין וואלד אריין און געוויינט פאר’ן באשעפער **”רבנו של עולם צו וועסטו אזוי טוען פאר’ן אלכסנדר רבין, אין וואלד ווען ס’איז קיינער נישטא? מ’זאגט דאן,”** דער באשעפער שוינט דעם כבוד פון צדיקים! ווען דער זוהן איז צוריק געקומען צום טאטן האט ער אים שוין געטראפן אין א בעסערן געזונט צושטאנד. פרעגט אים דער טאטע וויאזוי האסטו דיר ערלויבט צו שווערן: האט דער **”ישמח ישראל”** געענטפערט איך האב מיך פארלאזט אויף דעם וואס דער הייליגער רוזשנער זצוק”ל טייטשט דעם פסוק (תהלים יג), **”עד אנה תסתיר את פניך ממני עד אנה אשית עצות בנפשי,”**—הסתרת פנים קען נאר זיין ווען דער איד קען זיך נאך אן עצה געבן, אבער ווען מ’האט שוין נישט קיין עצה און נאר ישועת ה’ קען העלפן, דעמאלט קען נישט זיין קיין הסתרת פנים. דא אין וואלד ווען איך האב געזעהן אז ס’איז נישטא קיין אנדערע עצה, נאר ישועת ה’, האב איך מיך פארלאזט און געווען פארזיכערט אז ס’וועט דיר קיין שלעכט’ס נישט פאסירן. דעריבער האב איך געשוואוירן.

”ניי רשעים דרייט זיך דאס לעבן ווי א רעדל...”

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה’... (נצבים לי:ד).

הרה”ק רבי הלל פון קאלאמייא זי”ע ברענגט

מיין שבת אויפער

מיין אויפער... מערשי צדיקים אויף די פרשה...

«**בפיך ובלבבך לעשותו**». צום ערשט "בפיך" — מיט'ן מויל זאלסטו עטליכע מאהל זאגן, און דערנאך וועט שוין זיין "בלבבך" — מיט דיין גאנצע הארץ.

יונגערע, יונגערע, קום צוריק...

כי המצוה הזאת אשר אני מצוך היום... לא רחוקה הוא... (נצבים ליא)

כ"ג אלול איז די יאהרצייט פונעם אומפארגעסליכער איש החינוך הרה"ח ר' אברהם יודא פיינער ז"ל, מנהל פונעם "בית מלכה" דחסידי בעלזא חינוך נעץ, וואס ער האט צענדליגע יאהרן אנגעפיהרט מיט גרויס מסירות און נאמנות. ביים הספד פון זיין לוי' האט כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ארויסגעברענגט די געוואלדיגע עסקנות פון ר' אברהם יודא פאר "בית מלכה" ברוחניות ובגשמיות, און בראש הדברים האט מרן שליט"א ארויסגעהויבן... אז דער נפטר איז נתחנך געווארן און געלערנט אין די הייליגע ישיבה דחסידי בעלזא...

מיר ברענגען דא א מורא'דיגע געשיכטע, וואס האט פאסירט מיט ר' אברהם יודא אויפ'ן וועג פאהרנ'דיג לערנען אין די הייליגע בעלזער ישיבה. שוין פון אלס קינד האט ר' אברהם יודא שטארק געליטן אויף זיינע פיס ל"ע, און דאקטורים האבן געראהטן מ'זאל אפערירן אויף די פיס צו פארבעסרן זיין געזונט צושטאנד. האט זיין מאמע באשלאסן צו פאהרן מיט איר קליינעם אברהם

יודא, קיין תל אביב צו כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, צו באקומען זיין הייליגע ברכה פאר א רפואה שלימה. נאך א לאנגע רייזע פון "כפר גדעון", זענען זיי ענדליך אנגעקומען אין תל אביב למעון קדשו, און נאך עטליכע שעות פון ווארטן אריינצוגיין מיט א קוויטל, האט דער גבאי ר' שלום פויגל ז"ל איר געזאגט, אז דאס

יודא. דער פערשוין זעהט פאר זיך א בחור מיט ספעציעלע כשרונות און טראכט ביי זיך, א שאד אזא בחור'טשיק זאל גיין לערנען אין א ישיבה... ער וואלט דאך מיט זיינע כשרונות געקענט בעסער אנטוויקלען זיין וויסנשאפט... און ער הייבט אהן רעדן צו ר' אברהם יודא'ס הארץ און געוויסן ער זאל אפלאזן די הייליגע ישיבה און קומען שטודירן אין 'מכון ווייצמאן' און אזוי פארברייטערן זיין קענטעניש און וויסנשאפט אינעם פעלד פון פיזיקה. ר' אברהם יודא פראבירט פארשטאפן זיין הארץ און אויערן פון צו הערן יענענ'ס שטותים, אבער דער פערשוין לאזט נישט אפ, "איידער דו גייסט לערנען אין ישיבה, קום כאטש פריער באזוכן אינעם 'מכון', און דערנאך וועסטו אליין באשליסן, ווי דו ווילסט גיין".

דער אוטובוס שטעלט זיך אפ ביים סטאנציע, ר' אברהם יודא שטייגט אראפ און מיט אים אויך דער פערשוין, און דער יונגער אברהם יודא וואס איז געקומען מיט הויפנ'ס שאיפות פון א "ישיבה בחור", ווערט אינגאנצען צומישט ווען יענער הערט נישט אויף צו וועלן אים באאיינפלוסן און איבעררעדן. אבער דער 'יושב בשמים' באשליסט צו העלפן דעם אומשולדיגער בחור'ל ער זאל קענען ביישטיין דעם נסיון. און פלוצלינג... הויבט אהן קלינגען אין זיינע אויערן די הייליגע ווערטער פון מרן זי"ע וואס האט אים מיט ליעבשאפט געזאגט אלס קינד, "יונגעלע יונגעלע קום צוריק..." ר' אברהם יודא שפיהרט ווי מרן זי"ע רעד אצינד צו אים, ער הערט די הייליגע ווערטער קלאהר און דייטליך. ר' אברהם יודא האט באלד פארשטאנען דעם באדייט, יענע הייליגע ווערטער, זענען דאך אצינד מער אקטועל ווי אלעמאהל, ס'איז דאך א דייטליכע הוראה פונעם צדיק'ס הייליגע מויל "יונגעלע יונגעלע קום צוריק..." מיט ליעבשאפט רופט אים מרן זי"ע פון הימל און ווארנט אים, "גיי נישט אין יענעם וועג, נאר 'קום צוריק' צו אונז אין די הייליגע ישיבה 'קום צוריק'..." ר' אברהם יודא הייבט זיינע פיס און לויפט גלייך צו די טויערן פון די הייליגע ישיבה אויף רחוב אגריפס, ווי ער ווערט העפליך ענטפאנגען, און אין יענער רגע האט דער צד הקדושה געזיגט...

זי"ע האט אים ווארעם געוואונטשן. ער איז ארויס פון צומער פריילעך און אויפגעלעבט און בברכת הקודש איז ער אדורך די אפערציע.

יאהרן זענען געלאפן און ר' אברהם יודא איז שוין אן ערוואקסענער בחור. און אין שנת תשכ"א באשלוסט ער צו פאהרן לערנען אין די בעלזער ישיבה אין ירושלים, וואס מרן זי"ע האט געגרינדעט אבער שוין דעמאלט נישט געלעבט. דער וועג פון "כפר גדעון" קיין ירושלים איז געווען א לאנגער און א פארמאטערטער, ער האט געדארפט איבערשטיין עטליכע אוטובוסים, אבער "וואס טוהט מען נישט, צו גיין לערנען במקום תורה".

אויפ'ן לעצטן אוטובוס האט זיך צו אים צוגעשטעפערט א פערשוין, וואס איז ליידער געווען ווייט פון תורה ומצוות, יענער איז געווען א פארשער און א קענער אין 'מכון ווייצמאן', און שמועסנדיג מיט ר' אברהם יודא און ווערנדיג נתפעל פון זיינע ספעציעלע כשרונות, פרעגט ער אים "צו אלע פרומע אידן זענען אזוי קלוג ווי ער?..." "יא", ענטפערט ר' אברהם יודא מיט א פשטות. פרעגט יענער, "וואו פארסטו אצינד?" "לערנען אין די בעלזער ישיבה" ענטפערט ר' אברהם

בִּינֵי שַׁבָּת אוֹצֵר

מִינֵי אוֹצֵר אוֹר דִּי פִּרְיָה... מֵאוֹצֵר הַחַדָּשׁ קִמְעֵלָא זִי"ע...

טיש, פוהלט אהן צוויי בעכערס מיט בראנפין, טרינקט אויס איין בעכער און דערנאך נעמט ער דעם צווייטן בעכער און ער וואונטש זיך 'לחיים', און טרינקט אויך אויס דעם צווייטן בעכער מיט בראנפין. קיינער איז נישט געווען אין שטוב, נאר ער אליין. גלייך דערנאך האט זיך מרן זי"ע מיט'ן גבאי אומגעקעהרט צוריק אהיים. פארטאג' ס ווען אידן זענען געקומען זאגן סליחות אין שוהל, איז דער גבאי צוגעגאנגען צום שניידער, וואס זיין פנים איז נאך געווען רויט, פונעם בראנפין וואס ער האט געטרינקען, און פרעגט אים, וואס איז פארגעקומען נעכטן ביינאכט ביי דיר אינדערהיים מיט די צוויי בעכערס בראנפין? הערנדיג די פראגע, האט דעם שניידער געכאפט א ציטער. פון וואו ווייסט ער דאס? האט אים דער גבאי דערציילט, אז מרן זי"ע מיט אים האבן זיך צוגעקוקט פון אונטערן פענסטער און געזעהן וואס ער האט געטוען. ווען דער שניידער האט געזעהן אז מרן זי"ע ווייסט אלעס האט ער דערציילט פאר'ן גבאי

אזוי: איך בין שוין א שניידער אסאך יאהרן, און געלויבט דער באשעפער איז מיין פרנסה געווען בריוות, ווייל יעדער האט מיר געגעבן ארבעט, און אויך האב איך גענייעט אלע קליידער פאר די פריצים. איין טאג האט מיך איינער פון די פריצים אפגעזאגט פון מיין ארבייט, און דורכדעם האב איך ווייניגער פארדינט, נאך א קארצע צייט האט מיך נאך א פריץ אפגעזאגט און אזוי ווייטער, ביז איך געבליבן כמעט אהן קיין פרנסה. האב איך ביי מיר געטראכט אויב ס'גייט אזוי אהן, וועל איך אנהייבן ווייניגער צו דאווענען, און יעדער מאהל וואס איינער האט מיך אפגעזאגט האב איך ווייניגער געדאוונט אדער אראפ גענומען פונעם תהלים זאגן... יעצט אבער אז ס'קומט די הייליגע טעג האב איך מיך בארעכנט און געזאגט פאר'ן באשעפער: 'טאטע אין הימל איך וויל זיך מיט דיר איבערבעהטן, און לאמיר מאכן א געשעפט, איך וועל זיך צוריק אנהייבן צו פיהרן אזוי ווי ס'דארף צו זיין מיט'ן דאווענען און תהלים זאגן, און דו הייב מיר אהן צוריק צו געבן פרנסה בריוות... און ווען צוויי

שמות הק' און פארשידענע קבלה זאכן, ביז ס'האט אים אנגעכאפט א ייאוש, און ער וויל זיך נעמען דאס לעבן. דער געדאנק פייניגט אים שוין א חודש צייט ביז איין נאכט האט ער געזעהן אין חלום דעם געזיכט פון מרן זי"ע, וואס הייסט אים קומען צו אים, און נאר ער קען אים העלפן. מרן זי"ע האט אים אנגעשריגן און געזאגט אז מ'טאר זיך נישט ארום דרייען מיט אזעלכע געדאנקען, "דאס איז די פאסקינדעסטע (ערגסטע) עבירה אין די וועלט", און אים געווארנט ער זאל זיך ח"ו נישט מייאש זיין און תשובה פועל'ט אויף אלע זינד. "דו האסט גארנישט געטוען דו האסט גארנישט געטוען", האט אים מרן זי"ע בארוהיגט. אזוי ווי דער איד האט פארלאזט די שטוב פון מרן זי"ע איז ער גלייך געווארן אן אנדערער מענטש, מיט א שטארקן ווילן צו וועלן לעבן, און פון דעמאלט אהן איז ער געווארן מער פרומער, איבערצייגנדיג זיך אין די ווארהייט פונעם חלום, און אז ס'איז דא א רוחניות'דיגע וועלט, אז דער רבי איז א הייליגער מענטש, און ס'איז דא אן אמת'ער און לעבעדיגער באשעפער אין הימל. ער האט זיך אריינגעזעצט אין א בית המדרש און גענומען לערנען תורה און היטן מצות ביז ער איז געווארן אן אמת'ער בעל תשובה. נאך א קורצע צייט איז זיין פרוי געקומען צו מרן זי"ע און זיך באקלאגט, אז זינט איר מאן איז דא געווען, און געווארן א בעל תשובה האט ער זיך אריינגעזעצט אין בית המדרש און ברענגט נישט קיין פרנסה אין שטוב. האט אים מרן זי"ע געלאזט רופן און געזאגט: "אין שלחן ערוך שטייען די הלכות פון משא ומתן נאך הלכות תפילה אונז צו לערנען אז נאכ'ן דאווענען, עסט מען עפעס, און דערנאך פרובירט מען צו ברענגען פרנסה אין שטוב..." און אזוי האט דער איד געטוען. (אדמור"י בעלזא)

סא

"א לחיים מיט'ן באשעפער..."

ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום... (נצבים לב)

אמאהל מוצאי שבת סליחות האט כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע גערופן זיין גבאי ר' אלימלך און זיי זענען געגאנגען ביז'ן לעצטע שטוב פון די שטאט בעלזא, ווי דער שניידער א איד א תמים האט געוואוינט. מרן זי"ע מיט'ן גבאי'ן האבן זיך אוועק געשטעלט אונטערן פענסטער און געזעהן א וואונדערליכע סצענע. דער שניידער שטייט ביים

סא

"דאס איז ער, דאס איז ער..."

ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (נצבים ל:ט) הרה"ח רבי יצחק לאנדא ז"ל משמש בקודש ביי כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע האט דערציילט אן אויסטערלישע געשעעהניש וואס ער האט אליין בייגעוואוינט: איין פרייטאג אינדערפרי איז געקומען א מאדערנער איד צום שטוב פון מרן זי"ע אין תל אביב, און געזאגט אז ער מוז שוין אריינגיין צו מרן זי"ע און מיט אים רעדן. האט אים ר' יצחק געזאגט אז היינט פרייטאג קען מען נישט אריינגיין צום רבי'ן, נאר ער זאל קומען זונטאג, ווען דער גבאי וועט זיין, וועט ער קענען דעמאלט אריינגיין צו מרן זי"ע. האט דער איד געענטפערט אז ער קען נישט ווארטן ביז זונטאג און ער האט זיך אנגעהויבן צו בעהטן ביי ר' יצחק'ן, אז ער איז אן אייניקל פונעם הייליג'ן בארדיטשובער און זיין נאמען איז אויך לוי יצחק דערבארימדיגער און אויב מ'לאזט אים נישט אצינד אריין איז זיין לעבן, קיין לעבן נישט. ער שטייט ביים ברעג פון ייאוש און ער איז אומשטאנד זיך צו נעמען דאס לעבן ר"ל, און נאר דער רבי קען אים העלפן. ר' יצחק הערנדיג דאס, און נישט וועלנדיג אז דער איד זאל אים נעלם ווערן, איז באלד אריין צו מרן זי"ע, און אנגעהויבן שטאמלען, נישט וועלנדיג ארויס זאגן וואס דער איד האט געסטראשעט, "ס'איז דא געקומען דעם בארדיטשובער'ס אן אייניקל און ער וויל אריינקומען, און אויב נישט..." מרן זי"ע האט באלד פארשטאנען וואס ער מיינט... און ער איז געגעבן א שפרינג אויף פונעם ארט... פרעגנדיג ווי איז ער? און ער איז אים אנטקעגן געגאנגען "לאז אים שוין אריין ער זאל מיר נישט אנטלויפן..." אריינקומענדיג האט דער איד אויסגעשריגן: "דאס איז ער! דאס איז ער!" (דער איד האט א גאנצן פרימארגען באזיכט אלע רבי'ס אין תל אביב צו טרעפן דעם בעלזער רב, און יעצט ווען ער האט געזעהן די צורה האט ער אויסגעשריגן...) און ער האט אנגעהויבן צו דערציילן אז ער האט אסאך געזינדיגט אין זיין לעבן און זיך באנוצט מיט

הרה"ח רבי יצחק לאנדא

מיין שבת אויפער

מיין אויפער אויף די פרשה... מאצות רב"ק מפרשת וי"ע...

«»»

ווען הגרי"ש אונגאר זצ"ל איז אויפגענומען געווארן אלס רב אין 'קהל חוג חתם סופר', האט ר' ישראל אנגעהויבן דאווענען אין זיין בית המדרש, געווארן א מיטגליד אין די חשובע קהלה, און פון די חשובע מתפללים.

במשך אלע יאהרן האט ר' ישראל געהיטן אויף די קבלה, און דאס געהאלטן אין אן אפגעהיטן פלאץ. פון צייט צו צייט פלעגט ער קוקן אויף די קבלה, און שטענדיג געשפיהרט אן הכרת הטוב, פאר זיין ברודער, וואס צוליעב זיין תמימות האט ער זוכה געווען, צו וואס אנדערע זענען נישט זוכה. ר' ישראל האט געוואוסט אז אין זכות פון די ברכה וואס איז געשריבן אין די קבלה, האט ער זוכה געווען איבערצולעבן די מלחמה, וואס זיין ברודער ר' יצחק ע"ה האט ליידער נישט זוכה געווען דערצו, און אויך האט ער זוכה געווען צו לאנגע געזונטע יאהרן, און קיינמאל נישט געדארפט גיין צו א דאקטער. ר' ישראל האט דערנאך געלעבט נאך פופציג יאהר, און די 'קבלה' האט אים באגלייט זיין גאנצע לעבן, ביז ס'האט מט די קבלה פאסיהרט, דאס זעלבע וואס האט פאסיהרט מיט די אנדערע 'מטבעות של ברכה' וואס מענטשן האבן באקומען פון מרן זי"ע בשעת די מלחמה, און ווי באקאנט, נאכ'ן ענדיג'ן זייער אויפגאבע, זענען די מטבעות פארשוואונדן געווארן אויך א גאר וואונדערליכן וועג.

זיין גאנץ לעבן אין ארץ ישראל איז ר' ישראל קיינמאל נישט געווען אין שפיטאל, און ער האט דאס אלעס אנגעהאנגען אין זכות פון די ברכה פון מרן זי"ע. בשנת תשנ"ו, ווען ר' ישראל איז שוין געווען נאענט צו די הונדערט יאהר, האט ער איין טאג נישט געפונען די 'קבלה' אויף זיין באשטימטע ארט. "וויאזוי קען דאס זיין?" האט ער זיך געוואונדערט, איך האב דאך דאס לעצטענס געזעהן, און צוריק געלייגט אויפ'ן אפגעהיטן פלאץ. ער האט געזוכט אין די גאנצע דירה, אבער גארנישט געטראפן... ער האט דאס דערציילט פאר זיין טאכטער און אייניקלעך, אלע האבן געזוכט, אבער די קבלה איז ווי איינגעשלינגען געווארן אין די ערד. א קורצע צייט נאכדעם וואס די קבלה איז פארשוואונדן געווארן, ראש השנה תשנ"ז, איז ר' יצחק שלאף געווארן און מ'האט אים גענומען צום ערשטן מאל אין שפיטאל אריין, און צום גדליה איז ער נפטר געווארן. יהא זכרו ברוך. (תשרי"ח ל' אהרן אסטרייכער שליט"א שהמציא לנו הסיפור)

»»

דער משמש האט געענדיגט ליינען זיין 'קוויטל', האט מרן זי"ע אנגעוואונטשן פאר זיין ברודער ר' יצחק א רפואה שלימה. און וויבאלד ביידע ברידער זענען געווען שותפים אין זייער געשעפט, האט ער נישט געקענט ארויסנעמען געלט פון די קאסע אהן דעם וואס ער זאל האבן א קוויטונג, [רעסיט] פאר'ן וועלכן צוועק דאס געלט איז געגאנגען. האט ער דעריבער מיט זיין גרויס תמימות פארלאנגט אז מרן זי"ע זאל אים שרייבן א קבלה אויף די סומע געלט וואס ער האט געגעבן... דער משמש הערנדיג דעם מאדנע פארלאנג האט אים אנגעשריגן: "דער רבי פיהרט זיך נישט צו שרייבן קבלות!", אבער ר' יצחק האלט זיך ביי זינס ער דארף האבן א קבלה... מרן זי"ע איז די גאנצע צייט געזיצן מיט'ן קאפ געבויגן, און הערנדיג דעם דין-ודברים, וואו דער משמש דינגט זיך מיט איינעם, האט מרן געפרעגט וואס האט פאסיהרט, האט דער משמש געענטפערט: אז דער איד בעהט פון אים א קבלה, ווייל אין רומעניע זענען אלע חשוד אויף גניבה... און איך פראביר אים ערקלעהרן אז ביי אונז איז נישט איינגעפיהרט אזא זאך. האט זיך מרן זי"ע אנגערופן און געזאגט: "זאלסט זיין געזונט ביז הונדערט יאהר... אויב דאס איז די גאנצע זאך, פארוואס נישט טוען א טובה פאר א איד, מ'וועט דיר שרייבן א קבלה און איך וועל דאס אונטערשרייבן." מרן זי"ע האט געבעהטן א בויגן פאפיר און מ'האט געשריבן דערויף די ווערטער: "איך, וואס איז אונטערגעשריבן פון אונטן, האב ערהאלטן געלט כדי צו דאווענען פאר א חולה, און איך בענטש אים, ער זאל זוכה זיין צו א רפואה שלימה און לאנגע יאהרן און טעג", און מרן זי"ע האט אונטערגעשריבן דערויף זיין נאמען. ר' יצחק איז גלייך געלאפן מיט די קבלה אין שפיטאל אריין, ער האט איינגעפאקט די קבלה, און דאס געלייגט, אונטערן קאפ פונעם קראנקען, און צו יעדנ'ס וואונדער, איז ר' ישראל געזונט געווארן, און פארלאזט דעם שפיטאל.

ר' ישראל זינגער

ווען די נאציס ימ"ש האבן איינגענומען רומעניע און אנגעהויבן אונטערדרוקן מיט זייער רשעות די אידן, איז פאר ר' ישראל געלונגען צוזאמען מיט זיין פרוי און דריי טעכטער, זיך צו ראטעווען פון די נאצישע הענט ימ"ש, און זיי זענען ארויף געגאנגען קיין ארץ ישראל, ווי ער האט זיך באזעצט אין די שטאט בני ברק.

מענטשן בעהטן זיך איבער, זעצט מען זיך צוזאם, מ'מאכט א 'לחיים', מ'טרינקט א גלעזל בראנפין און מ'נעמט זיך אונטער צוריק צו זיין וואויל, דעריבער האב איך אנגעפוהלט צוויי בעכערס מיט בראנפין, איין בעכער האב איך געטרונקען, דערנאך האב איך געזאגט: "רבונו של עולם, דו טרינקסט דאך נישט, וועל איך טרינקען פאר דיר, און איך האב געטרונקען דעם צווייטער בעכער און זיך געוואונטשן 'לחיים' מיט'ן באשעפער..." דער גבאי איז געווען שטארק באאינדרוקט פון די וואונדערליכע מעשה, און ער האט דאס פארציילט פאר מרן מהר"ש זי"ע, האט אים מרן זי"ע געזאגט איך האב געזעהן ווי די גאנצע פמליא של מעלה קומט אראפ, זעהן ווי א איד בעהט זיך איבער מיט'ן באשעפער, האב איך דאס געוואלט אליין זעהן...

»»

"אין זכות פון א קבלה..."

ההותיר'ה אלקי... (נציבים ל:ט)

הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגאר זצ"ל, רב דקהל "חוג חתם סופר" בבני ברק ומגדולי רבני אנ"ש, האט דערציילט די פאלגענדע: ווען מרן מהר"א זי"ע איז געווען אויפ'ן וועג פון פעסט אין אונגארין קיין ארץ ישראל, האט זיך די באהן אפגעשטעלט, אויף א קורצע צייט אין אראד, וואו ס'האבן זיך פארזאמלט אויפ'ן באהן הויף צענדליגע אידן וועלנדיג מקבל פנים זיין און זעהן דעם צדיק הדור און באקומען פון אים א ברכה. אבער וויבאלד די צייט איז געווען ענג, האט מען נאר צוגעלאזט צו מרן זי"ע געציילטע אידן צו קענען נעמען של' און אפגעבן א 'קוויטל' לברכה וישועה. די איבעראשענדע נייעס אז מ'קען זעהן מרן זי"ע און אויך באקומען א ברכה, האט זיך שנעל פארשפרייט. אין די זעלבע צייט האט זיך געפונען אין שפיטאל ר' ישראל זינגער, מיט א שווערע לעבנס געפארפולע קרענק ל"ע, האט די משפחה באשלאסן באלד צו שיקן זיין ברודער, ר' יצחק זינגער, ער זאל געבן פאר מרן זי"ע א 'קוויטל' מיט א 'פדיון נפש', און מזכיר זיין דעם חולה לרפואה שלימה. ר' יצחק, וואס איז נישט אויפגעצוועגן געווארן צווישן חסידים, און נישט געווען באקאנט מיט מנהגי החסידים, האט אבער פארט שטארק געגלייבט אינעם כח פון צדיקים, און מיט יראת הכבוד איז ער געשטאנען אין די שורה צוגעבן דאס 'קוויטל'. ווען

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכי"א

יומא דהילולא • כ"ז אלול תרט"ו • קס"ה שנים לפטירתו

געווען א איש קדוש ונורא און אלע האבן מורא געהאט צו שטיין ארום אים. דעריבער ווען ער איז געגאנגען אין די גאס האט זיך יעדער אפגעריקט מיט יראת הכבוד, און אים פריי געמאכט דעם וועג. אזוי אויך האט דער מלמד מיט מרן זי"ע זיך אפגעריקט לכבודו. אבער ווען הרה"ק רבי אפרים האט באמערקט מרן זי"ע האט ער אים צוגערופן, און אים מקרב מיט א לעבעשאפט אז אלע זאלן זעהן.

זיין התמדה

כ"ק מרן מהר"ד זי"ע האט דערציילט: די התמדת התורה פון מרן מהר"ש זי"ע איז געווען גרויס, נישט וואסנדיג אפילו וואס ס'טוהט זיך ארום אים. אמאהל אלס אינגל אין די ערב פסח טעג, ווען אין שטוב איז דאס גרודער געווען גרויס, האט מען אים געטראפן זיצן אונטער א טיש פארטיעפט אין לערנען, אז ער אליין האט נישט געשפיהרט וואס ס'טוהט זיך ארום אים, אזוי גרויס איז געווען זיין התמדת התורה.

סא

על פס הרבנות

אין דער שטאָט בעלזא, לעבן סקאהל, איז נסתלק געווארן דער אלטער רב פון די קהלה, האבן די שטאט מענטשן געוואלט אויפנעמען אלס א נייער רב איינער פון דארטיג איינוואוינער הגה"צ רבי אהרן קאצנלבויגן זצ"ל, באַקאַנט אלס 'רבי אהרן משיח', רבי אהרן, וועלכער איז געווען באַקאַנט מיט זיין דביקות און גאונות, האָט זיך אָפּגעזאָגט פון אננעמען דאס רבנות אין די שטאט, ווייל ער האט נישט געוואלט הנאה האבן פון די קרוין פון תורה. זענען די ראשי הקהל פון די שטאָט געפאָרן צום "חווה" פון לובלין זי"ע צו פרעגן זיין עצה. האט דער "חווה" זיי פאָרגעשלאָגן, מ'זאל אויפנעמען מרן מהר"ש זי"ע אלס רב פון שטאָט. ווען זיי זענען צוריק געקומען קיין בעלזא, האָבן זיי זיך געוואַנדן צו די חשובע אידן פון די שטאָט, זיי זאלן אונטערשרייבן דעם כתב הרבנות, און זיי האבן זיך אויך געוואַנדן צו רבי אהרן ער זאל אונטערשרייבן דעם כתב הרבנות פאר מרן זי"ע. ווען זיי זענען געקומען צו אים, האָט זיין רעבעצין מיט פארוואורף געזאָגט: "דו וועסט דארפן זיין אונטער געווארפן צו א יונגערמאן א רב". און זיין רעבעצין האט אים געבעהטן אז ער זאל אהנעמען דאס רבנות אין בעלזא. און רבי אהרן איז אויפגענומען געווארן אלס רב אין די שטאט בעלזא. ווען דער "חווה" פון לובלין דאס געהערט האט ער געזאגט במליצה, "חז"ל זאגן אויך אהרן אז ער איז געווען א "אוהב שלום ורודף שלום", און דא זעהט ער גאר אז אז "שלום רודף אהרן" (א רמז אז דאס רבנות פון רבי אהרן אין בעלזא וועט זיין א קורצע צייט, ביז

»»»»

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע • כ"ז אלול תרט"ו

הולדתו: כ"ק מרן רבי שלום רוקח מבעלזא איז געבוירן געווארן אין די שטאט בראד, צו זיין פאטער הרה"ק רבי אלעזר רוקח פון בראד, און זיין מוטער מרת רבקה העניא די טאכטער פון רבי יהודא זונדל רמ"ז פון סקאהל. זכר צדיקים לברכה.

האיש מקדש: מרת מלכה די טאכטער פון זיין פעטער רבי ישכר בער אב"ד סקאהל. זכר צדיקים לברכה.
תולדותיו: דער בכור הרה"ק רבי אלעזר. (2) הרה"ק רבי שמואל שמעלקא (ער איז נפטר געווארן בחיי אביו בלי זש"ק) (3) הרה"ק רבי משה מקאריב. (4) הרה"ק רבי יהודא זינדל פון אוהאן. (5) הרה"ק רבי יהושע מבעלזא. (6) מרת פריידא אשת רבי חנוך העניך מאלעסק. (7) מרת איידל אשת רבי יצחק רובין מבראד. זכר צדיקים לברכה.
רבנותו: הרה"ק רבי שלמה לוצקער המגיד מסקאהל בעמ"ח "דברת שלמה". הרה"ק החוזה מלובלין. הרה"ק המגיד מקאזניץ. הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא. הרה"ק ה"שרף" מסטרעליסק. זכר צדיקים לברכה.
מתלמידיו: רבי שמעון מיערוסלוב. רבי שלום מקאמינקא. בניו של ה"בני יששכר". בניו של ה"דברי חיים" מצאנז. ה"אמרי יוסף" מספינקא. המהרש"ם מברעזאן. בעל "אזור אליהו". זכר צדיקים לברכה
תורתו: מדבר קדש. מהר"ש. הבינה והברכה
על כסא מלכותו: תקע"ז בעלזא
פטירתו: כ"ז אלול תרט"ו, דריי טעג פאר ראש השנה, ומנו"כ בעיר בעלזא.

סא

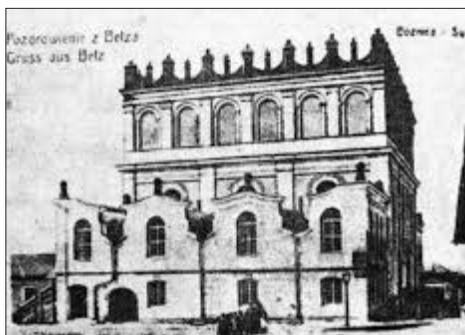
א הייליג קינד

אזוי האט זיך די מלחמה געפיהרט

כ"ק מרן רב שר שלום מבעלזא זי"ע איז געבוירן געווארן חודש שבט תקמ"ג לפ"ק צו זיין פאטער רבי אלעזר זצ"ל און זיין מוטער רבקה העניא ע"ה. זיינע עלטערן זענען ביידע געווען גרויסע מיוחסים אפשטאמיגע פון גאונים וצדיקי עליון. אין דעם יאהר וואס כ"ק מרן מהר"ש זי"ע איז געבוירן געווארן, איז פארגעקומען א ביטערע מלחמה צווישן רוסלאנד און פוילן. מרן זי"ע איז נאך געליגן אין זיין וויגעלע. און אלע האבן געקוקט מיט ווינדער: אזוי ווי דאס קינד איז געליגן אין זיין וויגעלע, אזוי האט זיך די מלחמה געפיהרט. ווען ער איז געליגן אויף זיין רעכטע זייט, האט איין מדינה געזיגט, ווען ער האט זיך איבער געדרייט צו זיין לינקע זייט האט די אנדערע מדינה געזיגט... אינטערעסאנט איז געווען, אז אויב פאר טובת כלל ישראל איז געווען, אז די מדינה פון די רעכטע זייט זאל זיגן, האט ער אלעמאהל פראבירט צו ליגן אויף די רעכטע זייט. אלע האבן געזעהן ווי ער שטרענגט זיך שטארק אהן צו ליגן לאנגע שטונדן אויף די רעכטע זייט, און די גאנצע צייט האט יענע מדינה געזיגט...

דער אינגל וועט אויסוואקסן א גדול הדור!

ווען כ"ק מרן מהר"ש זי"ע איז געווען פינף יאהר אלט, האט אים אמאהל זיין עלטערע שוועסטער אויפגעהויבן אויף די הענט און אריבערגעפיהרט אויף א שמאלע ברעט

די הייליגע שוהל אין בעלזא

געמאכט דעם וועג זיי זאלן קענען אריבערגיין. זאגנדיג: "דער יונגל וועט אויסוואקסן א גדול הדור!"

א באליעבט אינגל

כ"ק מרן מהר"א זי"ע האט דערציילט: ווען כ"ק מרן מהר"ש זי"ע איז געווען א קליין אינגל, איז ער אמאהל געגאנגען אין די גאס, אין די שטאט בראדי מיט זיין מלמד. איז זיי אקעגן געקומען הרה"ק רבי אפרים אשכנזי, מגיד משרים אין בראדי, אן אייניקל פונעם חכ"ם צב"י. ער איז

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכי"א • כ"ז אלול תרט"ו •

האב איך נישט אנגעהויבן?

לימוד זכות •

א צובראכן הארץ פון א איד

דער הייליגער "חזוה" פון לובלין האט אמאהל געהייסן פאר זיין תלמיד **כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע**, ער זאל זיך אוועק שטעלן אונטערן אויווען און צוהערן דעם געשפרעך פון צוויי אידן. די אידן האבן מיט א צובראכן הארץ זיך באקלאגט אז דאס פאהרן קיין לובלין קומט זיי אהן מיט גרויס שוועריקייטן, ס'קאסט געלט, פלאג און מאטערנישן ביז זיי קומען און פאהרן צוריק אהיים, אבער זיי שפיהרן נישט קיין שום נוצן אז זיי האבן עפעס אויפגעטוען מיט'ן קומען קיין לובלין. מרן זי"ע האט פארשטאנען אז נישט אומזיסט האט אים זיין רבי געהייסן זיך צוהערן צום געשפרעך, און ער האט זיי געזאגט אזוי: אויבן אין הימל האט מען אמאהל אפגעוואויגן די זכותים פון אידישע קינדער, זייער צדקה, גמילות חסדים, הכנסת כלה, הכנסת אורחים, און נאך אנדערע גוטע זאכן. האט דער ס"מ גע'טענה'ט אז ביי די גו'ישע באפעלקערונג זענען אויך דא גומלי חסדים, מכניסי אורחים, א.א.וו. האט דער מלאך מיכאל געברענגט צובראכענע אידישע הערצער, און דאס האט איבערגעוואויגן די וואָגשטאָל און די זכותים פון די אידן זענען שטארק געשטיגן אין הימל. איז דער ס"מ שטיל געבליבן און נישט געקענט מקטרג זיין, ווייל ער האט נישט געקענט ברענגען צובראכענע הערצער פון די גו'ישע פעלקער, ווייל ביי זיי איז דאס נישט דא. און מרן זי"ע האט שטארק ארויסגעהויבן די גרויסקייט פון א צובראכן אידיש הארץ, ביז זיינע רייד זענען אריין אין זייערע הערצער און די צוויי אידן האבן זיך געשטארקט פון זיינע ווערטער.

ביז דער באשעפער וועט העלפן

אמאל איז געקומען א חסיד צו כ"ק מרן מהר"ש זי"ע און זיך באקלאגט אז ער האט נישט קיין פרנסה, האט אים מרן זי"ע געוואונטשן: דער באשעפער וועט העלפן. האט זיך דער חסיד אנגערופן "און ביז דער באשעפער וועט העלפן?" האט מרן זי"ע גערופן די רעביצין מלכה ע"ה און איר דערציילט, דער איד איז זיך געקומען באקלאגן בעניני פרנסה, האב איך אים געוואונטשן, פרעגט ער מיר "און ביז דער באשעפער..." האט זיך די רעביצין אנגערופן "נו ער איז דאך גערעכט". האט מרן זי"ע געפרעגט: פארוואס? "ביז דער באשעפער וועט העלפן, וועט דער באשעפער אויך העלפן, דו מיינסט אז איך זאג סתם אזוי, ס'איז א פסוק, יעקב אבינו ע"ה איז ארויס פון זיין טאטע'ס שטוב, זאגן חז"ל אז אליפז איז אים נאכגעלאפן און האט פון אים אלעס צוגענומען, איז ער געגאנגען צו א פלאץ ווי מ'קען אים נישט, נישט האבנ'דיג מיט זיך גארנישט, און ער האט זיך געלייגט שלאפן בינאכט "צובראכענהייט", האט אים דער באשעפער צוגעזאגט "ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה" (בראשית כח:ד), און מרן זי"ע האט צוגעלייגט, אויב דו וועסט מיך פרעגן וואס וועט זיין ביז דער באשעפער וועט

געזעהן דעם רבין ר' אלימלך זי"ע

ווען **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע** איז געווען א קליין אינגל, האט זיך אנגעצינדן אין זיין הארץ א גלוסטעניש צו פאהרן צום רבי ר' אלימלך קיין ליזענסק. יעדער וואך פלעגט אים זיין מוטער ע"ה געבן עטליכע גראשן טאשן-געלט, וואס ער האט אפגעשפארט. ווינטער צייט אין יאהר תקמ"ז האט ער שוין געהאט צונויף געזאמעלט גענוג געלט צו פאהרן קיין ליזענסק, אבער ער האט ביי זיך געטראכט: יעצט אינמיטן ווינטער איז צו קאלט צו פאהרן. ער וועט ווארטן ביז חודש ניסן, און פאהרן אויף יום-טוב פסח. אבער מן השמים האט מען אנדערש געפיהרט, און אין חודש אדר איז דער רבי ר' אלימלך נסתלק געווארן... א שטארקע טרויער האט אים באנומען און זיין הארץ איז געווען צובראכן, און צולעב דעם האט ער גארנישט געגעסן. ס'האט נישט געהאלפן די געבעהטן

די גרויסע שטוב ווי רבוה"ק האבן געפראוועט

פון זיין מוטער, און פון טאג צו טאג איז ער געווארן שוואכער, ביז ער איז אריינגעפאלן אין בעט קראנק. ביינאכט האט זיך אים געחלוט'ט אז ער זעהט אן עלטערע איד מיט א געטליך געזיכט וואס זאגט אים: "איך בין רבי ר' אלימלך פון ליזענסק; און וויבאלד דו האסט אזוי שטארק געגלוסט מיך צו זעהן, בין איך געקומען צו דיר אז דו זאלסט מיך זעהן!" אינדערפרי איז מרן מהר"ש זי"ע אויפגעשטאנען מיט אן אויפגעלעבטן און פרייליך געמוט אז ער האט זוכה געווען צו אזא געוואלדיגע אנטפלעקונג, צו זעהן דעם גרויס'ן צדיק אין חלום, און ער איז געגאנגען אין בית המדרש מיט גרויס פרייד. נאכ'ן דאווענען האט ער פארציילט פאר עטליכע אידן פונעם חלום, און זעלבסט פארשטענדליך אז ס'האט ארויס געברענגט א געלעכטער ביי יעדן, אבער דארט אין בית המדרש האט זיך געפונען אן עלטערע איד וואס פלעגט א סאך פאהרן קיין ליזענסק, און ער האט געבעהטן פונעם אינגל אז ער זאל אים פארשטעלן דאס געשטאלט פון רבי ר' אלימלך. ווי ערשטוינט איז דער איד געווארן, ווען מרן זי"ע האט מיט פונקטליכקייט אויסגעמאהלט דאס אויסזעהן, און אלע זענען ערשטוינט געווארן. **כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע** האט צוגעלייגט צו דעם, אין נאמען פון זיין פאטער, מרן מהר"ש זי"ע, אז ווער ס'איז זוכה צו זעהן רבי ר' אלימלך אין חלום, איז אזוי ווי ער איז זוכה צו זעהן אליהו הנביא! מרן מהר"ש זי"ע האט אויך דערציילט, אז זיין פאטער, מרן מהר"ש זי"ע, האט אמאהל געזאגט: "איך האב געוואלט מאכן א פירוש אויפ'ן ספר 'נועם אלימלך', נאר איך האב געזעהן אז טינט און פאפיר וועט נישט זיין גענוג אויף דעם,

ס'וועט קומען די צייט אז מרן זי"ע זאל דארט ווערן (רב). רבי אהרן האט נשט מאריך ימים געווען און מרן זי"ע איז געווארן דער רב אין בעלזא.

דין תורה וועגן די רבנות

ווען מרן מהר"ש זי"ע איז נאך געווען א אינגערמאן אין סקאהל, איז ליידיג געווארן די שטעלע פונעם בעדער פון די שטאט. און מרן זי"ע האט געוואלט נעמען די שטעלע און זיין א בעדער. און ס'האט זיך אנטוויקלט א וויכוח צווישן מרן זי"ע און זיין רעבעצין ע"ה, מרן זי"ע האט גע'טענה'ט אז ער וויל נישט זיין א רבי, ווייל ס'וועט אים שטערן אין זיין עבודת ה', ער וועט נישט קענען לערנען ווען ער וויל, און ער וועט דארפן זיך צוגרייטן דברי תורה, און זיך חנפ'נען צו די בעלי בתים און גבירים. האט מען באשלאסן צו גיין צו א דין תורה צום "אזור אליהו" הגה"צ רבי אליהו הרשאוויסקי וואס איז געווען רב אין הינבוב, ער זאל פסק'ענען ווער ס'איז גערעכט. ווען ער האט געפרעגט פון די רעבעצין וואס זי האט צו געטפערן אויף די טענה פון מרן זי"ע? האט זי געזאגט מיר האבן דאך קינדער אין שטוב, און ווען מיר וועלן דארפן טוען שידוכים מיט די קינדער, ווער וועט זיך וועלן משדך זיין מיט אונז, ווי וועט מען טרעפן נאך אזא בעדער אזוי ווי ער [מרן זי"ע]. האט דער "אזור אליהו" גע'פסק'נט אז די רעבעצין איז גערעכט, און מרן מהר"ש זי"ע האט געדארפט אנהעמען דאס רבנות אין די שטאט בעלזא.

סג

זיינע גרויסע רבי'ס •

געפאהרן צום חזוה פון לובלין

אין סקאהל האט געוואוינט דער לוצקער מגיד, הרה"ק רבי שלמה לוצקער זי"ע, וואס איז געווען א נאנטער תלמיד פונעם הייליגן מגיד, דער רבי ר' בער פון מעזריטש זי"ע. ער האט אויך ארויס געגעבן דעם ספר פון זיין רבי'ס תורות "מגיד דבריו ליעקב". און ביז א קורצע צייט איז מרן זי"ע געווארן זיין "תלמיד מובהק", און פון אים האט ער געשעפט פון די קוואלן פון חכמה. אין יענע צייט האט אויך אויפגעשטייט א גרויסע און הייליגע ליכטיגקייט אין לובלין, דער נאמען פונעם הייליגן "חזוה" פון לובלין איז אויך אנגעקומען קיין סקאהל צו מרן זי"ע, וואס האט געגליסט צו קענען דעם הייליגן צדיק. מרן זי"ע איז געפאהרן אויף די הייליגע טעג צום "חזוה" קיין לובלין. ווען ער איז צוריק געקומען קיין סקאהל, איז דער לוצקער מגיד זי"ע געשטאנען ביים פענסטער און געזאגט פאר זיין רעבעצין, "קוק נאר צו, וואס הייסט אן אמת'דיגער חסיד, וואס איז מוותר אויף אלע הויכע מדריגות, אבי צו זיין יום טוב ביי זיין רבין. יעצט כאפ א בליק אויף זיין געשטאלט און זעה ווי זיין פנים שיינט און דער "אור התורה" באגלייט אים העכער זיין קאפ. די אלע מדריגות וואס איך האב אים צוגעזאגט, האט ער דאך באקומען אין לובלין!..."

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א • כ"ז אלול תרט"ו •

העלפן, זאג איך דיר "כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי", ביז דעמאלס וועט אויך דער באשעפער העלפן.

נא

• מנהיג הדור •

די טובה פון כלל ישראל...

מרן זי"ע האט פארגעזעצט צו יצן על התורה ועל העבודה, און געגעסן "קעסט" ביי זיין שווער, רבי ישכר דוב רמ"ז. ווען ער האט געענדיגט עסן "קעסט" ביים שווער, האט מרן זי"ע געוואלט אנהויבן האנדלען מיט'ן געלט וואס ער האט באקומען פאר א נדן. האט ער געטראפן א יונגערמאן וואס פארשטייט צו האנדל, און מיט אים געמאכט א שותפות. זיי זענען געפאהרן צום רב'ן פון לובלין זי"ע נעמען א ברכה אויפ'ן שותפות. יעדער באזונדער האט געפרעגט זיין עצה. פאר מרן זי"ע האט דער "חזוה" פון לובלין געזאגט אז ער זאל יא מאכן דעם שותפות, און פאר'ן צווייטן אינגערמאן האט ער געזאגט אז ער זאל נישט מאכן די שותפות. אינדרויסן ווען זיי האבן איבער געשמועסט די תשובות, איז די זאך געווען ביי זיי ווי א פארארגענע רעטעניש, און זיי האבן נישט געוויסט וואס צו טוען...

ווען זיי האבן באגעגענט דעם "יוד הקדוש", רבי יעקב יצחק פון פשיסחא אין לובלין, האבן זיי אים דערציילט זייער רעטעניש. האט זיי דער "יוד הקדוש" געזאגט אז זיי זאלן יא מאכן די שותפות, אפילו דער שותף האט ספיקות אין הארץ. זיי האבן אנגעהויבן האנדלען און ס'איז נישט אריבער אסאך צייט, און זיי האבן פארלוירן זייער גאנצע געלט, און זיי זענען געבליבן אהן א פרוטה. זענען זיי נאכאמאל געפאהרן קיין לובלין, און געטראפן דארט דעם "יוד הקדוש" און אים דערציילט וואס ס'איז אריבער אויף זיי. האט דער "יוד הקדוש" ווייטער געזאגט: איך האב געזעהן אז דיין חבר וויל נישט מאכן די שותפות, האב איך אים צוגערעדט צו דעם, אפילו ער וועט מוזן דערלייגן געלט, ווייל די טובה פון כלל ישראל שטיפט אלעס אוועק!!

פארהיילן דאס פאהרן צום צדיק

הגאון רבי שמואל אב"ד ראדמישלא האט געהערט פון אן אלטן חסיד ר' יעקעלע ביטערבינער פון פולין, אז אין זיין יוגנד איז ער געפאהרן מיט זיינע חברים קיין בעלזא אויף פורים צו כ"ק מרן מהר"ש זי"ע. אבער אזוי ווי זיי האבן נישט געהאט קיין עמטליכע פאפירן אדורך צופאהרן די גרעניץ, האבן זיי זיך אדורך געשמוגלט די גרעניץ און די וועכטער האבן אויף זיי געשאסן, זיי האבן זיך געפונען אין גרויס געפאר און בסדי ה' זענען זיי געראטעוועט געווארן. זיי זענען אנגעקומען קיין בעלזא תענית אסתר, און ביינאכט נאכ'ן מגילה ליינען, זענען זיי געגאנגען צו די רעבעצין מלכה ע"ה, און איר דערציילט אלעס וואס ס'איז געשעהן מיט זיי און געבעהטן איבערביי נאכ'ן תענית איז די רעבעצין מיט זיי אריינגעגאנגען צו מרן מהר"ש זי"ע, און דערציילט וואס מיט די חסידים איז געשעהן. האט זיך

מיט קולות אויף די מתפללים. אמהל האט מרן מהר"ש זי"ע געדאוונט אין יענע שוהל, און פון דעמאלט, זענען מער נישט געפלויגן רויב-פויגל העכער די שוהל. ווען מ'האט דאס פארציילט פאר'ן שיניאווא רב, האט ער געזאגט: "וואס איז דאס בכלל א וואונדער. איך בין געווען אין בעלזא און אליין געזעהן ווי פיגל זענען אריינגעפלויגן אין די שוהל, און דער ציבור האט מורא געהאט פון די מאדנע רעשים און קולות, וואס מ'האט געהערט, און אזוי ווי מרן זי"ע האט איבער געטראטן די שוועל פון די שוהל זענען די פויגל באלד שטיל געווארן.

ווען כ"ק האדמו"ר רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל האט דערציילט די מעשה, וואס ער האט געהערט פון אן אייניקל פונעם 'ארי' דבי עילאי, וואס איז געווען רב אין ווישניצא, האט ער צוגעלייגט און געזאגט: "א פלא איז אז דער 'ארי' דבי עילאי, וואס איז געווען פון די גרויסע צדיקים, וואס מ'האט אויף אים געזאגט אז ער איז א 'שליש פונעם רבי פון לובלין', און טראץ זיין גרויסקייט, האבן די רויב-פויגל נישט מורא געהאט פון אים, און פאר'ן בעלזער רב, זענען די פויגל גלייך פארשוואונדן געווארן און מער נישט צוריק געקומען. און דאס איז ווייל דער בעלזער רב האט א גרויסער כח, א ניצוץ מבחינת הטוב פון קין, א בחינה פון 'גבורה שבקדושה', וואס די סטרא אחרא איז נישט מסוגל זיך קעגן צו שטעלן.

נא

מרן זי"ע אנגערופן "צו הערן מיך מגילה ליינען איז כדאי צו האבן מסירת נפש. דערנאך האבן די חסידים זיך געבעהטן ביי מרן זי"ע אז ס'זאל זיי ח"ו נישט געשעהן אן אומגליק אויפ'ן וועג צוריק. האט זיי מרן זי"ע געענטפערט: דער פסוק (יתרו יח:) זאגט "ויאמר אל משה אני חותנך יתרו בא אליך", זאגט רש"י "אם אין אתה יוצא בגיני צא בגין אשתך ואם אין אתה יוצא בגין אשתך צא בגין שני בניה". דארף מען פארשטיין, האט דען יתרו געזוכט כבוד, ס'איז דאך נישט דער סדר פון איינעם וואס האט גענומען אויף זיך דעם עול תורה ער זאל זוכן כבוד? האט מרן זי"ע ערקלעהרט, ווען א איד וויל פאהרן צו א צדיק אמת, שטעלט אים דער יצר הרע אונטער פארשידענע שטרוכלונגן, איז די עצה דערצו, צו פארהוילן דאס פאהרן און קיינעם נישט דערציילן אז ער פארט צום צדיק. אבער

דאס בית המדרש אין בעלזא

ווען ער קומט שוין אהן נאהנט צום צדיק קען ער דאס שוין דאס מער נישט פארהוילן, דעמאלט ליגט די פליכט אויפן צדיק ער זאל אים נעמען אונטער זיין שוץ און אויף אים אכטונג געבן, ביז ער וועט צוריק אהיים קומען בשלום. דעריבער שטייט ביי יתרו "מה שמועה שמע ובה" (רש"י יתרו יח:א) און נישט "מה שמועה שמע והלך" ווייל יתרו'ס גיין איז געווען פארהוילן, ער האט קיינעם נישט פארציילט ווי ער גייט ווייל ער האט געהאט גרויסע שטרוכלונגן אויפ'ן וועג, ביז ער איז שוין אנגעקומען נאענט דעמאלט האט ער ערשט געשפיהרט דעם תכלית פון זיין קומען. דער צדיק וואס וויל אכטונג געבן אויף א אדם פשוט דארף ער זיך צופאסן לויט'ן ערך פונעם פשוט'ן מענטש. און דאס האט יתרו געמיינט מיט דעם 'צא בגיני, צא בגין אשתך, בגין שני בניה'. און אט דאס זענען די רייד וואס משה רבינו האט מרמז געווען פאר יתרו "כי על כן ידעת חנותינו במדבר והיית לנו לעינים" זאגט רש"י לשון עבר, לשון עתיד ולשון חביב, —אלע זענען ריכטיג ווייל די אויגן פונעם צדיק געבן אכטונג אויפ'ן מענטש בער—פאר'ן קומען צו אים, ובעתיד—ווען מ'פאהרט אוועק פונעם צדיק ביז מ'קומט צוריק אהיים לשלום. (קול יעקב, עי' אמרי יוסף יוגש)

• תיקון נשמות •

ס'ווערט דערציילט אין די שטאט ווישניצא, זענען רויב-פויגל געפלויגן העכערן דאך פון די שוהל, און געמאכט א גערעדער מיט מאדנע קולות, און וויפיהל מ'האט זיי פראבירט צו פארטרייבן פון דארט, האט נישט געהאלפן. ווייל נאך א קורצע צייט זענען זיי צוריק געקומען, און שווער געמאכט מיט'ן פלאטערן און

• דאס שטעטלע בעלזא •

געווארן שטארק מפורסם

אינעם קליינעם שטעטלע בעלזא וואס געפונט זיך נישט ווייט פון סקאהל איז נפטר געווארן דער רב, און די איינוואוינער זענען געפאהרן צום "חזוה" פון לובלין זי"ע ער זאל זיי פארשלאגן וועמען אויפצונעמען אלס רב, האט זיי דער "חזוה" פארגעשלאגן אויפצונעמען מרן זי"ע. און אין יאהר תקע"ז איז מרן זי"ע אויפגענומען געווארן אלס רב אינעם שטעטלע בעלזא. דאס שטעטלע בעלזא איז שטארק מפורסם געווארן. ווען מרן זי"ע האט איבערגענומען דאס רבנות, איז זיין נאמען באריהמט געווארן אינעם גאנצן לאנד פאר א צדיק נשגב און "פועל ישועות". טויזענטער אידן, חסידים און "יושבים", בעלי בתים און רבנים, האבן אנגעהויבן צו שטראמען קיין בעלזא אין די מאסן, זיך צו ווארעמען ביים הייליגן פייער. זיי האבן פארלאזט זייערע היימען און משפחות פאר לאנגע חדשים, דער עיקר צו האבן די זכיה צו זעהן דעם צדיק כאטש אין מאהל א טאג.

"אפילו די ווענט וויינען..."

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע האט אמאל געפראוועט א שבת אין די שטאט ראווע. נאך שבת האבן די חשובי החסידים געבעטן פון מרן זי"ע ער זאל בלייבן אויף נאך א שבת. האט זיי מרן זי"ע געזאגט: "איך האב מיך געזעגענט מיט די רעביצין נאר אויף איין שבת, אבער אויב איר ווילט דוקא איך זאל בלייבן אויף נאך א שבת מוזט איר פאהרן קיין בעלזא און

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א • כ"ז אלול תרט"ז •

פרעגן ביי די רעבעצין מלכה ע"ה צו זי איז מסכים דערצו, און אויב נישט קען איך נישט בלייבן אויף נאך א שבת. זענען געפארן א דעלעגאציע קיין בעלזא צו די רעביצין מלכה ע"ה, און זיי האבן איר נישט דערציילט וואס מרן זי"ע האט זיי געהייסן פרעגן, נאר זיי האבן געזאגט רעביצין מלכה ע"ה, און זיי האבן איר נישט דערציילט וואס מרן זי"ע האט זיי געהייסן פרעגן, נאר זיי האבן געזאגט פאר די רעבעצין אז זיי האבן געבעהטן פון מרן זי"ע אז ער זאל בלייבן אויף נאך א שבת און ער האט דערצו מסכים געווען, און זיי ווילן איר מעלדן דעריבער. האט זיי די רעבעצין געענטפערט: **"אויב דער רב וויל בלייבן אין ראווה אויף נאך א שבת קען איך דען זאגן אז נישט?"** הערענדיג אירע ווערטער האבן די חסידים ביי זיך געפיהלט אז זיי האבן נישט אויסגעפיהרט זייער שליחות. האבן זיי איר דערציילט דעם אמת און געזאגט אז מרן זי"ע האט באמת נאך נישט מחליט געווען, און ער האט זיי געשיקט פרעגן, אויב די רעבעצין איז מסכים? און נאר דעמאלט וועט ער פארבלייבן אויף נאך א שבת: הערענדיג זייערע רייד האט די רעבעצין זיי אריינגעפיהרט אינעם צימער פון מרן זי"ע און זיי געוויזן, ווי אלעס וויינט אויף דעם וואס מרן זי"ע איז נישט אינדערהיים, **"אפילו די ווענט וויינען, איז ווי אזוי קען איך מסכים זיין אז דער רב זאל בלייבן אויף נאך א שבת?"** ווען די חסידים זענען צוריק געקומען קיין ראווה און איבערגעגבן די רעבעצין'ס ווערטער האט מרן זי"ע געהייסן גלייך איינשפאנען דעם וואגן און ער איז באלד צוריק געפארן קיין בעלזא.

נא

• מרפא תולים •

ס'איז באקאנט אז מרן מהר"ש זי"ע האט זוכה געווען צו די געהויבענע מדריגה צו קענען היילן מיט זיינע פינגער דורך 'לימוד התורה'. מיט'ן כח פון לערנען די הייליגע תורה האט מרן מהר"ש זי"ע זוכה געווען צו דעם אומנאטירליכער כח אויסצוהיילן קראנקע, דורכ'ן ארויפלייגן זיינע הייליגע פינגער ווי די קרענק איז געווען..

ישראל ד'ברו וירפאם

אמאהל איז הר"ק רבי שלמה זלמן פון וויעליפאלע געפאהרן אויף שבת קודש צו זיין ביי מרן מהר"ש זי"ע, ווען ער איז געגאנגען אין מקוה פאר'ן זמן האט דער בעדער בטעות ארויף געגאסן אויפ'אים א גרויסע כלי מיט בריעדיגע וואסער, און רבי שלמה זלמן איז שטארק אפגעבריהט געווארן אויף אסאך חלקים פון זיין קערפער. ער האט געליטן שרעקליכע יסורים, און אזוי האט מען אים געפיהרט צו זיין אכסניא. זיינע ווייטאגן זענען געווען אזוי שטארק אז ער האט נישט געקענט קומען דאווענען אין שוהל צו קבלת שבת. ווען מרן זי"ע איז אריי געקומען אין שוהל, האט ער געזוכט רבי שלמה זלמן, ווען ער האט געזעהן אז ער איז נאך נישטא, האט ער באפוילן פארן בעל תפילה ער זאל ווארטן ביז דער גאסט וועט קומען. איז איינע פון די גבאים צוגעגאנגען צו מרן זי"ע און דערציילט אז רבי שלמה זלמן קען נישט קומען ווייל ער ליגט אין בעט

מיט זייער שטארקע יסורים, האט זיך מרן זי"ע אנגערופן: "געסט מיר דעם טייל, ווייל איך גיי באזוכן דעם וויעליפאלי רבי אין זיין אכסניא". ווען מרן זי"ע איז אנגעקומען צו די אכסניא האט ער געטראפן רבי שלמה זלמן דאווענען קבלת שבת מיט גרויס ווייטאג. האט זיך מרן זי"ע אנגערופן צו אים און געזאגט: "נו, מ'האט דאך יעצט געזאגט ביים דאווענען י'שלה דברו וירפאם וואס די ראשי תיבות איז יד"ו, —האנט, א צדיק קען אויסהיילן מיט'ן כח פון זיינע הענט". און מרן זי"ע האט אריבער געפיהרט זיינע הענט אויף זיין גאנצן פארווייטאגטער קערפער, און ס'איז געווען א פלא! אין יעדער פלאץ ווי מרן זי"ע האט אריבער געפיהרט זיין האנט איז אויסגעהיילט געווארן, דערנאך האט מרן זי"ע געזאגט אז ער איז נאך נישט אינגאנצן אויסגעהיילט, אבער מארגן וועט ער שוין בעזרת ה' קענען קומען צו תפילת שחרית

די שטאט בעלזא

אין אונזער שוהל. און אזוי איז געווען, שבת אינדערפרי איז דער וויעליפאלע רבי געקומען געזונטערהייט אין שוהל, אהן קיין שום סימן פון א בר'. ווען דער הייליגער רוזשינער האט דאס געהערט, האט ער געזאגט: די סופי תיבות פון די דריי ווערטער, י'שלה דברו וירפאם, איז "מו"ח". דער בעלזער רב ניצט זיך מיט די האנט און די ראשי תיבות, און אונז ניצן דעם קאפ דעם מוח און די סופי תיבות.

היילן מיט'ן כח פון די תורה

דער פאלטיטשאנער רבי זצ"ל האט דערציילט: הר"ק רבי שלום קאמינקא זי"ע, דער ראווער עילוי, א תלמיד פון מרן מהר"ש זי"ע, איז נאך די פטירה פונעם ראפשיצער רב, געקומען צום הייליגן רוזשינער זי"ע, האט ער אים רוזשינער געפרעגט: איך הער אז די וועלט שמועסט וועגן די מופתים וואס מ'זעהט אין בעלזא, וויל איך וויסן וואס פארא דרך איז דאס? האט הר"ק רבי שלום קאמינקא געענטפערט: "מיין רבי מאכט נישט קיין מופתים, נאר וואס ער זאגן ארויס פון מויל, הערט דער באשעפער און ערפוהלט זיין בקשה. האט דער רוזשינער געפרעגט: "מיט וואס איז זיין כח אזוי גרויס? האט ער געענטפערט מיט'ן כח התורה, ווייל מיין רבי איז נישט משביע מיט קיין שמות, נאר מיט'ן כח התורה פועל'ט ער ישועות.

די פאטשיילע איבער די אויגן

ווען כ"ק מרן מהר"א זי"ע איז אמאהל געווען אויף אפרוה אין באד-האמבורג, איז געקומען צו אים אן עלטערע פרוי מיט איהר זוהן, און דערציילט: איך האב נאך געקענט דעם רבי'נס

עלטער זיידע (כ"ק מרן מהר"ש זי"ע). ווען איך בין געווען א קליין מיידל בין איך ליידער בלינד געווען ל"ע. אמאהל איז מרן זי"ע אריבער געפאהרן אונזער דארף און איינגעשטאנען ביי אונז אין שטוב. מיין פאטער איז אריינגעגאנגן צום צדיק בעהטן א ברכה וועגן מיין קראנקהייט. האט דער צדיק באפוילן פאר זיין משמש צו ברענגן זיין פאטשיילע (טיכל), און ער האט דאס אריבער געפיהרט אויף מייע אויגן. באלד דערנאך האבן זיך מייע אויגן געעפענט און איך האב אנגעהויבן צו זעהן גלייך ווי יעדער איינער. איך געדענק נאך אפילו אז דאס איז געווען א רויטע פאטשיילע מיט ווייסע רונדעס, און ברוינע פלעקן פון די טאבאק וואס ער פלעגט שמעקן..מרן מהר"א זי"ע האט שטארק הנאה געהאט פון די מעשה, און איהר געבעהטן איבער דערציילן די מעשה דריי מאהל.

געברענגט דאס בעט אין טאט'ס צימער

דער סדר איז געווען אז ווען איינער פון די קינדער פון מרן מהר"ש זי"ע איז נישט געזונט געווארן, האט מען דאס קינד אריינגעברענגט מיט'ן בעטל אין צימער פון מרן זי"ע, ביז ער איז געזונט געווארן. אמאהל איז ר' אלעזר דער בכור פון מרן זי"ע נישט געזונט געווארן. און מ'האט אים אריינגעברענגט אין צימער. אינמיטן נאכט איז זיין פאטער צוגעגאנגען זעהן אויב ער שלאפט שוין. ר' אלעזר האט פארשטאנען אז ווארשיינלעך האט מרן זי"ע עפעס א באהאלטענע זאך, וואס ער וויל נישט אז זיין ער זאל דאס זעהן. האט ער זיך געמאכט ווי ער שלאפט, און ער זעהט ווי זיין פאטער זיצט ביים טיש איינגעבויגן מיט'ן קאפ. פלוצלינג זעהט ער ווי א זייער הויכער מענטש קומט אריין אין צימער, אנגעטוהן מיט אנדערע סארט קליידער ווי זיי. ער דערנענטערט זיך צו מרן זי"ע און זאגט אים עפעס אריין אין אויער, אזוי ווי איינער וואס פארלאנגט עפעס. אבער מרן זי"ע האט זיך נישט וויסנדיג געמאכט פון זיינע ווערטער, און געבליבן זיצן אויף זיין ארט ווי פריער מיט א פלאמעדיג פנים. יענער הויכער מענטש גיט נישט אויף. ער בייגט זיך נאכאמאהל צו, רעדט אריין אין אויער, אבער אויך דאס מאהל האט זיך מרן זי"ע נישט צו טוען געמאכט פון אים. אזוי האט זיך דאס איבער גע'חזרט' עטליכע מאהל, ביז יענער מענטש האט זיך אויפגערגעט, און מיט א צארן האט ער פארלאזט דעם צימער צוקלאפענדיג די טיהר אונטער זיך. פון גרויס באגייסטערונג האט זיך די געזונט צושטאנר פון ר' אלעזר פארערגערט, ביז זיין פאטער האט אים געפרעגט פארוואס ער שפיהרט זיך שלעכט? האט ער דערציילט אלעס וואס ער האט געזעהן אינמיטן די נאכט, אז ס'האט אים אנגעכאפט א ציטער און א שרעק זייט יענע מורא'דיגע ערשיינונג. האט אים מרן זי"ע בארוהיגט אז ער זאל נישט ציטערן, און ער האט אים דערציילט די גאנצע געשעהעניש. יענער איז נישט געווען קיין אנדערע ווי דער ס"מ (שטן) אליין. ער האט מיר געוואלט איינרעדן אז יעצט איז א פאסיגע צייט וואס טרעפט זיך זייער ווייניג, אז משיח זאל קומען, אבער אין הימל ווארט מען נאר אויף מיין צושטימונג. איך האב אבער נישט צוגעשטימט צו דעם. ווייל אויב משיח וואלט יעצט געקומען, וואלט דאס

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכי"א • כ"ז אלול תרט"ו •

««««

געווען דורך גרויסע צרות און ווייטאג, און מ'וואלט געדארפט טרעטן אין אידיש בלוט ביז צו די קניען. און מיר זענען דאך מתפלל: ולירושלים עירך "ברחמים" תשוב, משיח זאל קומען נאר דורך רחמים און חסדים.

געהאט א נאנצע רפואה...

הרה"ק רבי שלו' קאמינקער איז אסאך געפאהרן צו מרן מהר"ש זי"ע און זיין געהאלטן פאר א חסיד. אמאהל איז ער ר"ל געלעהמט געווארן (באקומען א סטראוק) און ער האט נישט געקענט באוועגן זיין קערפער. האט ער געשיקט א שליח צו מרן זי"ע אז ער וויל קומען קיין בעלזא געהאלפן צו ווערן מיט א רפוי"ש. אזוי ווי מרן זי"ע איז געווען באוואוסט צו קענען היילן אזעלכע קרענק, האט מרן זי"ע צוריק געענטפערט אז דערווייל האט ער נאכנישט פאר אים א רפואה, און ווען ער וועט האבן, וועט ער שיקן רופן ער זאל צו אים קומען.

נאך א שטיק צייט האט מרן זי"ע געשיקט א שליח צום קאמינקא רב, אז ער זאל קומען קיין בעלזא. און ווען דער קאמינקא איז שוין געווען אויפ'ן וועג קיין בעלזא, איז דערווייל אנגעקומען א וועגעלע קיין בעלזא מיט א איד פון לעמבערג וואס איז געליגן געלעהמט ווי א קלאץ האלץ און זיך נישט געקענט באוועגן, און מ'האט דעם איד אריינגעטראגן צו מרן זי"ע אין שטוב. מרן זי"ע האט געהייסן מ'זאל דעם איד אוועק זעצן אויף א בענקעל וויפיהל מ'קען. האט מען דעם איד אוועק געזעצט אנגעלאגט אויפ'ן בענקעל פון מרן זי"ע, ווייל ער האט נישט געקענט זיצן. מרן זי"ע האט באפוילן אז יעדער זאל ארויס גיין פון צימער. ווען אלע זענען ארויס האט מרן זי"ע גענומען שפרייזן אין צימער אהין און צוריק צוקאכט. דערנאך איז ער צוגעגאנגען צום קראנקן און מיט זיינע הייליגע הענט געטאפט אויף איין אבר פונעם קראנקען, און ווייטער גענומען שפרייזן דעם צימער, און ער איז נאכאמאהל צוגעגאנגען צום קראנקען און מיט זיינע הייליגע הענט געטאפט אן אנדערן אבר, און אזוי די נאנצע צייט. נאך א שטיק צייט האט מען געזעהן דעם קראנקען ארויסקומען פונעם צימער געזונט אויפ'ן נאנצען קערפער, און מ'זאל אים דארפן אונטערהאלטן. נאך עטליכע שעה איז דער קאמינקא רב אנגעקומען מיט א וועגעלע קיין בעלזא און מ'האט אים אריינגעפיהרט צו מרן מהר"ש זי"ע אין צימער. האט זיך מרן זי"ע פאר אים מתנצל געווען אז ערשט איז דא געווען א איד (וואס האט אייך געפערט), און ער האט פאר אים גע'פועל'ט א רפואה, דעריבער קען ער אים אצינד נישט העלפן. אבער מרן זי"ע האט אים געהייסן בלייבן אויף שבת. ס'איז געווען פ' יתרו, און שבת קודש האט מען געברענגט דעם קאמינקא אין ביהמ"ד אויף א בעטל. ביי קריאת התורה האט מרן זי"ע געהייסן מ'זאל מכבד זיין דעם קאמינקא רב מיט די עליון פון לוי. מרן זי"ע האט געלייענט אין די ספר תורה, און ווען ער איז אנגעקומען צום פסוק "וצור אלקים ויכלת עמוד",—האט זיך מרן זי"ע צוגעבוירן צום קאמינקא רב און הויכער געלייענט די ווערטער פון "וצור אלקים ויכלת עמוד",—באלד דערנאך איז דער קאמינקא רב אויפגעשטאנען, און געזונט געווארן, און נאך

שבת איז ער צוריק אהיים געפאהרן.

אויסהיילן קראנקע מיט די פינגער

צו מרן זי"ע איז אמאהל געקומען אן אייניקל פון רבי ר' ברוך'ל פון מעזיבוז, און געזיצן אין בעלזא א לענגערע צייט. איין טאג זעהט ער ווי ס'קומט אריין צו מרן זי"ע א מאן און א פרוי האלטנדיג אין זייער האנט א יונג מיידל וואס איז נעבער געווען שטים, און די דאקטורים האבן איר נישט געקענט היילן. מרן זי"ע האט אריבער געפיהרט זיינע צוויי הענט אויף איר מויל, און זי האט אנגעהויבן צו רעדן נארמאל. האט זיך אנגערופן רבי ר' ברוך'ל אייניקל: "אויב איך וואלט דאס געקענט טוען, וואלט איך פארדינט א סאך געלט!" האט אים מרן זי"ע געזאגט: "גלויב מיר אז איך מאך גארנישט אליין. נאר ווען איך בין געווען וואָך טויזענט נעכט און געלערנט תורה מיט התמדה, האב איך אין

די לעצטע נאכט געבעהטן דעם באשעפער 'רבונו של עולם! דו ווייסט דאך אז איך האב גארנישט געטוען פאר מיין כבוד, נאר געלערנט תורה לשמה! דערפאר בעהט איך דיר, אז אין דעם זכות פון האלטן מיינע צוויי פינגער אויף די גמרא ביים לערנען, זאל איך באקומען א הייליג'ן כח, אז איך זאל קענען אויסהיילן קראנקע אידן דורך אנטאפן די קרענק מיט די פינגער!

אין זכות פון מצות ציצית

אמאהל האט אויסגעבראכן אן אנשטעקע קראנקהייט אין א שטאט, האט מרן זי"ע געהייסן פאר הרה"ק רבי יעקב משה מהבניב זצ"ל (בן הרה"ק רבי שרגא פייוויש מהבניב זי"ע) אז ער זאל גיין בודק זיין די ציצית פון יעדן איינעם אלס א סגולה, און מרן זי"ע פרעגט אים "אודאי ווילסטו אויך בודק זיין מיינע ציצית, און אזוי אויפגעהויבן זיינע ציצית און געזאגט איך האב כשר'ע ציצית, און מרן זי"ע האט זיך ספעציעל אויסגעדריקט אז ער איז מקפיד צו טוישן די ציצית נאר ווען זיי רייסן זיך אפ, און נישט לחומרא, און דאס האט ער געמיינט "אז ער האט כשר'ע ציצית".

אז מ'זינדיגט נישט...

דער "ייטב לב" איז אמאהל געווען מיט זיין ברודער רבי שמואל פון גארליץ ביי מרן מהר"ש זי"ע, און ער האט געזעהן ווי מ'ברענגט א מענטש וואס האט נישט געקענט גיין אויף די פיס, און מרן זי"ע האט ארויף געלייגט זיינע הייליגע הענט אויפ'ן קראנקען און דער איד איז אויסגעהיילט געווארן, און ארויס פון דארט א געזינטער מענטש, האט דער "ייטב לב" מיט זיין ברודער רבי שמואל אנגעהויבן צו וויינען פון גרויס התרגשות, אז זיי האבן מיט

די אייגענע אויגן געזעהן אזעלכע וואונדער. ווען מרן זי"ע האט געזעהן ווי זיי וויינען, האט ער זיי געזאגט: "ס'איז נישט קיין חידוש וואס איך האב געטוען, ווייל אז מ'זינדיגט נישט, איז וואס מ'האט געזאגט איז געזאגט, און מ'האט געטוען איז געטוען".

קדושת התורה היילט...

אמאהל איז איינע פון די אייניקלעך פון רבי ר' ברוך פון מעזיבוז זי"ע געקומען קיין בעלזא צו מרן מהר"ש זי"ע, אבער אויפן וועג האט ער געהאט גרויסע עיכובים און אסאך מניעות האבן אים געטראפן, ווען דער וואגן האט זיך צובראכן די פערד זענען געשטארבן און דאס גלייכן, ביז ער איז ענדליך אנגעקומען קיין בעלזא. זייענדיג אין בעלזא האט ער געזעהן ווי מרן זי"ע גייט לאנגזאם צום דאווענען אין די שוהל, אבער ווען מרן זי"ע איז אהיים געגאנגען פון שוהל, איז ער געלאפן. ס'איז אים געווען א פלא, ווייל מצד הדין דארף זיין פארקעהרט, מ'דארף זיך יאגן צום בית הכנסת און גיין לאנגזאם אויפן וועג אהיים. זייענדיג אינעווייניג בקדוש פנימה, האט ער געזאגט פאר מרן זי"ע אז ער וויל פרעגן דריי שאלות, און ער האט באקומען רשות. האט ער געפרעגט: א) פארוואס האט ער געהאט אזעלכע שטארקע און אינטערעסאנטע שטערנינגען אויפן וועג קומענדיג קיין בעלזא; ב) פארוואס ווען דער רבי גייט אין שוהל צום דאווענען גייט ער שטאט, און אויפ'ן וועג אהיים לויפט ער; ג) איך האב געזעהן אז ווען דער רבי היילט אויס קראנקע לייגט ער די צוויי פינגערס, די אמה און אצבע, אויפ'ן קראנקן פלאץ. פארוואס פינקט די צוויי פינגערס? האט אים מרן זי"ע געענטפערט אויף די ערשטע שאלה: ווען מ'האט אנגעהויבן צו דריקן די סידורים צום דאווענען, האבן די דריקערס נישט געוואוסט ווי אזוי צו שרייבן די שם ה', ווייל אז מ'וועט דריקן אזוי ווי מ'זאגט דאס קען דאס קומען צו א בזיון, האבן די רבנים גע'פסק'ענט אז מ'וועט שרייבן דעם שם מיט די צוויי אותיות יוד. קומט אויס אז ווען צוויי אידן נעמען זיך צוזאמען ווערט דורכדעם א יחוד פונעם שם ה', און דערפאר פארלייגט זיך דער בעל דבר צוריק צו האלטן צוויי אידן זאלן זיך נישט צוזאמען טרעפן, איז דאס די סיבה אז ס'איז דיר אזוי שווער אנגעקומען די קומען אהער. אויף די צווייטע שאלה האט אים מרן זי"ע געזאגט: אויפן וועג צום בית הכנסת קומען אסאך נשמות בעהט א תיקון, און איך קען זיי נישט אפזאגן, איז דאס די סיבה אז איך גיי אזוי לאנגזאם, אבער ווען איך קום צוריק פון דאווענען האב איך נישט קיין ברירה, ווייל ווען איך וועל מיך נישט יאגן וועל איך נישט אנקומען אהיים ביז ביינאכט. און אויף די דריטע שאלה: איז דאך באקאנט אז די רמ"ח מצוות זענען אקעגן די רמ"ח איברים וואס א מענטש האט, און ווען חלילה ער זינדיגט אויף איינע פון זיינע איברים האט ער נישט די מצוה וואס שיצט דעם אבר, און אזוי ווי איך טייטל ביים לערנען מיט די צוויי פינגערס, און איך פיהר זיי אריבער אויף די הייליגע אותיות, איז דא אויף זיי די קדושת התורה וואס איז אין איר אריין גערעכנט אלע מצוות, פארדעם פיהר איך אריבער די צוויי פינגערס אויף די ווייטאג, און דער אור התורה באלייכט און פארעכט דעם פנים פון די מצוה וואס

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכי"א • כ"ז אלול תרט"ו •

ה' עשקה לי ערבני'

רבי הענין דין פון די שטאט בעלזא, וואס איז געווען ביי די פטירה פון מרן מהר"ש זי"ע האט דערציילט: "אנדערטאלבן שעה פאר זיין פטירה, האט מרן זי"ע געזאגט דעם פסוק **ה' עשקה לי ערבני'**, און מרן זי"ע האט ערקלערט אז ווען מ'האט מיר געזאגט אז ס'איז באשטימט געווארן אז מיין נשמה דארף אראפצוגיין אויף די וועלט, האב איך געזאגט, 'ניין, איך וויל נישט, ווייל איך האב מורא אז איך וועל דורכפאלן אין די וועלט. האט מען מיר געוויזן פון הימל די באליונג פון די מצוות וואס איך וועל מקיים זיין אויף די וועלט. פונדעסטוועגן האב איך געזאגט, 'איך דארף נישט זיין, און נישט זייער באליונג.' האט מען מיר געוויזן וויפיל טויזנטער פארלאזטע און פארוואגלטע נשמות וואלגערן זיך און ווארטן איך זאל אראפקומען אויף די וועלט זיי מתקן צו

די מצבה אויפ'ן אויפ'ן בית החיים אין די שטאט בעלזא

זיין, פונדעסטוועגן האב איך געזאגט, 'ניין, ווייל איך האב מורא פאר מיין נשמה, אז דער קלקול וועט זיין מער ווי דער תיקון'. ביז דער באשעפער אליין האט מיר געהאפט, אז איך וועל אריין קומען בשלום אין די וועלט און איך וועל אוועק גיין בשלום פון די וועלט. און מרן זי"ע האט געטייטשט דעם פסוק **ה' עשקה לי ערבני'**, איז דער באשעפער געווען אן ערב, און מיר געהאפט אויף דעם, בעהט איך דיר באשעפער זיי מקיים דיין ערבות. און מיט די ווערטער איז מרן זי"ע נפטר געווארן.

בנו וממלא מקומו, כ"ק מרן רבי יהושע (מהר"י) זי"ע, האט געזאגט ביי די לוי': אזוי ווי דער טאטע זי"ע איז געווען א שליח ציבור אויף די וועלט, אזוי איז ער אויך אויסגעקליבן געווארן צו זיין דער שליח ציבור אין עולם העליון. ער איז נסתלק געווארן דריי טעג פאר ראש השנה, ווייל א בעל תפילה דארף זיך אפשיידן דריי טעג פאר ראש השנה, און זיך גרייטן מיט אלע כוונות התפילה.

הש"ת זאל אונז העלפן, מיר זאלן אלע קענען גיין אין זיינע דרכים און זיך באהעפטן אין זיינע מעשים, ס'זאל מקוים ווערן זיין הבטחה: "בעלזא וועט זיין א ווינקל פאר תורה און יראת שמים ביז משיח וועט קומען!" און מיר זאלן בקרוב זוכה זיין אקעגן צו גיין משיח צדקינו בראשות ממשך דרכו הק', כ"ק מרן רבינו שליט"א, במהרה בימינו אמן!!
זכותו הגדול וכל הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

סא

געבויעט דעם משכן מיט גרעסערע השגות און שלימות, און דאס איז געווען זיין כוונה מיט וואס ער האט זיי געבענטשט, 'ומעשה ידנו כוונה עלינו'—דאס איז געווען פאר'ן בויען דעם משכן בפועל. 'ומעשה ידנו כוונה'—דאס איז געווען פאר זייער צובראכן הארץ וואס ביים באשעפער ווערט דאס גערעכנט ווי זיי האבן געטוען די גאנצע ארבעט פונעם משכן מיט'ן ריכטיג'ן שלימות. (ספר "יחיד בדור" עמ' תשכ"ח)

געלערנט מיט אליהו הנביא הלכות בית הכנסת

ס'איז מקובל, אז מרן זי"ע איז געווען אויף טויזענט נעכט נאכאנאנד. אין די לעצטע נאכט האט ער זוכה געווען צו גילוי אליהו הנביא ז"ל, און אליהו הנביא האט מיט אים געלערנט הלכות בית הכנסת. דעמאלט האט מרן זי"ע פארשטאנען דעם רמז, אז פון הימל וויל מען אז ער זאל בויען א שוהל.

א גרויסע און הייליגע עבודה האט מרן זי"ע אריינגעלייגט ביים בויען די שוהל. זאגנדיג, אז ער האט געזאגט אז פון זיין שוהל ביז'ן מקום המקדש אין ירושלים זאל נישט שטיין אין וועג קיין שום סמא'נע זאך אדער צלם. די גאנצע ארבעט פון בויען די שוהל, איז געמאכט געווארן מיט קדושה און טהרה דורך אידישע בוי-ארבייטערס, אונטער דעם שטענדיגן אויפזוכט פון מרן זי"ע. די התלהבות און שמחה וואס האט געהערשט ביי יעדן אין הארץ בשעת'ן בויען, איז געווען געוואלדיג גרויס. מרן זי"ע האט אויך אליין געארבעט מיט די ציגל און צעמענט. און זעהנדיג ווי מרן זי"ע קוקט נישט אויף זיין כבוד און ארבעט אליין, האבן די ארבייטער אויך אנגעקאפט א חשק צו ארבעטן פליסיג און מיט איבערגעגעבנקייט, און נישט נאר די איינוואוינער פון בעלזא און בעלזער חסידים האבן צוגעהערט צו בויען די שוהל, נאר אויך אידן וואס זענען אדורך געפארהן בעלזא, זענען געלאדענט געווארן דורך מרן זי"ע צו נעמען אן אנטייל אינעם בויען. אין יאהר תר"ג האט מען מיט גרויס פראכט און פאמפע זוכה געווען צו פייערן דעם חנוכת הבית פון די הייליגע שוהל וואס איז געבויט געווארן ווי א קעניגליכע פעסטונג. מרן זי"ע האט געהאט א ספעציעלע כוונה איבער צו לאזן א טייל פונעם בויען פאר זיינע קינדער און אייניקלעך. און אלע בעלזער צדיקים האבן עפעס צוגעלייגט אדער צוגענדגט אינעם בויען. די שוהל איז געשטאנען ביז צו די צווייטע וועלט קריג, ווען די דייטשע רשעים ימ"ש, מיט די הילף פון די פארשאלטענע אוקראינער גוים ימ"ש האבן דאס גענצליך פארניכטעט.

סא

הסתלקות לשמי מרום •

נאכדעם וואס מרן זי"ע האט זוכה געווען אויפצוהויבן דעם הייליגע פאָהן פון תורת הבעש"ט זי"ע אין גאליציע און אין פוילן, און געפירט מלחמות איבער פערציג יאהר קעגן די משכילים וואס האבן געלאקערט אריינצודרינגען אינעם כרם בית ישראל מיט זייערע בייער ווינטן ברוחניות ובגשמיות, האט מרן זי"ע צוריק געקעהרט זיין נשמה, זי"ק אלול תרט"ו, צום כסא הכבוד לויטער און ריין אזוי ווי ער האט זי באקומען.

איז קעגן יענער אבר און אזוי היילט ער זיך אויס.

סא

בית הכנסת המפורסם •

א צובראכן הארץ, ברענגט שלימות...

ווען כ"ק מרן מהר"ש זי"ע האט באנייט די הייליגע בעלזער שוהל, האט זיך אין זיין דרשה דערהערט א טאן פון שפלות און צובראכנקייט, ווי ער איז זיך מתנצל מיט א צובראכן הארץ אז די גאנצע ארבעט וואס ער האט אריינגעלייגט צו בויען די הייליגע שוהל האט געקענט געטוען ווערן מיט מער קדושה און מיט מער שלימות. די גדולי התלמידים הערנדיג אזעלכע רייד זענען אויפגעטרייטלט געווארן, ווייל זיי האבן דאך געוואוסט

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א איז מתפלל אויפ'ן בית החיים אין די שטאט בעלזא

וויפיל קדושה וטהרה מרן זי"ע האט אריינגעלייגט אין יעדן פרט ופרט ביים בויען די שוהל. זייער הארץ איז געווארן אזוי צובראכן אז האבן איסגעבראכן אין א יאמערליכן געוויין, טראכטנדיג ביי זיך, אז אויב מרן זי"ע זאגט אזוי, וואס זאלן מיר שוין זאגן? אבער מרן זי"ע זעהנדיג זייער צובראכן הארץ און געוויין האט זיי געוואלט מפיס און מחזק זיין האט ער זיי געזאגט אזוי: "געוועהנליך ווען א מענטש טוהט א מצוה קען ער דאס נישט טוען בשלמות ווי ס'דארף צו זיין, אפילו ווען ער זאל מאכן די ריכטיגע הכנות און משיג זיין די כוונות, וועט דאס זיין ווייט פון געטוען ווערן בשלימות. די איינציגע וועג דאס צו קענען ערפולן און טוען דעם רצון ה' איז מיט א צובראכן הארץ, וואס דאס איז א סגולה אז די מצוה זאל זיין בשלימות. און דאס געפונען מיר ווען די אידן האבן געענדגט בויען דעם משכן האט זיי משה רבינו געבענטשט (רש"י פקודי לט: מג) 'הי רצון שתשרה שכניה במעשי ידיכם, ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו ומעשה ידנו כוונה עלינו ומעשה ידנו כוונה'. דארף מען פארשטיין, פארוואס האט משה רבינו געדאפלט זיינע ווערטער 'ומעשה ידנו כוונה עלינו, ומעשה ידנו כוונה'! נאר ווען די אידן האבן געענדגט בויען דעם משכן האבן זיי זיך געמאכט א חשבון הנפש אז זיי האבן זיך געקענט מער אנשטרענגן און אויפשטעלן דעם משכן מיט גרעסערע מדרגות און מער שלימות. האט משה רבינו געזעהן זייער צובראכן הארץ, האט ער זיי געזאגט אז ביים באשעפער ווערט גערעכנט זייער שפלות און זייער צובראכן הארץ, ווי זיי וואלטן נאכאמאל

בייזן שבת אויפער

בייזן אויפער... חודש אלול... ימי החמשים והשללחות... שבת סליחות

ר' שמואל געענטפערט מיט א תמימות: "ווען דער רבי זאגט "מן המיצר" פאר תקיעת שופר, דעמאלט ווערט ער נתעורר צו תשובה". האט אים מרן זי"ע געזאגט: "שמואל! ביי "מן המיצר" איז שוין אביסל צו שפעט!" בפשטות איז די כוונה געווען אז ער דארף שוין נתעורר ווערן צו תשובה אין חודש אלול, און נישט ווארטן ביז תקיעת שופר אינעם יום הדין. אבער חסידים האבן ערקלעהרט די כוונה פון מרן זי"ע: אז א איד דארף תשובה טוען ווען ס'איז בהרחבה אלעס איז אים גוט ב"ה, און נישט ווארטן מיט תשובה טוען "מן המיצר", —ווען ער ליידט ח"ו פון ענגשאפט און ס'דריקט אים פון צרות ח"ו, וואס דעמאלט איז שוין אביסל צו שפעט.

• אויף וועמען פארלאזט זיך דער רב?

אמאהל איז "כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע אריינגעקומען פארטאג'ס אין בית המדרש צו סליחות און געטראפן נאר די יושבים וואס זענען געזיצן און געלערנט און זיך געגרייט מיט אן הכנה דרבה צו זאגן סליחות. האט מרן זי"ע געפרעגט: ווי זענען די בעלי בתים און די אנדערע אידן פארוואס זענען זיי נאכנישט דא אין בית המדרש? מען זאגט דאך שוין באלד סליחות און זיי זענען נאכנישט געקומען לערנען? ווי אזוי טוהט מען אזא זאך? אבער באלד האט מרן זי"ע אויף זיי ממליץ געווען און געזאגט: "דער אמת איז אז זיי ווייסן אליין אז מ'דארף אויפשטיין פארטאג'ס צו סליחות און דאווענען צום באשעפער, און זיי האבן דערצו א גאר שטארקן ווילן. אבער יעדער ווייסט דאך זיין ביטער הארץ, וויאזוי מ'האט אפגעפיהרט דאס גאנצע יאהר, און דאס הארץ ווערט אזש צובראכן, און פון גרויס ווייטאק קען מען נישט אויפשטיין און מ'בלייבט ווייטער שלאפן. אבער סוף כל סוף שטייען זיי אויף, ווייל זיי טראכטן אז דער רבי וועט שוין פאר זיי תשובה טוען, און אויך זייערע הרהורי תשובה וועט דער רבי שוין מעלה זיין צום הימל, אבער, האט מרן זי"ע געקערעכצט און געוויינט, "די שטאט'ס מענשטן פארלאזן זיך אויפ'ן רבי'ן, אבער אויף וועמען פארלאזט זיך דער רבי?..."

באקאנטער בעל תפילה ר' אברהם לייב ברגופן ז"ל ווען ער האט זיך אין שנת תש"י מקדים געווען צו קומען קיין ירושלים שוין אויף "שבת סליחות" להסתופף בצל הקודש, אלס דער בעל תפילה בהיכל קדשו פון מרן זי"ע, אנגעהויבן פון די ימי נוראים פון שנת תשי"א. ווען מרן זי"ע האט אים געזעהן האט ער אים געזאגט מיט אן אפענע פרייד, "בעלי תפילות אין בעלזא זענען שוין געקומען אויף "שבת סליחות", און אויך האט אים מרן זי"ע געזאגט: "דעם שבת בין איך די נישט מכבד צו דאווענען פאר'ו עמוד".

ס'איז מערקווירדיג: "שבת סליחות" פרייטאג צו נאכט'ס האט "כ"ק מרן מהר"א זי"ע געהייסן מ'זאל זינגען "לכה דודי", אזוי ווי מ'האט זיך געפיהרט יעדן "שיינעם שבת". דער בעל תפילה הרה"ח ר' אברהם לייב ברגופן ז"ל, האט דערציילט: אין יאהר תש"ח, "שבת סליחות" האט מרן זי"ע מכבד געווען דעם נאראלער רב זצ"ל צו דאווענען קבלת שבת פאר'ן עמוד, און איידער מ'האט אנגעהויבן דאווענען, האט מרן זי"ע געזאגט: "אברהם לייב דו וועסט אונטערהאלטן".

און אויב גאנץ חודש אלול האבן אידן מפשפש געווען במעשים און זיך פאסיג געגרייט צו די ימים הנוראים, איז דאס התעוררות צו די 'הייליגע טעג' פון 'שבת סליחות' געווען פיהלפאכאג.

• ביי 'מן המיצר' איז שוין אביסל צו שפעטה

"כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע האט אמאהל אין חודש אלול געפרעגט איינע פון די משמשים ר' שמואל צאלעם ז"ל ווען ער ווערט נתעורר צו תשובה, פאר חשבון הנפש ותיקון המעשים? האט

מאוצרות רבוה"ק מבעלזא

שבת סליחות

• אז מ'זאגט נאר ארויס די צוויי ווערטער "שבת סליחות" איז שוין גענוג

אזוי ווי "כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א האט אמאהל געזאגט בתוך דברי קדשו 'שבת סליחות': "אז מ'זאגט נאר ארויס די צוויי ווערטער, 'שבת סליחות' איז שוין גענוג אז ס'כאפט אהן א ציטער!" און אזוי ווערט געברענגט אין די ספרים הקדושים, און ס'איז געווען מרגלא בפומיה פון "כ"ק מרן מהר"א זי"ע, בשם אביו "כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, אז ס'איז מקובל בשם הרה"ק רבי ר' בער פון מעזריטש זי"ע, אז אלע ימים טובים וואס געפאלן אינמיטן די וואך, הויבט שוין אהן זייער קדושה צו שפראצן פונעם שבת קודש פריער, ווייל "כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, (זוה"ק יתרו פח:א) קומט אויס לויט דעם אז 'שבת סליחות' איז שוין אין א וועג ווי א 'ראש השנה' [עיין בספה"ק 'באר מים חיים' פ' נצבים]. דעריבער האבן שוין פון "שבת סליחות", אנגעהויבן קומען קיין בעלזא טויזנטער חסידים ואנשי מעשה, להסתופף בצל רבוה"ק אין דעם געהויבענעם שבת. ובראשם צענדליגע רבנים ויושבי על מדין, מורי הוראה און מנהיגי הקלות בישראל, וואס טייל פון זיי זענען אפילו נישט געבליבן אויפ'ן גאנצן חודש דער 'ירח האיתנים' אין בעלזא, ווייל זיי האבן געדינט אלס בעלי תפילה און בעלי תקועה אין זייערע וואוינערטער, אבער אויפ'ן "שבת סליחות" אין בעלזא האבן זיי נישט געוואלט מוותר זיין. ("מועדי קדשין" עמוד קנז-קנה

• די בעלי תפילה זענען שוין געקומען אויף שבת סליחות

"די בעלי תפילה בצל הקודש בעלזא, וואס האבן נישט געוואוינט אין די שטאט בעלזא, האבן זיך שוין מקדים געווען און געקומען צופאהרן אויף "שבת סליחות". אזוי האט מרן זי"ע געזאגט פאר'ן

זיך גוט צוגרייטן צו די הייליגע טעג

אפּוואָשן און אפּשיילן און קאַכן. אלעס האט זי געטוען זייער שנעל, אבער די העלצער זענען נישט געווען גוט, דער אויוון נישט געהייצט, די מאכלים זענען נישט געווען גרייט אזויזי ס'דארף צו זיין, און די עסן האט נישט געהאט קיין טעם און קיין ריח.

דער נמשל איז: ווען א איד גרייט זיך אין

חוֹדֶשׁ אֱלֹל צום חודש תשרי, האט דער חודש אן אנדערע טעם, די תשובה האט אן אנדערע טעם, דאס דאווענען האט אן אנדערע טעם, און די מצוות האבן אן אנדערע טעם, און אלעס איז

אינגאנצן אנדערש; אבער אויב איינער איז פויל, און ער לאזט אלעס איבער אויף ראש השנה, דעמאלט איז דער תקיעת שופר נישט אזויזי ס'דארף צו זיין, די תשובה איז נישט קיין תשובה, דאס דאווענען איז נישט קיין דאווענען... אוודאי אלעס איז חשוב ביים באשעפער ויאזוי ס'איז נאר, אבער נישט דאס איז דער תכלית, דער תכלית איז אז א איד זאל זיך גוט צוגרייטן, אז ווען ס'קומען די הייליגע טעג זאל ער קענען דינען דעם באשעפער און מקיים זיין אלע מצוות אזויזי ס'דארף צו זיין, און אלעס וועט האבן אן אנדערע טעם. (סעודה ג' פ' כי תבוא תשס"ז)

דער הייליגער 'דברי חיים' פון צאנז זי"ע האט געזאגט א געוואלדיגע משל אויף די עבודה פון די טעג: ס'איז געווען א מענטש וואס האט געהאט א קלוגע און געשיקטע 'קעכערין', וואס ווען זי האט געדארפט קאכן, האט זי שוין אלעס צוגרייטן א טאג פריער. זי האט צוגעגרייט די האלץ צו הייצן דער אויוון, גוט אויסגערייניגט דער אויוון ס'זאל זיין ריין, אפגעוואשן אלע געשיר וואס זי וועט דארפן נוצן מארגן צום קאכן, אפגעשיילט און צושניטן אלע מאכלים, און צומארגנס ווען זי

האט שוין געדארפט גיין קאכן, איז אלעס געווען גרייט, און זי האט אלעס שנעל אפגעקאכט און געהאט זייער א גוטע טעם און ריח.

ס'איז געווען א צווייטער מענטש, וואס האט געהאט א נארישע קעכערין, א פוילע און א שלימזל'טע, און זי האט אלעס איבערגעלאזט אויף מארגן. צומארגנס ווען זי האט זיך אויפגעוועקט, האט זי געטראכט ביי זיך: מ'קען נאך שלאפן אביסל, און נאר ווען ס'איז שוין געווארן שפעט האט זי געטראכט: שוין, מ'דארף אויפשטיין, און נאר דעמאלט האט זי אנגעהויבן אלעס צוצוגרייטן. די העלצער, רייניגן דער אויוון,

מאוצרות הצדיקים

שבת סליחות

• סליחות מתוך שמחה של מצוה

• **לקט יושר** בשם 'תרומת הדשן': שבת איז דער בן זוג פון די תורה, דערפאר הויבן מיר אן באלד נאך שבת צו זאגן סליחות ווען מיר האבן נאך די שמחה פון די תורה וואס מיר האבן געלערענט אין שבת, און אויך האבן מיר נאך שמחה פון עונג שבת, און די גמרא (שבת ל'): זאגט אז די שכינה רוהט אויף א מענטש נאר ווען ער האט שמחה פון א מצוה, און מיט די שמחה הויבן מיר אן צו זאגן סליחות.

• אל תשליכנו לעת זקנה (סליחות)

• **דברי יחזקאל**: אין זוהר הק' שטייט אויפ'ן פסוק "ואברהם זקן בא בימים"—אברהם איז געקומען מיט אלע טעג, זיינע טעג זענען געווען גאנץ, יעדער טאג האט עדות געזאגט אויף די מעשים טובים וואס ער האט געטוען יענעם טאג, און ס'האט אים קיין איין טאג נישט געפעהלט אין זיין לעבן, אבער ח"ו ווען א מענטש זינדיגט, פארליהרט ער טעג פון זיין לעבן. קומט אויס אז ס'קען אמאהל זיין א מענטש וואס ער איז טאקע א זקן, אבער ער האט ווייניג טעג. דאס בעהטן מיר ביים באשעפער "אל תשליכנו לעת זקנה"—פארווארף אונז נישט צו א צייט פון זקנה, אין מיר זאלן ח"ו נישט האבן די פארפיהלעטע טעג מיט זיך.

• וסלחת לעווינו כי רב הוא (סליחות)

מ'דארף פארשטיין וואס איז אונזער טענה צום באשעפער, אז ער זאל אונז מוחל זיין ווייל אונזערע זינד זענען פיהל, אדרבה אויב אונזערע זינד זענען פיהל איז דאך געוויס שווערער מוחל צו זיין אויף די עבירות. קען מען זאגן פשט אז מיר בעטן ביים באשעפער זיי אונז מוחל אויף די עבירות כי "רב" היא, ווייל די הלכה איז אזוי ווי רב, וואס ער האלט אז מודה בקנס ואחר כך באו עדים איז פטור, און וויבאלד מיר זענען זיך מודה אויף אונזערע עבירות. זאלסטו שוין מער נישט אויס הערן די עדות פונעם קטיגור. (האר"י הקדוש)

• מעביר ראשון ראשון. (סליחות)

מיר זאגן ביי די סליחות "מעביר ראשון ראשון"—דער באשעפער פיהרט אוועק די זינד פון זיך, און ער איז נישט "מכלה"—ער פארלענדט נישט די זינד, ווייל די גמרא (יומא פו'): זאגט: אז אויב מ'טוהט תשובה מאהבה, פון ליעבשאפט צום באשעפער, ווערן די זדונות איבערגעקערט צו זכיות. דעריבער זאגן מיר "מעביר ראשון ראשון"—דער באשעפער פיהרט אוועק פון דער וועלט די זינד, און פארלענדט זיי נישט, ער האלט זיי אין

א ספעציעלן היכל, כדי ווען א איד וועט תשובה טוען מאהבה, וועט ער נעמען זיינע זינד, און זיי רעכענען פאר זכיות. (הור"ק רבי אברהם מסלאנים זצוק"ל, בעל "באר אברהם")

• אין וועלכע מדרגה דו ביזט... (סליחות)

• **בעל שם טוב הק' זי"ע**: "ובקשתם משם את ה' אלקיך"—פון דארט, אין וועלכע מדרגה דו ביזט, זאלסטו זוכן דעם באשעפער. **"ומצאת כי תדרשנו"**—און ווען דו וועסט אים אמת'דיג זוכן, וועסטו אים טרעפן, אין סיי וועלכע מדרגה דו

בייזן שבת אויפער

בייזן אויפער... חודש אלול... ימי הרחמים והסליחות... שבת סליחות...

»»»»»

וועסט זיך געפונען.

• מעביר ראשון ראשון. (סליחות)

"קדושת לוי": די הארבסטע זינד פונעם מענטש, איז זיין ערשטער זינד וואס ער טוהט. ווייל די שפעטער'דיגע זינד זענען שוין א המשך פון די פריער'דיגע זינד, ווייל די גמרא זאגט "עבר ושנה נעשה לו כהיתר". דעריבער בעהטן מיר, "מעביר ראשון ראשון"—דער באשעפער זאל צוערשט אוועקנעמען און אפמעקן די ערשטע זינד, וועלן די שפעטער'דיגע זינד שוין ממילא אוועק פאלן.

• "ביקור ארבעה ימים"

• אלי' רבה: דער טעם פארוואס מיר זאגן סליחות אמווייניגסטענס פיהר טעג פאר ראש השנה, ווייל דער דין איז אז א קרבן דארף האבן "ביקור" פיהר טעג, —מ'דארף איבערצוקוקן די בהמה אויב זי האט א פעהלער, ווייל אויב יא, איז זי פסול פאר א קרבן, און ביי אלע קרבנות שטייט "והקרבתם עולה", אבער ביי ראש השנה שטייט (במדבר כט: כ) "ועשיתם עולה"... כדי מרמז צו זיין, אז איר זאלט זיך אליין מאכן פאר א קרבן עולה, און דעריבער דארף מען האבן אמווייניגסטענס פיהר טעג צו זאגן סליחות אזוי ווי א קרבן דארף, האבן 'ביקור' כאטש פיהר טעג.

✧ מאצרות הצדיקים ✧

✧ חודש תשרי ✧

• פארוואס מ'בענטשט נישט דעם חודש תשרי

• דער חודש איז פארדעקט

מ'בענטשט נישט דעם חודש תשרי, אזוי ווי יעדן שבת פאר ראש חודש, אויך דערמאנט מען נישט ראש חודש ביי די קרבנות און נישט ביים דאווענען ראש השנה, ווייל מיר ווילן פארטומלען דעם שטן ער זאל נישט וויסן ווען ס'איז ראש השנה וויבאלד מיר האבן דאס נישט מקדש

וועלן שטיין און זוכה זיין בדין פון הימעל.

• שבת מקור בהבירה

דער טעם פארוואס מ'בענטשט שטענדיג דעם חודש, א שבת פאר ראש חודש, ווייל שבת איז דער מקור הברכה פאר די גאנצע קומענ'דיגע וואך, קומט אויס אז דער שבת פאר ראש חודש איז שוין משפיע אויפ'ן נייעם חודש וואס קומט, אבער ראש השנה ווי ס'ווערט ערוועקט דער אנהייב באשאפונג פון די וועלט וואס האט נישט קיין שייכות מיט'ן פריער'דיגער שבת ווייל איידער דער באשעפער האט באשאפן די וועלט איז געווען ה' אחד ושמו אחד, בענטשט מען נישט דעם שבת פריער ראש חודש. (אמרי אמת צוק"ל)

• צירוף חודש תשרי

דער צירוף פון חודש תשרי: דער שם ה'ה' וואס לייכט חודש תשרי איז: "והיה", וואס גייט ארויס פון די סופי תיבות פון פסוק (בראשית יב: טו-טז): "וַיִּקְרָא אֱתֵה שְׁרֵי פְרֻעָה". דער צירוף פונעם שם ווייזט אויף שמחה, ווייל 'והיה' איז א לשון פון שמחה (ברכות ס:). אז מ'וועט ארויס גיין זכאי אינעם משפט ביים יום הדין אין ראש השנה.

• די תפילות פון א גאנץ יאהר ווערן נשפע דורך די תפילות פון ראש השנה

אין ספר 'בת עין' שטייט אז אלע תפילות וואס א מענטש דאווענט במשך פונעם גאנצן יאהר, זענען אנגעהאנגען אין די תפילות וואס ער דאווענט אין ראש השנה, ווייל ראש השנה איז דער קאפ פונעם גאנצן יאהר, און די אנדערע טעג פונעם יאהר זענען אזוי ווי די איברים פונעם גוף, און "גופא בתר רישא גריר", דער גוף גייט נאכן קאפ, און דורך די תפילות פון ראש השנה טוהט מען ממשיך זיין אויף זיך דעם כח צו דאווענען ווי ס'דארף צו זיין במשך פון די גאנצע קומענדיגע יאהר.

און דער עיקר כח פון די תפילות וואס מיר דאווענען אין ראש השנה איז ווען מ'שטעלט זיך דאווענען מיט הכנעה און צובראכנקייט, מיט דעם וואס דער מענטש טראכט אריין אז באמת איז ער

געווען, א סימן דערויף ווייל ס'שטייט (תהלים פא:ד) "תקעו בחדש שופר בכסה" ליום חגנו"—אז דער חודש זאל זיין צוגעדעקט מ'זאל אים נישט דערמאנען. (לבוש סי' תקפ"א)

• דער שטן זאל נישט וויסן

דערפאר בענטשט מען נישט דעם חודש [א שבת פאר ראש השנה] כדי צו פארמישן דעם שטן ער זאל נישט וויסן ווען ס'איז ראש השנה. (דרכי משה סימן תקפ"א בשם ספר המנהגים. לרא"ט).

• דער חודש איז שוין געבענטשט

דערפאר בענטשט מען נישט דעם חודש תשרי ווייל דער חודש איז שוין א געבענטשטער, ווייל אין דעם חודש זענען געשעהן אסאך זאכן.

• יעדער ווייסט ווען ס'איז ראש השנה

דער הויפט טעם פארוואס מ'בענטשט נישט דעם חודש, איז ווייל ראש חודש תשרי איז דער יום טוב ראש השנה, און יעדער ווייסט ווען ס'איז, איז איבריג מ'זאל דאס דארפן דערמאנען פון פריער. (שער הציון סימן ת"ז).

• דער באשעפער אליין בענטשט דעם חודש

דער באשעפער אליין בענטשט חודש תשרי, דער ערשטער חודש פון די חדשים פון יאהר. און די ברכה פון באשעפער וואס ער בענטשט די אידן גיט אונז דעם כח צו קענען בענטשן די עלף אנדערע חדשים. און וואס איז די ברכה פון באשעפער? דאס איז פ' ניצבים, וואס מ'לייענט שטענדיג א שבת פאר ראש השנה. ווייל דער פסוק זאגט: "אתם ניצבים היום", און ס'שטייט אין זוהר הק' אז דאס ווארט 'היום' באדייט ראש השנה, איז דער פסוק מרמז, אז ראש השנה וועלן אידישע קינדער זיין ניצבים, זיי

»»»»»

מיין שבת אויפער

מיין אויפער... חודש אלול... ימי הרחמים והסליחות... שבת סליחות...

ראש השנה? איך ווייט דאך ווי ווייט איך בין פון באשעפער. ס'פאסט נישט פאר א נידריגע מענטש ווי איך, צו דינען דעם באשעפער בכלל, און נאר גרויסע לייט תלמידי חכמים און חסידים בעלי מדריגה זענען פאסיג צו שטיין און דאווענען פאר'ן באשעפער און אויס'פועל'ן אלעס גוט'ס מיט זייערע תפילות אבער איך מיט מיין נידריגע מצב וויאזוי קען איך מיך דען שטעלן דאווענען פאר'ן באשעפער אין ראש השנה...?"

א מענטש זאל חס ושלום נישט טראכטן אזוי! ווייל דער אמת איז אז ס'איז נישט ריכטיג! נאר יעדער איינציגער איד אין וואס פאר א מצב ער געפינט זיך נאר, קען ער זיך דערנעהנטערן צום באשעפער. און דאס זאגט די פסוק **"אתם נצבים היום"**, און דער 'זוהר הקדוש' זאגט אז 'היום' מיינט 'ראש השנה', **"כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל"**, יעדער איינציגער איד, ס'זאל זיין ווער ס'זאל נאר זיין, קען זיך דערנעהנטערן צום באשעפער און דאווענען פאר אים. און אפילו ער איז ח"ו געשטריכלט געווארן מיט עבירות רחמנא ליצול, זאל ער נישט טראכטן צו זיך: "איך בין דאך פוהל מיט זינד, און איך בין נישט ראוי צו זיין נאענט צום באשעפער". נאר ער זאל גלייבן אז ס'איז נאך אלס דא אים א 'חלק אלקי ממעל', און ער איז יא ראוי צו דאווענען, און ער דארף דאוואנען צום באשעפער.

און ער שרייבט צווישן זיינע ווערטער אז אפילו אויב מ'דאוונט און מ'זאגט תהלים מיט טעותים, טוהט דער באשעפער פאררעכטן די אלע גרייזן וואס אידן מאכן ביים דאווענען, און קיין שום תפילה ווערט נישט פארפאלן. (אמרות טהורות לפ' נצבים)

• "אשר לו הים והוא עשהו"

בשעת די ערשטע וועלט קריג, ווען די לענדער האבן געפיהרט מלחמות, און יעדער האט געוואלט פארכאפן און הערשן אויף טיילן פונעם ים הגדול, האט זיך דעמאלט כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע אויסגעדריקט: "די טערקן זאגן אז דער ים איז זייער'ס, די ענגלענדער זאגן אז דער ים איז זייער'ס, אבער מיין יוסלע [דער באקאנטער בעל תפילה החסיד רבי יוסל'ע שטערוויצער ז"ל] זאגט: **"אשר לו הים והוא עשהו"**." ווען מרן

סליחות קיין בעלזא, צו מרן מהר"א זי"ע. איין יאהר נאך שבת, ווען ער איז אריין זיך געזעגענען, איידער ער פאהרט קיין לעמבערג. פרעגט אים מרן זי"ע פארוואס ער יאגט זיך? האט דער חזן געענטפערט: "איך דארף מיר פאָרזעהן די תפילות". האט אים מרן זי"ע געזאגט: **"פארזעהן דארפסטו דייך? די תפילות זענען שוין פארגעזעהן!"**

• קיין שום תפילה ווערט נישט פארפאלן

אין ספר 'עטרת ישראל' ווערט געברענגט אז א מענטש זאל נישט טראכטן צו זיך "ווער בין איך דען זיך צו דערנעהנטערן צום באשעפער אין

בכלל נישט ראוי צו דאווענען פאר'ן באשעפער און בעהטן פון אים אלע זיינע געברויכן, נאר דער באשעפער איז אן 'ארכ אפים' ער טוהט גוטס פאר אלע זיינע באשעפענישן אפילו פאר דער וואס איז נישט פאסיג און ווערד, און צולעב דעם קען יעדער איינער דאווענען צום באשעפער. און ווען א מענטש איז זיך אין דעם מתבונן איז ער זיך מכניע פאר'ן באשעפער, און דורכדעם טוהט ער ממשיך זיין אויף זיך די מדה פון 'ארכ אפים' אז דער באשעפער איז זיך מרחם אויף אים, און ערפיהלט אלע זיינע געבעהטן אפילו ער איז נישט ראוי דערצו. און פון ראש השנה טוהט דער מענטש ממשיך זיין אויף זיך די דאזיגע כח פאר'ן גאנצן יאהר צו קענען דאווענען מיט א צובראכן הארץ אלע טעג פון יאהר אזויאוי אין ראש השנה.

(אמרות טהורות פ' נצבים)

• מ'דארף זיך פריער אליין צוגרייטן!

דער חזן פונעם שטעטל מאשיצק האט געדאווענט די הייליגע טעג אין די גרויסע שוהל אין לעמבערג. און ער איז איז געפאהרן אויף שבת

• אין זכות פון רבי'ן ר' אלימלך'ס תהלים

אמאהל האט כ"ק מרן מהר"י זי"ע געקויפט א סידור אין וואס דער רבי'ן ר' אלימלך פון ליזענסק זי"ע האט דערין געדאוונט. שפעטער האט מרן מהר"י זי"ע דאס געגעבן א מתנה פאר כ"ק מרן מהר"א זי"ע. נישט איינמאהל און נישט צוויי מאהל ווען מרן מהרי"ד זי"ע האט געדארפט פועל'ן א גרויסע ישועה, האט ער געבארגט פון זיין זוהן, מרן מהר"א זי"ע דעם סידור פון רבי'ן ר' אלימלך פון ליזענסק זי"ע, און אין דעם האט ער געדאוונט און אויסגעבעהטן ישועות, פאר'ן כלל און פאר'ן פרט. איין יאהר

ווען דאס מלכות האט גוזר געווען אז די רבנים דארפן קענען די לאנדס-שפראך, איז מרן זי"ע ספעציעל געפאהרן קיין לעמבערג, צוזאמען מיט'ן באקאנטן עסקן הרה"ג רבי אברהם חיים דוד סופר-שרייבער זצ"ל, נשיא ארץ ישראל, כדי צו שתדל'ן מבטל צו זיין די גזירה ביים גאווערנאר פון די געגענט. איידער מרן מהרי"ד זי"ע איז געפאהרן האט ער געבעהטן פון מרן מהר"א זי"ע דעם סידור פון רבי'ן ר' אלימלך זי"ע, און אזוי האט ער זיך ארויסגעלאזט אין וועג. זייענדיג אינמיטן וועג האט הרה"ג רבי אברהם חיים דוד געפרעגט פון מרן מהרי"ד זי"ע

וויאזוי ער טראכט מבטל צו זיין די גזירה?! וואס וועלן מיר רעדן און זאגן ביים גאווערנער. האט אים מרן זי"ע געוויזן דעם סידור וואס ער האלט אין זיין האנט, אין אים געזאגט: **"מיט דעם סידור וואס איז מיוחס צו רבי'ן ר' אלימלך, וועלן מיר צוזאמען זאגן פרקי תהלים מבטל צו זיין די שלעכטע גזירה"**. מרן מהרי"ד זי"ע האט געעפנט דעם סידור און אויפגעמישט צו תהלים אינעם סידור און ביידע האבן געזאגט פרקי תהלים מיט גרויס כוונה. אין די ענדע האבן די קאפיטלעך תהלים געהאלפן און אויף א וואונדערליכן וועג איז די גזירה בטל געווארן.

בייזן שבת אויפער

בייזן אויפער... חודש אלול... ימי הרחמים והסליחות... שבת סליחות...

»»»»»

זי"ע זאגט דעם פסוק מיט די נעימה פונעם נוסח התפילה פון די ימים הנוראים.

• וואס ס'איז געווען איז געווען!

אמאהל איז א חסיד פונעם שינאווא רב זי"ע געווען אין די זומער וואכן ביי זיין רבי'ן אויף שבת. מוצאי שבת נאכ'ן זיך געזעגענען זיך, האט ער זיך בארעכענט: "אוי ווי! מיר האלטן דאך שוין נאהנט צו די הייליגע טעג, און מיט וואס פארא פנים טוה איך זיך באווייזן פאר'ן באשעפער? האט ער באשלאסן צוריק צו גיין צום רבי'ן און פארלייגן זיין פארזארגט הארץ, אבער מ'האט געהאט פארשלאסן די טיהר ביין רבי'ן און מ'קען אצינד נישט אריינגיין. האט ער באשלאסן צו ווארטן ביז אינדערפרי, ווען דער רבי וועט ארויסגיין פון צימער. ווען דער שינאווא רב האט אים געזעהן, האט ער זיך צו אים אנגערופן אזוי: ווען מיר זענען געווען אינגעלייט, זענען מיר אמאהל געווען אויף איינע פון די זומער שבתים אין בעלזא ביי כ"ק מרן מהר"ש זי"ע, און באלד מוצאי שבת ביים געזעגענען, האבן מיר זיך בארעכענט: מיר האלטן דאך שוין אט אט ביי די הייליגע טעג, און מיט וואס גרייטן מיר זיך צום יום הדין? מיר האבן געוואלט צוריק אריינגיין צום רב, אויסגיסן אונזער הארץ, אבער די טיהר איז שוין געווען פארשלאסן. האבן מיר צוגעווארט ביז אינדערפרי. באלד ווען דער רב זי"ע איז ארויסגעקומען פון זיין צומער, האט ער זיך געוואנדן צו מיר מיט די ווערטער: "אינגערמאן! וואס ס'איז געווען ביז אצינד, איז שוין געווען... די הויפט זאך איז, אז פון היינט און ווייטעד זאל מען לעבן מיט א חשבון!"

✧ מאצרות רבוה"ק מבעלזא ✧

✧ תהלים ✧

• "תהלים, —בטהרת הגוף והנשמה"

אין מדרש (שוחר טוב תהלים א) שטייט: רבי יהושע בן קרחה זאגט: צוואנציג מאהל שטייט "אשרי" אין תהלים, קעגן די צוואנציג "הוי" וואס שטייט אין ספר ישעי'. האט רבי געזאגט

איך וואונדער זיך אויף רבי יהושע, וואס ער זאגט אז ס'שטייט צוואנציג מאהל "אשרי", איך זאג אז ס'שטייט צוויי און צוואנציג מאהל "אשרי", קעגן די צוויי און צוואנציג אותיות פון די תורה, וואס אויף זיי איז געזאגט געווארן (תהלים יט:טו) "היהו לרצון אמרי פי", מ'זאל דאס מאכן און פארשרייבן לדורות "אמרי פי" און פארצייענען לדורות, און מ'זאל דאס נישט לייענען אזוי ווי אין ספרים נאר דאס תהלים זאגן, זאל גערעכנט ווערן אזוי ווי מ'לערנט די פרשה פון נגעים ואהלות.

דארף מען פארשטיין די בקשה פון דוד המלך,

אז דער וואס זאגט תהלים זאל דאס אים גערעכנט ווערן ווי ער לערנט נגעים ואהלות? נאר שירות ותשבחות פאר'ן באשעפער דארף מען זאגן מיט די נשמה און מיט'ן גוף, אזוי ווי ס'שטייט (תהלים קנ:ו) "כל הנשמה תהלל יה", און ס'שטייט (שם לה) "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך", און דעריבער דארף דאס זיין בטהרת הגוף והנשמה. אזוי ווי חז"ל (ברכות כה). זאגן און אזוי ווערט גע'פסק'ט אין שו"ע (או"ח סי' עו ס"ד), און וויבאלד אז דער עיקר שלמות הטהרה פונעם מענטש, איז ווען דער מענטש איז ריין פון יעדער חטא ועוון, און נישט יעדער איז אין די געהויבענע מדריגה צו זיין אזוי, האט דוד המלך ע"ה געבעהטן אז דאס זאגן די תהילות ותשבחות פון תהלים, זאל גערעכנט ווערן ווי מ'לערנט נגעים ואהלות, ווייל ביים ענין פון עסק התורה, האבן חז"ל (יומא עב:) געזאגט: אז כתר תורה "ליגט און יעדער וואס וויל קען דאס קומען נעמען", ד.מ. אז כאטש מ'איז נאך נישט בשלימות הטהרה פון יעדער חטא ועוון, קען מען לערנען תורה, און די סגולת און לעכטיגקייט פון די תורה, וועט אים אומקערן ער זאל זיין בשלימות הטהרה. (פתיחתא דאיכה רבתי א). און דאס איז די כוונה וואס דוד המלך ע"ה האט געבעהטן, אז זאגן תהלים זאל זיין גלייך אזוי ווי לערנען נגעים און אהלות, אז איד אפילו ער איז נישט אינגאנצן ריין פון זינד, זאל ער אויך קענען זאגן פאר'ן באשעפער שירות ותשבחות פון תהלים, און

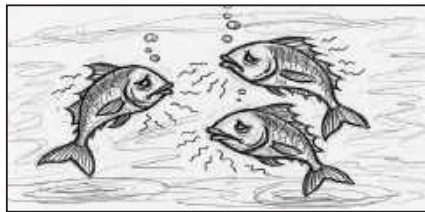
י"ד פיש אין וואסער ציטערן

• פארוואס די פיש אין וואסער ציטערן?

די וועלט זאגט נאך פון הגאון רבי ישראל סאלאנטער זצ"ל "אין חודש אלול טוען אפילו די פיש אין ים ציטערן". אין די ספרים און מוסר שמועסן ווערט דער געדאנק אויסגעברענגט אויף פארשידענע וועגן, יעדער אויף זיין אייגענארטיגן שטייגער.

• און דו ציטערסט גארנישט...

הרב שלום שבדרון פלעגט דערציילן ווי ס'קלינג אים נאך אין די אויערן די געשרייען פון זיין מאמע ע"ה, פון די טיפעניש פון איר

יראת שמים הארץ, ווען זי פלעגט אים זעהן אלס קינד שפיעלן און פארברענגען די צייט אין חודש אלול. "אפילו די פיש אין וואסער ציטערן חודש אלול און דו שפרינגסט ארום און ציטערסט גארנישט", אזוי האט זי געטענה'ט אפילו צו קליינע וואס האבן דאס בכלל נישט פארשטאנען.

דאס זאל זיין באווייליגט און אנגענומען אזוי ווי ער וואלט עוסק געווען אין נגעים ואהלות, וואס ד.מ. געלערנט תורה, וואס אויף לימוד התורה האבן די חכמים געזאגט "כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול", —יעדער וואס וויל זיך נעמען דעם גוט'ן נאמען, פון לימוד התורה זאל קומען און נעמען. (כ"ק מרן מהר"ד מבעלזא זי"ע)

• תהלים כמנין "כפר"

אין די טעג פון רחמים ורצון, טוען אידן פארמעהרן צו זאגן פרקי תהלים, און דער מנהג איז צו ענדיגן אין חודש אלול צוויי מאהל דאס ספר תהלים וואס איז צוויי מאהל ק"ן (150) קאפיטלעך תהלים וואס באטרעפט אזוי ווי "כפר"

מיין שבת אויפער

• א שווערע עבודה

רבותינו הק' פון בעלזא האבן אפגעזעט אן עבודת הקודש אינעם טאג פון א' סליחות, וואס האט זיך שוין אנגעהויבן אינמיטן "שבת סליחות", און מוצאי שבת האבן רבותינו הק' זיך געזאגט: "א' סליחות זאגן רבותינו הק' ביים עמוד, און דערנאך דאווענען רבותינו הק' תפילת שחרית ביים עמוד. דערנאך זאגן רבותינו הק' גאנץ ספר תהלים פאר'ן עמוד מיט א השתפכות הנפש, און דורכאויס דעם גאנצער טאג שטייען זיי בתפילה לפני קונם, וראשם מגיע השמימה.

די עבודת הקודש אין בעלזא פונעם דערהויבענער טאג פון התעוררות איז נישט קיין לייכטער, און אזוי האט זיך כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע אויסגעדרוקט: "די עבודה פון א' סליחות איז מיר שווערער ווי די עבודה פון ראש השנה און יום כיפור..."

פשוט דערפון האט כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אמאהל ערקלעהרט אין א שמועס מיט'ן מחותן דער מאקאווער רב שליט"א אזוי: "די עבודה פון א' סליחות איז צו עפענען די טויערן פון הימל פאר די הייליגע טענה הבאים עלינו לשלום, און עפענען טויערן איז דאך א שווערע ארבעט און ס'פאדערט גאר אסאך אנשטרענגונג. דערנאך, ווען די טויערן זענען שוין אפן איז גרינגער צו פועל'ן אויבן אין הימל אלעס גוטס פאר אידן. "דעריבער האט דער זיידע ז"ל געזאגט, אז די עבודה פון א' סליחות איז אים שווערער ווי די עבודה פון ראש השנה און יום כיפור..."

האט אים מרן זי"ע געזאגט: "היינט איז יום הזכרון, מ'דארף זיך נישט מזכיר זיין".

• א שטארקער פחד פונעם יום הדין

דער "ערוגת הבושם", האט אמאהל פאר ראש השנה געשיקט א קוויטל צו כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע, און זיך מזכיר געווען אז ער איז נישט געזונט און ער דארף א רפואה. האט אים מרן זי"ע צוריק געענטפערט, אז ער איז נישט קראנק, נאר ער האט א שטארקער פחד פונעם יום הדין, אזוי ווייט אז ער שפיהרט זיך ווי ער איז קראנק...

פארזעצונג א"ה

עמוד א מעת לעת ווי צו ליינען איין קוויטל! אויך איז באקאנט וואס מרן מהר"א זי"ע האט אמאהל געזאגט: "ס'איז מיר גרינגער צו האקן האלץ אין וואלד, ווי צו ליינען א קוויטל".

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א האט דערציילט: דער זיידע ז"ל [מרן מהרי"ד זי"ע] האט זיך אמאהל אויסגעדרוקט און געזאגט: "איך בין שוין א רבי אזויפיהל און אזויפיהל יאהרן, און קיין שום זאך איז מיר נישט שווער געווען, נישט צו דאווענען פאר'ן עמוד, נישט צו פיהרן קיין טישן, און נישט צו זאגן תורה, אבער ווען איך דארף נעמען קוויטלעך, ווייס איך נישט ווי זיך אהין צו טוען".

• פתקא טבא

פאר די הייליגע טעג זענען אנ"ש און אויך סתם עמך אידן אריינגעגאנגען צו מרן זי"ע מיט קוויטלעך, געבענטשט צו ווערן צום נייעם יאהר, לשנה טובה ומבורכת. אנגעהויבן פון ר"ח אלול, האט מען אין די קוויטלעך אויך צוגעשריבן מ'זאל זוכה זיין צו א 'כתיבה וחתמה טובה', און פונעם ערשטן טאג סליחות ביז נאך די ימים נוראים, זענען פרייען נישט אריינגעגאנגען בקודש פנימה.

• כוללות קוויטל

פאר ראש השנה האבן די גבאים צוגעגרייט א 'כוללות קוויטל', —א העפט ווי מ'האט אריינגעשריבן די נעמען פון די ראשי המשפחות פונעם גאנצען קהל אנ"ש אין ארץ ישראל און חוץ לארץ. אין א בחינה פון "כולם נסקרים בסקירה אחת". נעבן דעם 'כוללות קוויטל' העפט איז געשטאנען א טעלער און דער קהל האט דארט אריינגעלייגט פדיון נפש, דער העפט איז געלעגן גאנץ ימים נוראים אויפ'ן טיש פון מרן זי"ע.

[אגב, אמאהל אין ראש השנה, אויפ'ן וועג גייענדיג פון די שטוב צו די "שטער", איז איינער צוגעגאנגען און זיך מזכיר געווען פאר מרן זי"ע.

דריי הונדערט (300), אז אין דעם זכות זאל אונז דער באשעפער פארגעבן אונזערע זינד.

מאוצרות רבוה"ק מבעלזא

עבודה קשה שבמקרה

"נעמען קוויטלעך..."

ווי באקאנט איז די עבודה פון "לייענען קוויטלעך" געווען איינע פון די שווערסטע עבודות שבמקדש ביי רבותינו הק'. ס'האט פארנומען א געהויבן ארט, און פון די ערשטע און העכסטע עבודות בצל קדשם. במשך די יאהרן האט מען געקענט הערן פארשידענע אויסדרוקן מפי קדשם וועגן די גרויסקייט און שוועריקייט פון די דאזיגע הייליגע עבודה. ווי ס'ווערט דערציילט איין יאהר מוצאי יום הקדוש נאכ'ן דאווענען האט כ"ק מרן מהר"א זי"ע זיך געוואנדן צום גבאי'ן הרה"ח רבי אהרן יהושע לאנדאו ז"ל און אים געפרעגט ווי אזוי ער האט געדאוונט. האט ר' אהרן יהושע געענטפערט און אויסגעלייבט דאס דאווענען פון מרן זי"ע. ווען מרן זי"ע האט דאס געהערט האט ער אים געענטפערט: "איר מענטש מיר גלייבן ס'איז מיר לייכטער צו שטיין ביים

אין געב אוועק די ימים נוראים פאר די ירושלימער אידן

אין די יאהרן וואס מרן מהר"א זי"ע, האט געוואוינט אין ארץ ישראל, איז מרן זי"ע געווען גאנץ חודש תשרי, אויף די ימים נוראים, אין ירושלים עיר הקודש, אזוי ווי ער האט זיך אמאהל אויסגעדרוקט מיט זיינע הייליגע ווערטער, צום משמש בקודש, הרה"ח ר' יצחק לאנדא ז"ל: "אין געב די ימים נוראים פאר די ירושלימער אידן". אויסער צוויי מאהל: אין יאהר תש"ה, ווען מרן זי"ע האט געוויילט גאנץ חודש תשרי אין צפת, און אין שנת תש"ט, ווען די וועגן קיין ירושלים זענען געווען געפארפיהל צוליעב די מלחמה וואס איז דעמאלט געווען אין ארץ ישראל, דעריבער איז מרן זי"ע געבליבן אין זיין וואוינונג אין תל אביב און איז נישט געפאהרן קיין ירושלים.

בייזן שבת אויפער

מיין אויפער... אבות פרק ה' ו'

מחלוקת שטאמט פון פיינטשאפט. לאזט דער תנא אונז הערן, אז אלע זאכן גייען נאך זייער יסוד. אויב דער יסוד איז לשם שמים, איז אויך די מחלוקת, וואס איז בטבע גורם ביטול, וועט דאס צום ענדע האבן א קיום, און אהבה, כאטש בטבע ברענגט דאס קיום, וועט דאס אין די ענדע בטל ווערן אויב דער יסוד דערפון איז נישט לשם שמים. פון דעם דארף דער מענטש זיך אראפלערנען לייב צו האבן דעם באשעפער אן "אהבה שאינה תלויה בדבר", וואס דעמאלט וועט די ליעבשאפט האבן אן אייביגן קיום. (מדרש שמואל)

"כל אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר, בטלה אהבה ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם. (אבות ה:טז)"

דאס איז א רמז אויף אהבת ה'. דער מענטש וואס האט ליעב דעם באשעפער, ווייל ער טוהט מיט אים טובות און חסדים, איז דאס נישט אן אייביגע ליעבשאפט, ווייל אויב ס'וועט זיך מאכן פאר אים שלעכטע צייטן ח"ו, וועט זיין אהבה צום באשעפער בטל ווערן. אבער דער מענטש וואס האט ליעב דעם באשעפער, מיט אן אמת'ע ליעבשאפט, ווייל ער איז זיין באשעפער, און נישט ווייל ער טוהט אים טובות און חסדים אזא מענטש אפילו ס'וועט אויף אים קומען שלעכטע צייטן וועט ער נישט אויפהערן ליעב האבן דעם באשעפער, ווייל נשט אין די חסדים איז אפהענגיק זיין ליעבשאפט צום באשעפער. (עבודת ישראל)

"ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם. (אבות ה:טז)"

דער פסוק (בראשית כה: כה) זאגט "ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, ורבקה אוהבת את יעקב". ביי יצחק'ס ליעבשאפט צו עשו שטייט "ויאהב", א לשון עבר, און ביי רבקה'ס ליעבשאפט צו יעקב שטייט א לשון הווה, "אוהבת". די כוונה איז, ווייל יצחק האט ליעב געהאט | עשו, צוליעב גשמיות'דיגע סיבות, ענינים פון עולם הזה, ווי דער פסוק זאגט "כי ציד בפיו", וועגן דעם שטייט "ויאהב", אין א לשון עבר. אבער רבקה האט געהאט פאר יעקב א רוחניות'דיגע ליעבשאפט, וואס דאס איז אייביג, שטייט ביי איר א לשון הווה, "אוהבת" זי האט אים ליעב, ווייל איר ליעבשאפט איז געווען "אינה תלויה בדבר". (של"ה הקדוש)

"ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם. (אבות ה:טז)"

דער תנא זאגט "לעולם", און נישט "לעולם ועד", מרמז צו זיין אז דורך די אהבה פונעם מענטש צום באשעפער, ווערט ערוועקט ביים באשעפער מדה כנגד מדה, א ליעבשאפט צו אידישע קינדער. דאס איז די כוונה פון "לעולם", אז א איד איז מעורר מיט זיין ליעבשאפט צום באשעפער א ליעבשאפט צו די גאנצע וועלט, אז ס'זאל נישט בטל ווערן. (עבודת ישראל)

"הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים"

"ס'איז דאך א משנה מפורשת..."

אמאל זענן די גבאי צדקה פון פראג געקומען צו גאון רבי יחזקאל לאנדא זצ"ל, דער בעל "נודע ביהודה" זצ"ל, און געבעהטן א נדבה פאר מצות פדיון שבויים. "מיר נויטיגן זיך אין דריי הונדערט רענדלעך", האבן זיי געזאגט. איז דער "נודע ביהודה" אריין אינעם צווייטן צימער, און זיי געברענגט א גרויסער סכום פון צוויי הונדערט ניינציג רענדלעך. אט האט איר מיין נדבה, און די איבריגע זאלט איר נעמען ביי אנדערע מענטשן אין שטאט. די גבאי צדקה האבן זיך זייער געפרייט

מיט די שיינע סומע געלט וואס זיי האבן באקומען, אבער איידער זיי האבן פארלאזט זיין שטוב, האבן זיי אים געפרעגט: "אויב דער גאון האט אונז געגעבן אזא שיינע נדבה, פארוואס האט איר אונז נישט געגעבן נאך צעהן רענדלעך, אז די מצוה זאל גערופן ווערן אויף אייער נאמען, און מיר זאלן נישט דארפן ארומגיין שאפן די איבעריגע צעהן רענדלעך? האט דער גאון זיי געענטפערט: איך וואונדער זיך אויף אייך תלמידי חכמים, ס'איז דאך א אפענע משנה אין פרקי אבות, **"הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים, עינו רעה בשל אחרים"**. (שיחות חולין של תלמידי חכמים)

***

כל אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר, בטלה אהבה, ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם, איז אהבה שהיא תלויה בדבר, זו אהבת אמנו ותמר, ושאינה תלויה בדבר, זו אהבת דוד ויהונתן. (אבות ה:טז)"

—יעדער ליעבשאפט וואס איז אפהענגיק אין א געוויסע זאך, ווען די געוויסע זאך ווערט צעשטערט, זי עקזיסטירט מער נישט, ווערט נאטורליך די ליעבשאפט צעשטערט, און די סארט ליעבשאפט וואס איז נישט אפהענגיק אין קיין זאך ווערט קיינמאל נישט צעשטערט [ווייל די "אהבה" איז א ריינע], וועלכעס איז א ליעבשאפט וואס איז אפהענגיק אין א זאך, דאס איז די ליעבשאפט פון אמנו [דער זוהן פון דוד המלך] און תמר [זעה תנ"ך שמואל ב']. און וועלכעס איז א ריינע ליעבשאפט וואס איז נישט אפהענגיק אין א זאך, דאס איז די ליעבשאפט פון דוד המלך און יהונתן [שאול המלך'ס זוהן. זעה שמואל א']—

"כל אהבה שהיא תלויה בדבר. (אבות ה:טז)"

אהבה און מחלוקת זענען צוויי קעגנענצטע זאכן איינער צום אנדערן. ליעבשאפט נעמט זיך פון שלום, און

ארבע מדות בנותני צדקה...הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים, עינו רעה בשל אחרים...יתן ויתנו אחרים חסיד. (אבות ה:יג)

—פיר ערליי נאטורן זענען דא ביי די מענטשן וואס געבן צדקה... איינער וואס וויל אז בלויז ער זאל געבן צדקה, און אנדערע זאלן נישט געבן צדקה איז זיין אויג [קארן] שלעכט אויף אנדערע... איינער וואס וויל געבן צדקה און אויך אנדערע זאלן געבן צדקה דער ווערט גערופן א חסיד ווייל ער האט אויך אינזיין זיין חברים טובה, און נישט בלויז זיך. —

"ארבע מדות בנותני צדקה". (אבות ה:יג)

ס'זענען דא דריי סארטן צדקה: איין צדקה ווערט אנגערופן "זהב", איין צדקה "כסף", און איין צדקה "נחשת". אויב א מענטש געבט צדקה באהאלטענערהייט אז דער ארימאן זאל נישט פארשעהמט ווערן, ווי שלמה המלך ע"ה האט געזאגט (משלי כא:יד) "ומתן בסתר יכפה אף", איז דאס אין די בחינה פון "זהב", ראשי תיבות ז'ה ה'נותן ב'סתר. און דער וואס געבט צדקה ווייל ער איז קראנק ל"ע און ער וויל ווערן געזונט אדער ווייל ער געפינט זיך אין אן אנדערע סכנה ח"ו, איז דאס אין די בחינה פון "כסף", ראשי תיבות כ'שוראה ס'כנה פ'ותת. די צדקה וואס איז גלייך צו "נחשת", איז א צדקה וואס דער מענטש געבט ווען ער שפיהרט אז זיין סוף איז שוין נאנט ל"ע באפעהלט ער פאר זיינע קינדער זיי זאלן טיילן צדקה מיט זיין געלט, איז דאס אין די בחינה פון "נחשת", ראשי תיבות נ'אום ח'ולה ש'יאמר ת'נו. (מדרש דוד - מובא ב'מאיר עינים')

"יתן ויתנו אחרים חסיד". (אבות ה:יג)

לכאורה פארוואס ווערט ער אנגערופן "חסיד", כאילו ס'איז א זאך לפנים משורת הדין, ער דארף דאך לויט די הלכה געבן צדקה, ס'איז בכלל נישט קיין חסידות, ווי די גמרא בבא בתרא ט. זאגט: "גדול המעשה יתן מו העושה". נאר דער פשט קען זיין לויט ווי דער רמב"ם ז"ל [הלכות צדקה] רעכנט אויס אכט מעלות ביי מצות צדקה, איינס העכער פונעם אנדערן, און דאס העכסטע צווישן זיי איז ווען מ'געבט די צדקה פאר באשטימטע גבאים, אזוי אז דער נותן ווייסט גארנישט צו וועמען דאס געלט גייט. ווידער דער מקבל, ווייסט נישט פון וועמען דאס געלט קומט. דאס קען זיין דער פשט, "יתן" ער געבט טאקע צדקה, "ויתנו אחרים", אז זיי גבאים זאלן דאס אויסטיילן [נישט ער זעלבסט] פאר'ן ארימאן, וואס דאס איז די די גרעסטע מעלה פון צדקה, אזא איינער קען מיט רעכט אנגערופן ווערן א "חסיד". (רכנסת ישראל - מובא לקוטי בתר לקוטי)

"יתן ויתנו אחרים חסיד". (אבות ה:יג)

הרה"ק רבי מענדל מרימינאווי ז"ע פלעגט זאגן דעריבער מאכט מען נישט א ברכה ביים געבן צדקה, פונקט אזוי ווי מ'דארף מאכן א ברכה אויף יעדער אנדערע מצוה, ווייל א ברכה דארף מען מאכן בלב שלם, מיט שמחה, און עפ"י רוב ווערט צדקה געגעבן נישט מיט'ן גאנצן חשק, מיט אמת'ע שמחה...

בית שבת אוצר

מבין אוצר... אבות פרק ה' ו'

דארף גלויבן אז אלעס וואס ער איז זוכה אין די תורה, קומט נישט צו אים צוליעב זיין פלאגעניש, נאר ס'קומט צו אים ווי א מציאה, וואס ער האט זוכה געווען פון הימל, ווייל אהן סייעתא דשמיא קען ער נישט משיג זיין די תורה, נאר די מציאה געפינט נישט נאר דער וואס פלאגט זיך אויף די תורה.

”ולכל בשרו מרפא”

די תורה איז נישט אזא היילונג ווי אנדערע רפואות, וואס היילן אויס איין אבר און שעדיגן אנדערע גלידער, נאר **”ולכל בשרו מרפא”**—ס'איז א רפואה פאר'ן גאנצן קערפער. (באר אברהם)

עין חיים היא למחזיקים בה.

די גמרא (קידושין ל:) זאגט: אז די תורה איז דער תבלין צו באזיגן דעם יצר הרע און זיינע תאוות, און דער וואס שיידט זיך אפ פון די תורה איז גלייך ווי ער שיידט זיך אפ פון לעבן. אז א מענטש לערנט אויף אזא אופן, ער גלייבט אז די תורה וועט אים ראטעווען פונעם יצר הרע, איז די תורה פאר אים טאקע א בוים פון לעבן. (רוח חיים, וואלאזשין)

”ולכל בשרו מרפא”

”לערנען א רפואה אויף אלע מיחוסים...”

הגה"צ רבי שמואל זאב הלוי ראטה זצ"ל פון אנטוורפן, דער אוהעל דיין און חבר הביד"ץ "מחזיקי הדת" אין אר"י האט דערציילט: ווען ער איז קראנק געווען אויף די הארץ און לעבער, האט ער שטארק געוואלט פאהרן קיין ארץ ישראל אויף די ימים נוראים להסתופף בצל כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, אבער ער האט געשפיהרט אז ער האט נישט די כוחות דערצו צוליעב זיין שוואכקייט. די חשובע החסידים האבן אים מחזק געווען און ערמוטיגט אז ער זאל יא פאהרן קיין ארץ ישראל צו מרן זי"ע און דאס וועט אים ברענגען א רפואה שלימה. איז ער געפאהרן קיין אר"י. ווען ער האט דערציילט פאר מרן זי"ע, פון זיין קראנקהייט, און וואס די דאקטורים זאגן, האט אים מרן זי"ע געוואונטשן מיט א רפואה שלימה. יום טוב סוכות האט דער אוהעל דיין נאכאמאל זיך מזכיר געווען ביי מרן זי"ע פאר א רפואה שלימה, האט זיך מרן זי"ע אויף אים געבייזט און געזאגט: "זיי נישט קיין שלימל'ניק, ביזט נישט קראנק דו ביזט געזונט, לאז דיך אפ פון די דאקטורים". האב ער געענטפערט: "רבי! איך האב אבער זייער גרויסע יסורים!" האט אים מרן זי"ע געזאגט: "דער טאטע זי"ע האט געזאגט, אן איד וואס זיצט און לערנט איז א רפואה אויף אלע מיחוסים"... און פון דעמאלט אהן איז ער געווארן געזינט, און ביז צו זיינע לעצטע טעג האט ער קיינמאל נישט געדארפט צוקומען צו קיין דאקטער, ווען די רפואה איז געווען ביי אים חוץ לדרך הטבע.

***

”גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושיה” (אבות ו:ז)
ס'שטייט פון רבינו חיים וויטאל זצוק"ל אז ווען א מענטש רעדט דברים בטלים, און כל שכן דברים אסורים פארקירצט ער זיין לעבן ח"ו, ווייל יעדער מענטש באקומט א באשטימטע מאס ווערטער וויפיל ער זאל קענען ארויס רעדן פון מויל, און מיט יעדער ווארט קומט אויך מיט א סארט חיות וואס פארלאזט דעם מענטש ווען דאס ווארט פארלאזט זיין מויל. דערפאר לערנט אונז דא די משנה אז מ'זאל נישט מיינען אז ביים רעדן דברי תורה איז אויך ח"ו אזוי. ניין **”גדולה תורה”**—דער כח התורה איז אזוי גרויס אז נישט נאר אז ס'נעמט נישט אוועק פונעם לעבן אזוי ווי דברים בטלים וואס מ'רעדט, נאר אדרבה, **”היא נותנת חיים לעושיה”**,

יעדעס ווארט וואס מ'רעדט דברי תורה טוהט נאך פארמעהרן דאס לעבן. (מראית העין לחייד"א)

”גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא” (אבות ו:ז)

מ'דארף פארשטיין די תורה ווערט דאך גערופן "תושיה" ווייל ס'שוואכט אפ דעם כח פון מענטש, (סנהדרין כו:) אויב אזוי, ווי קען זיין "נותנת חיים לעושיה"? נאר אין אמת'ן שוואכט די תורה אפ דעם כח פונעם גוף, אבער פון די אנדערע זייט שטארקט דאס דעם כח פונעם נפש פון מענטש, און ווי באקאנט איז דער כח הנפש אינעם מענטש שטארקער ווי דער כח הגוף, אויב אזוי אפילו דער כח הגוף ווערט שוואכער בלייבט אבער דער כח הנפש, וואס די תורה איז משיבת נפש, און "מרבה חיים לעושיה", אזוי ווי די משנה זאגט: (בז:) "מרבה תורה מרבה חיים". (נתיבות שלום - סלוני)

”כי חיים הם למוציאיהם” (אבות ו:ז)

דער בעל "חידושי הרי"ם" האט געפרעגט: צי איז שייך א ענין פון מציאה ביי לערנען תורה? חז"ל זאגן דאך (ברכות סג:) **”אין התורה מתקיימן אלא במי שממית עצמו עליה”**—די תורה האלט זיך נישט נאר ביי איינעם וואס הרגעט זיך דערויף, אויך זאגן חז"ל (מגילה ו:) **”לא ינעה ומצאה אל תאמין”**—איינער וואס זאגט אז ער האט זיך נישט געפלאגט און ער האט געפונען די תורה, זאלסטו אים נישט גלויבן—דעריבער ווי איז שייך א מציאה ביי די תורה? נאר דער פשט איז אז נאכדעם וואס דער מענטש פלאגט זיך אויף די תורה, געפונט ער איר, גלייך ווי מ'געפינט א מציאה. דער מענטש

”אהבה שאינה תלויה בדבר אינה בטילה לעולם”

”נעמען דעם באשעפער פאר ארבי'ן...”

איינער פון די געהויבענע חסידים פונעם "חזוה" פון לובלין זי"ע, איז געווען הרה"ק רבי פייוויש היבנובער זצוק"ל. אמאל איז ער געזיצן אין בית המדרש און געלערנט זוהר. האט דער "חזוה" וואס האט געוואוינט אין די אויבערשטע דירה, געשיקט זיין משמש צו רבי פייוויש, ער זאל נישט זאגן אזוי הויך, ווייל ער, דער "חזוה", וויל שלאפן. האט זיך רבי פייוויש אנגערופן און געזאגט: "איך דין נישט דעם רבי'ן, נאר דעם באשעפער אליין", און ער האט ווייטער געזאגט זוהר. דערנאך האט ער חרטה געהאט אויף זיינע ווערטער, און זיך שטארק מצטער געווען. ער האט געציטערט, אז דער "חזוה" וועט אים מער נישט אריינלאזן. אבער דערנאך האט ער זיך מיישב געווען: **”נו, אז דער לובלינער וועט מער נישט וועלן זיין מיין רבי, וועל איך דינען דעם באשעפער, און דער באשעפער וועט זיין מיין רבי...”** אינדערפרי, ביי תפלת שחרית האט רבי פייוויש מורא געהאט זיך צו באווייזן פאר'ן "חזוה", האט ער זיך באהאלטן אונטערן אויוון. ווען דער "חזוה" איז אריינגעקומען צום דאווענען, און געפרעגט, ווער ס'וועט צוגיין צום עמוד, האט איינער געזאגט, אז רבי פייוויש וועט דאווענען, האט זיך דער "חזוה" אויפגעשטעלט פון זיין שטוהל (אויב דער "חזוה" האט געלאכט, ווען מ'האט געזאגט א נאמען וועמען מ'קען צושיקן צום עמוד, האט מען געוואוסט אז ער וויל נישט יענער זאל זיין דער שליח ציבור, און אויב ער האט זיך אויפגעשטעלט, איז א סימן אז דער שליח ציבור געפעלט אים). רבי פייוויש איז טאקע צוגעגאנגען, און געווען דער שליח ציבור ביים עמוד. נאך שחרית איז דער "חזוה" צוגעגאנגען צו רבי פייוויש און אים געזאגט: **”ס'איז א לייכטע זאך צו נעמען זיך דעם באשעפער פאר א רבי'ן”**. (חמדה גנוזה - מובא בספר 'מאיר עינים' ע"מ אבות) ***

גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר: כי חיים הם למוציאיהם, ולכל בשרו מרפא... ואומר עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאשר... (אבות ו:ז)

—די חשיבות פון תורה איז גרויס, דערמיט וואס א גוט אריין לעבן, פאר די וואס לערנען און זענען איר מקיים, סיי אויף די וועלט, און סיי אויף יענע וועלט [לעולם הבא]. ווי ס'ווערט געזאגט אין פסוק [משלי ד'] ווייל די תורה איז א לעבענס גייסט פאר די וואס געפונען איר, און צו זיין גאנצן קערפער איז דאס א היילונג, און נאך זאגט דער פסוק [משלי ג'] א היילונג וועט די תורה זיין פאר דיין נאפל [ווייל דער נאפל איז דער שורש און מיטלפונקט פונעם קערפער] און א מארך געטראנק פאר זיינע ביינער, און נאך זאגט דער פסוק [שם ג'] די תורה איז א בוים פון לעבן פאר די וואס האלטן זיך אין איר, און אירע שטיצערס זענען געלויבט.

בייזן שבת אויפן

מיין אויפן... חסידים דערציילן...

• "א השתוקקות צו פאהרן קיין ארץ ישראל..."

"כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א האט דערציילט: דער עלטער זיידע ז"ל [כ"ק מרן מהר"י זי"ע] האט געהאט א גרויס השתוקקות צו פאהרן קיין ארץ ישראל, [מ'האט דעמאלט געקענט פאהרן מיט א שיף], און ער האט אסאך געשמועסט דערוועגן. אמאל האט איינע פון די חסידים כמדומה ר' מרדכי פעלץ געפרעגט דעם זיידן ז"ל, אויב דער רבי וויל פאהרן קיין ארץ ישראל, ווער האלט אים צוריק? האט דער עלטער זיידע ז"ל געענטפערט: צו קענען פאהרן קיין ארץ ישראל דארף מען זיך גרייטן דערצו א גאנץ יאהר, זיך פארמאכן און נישט אויפנעמען קיין מענטשן פאר א לאנגע צייט און דאס וויל איך נישט. אויך ווען מ'קומט קיין ארץ ישראל דארף מען טיילן פאר די ארץ ישראל קינדער עטליכע 'זלאטעס' האב איך געמאכט א חשבון אז ס'דארף אויסקומען צו הונדערט 'דוקאטן' [עסטרייך וואלוטע פון גאלד], און פון ווי האב איך אזויפיל געלד?"

ברכת כתיבה וחתמה טובה

לידידנו היקרים והחשובים שמדי שבת בשבתו
מפיצים את הגליון ברחבי תבל

הרה"ח ר' אהרן לאנגסאם הי"ו, ב.פ.
הרה"ח ר' שמעון חיים אוסאביל הי"ו והצוות ב.פ.

הרה"ח ר' שלמה גראסמאן הי"ו, אנטווערפן, *

הרה"ח ר' שלום פסח למברג, ירושת"ו

הקב"ה ישלם שכרם וישלח ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם, ויזכו הם וכל אשר להם לשנה טובה ומבורכת, להכתוב ולהחתום בספרן של צדיקים גמורים לאויט"א

התורה והברכה לר' יוסף שטרסבורג הי"ו - צריך
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' משה רוזנפעלד הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' אל"י ברח"ו הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של זקינו כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' שמואל מאיר הוס הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של זקינו כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' לוי יצחק שיף הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של זקינו כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' יעקב שטיין הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' יצחק אבערענדער הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' הושע העשיל זילבערבערג הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של זקינו כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

זכות הדפסת הגליון גרבת הנדב הנכבד
הרה"ח ר' אברהם צבי חיים
בן רחל פרושט ריו הי"ו
לרגל זימא דהילולא של
רשכבה"ג כ"ק מרן מהר"ש
מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' פסח לעמבערגער הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' של' פסח למברג הי"ו ירושת"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' שמעון חיים אוסאביל הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של זקינו כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' אליעזר צבי שפירא הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' משה באבד הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' משה לייבוש באבד הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

התורה והברכה לר' משה באבד הי"ו
עבור השתתפותו בהוצאת הגליון לרגל ההילולא
של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע ועכ"א
כ"ז אלול תרט"ו • אשכנז ברכה והצלחה ואלף חסידות

מיין אויפן... צדיקים האבן געזאגט:

• רעדן ווען מ'דארף

הרה"ק רבי שמואל מסאכאטשוב זצ"ל האט געזאגט: שווייגן ווען מ'דארף
רעדן, ווערט אויך פאררעכנט ווי א פגם הדיבור.

• שווייגן לערנט וואס צו רעדן

הרה"ק רבי מנחם מענדל מוואקא זי"ע האט געזאגט: לערן דיך צו שווייגן,
כדי דו זאלסט וויסן וואס צו רעדן.

מיין אויפן... מורא מקדש

ערוועקן צו תשובה און דאווענען פערציג טעג

אתם נצבים היום כולכם... (נצבים כט:ט)

הרה"צ רבי משה וואלפסאן שליט"א אב"ד קהל "אמונת ישראל" האט געזאגט: די פרשה
לייענט מען שטענדיג א שבת פאר ראש השנה. און דעריבער איז דא איך די פרשה פערציג
שטוקים מרמז צו זיין אויף וואס ס'ליגט אויף אונז, מיר זאלן זיך אפשטעלן פון אונזער לעבנס
שטייגער ["אתם נצבים"] און זיין ערוועקן צו תשובה און צו תפילה מיט כוונה אין די פערציג
ימי הרחמים וואס זענען פון ראש חודש אלול ביז יום כיפור. [אמונת עתיד]

*גליון השבוע נתגבר ע"י ידידנו היקר
הרה"ח ר' פסח ב"ר צבי אלימלך ז"ל
לאנגסאם • נפטרו א' דראש השנה תש"ב
בגלות סיביר

גליון השבוע נתגבר ע"י ידידנו היקר
הרה"ח ר' בערל גרוין הי"ו, לעיקוואד, לע"ג
זקנתו מרת ליפשא ב"ר יהודה ע"ה
• נפטרה ב' תשרי תשפ"ד

גליון השבוע נתגבר ע"י ידידנו היקר
הרה"ח ר' אהרן (ב"ר אל"י) גראסמאן לע"ג אמו
הרה"ח ר' צבי אלימלך יחיאל מיכל
ב"ר אליהו ע"ה • נפטרו כ"ה אלול תשנ"ז

*גליון השבוע נתגבר ע"י ידידנו היקר
הרה"ח ר' שלמה גראסמאן הי"ו לע"ג אמו
הרה"ח ר' צבי אלימלך יחיאל מיכל
ב"ר אליהו ע"ה • נפטרו כ"ה אלול תשנ"ז

*גליון השבוע נתגבר לע"ג איש צדיק ותמים
הרה"ח ר' חיים יהודה ב"ר מרדכי ע"ה
דייער • נפטרו א' דראש השנה תשפ"ה

גליון השבוע נתגבר ע"י ידידנו היקר
הרה"ח ר' פארגעס הי"ו, לע"ג
זקנתו מרת ליפשא ב"ר יהודה ע"ה
• נפטרה ב' תשרי תשפ"ד

*גליון השבוע נתגבר ע"י ידידנו היקר
הרה"ח ר' יוסף שפירא הי"ו לע"ג אמו
מרת ליפשא ב"ר יהודה ע"ה
• נפטרה ב' תשרי תשפ"ד

גליון השבוע נתגבר ע"י ידידנו היקר
הרה"ח ר' אברהם גראסמאן הי"ו לע"ג אמו
הרה"ח ר' צבי אלימלך יחיאל מיכל
ב"ר אליהו ע"ה • נפטרו כ"ה אלול תשנ"ז

גליון השבוע נתגבר ע"י ידידנו היקר
הרה"ח ר' יעקב יחזקי' גראס הי"ו
לע"ג חותנו ר' מרדכי ב"ר אפרים ע"ה
• נפטרו ה' תשרי תשס"ג

"מיין שבת אויפן" און נאך קענט איר געפונען יעדער וואך
אין די וועבסטיילע אויסגאבע פון "המחנה מאגאזין"
T: 718-438-1263 • F: 718-569-6440 • e-mail: NEWS@hamachne.com

*גליון השבוע נתגבר לע"ג
הרה"ח ר' ישראל צבי (הערשל) ב"ר
יוסף יונה ע"ה קליין
• נפטרו ג' טבת תשנ"ז ת.ג.צ.ב.ה.

גליון השבוע נתגבר ע"י ידידנו היקר
הרה"ח ר' אברהם גראסמאן הי"ו לע"ג אמו
הרה"ח ר' צבי אלימלך יחיאל מיכל
ב"ר אליהו ע"ה • נפטרו כ"ה אלול תשנ"ז

גליון השבוע נתגבר לע"ג
הרה"ח ר' משה אלעזר ב"ר צבי ע"ה
לע"ג חותנו ר' מרדכי ב"ר אפרים ע"ה
• נפטרו ה' תשרי תשנ"ז ת.ג.צ.ב.ה.

גליון השבוע נתגבר לע"ג
הרה"ח ר' משה אלעזר ב"ר צבי ע"ה
לע"ג חותנו ר' מרדכי ב"ר אפרים ע"ה
• נפטרו ה' תשרי תשנ"ז ת.ג.צ.ב.ה.

גליון השבוע נתגבר לע"ג
הרה"ח ר' ישראל צבי (הערשל) ב"ר
יוסף יונה ע"ה קליין
• נפטרו ג' טבת תשנ"ז ת.ג.צ.ב.ה.

גליון השבוע נתגבר לע"ג
הרה"ח ר' משה אלעזר ב"ר צבי ע"ה
לע"ג חותנו ר' מרדכי ב"ר אפרים ע"ה
• נפטרו ה' תשרי תשנ"ז ת.ג.צ.ב.ה.

"ושבת עד ה' אלוֹקִיךָ" (ל,ב)

מפרש האגרא דכלה כך: תעשה תשובה כזאת שתצליח להפוך את הדין לרחמים וזה מה שכתוב בפסוק, "ושבת" – תשוב בתשובה שלימה "עד" – עד שתצליח להפוך את ה' מאלוקיך" מדין לרחמים.

אגרא דכלה

א נקודל'ה

"והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה

אשר נתתי לפניך והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר

הדיחך ה' אלקיך שמה" (ל,א)

"והיה כי יבאו... והקללה" כתוב ש"אין והיה אלא לשון

שמחה" מה שייך שמחה בקללה? אלא התורה מלמדת אותנו

שאדם צריך לשמוח בכל מצב כי כל מה שהקב"ה עושה לנו

בין אם זה טוב ובין עם זה רע, תמיד תמיד עלינו לדעת

שאלוקים איתנו בכל מצב גם כשרע לנו, וזהו לשון הפסוק

"והיה" – לשון שמחה, 'כי יבאו עליך כל הדברים האלה

הברכה והקללה אשר נתתי לפניך' - כשהקב"ה נותן לאדם

ברכה/קללה, צריך הוא להגיג לעצמו – 'והשבות אל לבבך'

ש'בכל הגוים אשר הדיחך' – שבכל המקומות הגוים,

הנמוכים שהקב"ה שם אותך, תמיד תמיד "ה' אלוֹקִיךָ שמה"

– ה' נמצא איתך שם באש ובמים, בטוב וברע.

בדרך רמז

"ואתה תשוב ושמעת בקול ה'" (ל,ח)

אפשר לפרש את הפסוק על פי דברי חז"ל באבות: "בכל יום ויום יוצאת בת קול מהר חורב, ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה". וביארו שם, שאע"פ שאנחנו לא שומעים את הבת קול, בכל אופן נשמתנו שומעת ומתעוררת לשוב בתשובה מפני קול זה. וזהו ביאור הפסוק, "ואתה תשוב ושמעת", תתעורר לשוב בתשובה, "בקול ה' אלוהיך", בסיבת קול ה' אלוהיך שיוצא כל יום מהר חורב, ונשמעת שומעת קול זה.

אוצר הפנינים

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" (ל,יד)

אמר הרה"ק ר' מנחם מנדל מקוצק זי"ע, הכתוב מדגיש שצריך להיות 'לעשותו' - אי אפשר לעבוד את ה' רק בדיבור ובמחשבה, כי עיקר העבודה היא המעשה. אין כל ערך לדיבור ומחשבה שאינם מסתיימים במעשה, אלא מה ש'בפיך ובלבבך' - יש לעשותו.

ליקוטי בתר ליקוטי

אמר פעם הרה"ק ר' נח מלכוֹבִיץ זי"ע, שלכאורה היה צריך להיות כתוב קודם 'בלבבך' ואחר כך 'בפיך', שהרי המחשבה קודמת לדיבור. אך הפירוש הוא כך: 'בפיך' - אם אתה רוצה להטיף מוסר או לתת עצה לחברך, בדוק עצמך תחילה 'בלבבך' - אם הדבר יוצא מלבך ואתה מוכן ומזומן לעשותו בעצמך, או אז תוכל גם לתת מוסר לזולת.

ילקוט מאיש לרעהו, עיטורי תורה

"אתם ניצבים היום כלכם לפני ה' אלוֹקִיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימך" (כט,ט-י)

התורה אומרת לנו שבשביל לעמוד ולהיות ניצב מול ה' אלוֹקִיךָ, יכול גם היהודי הכי פשוט שהמצוות שהוא מקיים הם: חוטב עצים לסוכה/לכבוד שבת, או שואב מימך, מקיים את מצוות מים שלנו, גם רק עם המצוות האלו אפשר לעמוד מול הקב"ה.

דברי ישראל

"ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע" (ל,טו)

דרש הרה"ק ר' מנחם מנדל מקוצק זי"ע, התורה הקדימה 'את החיים' ל'את הטוב' ללמדנו שתכלית החיים היא לעשות טוב. אבל מחוסר תבונה ומקוצר השגה מתנהג האדם להיפך, גם את הטוב הוא עושה כדי לחיות.

אמת ואמונה

הגיליון לזכות ולבריאאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

בס"ד
"את אשר ישנו פה עמנו עמד היום ואת אשר איננו פה
עמנו היום" (כט, יד)

אלול

"ומל ה' את לבבך ואת לבב" (ל,ו)

"את לבבך ואת לבב" – ר"ת 'אלול', והמילה 'אלול' עם הכולל בגימטרייה "חלל" וגם "חיים", וסופי תיבות של "את לבבך ואת לבב" – "תכתב", וזה בא לרמז שבחודש אלול ויום הדין אנו נכתבים או לחיים או למוות (חלל).

חיד"א

"ומל ה' את לבבך ואת לבב זרעך..וכו' ואתה תשוב וגו'
(ל,ו-ח)

אנו אומרים בסליחות את הפסוק "מחיתי כעב פשעך וכענן חטאתך שובה אלי כי גאלתיך" לכאורה נשאלת השאלה, הרי אם הקב"ה מחק את כל עוונותינו, למה כתוב שוב "שובה אלי" כאילו אנחנו נחזור שוב בתשובה, הרי אך לפני רגע מחל לנו ה' את כל העוונות, אלא אומר הצדיק ר יחזקאל מקוזמיר כי ברגע שאדם מתנקה ועולה למדרגה יותר גבוהה, מתחיל הוא להבין כמה גרוע הוא היה וכמה חמור היה העבירות שעשה, ולכן כתוב שוב "שובה אלי" מרוב שתראה את גודל העבירות, וכן אותו הדבר אצל מצורע שהרי כתוב "ביום טהרתו והובא אל הכהן" – למה הוא צריך להגיע אל הכהן אחרי שכבר היטהר? אלא כנ"ל על זה הדרך שהוא בא לכהן אחרי שהיטהר ועלה במדרגה והבין את גודל חומרת העוון, וזה מה שמרמז גם בפסוקים שבפרשתנו שאחרי ש"ומל ה' את לבבך וכו' – "ואתה תשוב" כנ"ל.

דברי ישראל בשם ר' יחזקאל מקומזיר

ווארט על שבת

"ושבת עד ה' אלוך" (ל,ב)

כתוב ש"כל השומר שבת כהלכתה מוחלין לו כל עוונותיו אפילו אם עבד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו", ורמז לזה בפסוק שלפנינו "ושבת" זה אותיות שבת, שכל השומר שבת אפילו "עד ה' אלוך" אפילו אם חטאת עד שכפרת בה' אלוך עדיין יהיה זה תשובה ומתכפרין לו עוונותיו.

החיד"א

מלא העומר

אזיס ווארט

"והתברך בלבבו לאמור שלום יהיה לי כי בשררות לבי
אלך" (כט, יח)

היה פעם יהודי שלא הקפיד על שמירת המצוות אף כלפי חוץ, נשאל על ידי הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר למה הוא לא מקיים את חובתו כיהודי. נענה הלה בהתחכמות: "רחמנא ליבא בעי". אין צורך לשיטתו לקיים את המצוות בפועל, מספיק להיות יהודי בלב. "אף כשתבוא לעולם האמת", חרץ לעומתו הרבי, "יפסקו עבורך בשמים שמי שהיה יהודי רק בלבו ולא במעשיו, יקבל את שכרו במחשבה בלבד ולא למעשה"...
במחשבה תחילה

"הנסתרות לה' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם
לעשות את כל דברי התורה הזאת" (כט, כח)

חז"ל אמרו שהתורה לא גילתה את טעמיהן של המצוות ומתן שכרן כדי שלא יניח אדם מצוות ששכרן מועט ויעשה רק מצוות ששכרן מרובה. אבל בשתי מצוות כן גילתה לנו התורה את שכרן: "כיבוד אב ואם" ו-"שילוח הקן". המצווה הקלה ביותר והחמורה ביותר. ובשתיהן, הבטיחה התורה "למען ייטב לך והארכת ימים". כדי ללמדנו שכל המצוות שוות ויש לקיימן כולן במידה שווה. אומר הכתב סופר, זה פירושו של הפסוק: "הנסתרות לה' אלוקינו" = הסתיר השי"ת את שכר המצוות, "והנגלות לנו ולבנינו" = גילה מתן שכרן של שתי מצוות. אחת נוגעת "לנו" = "שילוח הקן" ואחת נוגעת "לבנינו" = "כיבוד אב ואם". וכל זאת כדי "לעשות את כל דברי התורה הזאת" = כדי שנקיים הכל ולא נבחר רק את המצוות ששכרן רב.

כתב סופר

"פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה"

שורש כל הרע, הוא האדם שנמצא במצב של "פן", בספקנות וחקרנות יתירה, ואין בו אמונה תמימה ופשוטה, ואז הוא שורש פרה ראש ולענה....

'היהודי הקדוש' מפשיסחא

"אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלוךך ומשם יקחך" (ל, ד)

לכאורה צריך להבין מה המובן של 'נדחך בקצה השמים' האם לא ראוי יותר לומר "בקצה הארץ"? הבעש"ט היה מלמד זכות על ישראל, שאפילו בשעה שאדם מישראל עושה איזה מרמה בעסקיו, סוף סוף גם בזה יש איזו כוונה טובה, כי רוצה להרוויח כסף כדי שיוכל לתת צדקה, לשלם שכר לימוד עבור ילדיו, לצורכי שבת וכדומה. וזה הפירוש בפסוק "אם יהיה נדחך בקצה השמים" – אם בדחייתך, בעבירותיך, בקצה המחשבה ישנה איזו כוונה לשם שמים, "משם יקבצך ה'" – מהניצוץ הקטן הזה של לשם שמים הנמצא בתוך העבירה, משם יקחך ה'. המחשבה הנעלה הזאת מצילה אותו שלא יפול בנופלים ומביאה אותו לתשובה שלמה.

נועם מגדים

"לא בשמים הוא.. ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו"

כל דבר קשה שיהיה, אם יש לאדם רצון עז לדבר - קל יהיה לו לעשותו, אומרת התורה - אם רצונך הוא להידבק בתורה, אפילו אם הייתה בשמים, או מעבר לים, מוכן אתה ללכת אחריה לקבלה, אזי באמת 'קרוב אליך הדבר', כי רצון כזה, יתגבר על כל המעצורים אשר יניח לו היצר.

חידושי הרי"ם ז"ל

"ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרעה" (ל-טו)

נתתי לפניך היום, נאמר בלשון יחיד - כדי להגיד לאדם שיחשוב, כאלו הוא יחידי בעולם, ולא נברא העולם אלא בשבילו, לכן לא יהא הוא הגורם לאבוד העולם.

שפתי כהן

"ותראו את שקוציהם ואת גילליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם" (כט, טז)

הקשה הגה"צ ר' שלום שבדרון זצ"ל: מה היה בארץ מצרים בשנה האחרונה לפני צאתם? בית ספר למופתים, עטופים בניסים ללא שעבוד, הכינו אותם לצאת ביד רמה, לקריעת ים סוף, ועוד ניסים גדולים ומכות גדולים שהם ראו בעיניהם. והנה פונה אליהם התורה "פן יש בכם שורש פורה ראש ולענה"? מי ירצה בכלל להתקרב אל השיקוצים הללו? ומבאר בשם הרב מבריסק דבר גדול בכוחות הנפש של האדם. כי בפעם הראשונה התורה כותבת "את שיקוציהם וגילוליהם" – אתם רואים את העבודה זרה הזו, פוי, שקץ ומיאוס. אח"כ כותבת התורה "עץ ואבן" – אדם מסתכל בפעם השנייה. בסדר, לא דבר מכוער ודוחה וגם לא יפה, עץ ואבן. אבל כשכבר התרגל לזה זה נהיה יפה בעיניו, זה כבר "כסף וזהב". לכן כותבת התורה "פן יש בכם איש או אשה וכו'".

הגה"צ ר' שלום שבדרון זצ"ל

"כי את אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני ה' אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום" (כט, יד)

אמרו פעם בשם רבי שמשון מאוסטרופלי זצ"ל: 'את אשר ישנו פה' וגם 'ואת אשר איננו פה' - שניהם סופי תיבות תורה - כולם - כל הנשמות - עמדו בתחתית הר סיני בקבלת התורה.

נפלאות חדשות

"ולא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית הזאת" (כט, יג)

הצדיק בעל האמרי חיים מוויז'ניץ הרבה להטיף לשומעיו על החשיבות של ליכוד ואחדות בישראל, וכך אמר פעם באחת מדרשותיו: בנאום הפרידה שלו לבאי הארץ קורא משה בשם ה': "ולא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית הזאת". בקריאה זו פונה הרועה הנאמן לבני עמו, שיתלכדו לחטיבה אחת באחוזה וברעות; כי הקדוש ברוך הוא אינו מוכן לכרות ברית עם ישראל, כשהם בבחינת "אתכם לבדכם" – איש איש לעצמו ולביתו – אלא כורת בריתו עם עם המלוכד ומאוחד כאיש אחד.

אמרי חיים

"הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת"

שני זמנים ניתנו לגאולה העתידה: האחד - זמן נסתר אשר לא ידוע לשום נברא, והוא סתום וחתום עד שאפילו משה רבינו אדון הנביאים לא ידעו, והשני הוא זמן גלוי כמו שנאמר: "היום - אם בקולו תשמעו". משה רבינו נתנבא על הגלות - "וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה", אבל לא ידע את זמן קץ הגאולה, וזה מה שמרומז בפסוק "הנסתרות" - הגאולה הנסתרת הוא - "לה' אלקינו", אשר לא גילה סודו לעבדיו הנביאים. אבל "הנגלות" - הזמן הגלוי לכל - "לנו ולבנינו", הלא הוא - "לעשות את כל דברי התורה הזאת". בידינו לקרב את הגאולה ולהביאה בכל יום כנאמר "היום אם בקולו תשמעו".

כתב סופר

"כי תשוב אל ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך"

המדקדק בפסוקי פרשתנו יבחין כי שלוש פעמים הוזכרה בה מצות התשובה. טעם הדבר הוא שהתורה רומזת לנו על שלוש דרגות בתשובה, הדרגה הנמוכה ביותר היא התשובה שעושה האדם לאחר שנענש, ככתוב בפר' "והיה כי יבאו עליך...הברכה והקללה... ושבתי עד ה' אלקיך". האמצעית היא תשובה הבאה מתוך שרואה האדם בעונשם של העוברים על רצון ה', ככתוב "ונתן ה' אלקיך את כל האלות האלה על איביך... ואתה תשוב ושמעת בקול ה'". הדרגה הגבוהה ביותר היא תשובה הנעשית מתוך אהבת ה' יתברך, שאליה רומז הפסוק שלפנינו: "כי תשוב אל ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך".

חזון יחזקאל

אלול

"בקרב עלי מרעים לאכול את בשרי..., אחת שאלתי מאת ה'...שבתי בבית ה'"

כתוב שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה אך אצל הגויים כן מצרפה, וזה מה שמרומז כאן בפסוקים "בקרב אלי מרעים" - מספיק שהם התקרבו במחשבתם להרע לי - וה' מחשיב להם את זה ו"המה כשלו", ואצל כלל ישראל מספיק שיהודי ירצה לעבוד את ה' "אחת שאלתי" - בשביל שייחשב כאילו "שבתי בבית ה' כל ימי חיי".

חתם סופר

לכאורה מתחילים או מהקטן לגדול או מהגדול לקטן, אבל מ'חוטב עצץ עד שואב מימך' - שניהם בדרגה פחותה, אם כן מהו הטווח ביניהם?! וגם לפי המסביר שחוטב עצץ - אלו הנותנים עצה והן החכמים, ושואב מימך - אלו המחדשים חידושים (תורה נמשלה למים) עדיין איננו יודעים מי מהם יותר גדול מחבירו? אלא שפירוש הפסוק כך הוא: "אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם". מי? "ראשיכם שבטיכם זקנים שוטריכם..." כמו - חוטב עצץ ושואב מימך - באותה הדרגה, כיון שאין גבהות לפני המקום...כולם נידונים וניצבים לפי מעשיהם ויכולותיהם וכל אחד נידון על פי יכולותיו והכישורים שנתן לו הקב"ה. כפי שמסופר בשם רבי ר' זושא מאנפולי שאמר "כשאעלה לשמיים לא ישאלו אותי מדוע לא היית אברהם אבינו, אלא ישאלו אותי למה לא היית זושא?!"...את כל אחד גם בראש השנה, לא ישאלו: "למה לא בנית בית הכנסת ובית מדרש... ודרשת ברבים ודאגת לנצרכים...אלא מדוע לא עשית את הדברים הפשוטים היום-יומיים שהיית צריך ויכולת לעשות?!"

צדיקים

"הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם"

כתוב בתהילים "לך דומיה תהלה ולך ישולם נדר, שומע תפלה עדיך כל בשר יבואו" לכאורה למה אנו צריכים להתפלל בפה, הלא הקב"ה יודע כל מחשבות אדם? וכן למה נודרים לצדקה בבית כנסת - למה לא לתת צדקה בסתר? אלא שהקב"ה אכן יודע את כל מחשבות ליבנו אבל כל זה אנו עושים רק בשביל שהילדים הקטנים יראו ויבינו שצריך להתפלל וכו', וכן הנדרים שאנו נודרים בבית הכנסת הוא בשביל ללמד את ילדינו לתת ולתרום וכו', וזהו פירוש הפסוק "לך דומיה תהילה" - לך הקב"ה מספיק דומיה תהילה - מספיק תפילה במחשבה, "ולך ישולם נדר" - ומספיק בהשלמת הנדר, "שומע תפילה" - מה שאנו משמיעים את התפילה (בקול) הוא אך ורק כי "עדיך כל בשר יבואו" - שילמדו גם הקטנים, וזה גם כוונת הפסוק "הנסתרות - לה' אלקינו" - המחשבות הנסתרות זה מספיק לה', "הנגלות" - הנגלה - זה מה שאנו מתפללים זה בשביל "לנו ולבנינו" - שילמדו, וזה גם מה שכתוב בתהילים "תהילת ה' ידבר פי" - הסיבה שאנו מתפללים היא בשביל "ויברך כל בשר" - שגם הקטנים ידעו.

דברי מהרי"א

שנה חמישית
פרשת נצבים תשפ"ה

מעשה האפוד

רב ביהמ"ד "מילואים לאפוד" וועסטקליף יצ"ו

הרב עקיבא אשר פדווא שליט"א

וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהַשְׁבַּת אֶל
לְבָבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה. וְשַׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל כָּל אֲשֶׁר
אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם וּבִנִּיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ. (דברים ל, א-ב)

כשעושה תשובה ומקבל על עצמו לתקן דרכו והנהגתו בעתיד עליו לשוב בתשובה גם

על מה שגרם בדרכי הנהגתו בעבר להשפיע על בני ביתו שלא ילכו הם בדרכו התורה והמצוות כראוי

הקשה כ"ק מרן מהר"י זי"ע כי לכאורה היה צ"ל 'אשר אנכי מצוה היום בכל לבבך ובכל נפשך', ומה
פירוש 'אתה ובניך'. ותירץ, שכשאדם עושה תשובה על מעשיו הרעים, ושב מדרכו הרעה, ומקבל על
עצמו שמהיום והלאה יתנהג באופן אחר לגמרי, צריך הוא לעשות תשובה גם על מה שגרם במעשיו
הרעים ובהתנהגותו שלא ע"פ התורה, שילדיו ובני ביתו לא יתנהגו כראוי ולא ילכו תמיד בדרך
הנכונה. (ספר "קול יעקב")

הן אמת, שבנך זה אינו מתנהג כראוי, אולם מי אשם בדבר, אביו שהולידו כן!

אם היית מולידו בקדושה ובטהרה, לא היה נראה כפי שהוא

ונלענ"ד לתרץ קצת באופן אחר על פי מה שסיפר הרה"צ רבי אברהם שמחה הורביץ אב"ד בארנוב
ממה שראו עיניו ושמעו אוזניו אצל כ"ק מרן מהר"י זי"ע.

מעשה באב אחד שייסר פעם בתוכחה קשה את בנו המבוגר, ובראותו שבנו אינו מוכן לציית לדבריו,
סטר לו על לחיו. מרוב כעס, איבד הבן את עשתונותיו, והחזיר לאביו מנה אחת אפיים!...

כעבור זמן נסע הבן לבעלזא. כאשר נודע לאביו על דבר נסיעתו, קם גם הוא ונסע אחריו, והגיע בדיוק
בעת שנכנס בנו לקבל ברכת שלום ממרן מהר"י זי"ע. נהוג היה בבעלזא להכניס כמה אנשים לחדרו
של מרן בבת אחת עד שנתמלא החדר ואז סגרו הדלת אחריהם. מיהר האב והצליח להיכנס עמו
לחדר, ובעת שניגש בנו לקבל שלום, הכריז האב: רבי! בני זה הכה את אביו!... וסיפר במר לבו דברים
כהווייתן.

להפתעתו כי רבה, הסב מרן אליו את שבט הביקורת, ואמר: "הן אמת, שבנך זה אינו מתנהג כראוי,
אולם מי אשם בדבר? אביו שהולידו כן! אם היית מולידו בקדושה ובטהרה, לא היה נראה כפי
שהוא, ולא היית צריך לייסרו וכל שכן שלא להכותו... ועתה" - דרש מרן - "רצוני שתישארו שניכם
אצלי לשבת הבאה עלינו לטובה!

הרב מבארנוב, היה סקורן לראות איך ישתלשלו הדברים, ולכן עקב אחריהם במשך כל אותה שבת.

כמו שאם תחילת הצמיחה בשדה אינו עולה יפה אפשר לתקן בכך שיחרוש ויזרע מחדש

כך אם חוזר האב בתשובה יכול לתקן למפרע מה שהשפיע לרע על ילדיו שלא הולידם בקדושה כראוי

שבת זו פרשת כי תבוא היתה. בעת עריכת שולחנו הטהור בשבת בבוקר, אחרי שחלק מרן זי"ע יין ובירך "לחיים", קרא את האב ובנו שיעמדו על ידו. אחר כך פתח בדברי תורה על הפסוק (דברים כח, ד): "ברוך פרי בטןך ופרי אדמתך", וכך אמר: איתא בגמרא (ברכות כא, ב): אפילו מאן דלא דריש סמוכים בכל התורה במשנה תורה דריש. וצריך ביאור, למה סמך הכתוב ברכת הבנים לברכת פרי האדמה. אלא, הנה מבואר בספרים הקדושים, שאם האב והאם עושים הכנה בקדושה ובטהרה כדבעי, אז שורה על הבן הנולד להם קדושה וטהרה, ובכח זה זוכה הוא לילך בדרך הטוב והישר. ואם אין הם עושים הכנה ראויה ח"ו, אז נטבע בנפש הבן הנולד נטיות רעות ותכונות מגושמות.

והנה לכאורה אם נולדו הילדים בכך אין אפשרות כבר להורים לתקן מעוות זה. אולם חסד עשה הקב"ה עם בני ישראל, שאם חוזר האב בתשובה שלימה והוא מתקן את מעשיו למפרע, אז בכוחו לתקן על ידי זה למפרע גם מה שקלקל עבור בנו, והוא ממשיך בזה קדושה וטהרה הן על עצמו והן על בנו. וענין זה מרומז בסמיכות הפסוקים "פרי בטןך" ל"פרי אדמתך", כי ידוע, שכאשר זורעים בקרקע, אם תחילת הצמיחה אינה עולה יפה, יש עדיין תקנה לחרוש את האדמה שוב, וכך נקלטים מחדש גרעיני הזריעה, ואפשר שמכאן ואילך תצמיח יפה.

כך הוא גם בענין הבנים. אם רואה האב את בנו שאינו מתנהג כשורה, אל לו להתייאש ולחשוב שאינו יכול להועיל ולתקן את בנו שכבר נולד, אלא יקבל על עצמו לחזור בתשובה שלימה ולתקן את כל מעשיו למפרע, ועל ידי זה יהפוך גם את לב בנו לטובה, ובעזרת השי"ת יחזור גם הוא בתשובה שלמה. אחרי אמירת התורה מזג מרן יין לאב ולבנו, וציוה שיברכו זה את זה בברכת "לחיים". נתרצו האב והבן ונתפייסו, ואחרי השבת חזרו יחד לביתם באהבה ושלוה ורעות. ע"כ סיפור הרב מבארנו.

ושבת עד ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכך יגרום ש"אתה ובניך" יחזרו בתשובה

ועל פי דברי מרן מהר"י זי"ע אלה נלענ"ד לפרש את הכתוב כאן: "ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום **אתה ובניך** בכל לבבך ובכל נפשך". כי על ידי שעושה תשובה שלימה בכל לבבו ובכל נפשו זוכה הוא שהתשובה מועיל לו ומועיל גם לעורר את בניו שיחזרו למוטב.

זמר ופיוט לפרשת נצבים ע"פ דבה"ק של רבותה"ק מבעלזא נבג"מ ויבדלחט"א כ"ק מרן שליט"א
מיוסד על פי דברות קודש מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלזא סעודה ג' פרשת נצבים תשנ"ד
(מובא להלן) בהקדם דקדוקו של כ"ק מרן אדמו"ר מהרי"ד זי"ע, וע"פ דברי כ"ק מרן אדמו"ר
מהר"י זי"ע. והשלמת דב"ק. כאשר שמא דמריה מרומז בראשי הבתים. ובחרוז האחרון חזק.

הגר"ש קלוגר: משל למביא דורון למלך ומתיירא מן הלסטים, צועק בקול בדרכו שמוליך דורון למלך אז יראו הלסטים לפגוע בו

יִחַד וּלְמֶלֶךְ יוֹעֵד | יִזְעַק בְּתַבּוּנָה, מְשׁוּדָד וּמְלֻסְטִים יִרְעֵד | בְּמָקוֹם סַכָּנָה, יַעַר
בְּעֵת יִצְעַד | לְהוֹלִיךְ מִתְּנָה, בְּאַזְהָרָה לְבַל יִמְעַד | לְעוֹרֵר הַבְּנָה.

בְּקוֹל רִנָּה, לְיִחַד שְׂכִינָה, וּבִטּוֹל תְּלוּנָה, מְכוֹתָבִי שְׁטָנָה.

הנמשל: כאשר הסט"א רואים האדם מקיים מצוות ומעשים טובים רוצים לחטוף את המצוה ולכן עליו לומר 'לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה'

שׁוֹטְנִים בְּרָאוֹת עוֹטְפִים | בְּחֻלְקָה דְּרַבָּנָן, מְלוּחַ עָלֵי שֵׁיחַ קוֹטְפִים | לְהַבִּיא אֶתְנָן,
בְּעֵת יַחְסֵר צוֹרְפִים | מְלֵב יִתְכוּנָן, עֲלוּלִים לְהִיּוֹת חוֹטְפִים | תִּקּוֹן מָנָה

בְּקוֹל רִנָּה, לְיִחַד שְׂכִינָה, וּבִטּוֹל תְּלוּנָה, מְכוֹתָבִי שְׁטָנָה.

'רחש לבי דבר טוב אומר אני מעשי למלך' שכאשר רוצה לקיים מצוה ומתיירא מן הסט"א אומר שהמצוה הוא דורון למלך

כְּאֶשֶׁר לֵב רוּחַשׁ | בְּמַצָּה וּתְפִלָּה, וּמִתִּירָא מִפְּנֵי בּוֹחַשׁ | גּוֹרֵם נְפִילָה, יִכְרִיז בְּלִי
לוּחַשׁ | לְנוֹרָא עֲלִילָה, כִּי בְּמַעַשׁ יִתְרַחֵשׁ | תְּנוּפֶת מִתְּנָה.

בְּקוֹל רִנָּה, לְיִחַד שְׂכִינָה, וּבִטּוֹל תְּלוּנָה, מְכוֹתָבִי שְׁטָנָה.

ענין קריאת שמע בכל יום לקבל עול, שכאשר יבוא השטן להפריע את האדם מתורה ומצוות, יאמר לו כבר שעבדתי את נפשי להש"ת

רַע מְנַעוּרָיו יִצֵּר | לְאָדָם אוֹרֵב, מִהַשְׁכֵּם רוּחוֹ קֶצֶר | מִיִּגִיעַת חֶרֶב, בְּשִׁמְעַי יִגְרֵם
עֶצֶר | לְנַחֵשׁ עוֹרֵב, בְּהַשְׁרֵשֶׁת חֹטֵר וְנֶצֶר | קְבִיעַת הַזְּמָנָה.

בְּקוֹל רִנָּה, לְיִחַד שְׂכִינָה, וּבִטּוֹל תְּלוּנָה, מְכוֹתָבִי שְׁטָנָה.

ענין אמירת מלכות זכרונות ושופרות בר"ה בקבלת עול מלכות שמים במחשבה דבור ומעשה להבא וגם על מה שעשה למפרע

דְּבוּר מַעֲשֶׂה וּמַחֲשָׁבָה | כִּי תִמְעַל, בְּסִדֵּר מַלְכוּת נִקְרָבָה | כְּקַבְּלַת עוֹל,
וּבְזִכְרוֹנוֹת יִמְנַע עַכְבָּה | מִמְּקַטְרֵג לִפְעַל, בְּשׁוּפָר כְּאֶשֶׁר שָׁבָה | קַבְּלַת הָאֲזָנָה.

בְּקוֹל רִנָּה, לְיִחַד שְׂכִינָה, וּבִטּוֹל תְּלוּנָה, מְכוֹתָבִי שְׁטָנָה.

הצדיק מוכיח את הסט"א על ההשפעות שגוזלים מבני ישראל, והזמן לכך במועדים, והסט"א אומר 'וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום'

וְהוֹכִיחַ אֲבָרְהָם אוֹדוֹת | גִּזְלַת עֲבָדִים, דְּלִית נְצוּצוֹת בְּמוֹעֲדוֹת | מִכְּבִלֵי צִידִים,
יִדְּיעוֹת שְׁמוּעוֹת וְהַגָּדוֹת | רִגְלִים וּמוֹעֲדִים, בְּלִתִּי הַיּוֹם מְמַצוּדוֹת | דָּא רִאשׁ
הַשָּׁנָה. בְּקוֹל רִנָּה, לְיִחַד שְׂכִינָה, וּבִטּוֹל תְּלוּנָה, מְכוֹתָבִי שְׁטָנָה.

אל ימנע עצמו מעשיית מצוות מחשש שלא יעלה השמים או שיחטפו זאת החצונים, והעצה לכך בפיו ובלבבך באמירת 'לשם יחוד'

בְּפִיךָ וּבְלִבְבְּךָ לַעֲשׂוֹתוֹ | הַמַּצָּה הַזֹּאת, חָלִילָה מִלְּמַנַּע צוּתוֹ | בְּעֵינַיִם לְהַבְּזוֹת,
זְכוּךְ שָׁמַיִם לְהַעֲלוֹתוֹ | בְּמַחֲשַׁבַת אַחְזוֹת, קָרוֹב וְלֹא בֵּינָם מִנְּחָתוֹ | בְּיַחְדוֹ נֶאֱמָנָה.

בְּקוֹל רִנָּה, לְיִחַד שְׂכִינָה, וּבִטּוֹל תְּלוּנָה, מְכוֹתָבִי שְׁטָנָה.

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא. לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אותה ונעשנה. ולא מעבר לים היא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמענו אותה ונעשנה. כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו (נצבים ל, יא - יד).
ודקדק כ"ק זקני ז"ל (מרן אדמו"ר מהרי"ד זי"ע) שהיה לו לומר: בלבבך ובפיך לעשותו, שכן הסדר הוא תחלה מחשבה ולאחריה דיבור ואחריו מעשה.

איתא בגמרא (ר"ה טז, א): "אמר הקב"ה, אמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה בשופר". ויש להבין מה נשתנה ראש השנה משאר הימים, שהרי גם בהם אנו מקבלים עול מלכות שמים פעמים באהבה, ומהו היתרון באמירת המלכיות.

ויש לומר בהקדם הסיפור, שהיה חסיד אחד אצל כ"ק א"ז ז"ל (מרן אדמו"ר מהרי"ד זי"ע), בשם ר' עזריאל בראדער, והיה תלמידו של רבי שלמה קלוגר זצ"ל. פעם אחת לפני ראש השנה בקש ממנו כ"ק א"ז ז"ל שיאמר איזה דבר תורה ששמע מרבו ר' שלמה קלוגר. אמר ר' עזריאל, שפעם אחת דיבר רבו מענין אמירת "לשם יחוד" לפני עשית מצוה, שהנודע ביהודה (מהדו"ק יו"ד סי' צג) מפקפק בזה כידוע, ולעומתו החיד"א (בריש ספרו עבודת הקודש) והבאר מים חיים (בתשובה בסוף ספרו שער התפלה) מקיימים מנהג זה, ואמר על כך ר' שלמה קלוגר שגם דעתו נוטה שראוי לומר לפני קיום מצוה: "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, הריני בא לקיים" וכו', והטעים את דבריו על פי משל לאדם שרצה להביא למלך דורון יקר מאד, ומכיון שהוצרך לעבור דרך יער שמצויים בו לסטים, התיישב בדעתו מה לעשות, לפי שירא מפניהם שלא ישדרו אותו ויקחו ממנו את הדורון, ועלה ברעיונו שלכל אורך הדרך, במשך עוברו ביער, יכריז בקול גדול שהוא מוליך מתנה למלך, שכן כאשר ישמעו הלסטים את שמו של המלך ינוסו מפניו, כיון שלא ירהיבו עוז בנפשם להתנפל עליו ולגזול את המובל למלך, כי מרה תהיה אחריתם.

והנמשל מובן מאליו, דהנה כל מצוה שהאדם מקיים צריכה להיות ראויה להתקבל לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ולכן צריכה להעשות בשלמות הכונה ובשלמות המעשה, וגם האדם העושה את המצוה לפני קונו צריך להיות בשלמות, באופן שיהיה ראוי לגשת אל המלך, שאם לא כן הרי צד ההתנגדות דקדושה חוטפים את המצוה (עי' באר היטב או"ח סי' תקעא), וכלשון הרמב"ם (פ"ז מהל' תשובה ה"ז) שכל זמן שהאדם אינו בשלמות "עושה מצות וטורפין אותו בפניו", ולכן נכון לומר לפני עשית המצוה: "הריני בא לקיים מצוה זו כאשר ציוני הבורא ית"ש לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה", שכן באמירה זו מיחד האדם את המצוה להשי"ת, וכך לא יעיזו כוחות ההתנגדות דקדושה לחטוף ממנו את המצוה שהוא מוליך כדורון למלך מלכי המלכים הקב"ה.

ובזה פירש את הפסוק (תהלים מה, ב) "רחש לבי דבר טוב אומר אני מעשי למלך", פירוש, כשלבי רוחש דבר טוב - לעשות מצוה או להתפלל לפני השי"ת, מתיירא אני שלא יטרפו אותו ההתנגדות דקדושה, לכן: "אומר אני מעשי למלך", כלומר, הנני מכריז ואומר שמעשי הם דורון למלך מלכי המלכים, ועל ידי כך: "לשוני עט סופר מהיר" בלא חשש שיטרפו אותו, כיון שכולם יראים ומפחדים מלנגוע בו (עי' ישמח משה פר' תשא ד"ה כי אוריש). את"ד.

בראש השנה לפני תקיעת שופר, קרא שוב כ"ק א"ז ז"ל את החסיד ר' עזריאל, ובקשו לחזור על הדברים האמורים ששמע מר' שלמה קלוגר, כשגמר את דבריו ניגש כ"ק א"ז ז"ל מיד אל התקיעות.

ובזה יש לבאר ענין קבלת עול מלכות שמים בכל יום, דהנה היצר הרע אורב לאדם בכל עת, ומתחלת היום נטפל אליו לבלבל את דעתו באופנים שונים, כדי לבטלו מעבודת השי"ת ולמשוך אותו אליו, אבל אם האדם מקבל על עצמו עול מלכות שמים בהשכמת הבוקר, באמירת: "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", ובקריאת פרשיות קריאת שמע, הוא ממליך את השי"ת על רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו ועל כל העולמות, הרי כשיעמוד עליו המלך זקן וכסיל למשוך אותו אליו, ישיב לו האדם: "כבר שעבדתי את נשמתי ורמ"ח אברי ושס"ה גידיו להשי"ת, ומעתה אינך רשאי לעשות אתי כרצונך.

יתרה מזו הוא ענין קבלת עול מלכות שמים בראש השנה, דהנה בהגיע יום הדין עושים בני ישראל חשבון הנפש על כל המעשים שעשו במשך כל השנה, וקרוב הדבר שימצאו מצבם לא טוב, ולא בשל המעשים הלא טובים, שהרי עליהם בידם לשוב בתשובה ולהעשות כבריה חדשה וכקטן שנולד (עי' ויק"ר ל, ג), אלא בשל המצוות ומעשים טובים שעשו בעוד שלא היו בשלמות, ואולי נטרפו על ידי צד ההתנגדות דקדושה, ואם כן נשאר ריקם מכל, ללא מעשים טובים לקראת יום הדין, ובאופן זה הרי מצבם מר עד מאד.

לכך נתן הקב"ה לבני ישראל ענין אמירת פסוקי המלכיות בראש השנה, שענינם קבלת עול מלכות שמים לא רק על מכאן ולהבא, כדרך שאנו מקבלים עול מלכות שמים בכל יום, אלא גם למפרע, והיינו שאנו ממליכים את הקב"ה למפרע על כל המחשבות והדבורים והמעשים טובים במשך כל השנה שעברה, שכולם מיוחדים ושייכים רק למלך מלכי המלכים הקב"ה, וממילא לא יעזו אף אחד לעכב בעדם מלעלות אל כסא הכבוד, ולהתקבל לרצון ולנחת רוח לפני השי"ת.

וזהו: "אמרו לפני בראש השנה מלכיות כדי שתמליכוני עליכם", פירוש, שתמליכוני על כל המחשבות והדבורים והמעשים טובים שעשיתם במשך כל השנה שעברה, ועל ידי זה: "אמרו לפני זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה", כי לא זו בלבד שעל ידי זה יראים ומפחדים המשטינים והמקטרגים לחטוף לעצמם את המצוות והמעשים טובים, אלא גם מה שכבר נמצא בידם, בכח האדם להוציא את בלעם מפיהם על ידי זה, כיון שהם מיוחדים ושייכים למלך מלכי המלכים, ויעלו לרצון לפני השי"ת. "ובמה בשופר" – במה דברים אמורים כשתשפרו את מעשיכם מכאן ולהבא.

ובזה יש לפרש את הפסוקים שקוראים ביום א' בראש השנה (בראשית כא, כה כו): "והוכיח אברהם את אבימלך על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך", פירוש, הצדיק מוכיח את הסטרא אחרא – את אבימלך, על אודות המצוות וההשפעות טובות אשר גזלו עבדי אבימלך מבני ישראל.

"ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אנכי לא שמעתי בלתי היום", דהנה איתא בספרים הק' (עי' סידור האריז"ל לר"ש בתפלת ומפני חטאינו לשלש רגלים) ששלש רגלים הוא זמן המסוגל להוציא ניצוצי הקדושה מיד ההתנגדות דקדושה, ולהעלות אל השי"ת את המצוות והמעשים טובים שנפלו בשביה, וזהו הרמז: "לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה", כלומר, בחג הסוכות, שבו נוהגת המצוה של "בסוכות תשבו שבעת ימים... למען ידעו דורותיכם" וגו' (ויקרא כג, מב), לא דברת על כך, "וגם אתה לא הגדת לי" – גם בחג הפסח, שבו אומרים את ההגדה לא דברת מזה, "וגם אנכי לא שמעתי", – גם בחג השבועות שבו נאמר "אנכי ה' אלקיך וגו' (שמות כ, ב), לא דברת כלום מענין זה, "בלתי היום" – רק בראש השנה, שנקרא 'היום' (עי' איוב א, ו וברש"י שם; זוה"ק בא לב, ב).

ובהמשך כתיב (בראשית כא, לב לג): "ויכרתו ברית בבאר שבע וגו'". ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם", והיינו שיחד את שמו של הקב"ה על כל ההשפעות טובות, וממילא לא יוכלו החיצונים עוד לחטוף את השפע לעצמם.

ובזה יש לפרש את הפסוקים בפרשתנו, וכעין זה מובא בהקדמת ספר חבצלת השרון בשם כ"ק א"ז ז"ל (מין אדמו"ר מהר"י זי"ע): "כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלתה הוא ממך ולא רחוקה הוא. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אותה ונעשנה", כלומר, אין לך למנוע מעשיית המצוות, מאחר שתחשוב שלקיום מצוה בשלמות הראויה באופן שתעלה לרצון לפני כסא הכבוד לנחת רוח להשי"ת, צריך להיות איש המעלה, בבחינת "מי יעלה לנו השמימה". "ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו" וגו', פירוש, אין לך למנוע מקיום המצוות מחשש שמע ההתנגדות דקדושה תגזול את המצוות לעצמה. "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו", הקדים הכתוב את הפה אל הלב, לומר שעל ידי אמירת "לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה" קודם עשית המצוה, יעזור השי"ת שיהיה "ובלבבך לעשותו" – תזכה לקיים את המצוה בשלמות המחשבה והדבור והמעשה באופן שתתקבל לרצון לפני השי"ת באין מונע.

... מנהג כ"ק דודי ז"ל היה לברך את בני ישראל בברכות לפני הימים הקדושים. השי"ת יעזור שכל בני ישראל יושעו בבני חיי ומזוני. השי"ת יעזור שכל חשוכי בנים יושעו בזרע של קיימא, ויזכו לגדל את בניהם לתורתו ועבודתו ית"ש, וינצלו מצער גידול בנים חלילה. השי"ת יעזור שיהיה לכל בני ישראל פרנסה בשפע, בנחת ולא בצער, בכבוד ולא בביזיון, בהיתר ולא באיסור. השי"ת יעזור שכל חולי ישראל תהיה להם רפואה שלמה, וכל הבריאים יחזיקו ויתמידו בבריאותם, ויזכו לאריכות ימים ושנים טובים, ולכל טוב. השי"ת יעזור שיהיה כתיבה וחתימה טובה לכל בני ישראל בגשמיות וברוחניות, ונזכה לעשות תשובה שלמה, ולקיים את כל המצוות כראוי, באהבה וביראה בהכנעה ובשמחה, וכל תפלות בני ישראל יתקבלו ברחמים וברצון, ונזכה לגאולה שלמה במהרה, אמן. (דברות קודש פרשת נצבים סעודה ג תשנ"ד בעריכת מכון מעשה רוקח)

יְחַד וּלְמַלְךָ יוֹעֵד יִזְעַק בְּתַבּוּנָה, הַמּוֹלִיךְ דּוֹרוֹן לְמֶלֶךְ מַכְרִיז בַּחֲכָמָתוֹ שְׁדוֹרוֹן זֶה מִיּוֹעֵד וּמִיּוֹחַד לְמֶלֶךְ, כֹּאשֶׁר מְשׁוֹדֵד וּמִלֻּסְטִים יִרְעֵד בְּמָקוֹם סִכְנָה כֹּאשֶׁר יִמְצָא בְּמָקוֹם סִכְנָה וִירָא מְשׁוֹדֵדִים וְלִיסְטִים, וְלִכְן: יִעַר בְּעֵת יִצְעֵד לְהוֹלִיךָ מִתְנָה, כֹּאשֶׁר הוֹלֵךְ בְּתוֹךְ הַיַּעַר שְׁשׁוֹרֵץ לִיסְטִים, וְצוּעַד שֶׁם לְהַבִּיא מִתְנָה לְמֶלֶךְ, אִזִּי בְּאַזְהָרָה לְבַל יִמְעַד

לְעוֹרֵר הֶבְנָה הוּא מִזְהִיר לְסוֹבְבִים שֶׁלֹּא יִמְעְדוּ וַיִּזְמְמוּ לַחֲטוֹף אֶת הַדּוֹדוֹן, וְכֹל זֶה הוּא לְעוֹרֵר הַבְּנֵת שֶׁל הַלִּיסְטִים לְבַל יַעֲזֹזוּ לְעוֹרֵר חֲמַתּוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, כֹּאשֶׁר פּוֹגְעִים בְּמִנְחָתוֹ.

בְּקוֹל רִנָּה, לְיַחַד שְׂכִינָה וּבִטּוֹל תְּלוּנָה, מְפֹתְבֵי שְׁטָנָה בְּקוֹל רִנָּה נֹאמֵר לְשֵׁם יַחֲוֹד קוֹב"ה וּשְׂכִינִתִּיהָ, כִּי עַל יְדֵי זֶה יִבּוּטֵל תְּלוּנָתָם שֶׁל כָּל הַמַּסְטִינִים וְהַמַּקְטָרְגִים.

שׁוֹטְנִים בְּרֹאוֹת עוֹטְפִים בְּחֻלְקָה דְּרַבָּנָן וְהַנִּמְשָׁל בִּזְוָה, כִּי כֹאשֶׁר רֹאִים הַמַּסְטִינִים אֶת יִשְׂרָאֵל מְקִיִּימִים מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁעַל יְדֵי קִיּוֹם הַמִּצְוֹת זֹכֶה הָאָדָם לְהַתְעַטֵּף וּלְעֲשׂוֹת חֻלּוּקָה דְּרַבָּנָן לְנִשְׁמָתוֹ, אִזִּי הַמַּסְטִינִים מְלוּחַ עָלֵי שֵׁיחַ קוֹטְפִים הוּא ע"ש הַכְּתוּב (אִיּוֹב ל, ד) "הַקּוֹטְפִים מְלוּחַ עָלֵי שֵׁיחַ", שֶׁמִּשְׁמַעוֹ שְׁקוֹטְפִים עֹשִׂים לְחִים וְלֹקְטִים אוֹתָם (וְעִי' חֲגִיגָה יב, ב). וְכֹל זֶה עוֹשִׂים בְּכַדִּי לְהַבִּיא אֶתְנָן, וּמִתְנָה לִסְט"א ח"ו. אֲמָנָם שְׁלִיטַת הַחִיצוֹנִים הוּא דוֹקָא בְּעֵת יַחְסָר צוֹרְפִים שֶׁחָסַר מִשְׁלִימוֹת הַמִּצְוָה שֶׁמֶלֶךְ יִתְכַּוֵּן, וְאִינוּ מִתְכַּוֵּנִין לִזֶּה כְּהוֹגֵן בְּצִירוֹף הַמַּחֲשָׁבָה, אִזִּי עֲלוּלִים לְהִיּוֹת חוֹטְפִים הַמַּסְטִינִים עֲלוּלִים לַחֲטוֹף אֶת תְּקוּן מְנָה הַכֹּלִי שֶׁהָאָדָם מִתְקַן עַל יְדֵי הַמִּצְוָה.

וְזֶהוּ כוֹנֵן הַכְּתוּב 'רַחֵשׁ לְבִי דְּבַר טוֹב אוֹמֵר אֲנִי מַעֲשִׂי לְמֶלֶךְ', כִּי פֶּאֶשֶׁר לֵב רֹחֵשׁ בְּמִצְוָה וּתְפִלָּה וְהוּא רוֹצֵה לְגַשֵּׁת לְעֲשׂוֹת אִיזָה מִצְוָה אוֹ אִיזָה תְּפִלָּה, וּמִתְיַרָא מִפְּנֵי הַחִיצוֹנִים שֶׁרְצוֹנָם לְבַחוּשׁ בְּקִדְרִית הַמִּצְוָה אֲשֶׁר זֶה גּוֹרֵם נְפִילָה לָאָדָם, כִּי הַמִּצְוָה תֵּלֵךְ ח"ו אֶל הַחִיצוֹנִים, לְכֵן יִכְרִיז בְּלִי לֹחֵשׁ שִׁיכְרִיז בְּקוֹל וְלֹא בְּלֹחֵשׁ לְנוֹרָא עֲלִילָה לְהַקְב"ה הַמְכֻוֹנָה נוֹרָא עֲלִילָה (רֹאֵה תְהִלִּים טו, ה) עַל שֵׁם שֶׁמִּעֲשִׂי גּוֹרְמִים יִרְאֵה בְּלִבָּת הָאָדָם, וְקוֹדֵם הַמִּצְוָה יִכְרִיז כִּי בְּמַעַשׂ יִתְרַחֵשׁ כִּי בְּמַעֲשֵׂה שֶׁהוֹלֵךְ לְעֲשׂוֹת הוֹלֵךְ לְהִתְרַחֵשׁ מִצְוָה שֶׁהוּא תְּנוּפֶת מִתְנָה. מִתְנָה הַמוֹנֶפֶת אֶל הַבוֹרָא ית"ש.

רַע מְנַעְרִיו יִצָּר הַיִּצָּר שֶׁהַכְּתוּב מַעֲיֵד עָלָיו (בְּרֵאשִׁית ח, כא) 'כִּי יִצָּר לֵב הָאָדָם רַע מְנַעְרִיו' לְאָדָם אוֹרֵב הוּא אוֹרֵב תְּמִיד לָאָדָם לְהַכְשִׁילוֹ, וְכֹבֵר מִהֶשְׁכֵּם מִהֶשְׁכַּמַּת הַבּוֹקֵר רֹחוֹ קִצָּר גּוֹרֵם לָאָדָם קוֹצֵר רוּחַ, מִיָּגִיעַת חֵרֵב מִלְּהִתְיַיֵּגַע בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת שֶׁנִּתְּנָה בְּהַר חוֹרֵב. וְלִכֵּן עַל יְדֵי קְבֻלַּת עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם בְּשִׁמְעָה בְּאִמְרֵית שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יִגְרַם עֲצָר גּוֹרֵם הָאָדָם לְעֲצוֹר לְנֶחֱשׁ עוֹרֵב לִיצָר הָרַע שֶׁהוּא הַנֶּחֱשׁ, וְהוּא כְּעוֹרֵב רֹאשׁ חֲבוּרַת הַטְּמָאִים, כֹּאמֵרם ז"ל (חֻלִּין סה, א) "לֹא לְחִינָם הַלֵּךְ הַזְרוּזִיר אֲצֵל הָעוֹרֵב", וְעַל יְדֵי קְבֻלַּת עוֹלָם מַלְכוּת שְׁמַיִם בְּהִשְׁרֵשֶׁת חֲטָר וְנִצָּר הוּא מִשְׁרִישׁ גֹּזַע וְשׁוֹרֵשׁ, בְּכֵךְ שֶׁגּוֹרֵם קְבִיעַת הַזְּמָנָה שֶׁמִּזְמִין מַעֲשִׂי שִׁיחִיו לֵה' אֶלְקִינוּ ה' אֶחָד.

דְּבוּר מַעֲשֵׂה וּמַחֲשָׁבָה כִּי תִמְעַל וְהִנֵּה אִם הָאָדָם ח"ו מוֹעֵל בְּדְבוּר וְהַמַּעֲשֵׂה וְהַמַּחֲשָׁבָה שֶׁהִיוּ שְׁלֹא כְּהוֹגֵן, אִזִּי הַתִּיקוֹן לִזֶּה הוּא בְּסִדֵּר מַלְכוּתִית נִקְרָכָה כְּקְבֻלַּת עַל כִּי עַל כֵּן נִצְטוּ יִשְׂרָאֵל "אִמְרוּ לְפָנֵי מַלְכוּת בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּדִי שֶׁתְּמַלְכוּנִי עֲלֵיכֶם", כִּי בְּכֵךְ מִמְּלִיךְ הָאָדָם אֶת הַקְב"ה עַל עֲצֻמוֹ עַל הָעֵבֶר וְעַל הָעִתִּיד לְתַקֵּן אֶת מַעֲשִׂיו שֶׁלֹּא הִיוּ כְּהוֹגֵן, וּבְזִכְרוֹנוֹת וּבְאִמְרֵית זְכוֹרֹנוֹת יִמְנַע עֲפָכָה יִמְנַע מִלְּעַכְבּ מִמַּקְטָרְג לְפַעַל שֶׁהַמַּקְטָרְגִים לֹא יוּכְלוּ לְפַעוֹל וְלִיקַח לְעַצְמָם אֶת הַמִּצְוֹת שֶׁעָשָׂה כֹּבֵר, כִּי עַל יְדֵי שֶׁעוֹלָה זְכוֹרֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה בְּשָׁמַיִם, נִמְנַע מִהֶסֶט"א לַחֲטוֹף אֶת מַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת, וְגַם מִה שֶׁכֹּבֵר חֲטָפוֹ בְּרִשְׁתָּם עֲלֵיהֶם לְהוֹצִיאָם מִשָּׁם, וְהוּא כֹּאמֵרם ז"ל "וּבִמָּה בְּשׁוֹפֵר", וְהִינֵנוּ בְּשׁוֹפֵר פֶּאֶשֶׁר שָׁבָה כֹּאשֶׁר הָאָדָם שָׁב בְּתִשׁוּבָה וּמִקְבֵּל לְשַׁפֵּר אֶת מַעֲשָׂיו, וּמִבִּיא עַל עֲצֻמוֹ קְבֻלַּת הָאֱזָנָה שֶׁמִּקְבֵּל שְׁמַעְתָּה יֶאֱזִין לְקוֹל הַשִּׁי"ת, אִזִּי מוֹכְרָחִים הֶסֶט"א לְהוֹצִיא בְּלַעַם מִפִּיהֶם.

וְהוֹכִיחַ אֲבָרְהָם אֶת אַבְרָמָלְךְ עַל אוֹדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ, כִּי הִצְדִּיק מוֹכִיחַ אֶת הֶסֶט"א, עַל גְּזֻלַּת עֲבָדִים מִה שֶׁגָּזְלוּ עַבְדֵי הֶסֶט"א אֶת הַהִשְׁפָּעוֹת וּמַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וּמֵאַחֵר כִּי דִלִּית נִצּוּצוֹת בְּמוֹעֲדוֹת שֶׁהִזְמִין לְדָלוֹת אֶת נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה מִפְּכָלִי צִידִים מִחֻלְק הֶסֶט"א הָרוֹצִים לְצוֹר אֶת הַשְּׁפַע וּמַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הוּא בְּמוֹעֲדֵי יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה אוֹמֵר אַבְרָמָלְךְ הוּא הֶסֶט"א 'לֹא יִדְעִתִּי מִי עָשָׂה אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, וְגַם אֵתָּה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם אֲנִכִּי לֹא שָׁמַעְתִּי', שֶׁזֶּה רֹמֵז עַל יְדִיעוֹת שְׁמוּעוֹת וְהִגְדוֹת הֵם סוֹכוֹת שְׁבוּעוֹת וּפְסָח, כִּי יְדִיעוֹת רֹמֵז עַל חֵג הַסּוֹכוֹת 'לְמַעַן יִדְעוּ דּוֹרוֹתֵיכֶם', וּשְׁמוּעוֹת רֹמֵז עַל חֵג הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁבּו שְׁמַעוּ קוֹל ה' אֲנִכִּי ה' אֶלְקִיךְ, וְהִגְדוֹת רֹמֵז לְחֵג הַפֶּסַח שֶׁבּו אוֹמְרִים אֶת הַהִגְדָּה, שֶׁהֵם רְגָלִים וּמוֹעֲדִים, שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה מִמְשִׁיךְ אַבְרָמָלְךְ לֹאמֹר 'וְגַם אֲנִכִּי לֹא שָׁמַעְתִּי בְּלִיתִי הַיּוֹם' שֶׁעַד הַיּוֹם לֹא שָׁמַע מִמִּצְוֹת עַל זֶה שֶׁרוֹצִים לְצוֹר מִיִּשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁפַע וּמַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת, וְהוּא שׁוֹמַע זֹאת 'הַיּוֹם', שֶׁאִמְרוּ חֲז"ל דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאִז מוֹכְרָח לְהוֹצִיא בְּלַעַם מִפִּיהֶם וְכֹאמֹר.

בְּפִיךָ וּבְלִבְכֶּךָ לַעֲשׂוֹתוֹ הַמִּצְוָה הַזֹּאת וְזֶהוּ פִּירוּשׁ הַכְּתוּב: 'כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצּוֹךְ הַיּוֹם לֹא נִפְלְאָת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רְחוּקָה הוּא לֹא בְּשָׁמַיִם הוּא לֹאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמִימָה וְיִקְחָה לָנוּ וְיִשְׁמִיעֵנוּ אוֹתָהּ וְנַעֲשֶׂהנָּה וְלֹא מִעֵבֶר לִים הוּא לֹאמֹר מִי יַעֲבֵר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחָה לָנוּ וְיִשְׁמִיעֵנוּ אוֹתָהּ וְנַעֲשֶׂהנָּה כִּי קְרוֹב אֵלֶיךָ הַדְּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבְלִבְכֶּךָ לַעֲשׂוֹתוֹ', שֶׁלִּכֵּן מְקִדִּים אִמְרֵית הַפֶּה לְלֵב כֶּשֶׁמְדוּבֵר בְּקִיּוֹם הַמִּצְוֹת, כִּי חֲלִילָה מִלְּמַנֵּעַ צוּתוֹ חֲלִילָה עַל הָאָדָם מִלְּמַנּוֹעַ לְקִיּוֹם הַמִּצְוֹת, וּבְעֵינָיִם לְהַבְּזוֹת אֶת עֲצֻמוֹ שֶׁאִינוּ רְאוּיִים לְקִיּוֹם הַמִּצְוֹת, מֵאַחֵר כִּי זָכוּף שְׁמַיִם לְהַעֲלֹתוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְזַכֵּךְ עֲצֻמוֹ בְּכַדִּי שִׁיּוּכָל לְהַעֲלֹת אֶת הַמִּצְוָה לְשָׁמַיִם, וְכֵךְ בְּמַחֲשַׁבַת אַחְזוֹת יֶאֱחָז מַחֲשַׁבְתּוֹ, מֵאַחֵר שֶׁקְרוֹב הַדְּבָר אֵלָיו, וְלֹא בֵּינָם מִנְּחָתוֹ וְגַם לֹא מִעֵבֶר לִים מִנְּחַת הַמִּצְוָה, וְהִינֵנוּ שֶׁהַמִּצְוָה שֶׁלּוֹ לֹא תִגִּיעַ לְחִיצוֹנִים ח"ו, מֵאַחֵר כִּי בִּיחֻד נֶאֱמָנָה שֶׁהוּא אוֹמֵר 'לְשֵׁם יַחֲוֹד קוֹב"ה וּשְׂכִינִתִּיהָ' וּמִיַּחַד אֶת הַמִּצְוָה בְּנִאמְנוֹת לְהַקְב"ה, לְפִיכֵךְ זֶה שֶׁאוֹמֵר 'בְּפִה' לְשֵׁם יַחֲוֹד, גּוֹרֵם 'וּבְלִבְכֶּךָ לַעֲשׂוֹתוֹ'.

שיר וזמר על דברי ההתעוררות שהיו נוהגים רבותה"ק לבית בעלזא לומר בשבתות שבחודש אלול, שהוא חודש הכנה לירח האיתנים שהוא תקיף במצות, והוא חודש של תפילות ובקשות, וכמו שצריך לעשות הכנה לפני כל מצוה ולשוב בתשובה, כמו קודם התפילה שצריך לשהות קודם התפילה לכוין, לכן נתן לנו הקב"ה את החודש אלול שהוא חודש רחמים ורצון ואין טעם ברצון [ובסוף דבריהם היו מברכים את ישראל בחיי בני ומזוני רויחי עם כל הפירושים - רמז בבית האחרון]. והוא מיוסד על שמונה בתים, בכל בית ד' חרוזים בב' צלעות, ג' החרוזים הראשונים בכל בית הם לפי סדר א"ב, ובחרוז הרביעי מרומז בר"ת שם המחבר [מאיר יהודא בהרב] ובצלע השני שבחרוז שם אביו [ישי מרדכי הלוי], כאשר בין כל בית יש פזמון שבסוף ראשי תיבותיו מרומז תיבת 'בעלזא' ברצון ע'דה ל'פני ז'כרון א'דונינו, על שם דברות קדשם של רבותה"ק לבית בעלזא.

אַלּוּל יֶרַח סְלִיחוֹת | בְּצֵל רְבוּתֵינוּ

בְּמִלּוֹי דְּבָרֵי תוֹכָחוֹת | מְסָרוּ לְפָנֵינוּ

גָּדַל זְמַן פְּתוּחוֹת | הָאִירוּ עֵינֵינוּ

מִקֶּדֶם זְמַן הַמְּלָכוֹת | יַעֲלֶה זְכָרוֹנֵנוּ

אֵין טַעַם בְּרָצוֹן עֲדָתֵנוּ, לְפָנֵי זְכָרוֹן אֲדוֹנֵינוּ

דָּנוּ בִּירַח הָאֵיתָנִים | בְּטַעְמוֹ חֲכָמֵינוּ

הִבְרִיָּאָה בְּרָאשֵׁי שָׁנִים | וְלִדַּת אָבוֹתֵינוּ

וְאֵידֶךְ בְּנִיסָן נֶאֱמָנִים | תְּקִיף מִצּוֹתֵינוּ

אֵיתָן בְּסֻכָּה וְנִטְמָנִים | שׁוֹפָר וְכַפּוּרֵינוּ

אֵין טַעַם בְּרָצוֹן עֲדָתֵנוּ, לְפָנֵי זְכָרוֹן אֲדוֹנֵינוּ

זְכָרוֹן לְפָנֵי תָמִים | לְחַפֵּשׁ מַעֲשֵׂינוּ

חוּטָא בְּעַל מוֹם | יִתְרַחֵק מִעֲבוּדָתֵנוּ

טָרֵם עֲבוּדַת שְׁלָמִים | יָשׁוּב לְבוֹרְאֵינוּ

רֵאשִׁית יִרְאָת חֲכָמִים | יִרְחֹץ מַעֲוֹנוֹתֵינוּ

אֵין טַעַם בְּרָצוֹן עֲדָתֵנוּ, לְפָנֵי זְכָרוֹן אֲדוֹנֵינוּ

יִשָּׂא קֶל וְחֶמֶר | מִבְּקוֹר קָרְבָּנוֹתֵינוּ

בְּאֶשֶׁר בְּמִצּוֹת שׁוֹמֵר | יָשׁוּב בְּתִשּׁוּבָתֵנוּ

לְחֹדֶשׁ בְּמִלּוּא הָעֶמֶר | דָּרוֹשׁ תְּקוּנֵינוּ

יֵרַח יִבִּיעַ אָמַר | מֶרְדְּכַי לְטֹהֲרָנוּ

אֵין טַעַם בְּרָצוֹן עֲדָתָנוּ, לִפְנֵי זְכוֹרֹן אֲדוֹנֵינוּ

מִתְפַּלְלִים כְּשֶׁאַתֶּם עוֹמְדִים | לִפְנֵי יְדִיעָתָנוּ

נִכְנָסוּ תַלְמִידִים לִוְמָדִים | אֲרָחוֹת לְמַדְנוּ

סִיגִים הָעֲבִירוּ חוֹמָדִים | בְּזִמְן עֲמִידָתָנוּ

הוֹד רֵאשׁוֹנִים בְּכוֹבָדִים | הוֹגִים בְּתִבּוּנָתָנוּ

אֵין טַעַם בְּרָצוֹן עֲדָתָנוּ, לִפְנֵי זְכוֹרֹן אֲדוֹנֵינוּ

עָלִינוּ לְזֹכֶר נְשָׁמָה | בְּאַחַת מִתְפַּלְתָּנוּ

פִּי כִמָּה וְכִמָּה | בִּירַח תַּחֲנוּנֵינוּ

צוּרֵינוּ בְּכָלִי מִלְחָמָה | נָתַן מִתְנַתָּנוּ

אֵלּוּל בְּלִי לְהִתְמַהֵּמָה | לְתַקֵּן נִשְׁמָתָנוּ

אֵין טַעַם בְּרָצוֹן עֲדָתָנוּ, לִפְנֵי זְכוֹרֹן אֲדוֹנֵינוּ

קְדוֹשׁ מִצּוֹת תְּקִיעָה | בְּנִטִּילַת שׁוֹפְרוֹתֵינוּ

רָמַז בּוֹ רְאוּיָה | שִׁפְרוּ מַעֲשֵׂינוּ

שׁוֹפֵר אֵלּוּל בְּתִרּוּעָה | טָרַם חֲגִינוּ

בְּהִכָּנָה לְיוֹם בְּרִיאָה | וְהַמְלָכַת מַלְכָּנוּ

אֵין טַעַם בְּרָצוֹן עֲדָתָנוּ לִפְנֵי זְכוֹרֹן אֲדוֹנֵינוּ

תִּתְבָּרְכוּ בְּחַיֵּי אֲרָכִי | בְּרִיאִים וּרְפָאִינוּ

תִּזְכּוּ לִבְנֵי בְרוּכִי | מַצַּעַר וַיִּפְקְדָנוּ

תִּשְׁפַּע מְזוֹנֵי רוּיָחִי | לְגוֹפֵינוּ וְנַפְשָׁנוּ

רַב טוֹב יִפְרִיחוּ | יִכְתְּבֵנוּ וַיַּחֲתֵמְנוּ

אֵין טַעַם בְּרָצוֹן עֲדָתָנוּ, לִפְנֵי זְכוֹרֹן אֲדוֹנֵינוּ

אלול ירח סליחות | בצל רבותינו בחודש אלול שהוא חודש הרחמים והסליחות, כאשר שהינו בצל רבותינו הק', אזי **במלוי דברי תוכחות | מסרו לפנינו** היו ממלאים ומסיימים את דברי התורה בזמן רעוא דרעוין בדברי תוכחה והתעוררות אותו מסרו לפנינו, לבאר **גדל זמן פתוחות | האירו עינינו** באיזה זמן גדול ופתוח לתשובה אנו נמצאים האירו את עינינו, שהוא הזמן **מקדם זמן המלכות | יעלה זכרוננו** שהוא קודם חודש תשרי שהוא זמן המלכת הבורא ית"ש יעלה זכרוננו לטובה, ובחודש הזה **אין טעם ברצון עדתנו לפני זכרון אדונינו** השי"ת מתרצה לבני ישראל, ואין טעם ברצון מדוע השי"ת מתרצה לפני עדתנו בני ישראל, והם עולים לזכרון טוב לפני אדונינו.

ובכן פתחו ואמרו רבותה"ק, כי מצינו בגמ' (ר"ה יא, א) **דנו בירח האיתנים | בטעמו חכמינו** שחכמינו הקדושים דנו בטעם שנקרא החודש הזה ירח האיתנים, כי הנה נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע מתי נברא העולם ומתי נולדו האבות, והיינו מתי היתה הבריאה **בראשי שנים | ולדת אבותינו** וגם מתי היתה לידת אבותינו, כי לחד מאן דאמר בתשרי נברא העולם ובתשרי נולדו האבות, ולפי זה נקרא ירח האיתנים בכתוב (מלכים א' ח, ב) על שם שבו נולדו איתני עולם, ומקשה בגמרא **ואידך לפי המאן דאמר כי בניסן נולדו אבותינו הנאמנים** צריך ליתן טעם מדוע נקרא ירח האיתנים, ואמרו שם משום דתקיף במצות, והיינו **תקיף מצותינו**, ופירש ברש"י שם שומר יום הכיפורים וסוכה, לולב וערבה וניסוך המים, והיינו **איתן בספה ונטמנים** שהוא תקיף במצות סוכה וכל המצות הנטמנים בחג הסוכות דהיינו לולב ערבה ניסך המים, וגם יש בו מצות **שופר וכפורינו** תקיעת שופר ומצות יום הכיפורים.

והנה תמיד טרם כל מצוה **זכרון לפני תמים | לחפש מעשינו** שהאדם התמים צריך לזכור לפני כל מצוה שעושה לשוב בתשובה על החטאים שסיגל, וכמו שכתבו הקדמונים (תקו"ז נב, ב; ראשית חכמה שער התשובה פ"ב אות כד; שער הקדושה פ"ז אות קג; חרדים בהקדמה) כי טרם שניגש האדם לקיים מצוה, עליו לשוב בתשובה, **וחוטא בעל מום | יתרחק מעבודתנו** שהאדם שהוא חוטא נחשב ככהן בעל מום, שצריך להתרחק מלעשות העבודה, כמו שנאמר (ויקרא כא, יז) כל אשר בו מום לא יקרב, ולכן **טרם עבודת שלמים | ישוב לבוראינו** לפני שהולך לעבוד את הבורא בשלימות, עליו לשוב לבורא ית"ש, ולכן כתיב 'ראשית חכמה יראת ה', כי **ראשית יראת חכמים | ירחץ מעונותינו** החכמים לפני עבודתם רוחצים עצמם מעונותיהם.

ישא קל וחמר | מבקור קרבותינו ועל האדם לישא קל וחומר מביקור הקרבנות שכשם שקרבן בעל מום אסור להקריבו כן מקריב בעל מום אינו יכול להקריב, ולכן ישא קל וחומר **פאשר במצות שומר | ישוב בתשובתנו** אם במצוה אחת שהוא שומר עליו לשוב בתשובה, על אחת כמה וכמה **לחדש במלוא העמר | דרוש תקוננו** שהחודש שיש בו מלא העומר של מצות נדרש מן האדם לתקן מעשיו. ולכן נתן הקב"ה **ירח יביע אמר | מר דכי לטהרנו** חודש אלול שבו על האדם להביע אומר ולשוב בתשובה, ואת המר יעשה דכי, שיעשהו נקי לטהר עצמו מעונותיו.

ועוד אמרו רבותה"ק דאיתא במסכת ברכות (כח, ב) שכאשר חלה רבי אליעזר הגדול נכנסו תלמידיו לבקרו ואמרו לו רבינו למדינו אורחות חיים ונוכח בהם לחיי העולם הבא, ואמר להם כמה דברים, ובתוך דבריו אמר "וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים, והיינו **מתפללים בשאתם עומדים | לפני ידיעתנו** שעל העומדים להתפלל שיהיה להם ידיעה לפני מי הם עומדים, זה אשר נאמר כאשר **נכנסו תלמידים לומדים | ארחות למדנו** היינו כאשר התלמידים הלומדים ביקשו מרבה למדינו אורחות חיים, והכוונה בדבריו הק' **סיגים העבירו חומדים | בזמן עמידתנו** שעלינו להעביר מאתנו כל סיג ומחשבת פסול בזמן

שאנו עומדים להתפלל, וכמו שמצינו הוד ראשונים בכוֹבֵדִים | הוֹגִים בְּתוֹנֵנוּ שאמרו חז"ל חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפילה כדי שיתפללו בכוֹבֵד ראש, ובשעה הזאת היו הוגים בתבונה כיצד להתפלל לפני הקב"ה.

ונמצא כי אם עֲלִינוּ לְזֶכֶךְ נִשְׁמָה | בְּאַחַת מִתְּפִלָּתֵנוּ שאם לפני תפילה אחת עלינו להתבונן ולזכך נשמתינו כיצד נעמוד להתפלל, אזי קל וחומר פִּי כְּמָה וְכִמָּה | בְּיָרֵחַ תְּחִנּוּתֵנוּ כאשר אנו מגיעים לחודש שלם שבו מרבים בתפילות ובתחנונים סליחות ובקשות לרבון העולמים, ולהתכונן כראוי לתפילות הללו, ולכן צוּרֵינוּ בְּכָלִי מִלְחָמָה | נָתַן מִתְּנָתֵנוּ נתן לנו הקב"ה כלי מלחמה כמתנה שנוכל להתכונן כראוי, על ידי שהעניק לנו את חודש אֱלֹל בְּלִי לְהִתְמַהֵמָה | לְתֵקֶן נִשְׁמָתֵנוּ שבזמן הזה לא נתמהמה לתקן את נשמתינו, והוא חודש של רחמים ורצון ואין טעם ברצון לזה שהשי"ת מתרצה לפני ערת מרעיתו.

לפעמים היו מוסיפים רבותה"ק כי הנה מצות תקיעת שופר יש בו עניינים גבוהים ונשגבים, והיינו קְדוֹשׁ מִצְוֹת תְּקִיעָה | בְּנִטְיִלַת שׁוֹפְרוֹתֵינוּ אמנם כתב הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ג ה"ד) אף על פי שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב רמז יש בו כלומר עורו ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם. והיינו רָמַז בּוֹ רְאוּיָה | שְׁפָרוּ מַעֲשֵׂינוּ שהרמז בשופר שצריך לשפר מעשינו, ולכן איתא בטור (או"ח סימן תקפא) שחז"ל תקנו לתקוע בשופר במשך חודש אלול, כי סגולת השופר עורר את האדם בתשובה, וחכמינו ז"ל לקחו מצוה כה רבה וחשובה של תקיעת שופר בראש השנה, ותקנוה למשך כל חודש אלול, וכנרמז בפסוק (תהלים פא, ד) תקעו בחדש שופר (ראה בדרכי משה או"ח סימן תקפא) והיינו שׁוֹפֵר אֱלֹל בְּתוֹעָה | טָרָם חֲגִינוּ שעלינו לתקוע ולהריע בשופר בחודש אלול, עוד טרם בו יום חגיגנו, כדי שישמש אותנו בְּהִכָּנָה לְיוֹם בְּרִיאָה | וְהַמְלָכָה מְלָכָנוּ והיינו שהמצוה הזאת תהיה לפנינו הכנה ליום הבריאה שהוא ראש השנה, והמלכת מלכינו שהוא על ידי השופר.

וכך היו מסיימים רבותינו הק' לברך את בני ישראל בשבתות הללו בברכות של חיי בני ומזוני והיו מפרשים את ברכותם תְּתַבָּרְכוּ בְּחַיֵּי אֲרָכִי | בְּרִיאִים וּרְפָאִים כי כל הבריאם יתברכו בחיים ארוכים, ואלו שהם חולים ח"ו יזכו לרפואה שלימה ולאריכות ימים ושנים טובים. וכן תְּזַכּוּ לְבָנֵי בְרוּכֵי | מַצְעַר וְיִפְקְדֵנוּ שבני ישראל יזכו לבנים ברוכים וינצלו מצער גידול בנים, ויזכו לגדל צאצאיהם לתורה ויראת שמים, ומי שאין לו ח"ו בנים שיפקד במהרה בזרע של קיימא. וכן תִּשְׁפַּע מְזוֹנֵי רְוִיחֵי | לְגוֹפֵינוּ וְנִפְשָׁנוּ כי מזוני כולל גם פרנסת הגוף וגם פרנסת הנשמה, ויושפע לכל בני ישראל כל מיני השפעות טובות וְרַב טוֹב יִפְרִיחוּ | יִכְתְּבוּ וְיִחַתְּמוּ שיהיה לבני ישראל כתיבה וחתימה טובה ושנה טובה ומבורכת עם כל הברכות בגשמיות ורוחניות אמן.

הרב הגאון ר' רפאל יעקב דוד (וילובסקי) בן ר' זאב זי"ע, א' תשרי תרע"ד

געבוירען: ל' שבט תר"ה אין שטאט קוברין (היינט באלארוס) צו זיין טאטע ר' זאב וילובסקי און צו זיין מאמע מרת הענדל. **אזעק:** א' תשרי תרע"ד. **חתונה געהאט:** מרת מרים בלימא בת ר' שלמה ווייל. **קינדער:** (1) מרת וועליא אשת ר' יוסף קאנוויץ רב אין צפת אויך אין ליטא און אין אמעריקא, (2) מרת לאה גיטל אשת ר' ישראל יונתן ירושלימסקי רב אין עטליכע שטעט אין ליטא, (3) ר' משה בעלאה, (4) ר' אהרן יעקב, (5) ר' שלמה. **געזען רב:** ביי די 23 יאר געווארן רב אין אוזבלין, תרל"א בעל דרשן אין ווילנא, צוויי יאר שפעטער רב אין בורביסק, פלוצק, ווילקובישק, סלוצק שפעטער איז ער געווען גאב"ד אין שטאט שיקאגא (אמעריקא) אין יאר תרס"ה ארויף קיין ארץ ישראל ווי ער האט זיך באזעצט אין צפת. ער האט אויפגעשטעלט א ישיבה ווי ער האט אזעק געשטעלט פילע תלמידים. ער האט אסאך אויפגעטוהן צו פארשערקערן חטון שמיטה אין ארץ ישראל. **זיינע ספרים:** שו"ת הרידב"ו, פירוש רידב"ז אויף ירושלמי, מגדל דוד, חנה דוד און נאך אסאך. **ער ליגט:** אין די אלטע בית החיים אין צפת.

פארקויפט די אויווען

עס איז געווען אין די טאג וואס דער גאון געהאט יארצייט נאך זיין טאטע ר' זאב, און ווי מען פירט זיך האט ער יענעם טאג געדאווענט פארן עמוד וואס איז א טובה פאר די נשמה. ווען מען האט געענדיגט שחרית און דער גאון האט געזאגט דעם קדיש יתום נאך עלינו, איז ער נישט גלייך צוריק געגאנגן צו זיין פלאץ וואס איז אויבן אהן אין בית המדרש, נאר פארטראכטערהייט איז ער געבליבן שטיין ביים עמוד, ווען נאך עטליכע מינוט זייענדיג אנגעלענט אויפן וואנט האט ער זיך גענומען וויינען שטילערהייט.

איינער וואס האט דאס באמערקט איז צוגעגאנגן צו איהם און געפרעגט 'פארוואס וויינט דער חשווער, עס איז שוין אריבער עטליכע יאר פון ווען אייערע טאטע איז אזעק, איז פארוואס האט דער רב זיך יעצט דערמאנט פון אייערע טאטע און זיך גענומען וויינען?'. דער גאון הייבט אויף זיינע אויגן און ער הייבט אהן פארציילן ווי פאלגענד.

ווען איך בין געווען א קינד האט מיין משפחה געלעבט אין גרויס ארימקייט, די שטוב פון מיין עלטערן זענען געווען ממש ליידיג ווי קוים איז געווען עפעס צו עסן, מיין מאמע האט שווער געארבעט צו אויפציען די קינדער און מיין טאטע האט שווער געארבעט פאר פרנסה דורך מאכן אויווענעס פאר מענטשן צו קענען דערמיט אנהייבן די הייזער וואס האט קוים אריין געברענגט אביסל געלט ביי אונז אין שטוב.

כאטש וואס מיר האבן געלעבט גאר ענג, דאך אבער אויף איין זאך האבן מיין עלטערן נישט געקארגט, דאס איז געווען אז זיי האבן געדינגען פאר מיר די בעסטע מלמד צו לערנן מיט מיר אז איך זאל זוכה זיין צו וואקסן א תלמיד חכם. אזוי בין איך א יעדן טאג געגאנגן לערנן ביי די מלמד וואס איך האב ב"ה זוכה געווען צו לערנן און שטייגן.

אין טאג קום איך אהיים פון די מלמד מיט א צעטל וואס די מלמד האט געהייסן איבער געבן פאר מיין עלטערן. אין די צעטל האט דער מלמד געשריבן אז אזוי ווי עס איז שוין אריבער דריי חדשים וואס זיי האבן נישט געשיקט קיין געלט, און וויבאלד ער האט דאך א שטוב מיט קינדער וואס ער דארף זיי שפייזן, דערפאר אויב שיקט מען נישט מארגן צופרי קיין געלט פאר די פריערדיגע דריי חדשים און צו דעם נאך א חודש פאראויס פאר די קומעדיגע חודש, האט ער נישט קיין ברירה נאר צו אויפהערן לערנן מיט מיר צו קענען לערנן מיט אן אנדערע יונגל.

מיין עלטערן לייגענדיג די בריוו זענען געווען פארלוירן נישט וויסענדיג וואס צו טוהן, קיין געלט האבן זיי נישט געהאט, פרנסה איז דאן געווען זייער שווער ווייל שוין א שטיק צייט האבן זיי נישט געמאכט קיין אויווענעס פאר מענטשן ווייל מיין טאטע האט נישט געהאט קיין געלט צו קויפן די ליים און ציגעל צו מאכן די אויווענעס. יענער נאכט זענען מיין עלטערן נישט געשלאפן, נאר געטראכט וועגן וואס מען קען טוהן אז איך זאל ווייטער קענען גיין לערנן.

מיט אמאל איז מיין טאטע איינגעפאלן א געוואלדיגע פלאך, אזוי ווי מיר האבן אינדערהיים פארמאגט אן אויווען צו קענען הייצן די שטוב פון די קעלט, וועט ער צונעמען די ציגעל און דערמיט צוזאם שטעלן אן אויווען ביי אן אנדערע אינדערהיים וואס אזוי וועט ער האבן געלט צו שיקען פאר די מלמד. דערנעבן דאס האט מיין מאמע גלייך צוגעשטימט און נאך יענער נאכט האט מיין טאטע צונעמען די אויווען ביי אונז אין שטוב און עס שוין פארקויפט פאר א צווייטן. קומענדיג צופרי בין איך מיט גרויס פרייד געגאנגן צום מלמד אין שטוב ווי איך וועל ווייטער קענען לערנן די הייליגע תורה.

קומענדיגע נאכט האב איך ערשט פארשטאנן וואס דא האט פאסירט, ווען אין שטוב איז געווען ביטער קאלט, צוליב דעם וואס מיר פארמאגן דאך נישט קיין אויווען צו אנהייבן די שטוב, דאך אבער זענען מיין עלטערן געווען אזוי צופרידן וויסענדיג אז די קעלט איז נאר ווייל די האבן אזעק געגעבן די אויווען אז זייער טייער יונגל זאל קענען לערנן תורה.

פארציילט דער גאון ווייטער 'היינט צופרי ווען איך בין ארויס פון שטוב צו גיין אין בית המדרש דאווענען פאר'ן עמוד לכבוד מיין טאטע'ס יארצייט, האב איך געזען ווי עס האט זיך אראפ געלאזט א שטארקע רעגן און עס הערשט אינדרויסן א ביטערע קעלט. איך האב מורא געהאט אז צוליב מיין עלטער וועל איך פארקילט ווערן אויפן וועג צו שול און איך וועל הלילה קראנק ווערן דערפון, איך האב געוואלט דאן דאווענען אין שטוב כאטש איך האב געוואוסט אז עס מיין טאטע'ס יארצייט ווייל עס קען דאך זיין א סכנה פאר מיר. אבער ווען איך האב מיר דערמאנט די מסירות נפש וואס מיין עלטערן האבן געהאט צו וואוינען אין די ביטערע קעלט נאר אז איך זאל קענען לערנן און וואקסן א תלמיד חכם, און אלעס וואס איך קען היינט לערנן איז נאר אין זייערע זכות, האב איך מיר געשעמט פון מיר אליינס אז איך קען בכלל טראכטן נישט צו גיין אין שול אריין צוליב די קעלט, און אזוי האב איך מיר ארויס געלאזט אין שול אריין צו קענען דאווענען פארן עמוד אין זאגן קדיש לעילו נשמת מיין חשווער און מסירות נפש'דיגע טאטע'.

פירט דער גאון אויס 'דערפאר האב איך יעצט אויסגעבראכן אין א געוויין, אויף דעם וואס איך האב בכלל געטראכט נישט צו גיין אין שול, וויפיל עלטערן זענען גרייט זיך אזעק צו געבן פאר זייער קינדער, און ווי ווייניג קינדער זענען גרייט צוריק צו טוהן פאר זייערע עלטערן צו מקיים זיין כיבוד אב ואם'.

ווער איז די פערד און ווער די רייטער

בשעת ער איז געווארן אויפגענומען אלס רב אין שטאט באברויסק, איז דארט געווען איינער פון די חשובע יודן אין שטאט ואס האט זיך אנטקעגן געשטעלט איהם אויפצונעמען אלס רב, זאגענדיג אז ער געדענקט נאך דעם רב קליינערהייט פון די שטאט קוברין, ווי זיי בייידע האבן זיך געשפילט אינאיינעם אזוי ווי זיי פארן אויף פערד. ווען דער רב האט דאס געהערט האט ער געזאגט 'אמת טאקע אז מיר בייידע האבן געשפילט די 'פערד שפיל', דאך אבער זאל ער געדענקן אז שטענדיג ביי די שפיל איז יענער געווען די פערד אבער איך בין געווען דער וואס האט געריסן אויף די פערד'. (ער האט געוואלט ווייזען אז ער זאל טראכטן ווי אזוי איז ער צום סוף אויפגעוואקסן ער איז געבליבן א פערד, אבער ער איז אויפגעוואקסן מער פון דעם און חשובער ווי סתם א בהמה).

צוגעוואוינט צו דעם גיהנם

אין סלוצק האט דער גאון שטארק געליטן פון די בעלי בתים פון שטאט וואס האבן איהם אנגעמאכט שווערע צרות, דאך אבער האט ער אלעס אנגענומען מיט ליבשאפט. האט דער ראש הקהל איהם אמאל געפרעגט 'אויב מען מאכט איהם אהן אזויפיל צרות פארוואס גייט ער נישט אזעק פון דא?' ענטפערט דער רב 'מיר ווייסען אז עס איז פארהאן זיבן מדורות אין גיהנם, דארף מען פארשטיין פארוואס דארף מען זיבן וואס איז נישט גענוג מיט איינס, נאר וואס דען אין איין גיהנם קען זיך דער רשע צוגעוואוינען, דערפאר איז דא זיבן אז ווען דער רשע געוואוינט זיך צו צו איין גיהנם פירט מען איהם אריבער צו די אנדערע גיהנם. דאס זעלבע איז דא צו דעם גיהנם פון סלוצק בין איך שוין צוגעוואוינט איך זיך מיר נישט קיין נייע גיהנם'.

ליבשאפט צו תורה

זיין ליבשאפט צו תורה איז געווען אזוי גרויס, אז ווען ער איז אריין אין ישיבה און געזען ווי די בחורים לערנן, האט ער זיי געקוישט און געוויינט פון פרייד. אזוי אויך ווען ער האט געזען קינדער צופרי אויפן וועג גייענדיג צו חדר, פלעגט ער זיי פון גרויס ליבשאפט אויפהייבן און געפירט אין חדר אריין.

פרייט זיך מיט די חידוש

אמאל האט דער גאון מחדש געווען א וואונדערליכע חידוש אין לערנן. פון גרויס פרייד אז ער האט זוכה געווען צו פארשטיין און מחדש זיין עפעס אין לערנן, האט דער גאון זיך אויפגעשטעלט און אויסגערופען 'די גאנצע שווערעקייט וואס זיין מאמע און אלע פריערדיגע באבע'ס און עלטער באבעס

האבן געהאט ביים געבוירן איז אלעס ווערד געווען נאר אז ער זאל קענען מחדש זיין די זאך וואס ער האט יעצט מחדש געווען.

קומט אין די קעלט

ר' ברוך בער פון קאמעניץ האט אמאל פארציילט ווי אזוי עס האט אויסגעזען די מיטשעניש און פרייד פון תורה פון דער רידב"ז.

איך האב געוואוינט אין רוסלאנד אין א דארף אביסל ווייט פון ווי דער רידב"ז האט געוואוינט ווי ווי איך פלעג גיין צו איהם תורה און א יעדן טאג אדער צוויי טעג בין איך צוריק אהיים געגאנגן.

איין נאכט ווען אינדרויסן גייט א שטארקע שניי און עס הערשט א ביטערע רוסישע פרעסט, קיינער דרייט זיך נישט אינדרויסן אפילו א ח' איז נישט אינדרויסן, ווען מיטאמאל הער איך שווער טריט דערנענטערן זיך צו מיין שטוב. איך האב מורא געהאט נישט וויסענדיג ווער גייט אויפן גאס אינמיטן די נאכט נאך דערצו אין אזא פרעסט. מיט אמאל הער איך קלאפן אויף די טיר פון מיין שטוב. איך גיי צו זעהן ווער דאס איז, ווען איך ווער שאקירט צו זעהן נישט קיין אנדערע ווי מיין חשובע רבי דער רידב"ז.

איך האב גלייך געעפענט די טיר און געבעטן דער רבי אז צום ערשט זאל ער אריין קומען זיך אנווארעמען און עפעס עסן.

זאגט מיר דער גאון 'איך בין נישט געקומען עסן, נאר אזוי ווי עס איז מיר איינגעפאלן א געוואלדיגע חידוש אין ירושלים, האב איך געטראכט אז אזא חידוש טאר מען נישט האלטן פאר זיך, נאר איך מוז שוין עס צושפרייטן אז אנדערע זאלן אויך זוכה זיין דערצו. האב איך געטראכט אז וויבאלד דו ביסט מיין תלמיד וועל איך קומען צו דיר עס איבער זאגן און נישט ווארטן ביז מארגן. דער גאון האט מיר געזאגט דעם חידוש און גלייך דערנאך האט ער זיך אויסגעדייט און צוריק אהיים צו זיך אין שטוב, און אפילו זיך אנווארעמען און עפעס עסן.

ווי א מלאך

דער חיד"א שרייבט אין שם הגדולים 'איך האב געהערט פון די ירושלימער רבנים אז דער רידב"ז האט געהאט גילוי אליהו, ער האט געפירט די יודען 40 יאר אין מצרים, 20 יאר אין ארץ ישראל, זיין געזיכט איז געווען ווי א לייב ווייל ער אזי הייליג ווי א געטליכע מלאך.

קיין אמעריקא

אין יאר תר"ס איז דער גאון געפארן קיין אמעריקא צו צוזאם נעמען געלט צו קענען דריקן זיין פירוש אויף ירושלים. אנקומענדיג אהין איז ער געווארן אויפגענומען מיט גרויס כבוד. אלע רבנים און חשובע יודען פון די שטאט באסטאן און די שטעטליך ארום זענען ארויס געקומען איהם צו מקבל פנים זיין, ווי מען האט איהם באגלייט מיט שיינע וועגענערס איבער די גאסן פון שטאט. דורך אויס די צייט וואס ער האט זיך דארט געפונען האבן נישט אויפגעהערט צו שטראמען מאסן מענטשן זיך טרעפן מיטן חשובע גאסט.

עטליכע יאר שפעטער האט מען איהם אנגעטראגן צו זיין רב אין שיקאגו ווי ער האט טאקע געדינט אלס רב פאר א שטיק צייט, דאך אבער האט ער אויפגעגעבן אויף די רבנות זעהענדיג אז ער קען נישט דארט אויפטוהן וואס ער וויל אויפטוהן. פון דארט איז ער געפארן זיך באזעצן אין ארץ ישראל אין די שטאט צפת, ווי ער האט אויפגעשטעלט א ישיבה מיט אסאך חשובע תלמידים ווי דער גאון האט זיך געזארגט אז זיי זאלן קענען לערנן ווי עס דארף, זיי זאלן האבן אלעס וואס עס פעלט זיך אויס. אויך האט ער אויסגעהאלטן יונגעלייט נאך די חתונה צו קענען ווייטער לערנן ווי ער האט זיי געגעבן חודש געלט צו קענען לעבן צו קענען לערנן רואיגעהייט.

א יאר צו פינף חדשים

דער גאון ר' יעקב דוד וילבוסקי באקאנט אלס דער רידב"ז איז געווען רב אין שטאט סלוצק, א שטאט וואס איז געווען באקאנט מיט אסאך גאונים און תלמידי חכמים. אין יענער צייט איז דער גאון ר' איסר זלמן מלצר געדינט אלס ראש ישיבה פון די שטאט.

דער רידב"ז האט געפירט די שטאט מיט א שטארקייט ווי ער האט זיך ארום געשלאגן מיט די מענטשן וואס זענען ליידער נישט געווען אזוי עהרליך

און זיי האבן געוואלט אריין ברענגן שוואכקייטן און קאלטקייטן צווישן דאס יודישע פאלק.

זענען דארט געווען 5 מענטשן פון די קהלה וואס זענען געווען פון די גרויסע אנפירערס און זיי האבן נישט געקענט פארליידן אז דער רב געוועלטיגט איבער זיי מיט א שטארקייט, וואס האבן זיי געטוהן זיי האבן זיך צוזאם גענומען און אויפגענומען א נייע דין און פרעגן דער רב און אהן זיין רשות.

פארשטייט זיך אז דאס איז א געוואלדיגע פארשוועכונג און די כבוד פון א רב צו טוהן עפעס און נאכדערצו אזא וויכטיגע זאך אהן זיך אדורך צו רעדן מיט איהם. די שטאט מענטשן האבן געוואלט זעהן ווי אזוי דער רב וועט ריאגירן צו אזא שרעקליכע זאך ווי מען האט פארשוועכט די כבוד התורה.

עס קומט שבת קודש, פאר קריאת התורה שטעלט זיך דער רב אויף ביים ארון קודש, ווען לעבן איהם שטייט דער גאון און צדיק ר' שלום פון אישישוק א תלמיד פון דער חפץ חיים און דער ראש ישיבה ר' איסר זלמן מלצר. דער רב הייבט אויף זיין קול און זאגט 'חשובע יודען הערשט צו וואס איך וויל דא זאגן, פאר עטליכע טעג צוריק זענען געגאנגן עטליכע וויכטיגע מענטשן פון די שטאט און אויפגענומען א דין אהן מיין רשות. דערפאר זאג איך רבוננו של עולם אויב וואלט איך געווען א פשוטע שיסטער און וואלט געהייסן יעקב דוד דער שיסטער וואלט קיינער נישט געווען ביז אויף מיר אויף וואס איך טוה, אויב וואלט איך געווען א שניידער און געהייסן יעקב דוד דער שיסטער וואלט אויך קיינער נישט געווען ביז אויף וואס איך טוה, נאר וואס דען פארוואס איז מען ביז אויף מיר ווייל איך לערן דין הייליגע תורה, דערפאר בעט איך דיר הייליגע באשעפער העלף מיר און שטיי מיר צו מיין רעכטע האנט. די שול איז געווען אינגאנצן שטיל אז מען האט געקענט הערן א פליג אדורך פליען און דער רב זאגט ווייטער 'צוליב די כבוד פון די תורה טוה איך לאזן וויסען אז די פונץ מענטשן וואס האבן דאס געטוהן וועלן נישט אויסלעבן זייער יאר'.

א רודעריי האט זיך געהערט און שול ווי אלע קוקען זיך אהן פארוואונדערט, אזא געפערליכע זאך קומט ארויס פון די רב'ס מויל. ר' שלום פון אישישוק גייט צו צו דער רידב"ז און זאגט איהם אין די אויער רבי וואס וועט זיין אויב די רייז פון דער רב וועט נישט מקוים ווערן און זיי וועלן יאר איבער לעבן דאס יאר? דער רידב"ז האט געהערט די שאלה איז ער ווידער ארויף אויפן בימה און געזאגט 'וויבאלד מען האט מיר געזאגט אז עס קען דערפון ארויס קומען א חילול השם אויב זיי וועלן יא איבער לעבן דאס יאר, דערפאר טוה איך דא לאזן וויסען אז עס וועט נישט אריבער גיין קיין פינף חדשים ביז זיי וועלן שוין נישט איבער לעבן. אזוי איז דער רב אראפ פון בימה בשעת די גאנצע עולם שטייט פארוואונדערט.

איבריג צו זאגן אז ביז א קורצע צייט האבן די אלע פינף פארלאזט די וועלט אזוי ווי דער רב האט געזאגט, און אלע האבן געזען און פארשטן וואס מיינט כבוד התורה.

זיין פטירה און לוי'

אין די עלטערע יארן איז דער גאון געווארן שטארק אפגעשוואכט. אלול תרע"ג איז דער גאון געווארן מער קראנק, מען האט גערופען דער באקאנטע דאקטאר וואלף פון ירושלים קיין צפת ווי ער האט זיך ארויס געלאזט א וועג פון 4 טעג קיין צפת צו העלפן דעם גאון. ליידער אבער האט ער גארנישט געקענט טוהן, און די ערשטע טאג ראש השנה פארטאג'ס איז דער גאון אוועק פון די וועלט.

אלס כבוד פון דעם גאון האבן אלע שולן אין צפת אפגעשטופט די דאווענן מיט עטליכע שעה, צו קענן מאכן די לוי' אין די פריער טאג שעות ווי אלע וועלן זיך קענען משתתף זיין צו אפגעבן דעם ריכטיגן כבוד פאר דעם צדיק, בשעת די לוי, האט מען געטויבלט דעם גאון אין די מקוה אר"י, ווען מען האט אריין געלייגט דעם צדיק אין קבר האט דאקטאר וואלף אויסגערופען

מיט א געוויין 'דא איז באהאלטן שייס בבלי, ירושלמי מיט אן אוצר פון יראת שמים'.

הגאון ר' יצחק דוד אלתר פון צפת שרייבט 'בשעת

קומעדיגע וואך וועלן מיר א"ה באשרייבן ר' צבי ארי ב'ר אברהם ז"ע מאלק, "א תשרי תקע"ב צו מנדב זיין רופט 3476780652, אדער שיקט אן אימעיל shabbosstory@gmail.com וזכות פון די טויערענער ליינערס איבער די וועלט יאה תלוי בכס

זיין טבילה אין מקוה האט די פנים פון דעם צדיק געשיינט ווי א פלאם פייער.

א מעשה פון דער אור שבעת הימים דער הייליגע בעל שם טוב פאר מוצאי שבת, וואס איז א סגולה פאר גרויסע זאכען

דער הייליגער בעש"ט איז אמאל געזענען און געוויינט, דערנאך האט מען איהם געזען לאבען גאר שטארק, ווען מען האט איהם געפרעגט וואס דאס מיינט? האט ער געזאגט, אז איך און אליהו הנביא האבען דאך געהאט דער זעלבע רבי 'אחי' השילוני' און פארוואס ווען מען רעדט פון אליהו הנביא זאגט מען 'זכור לטוב', און פון מיר וועט מען בלויז דערציילען מעשיות, האט ער דערפאר שטארק געוויינט און געבעטן פון דער אייבישטער, אז ווען א יוד וועט דערציילען פון א מעשה ברוחניות וועט געהאלפן ווערען ברוחניות און ווער עס וועט דערציילען עפעס בגשמיות וועט געהאלפן ווערען בגשמיות, ביז ער האט געהערט אויסרופען אין הימעל אז דער וואס וועט גלייבען אז וואס ישראל'ן טוה האט געטוהן איז געווען פאר כלל ישראל בכלל ובפרט, דעמאלסט ווען ער וועט דערציילען אנהייב וואך וועט ער געהאלפן ווערען א גאנצע וואך, אויב מען דערציילט אנהייב חודש וועט מען געהאלפן ווערען א גאנצע חודש, און ווער עס וועט דערציילען פון איהם אנהייב יאר וועט געהאלפן ווערען און האבען א גוט יאר, דערפאר האט ער זיך געפרייט.

ראש השנה המוח של כל השנה

השונים המפעילים את הגוף, ואם חס וחלילה המוח אינו פועל כראוי, אפילו אם יש בו פגם כלשהו, כחוט השערה, ישמרנו ה' מההשלכות הקשות. כך גם בנמשל, 'ראש השנה' - נושא את אותם מאפיינים של ה'ראש', הוא המוח של כל השנה, שהחיות של כל השנה נמצאת בו בצורה מרוכזת, ומתפשטת לכל חלקי ורגעי השנה, פגיעה קלה בראש חלילה, עלולה לפגוע בחלק מסויים של השנה, כשם שעצב אחד קטן בראש, יכול לפגוע ל"ע בתנועת היד או הילוך הרגל, כך ההתנהגות ברגע אחד של ראש השנה, משפיעה על שאר חלקי השנה.

כיון שכך, נדרש מהאדם ביום נשגב זה, זהירות יתירה בהתנהגות בין אדם לחבירו, ובפרט בהתנהגות בביתו, יותר מכל ימות השנה. ליצור אורה חיובית, אורה של שמחה ורוגע מתוך אמונה ובטחון, להפיג מתחים, למעט בהערות שליליות, להתייחס אל כל אחד במאור פנים, לדון לכף זכות, והתנהגות זו תשליך בע"ה על כל ימות השנה, ולמי שדרוש שינוי לטובה בביתו, יזכה בע"ה שכל השנה יגרר אחר הראש.

וזהו בעצם הענין של קבלת עול מלכות שמים, שצריכים לקבל בראש השנה, 'שתמליכוני עליכם', שכן הדבקות במידותיו

שראש האדם הוא המכוון את שאר הגוף, על ידי הפקודות שהוא נותן, כמו כן ההתנהגות בראש השנה, היא המכוונת את השנה הבאה, וכבר אמרו - אמור לי התנהגותך בראש השנה, ואומר לך מה תהיה התנהגותך במשך השנה.

'ראש השנה' מכונה דווקא בלשון זה, ולא נקרא ראשית או תחילת השנה, להורות ולבטאות שהיום הזה הוא ה'ראש' של השנה - דיא קאפ פון דע יאר, ובראש נכלל הכל. כמו שרמ"ח איברי ושס"ה גידי האדם נכללים במוח ומשם הם מופעלים, כשאדם רוצה להרים יד, המוח מרים את היד, כשהוא רוצה ללכת, לשבת ולעמוד, הכול מופעל מהמוח.

כי המוח הוא 'מרכז העצבים והחיות' של כל מערכות הגוף, היכולת של הרגל לנוע ושל העין לראות, וכך גם יכולת הפעולה של כל האיברים נמצאת במוח. כלומר, כל האיברים שבגוף לא רק מקבלים פקודות מהמוח, אלא שהכוחות שמפעילים אותם שורים בעצם במוח, כוח ההליכה של הרגל למשל נמצאת במוח, והביטוי המעשי שלו הוא בתנועה של הרגל, וכך גם הכוחות של כל שאר האיברים שבגוף.

נמצא שבעצם הכל נמצא במוח, וממנו מסתעפים כוחות הנפש

כתוב בספר דברי שלום (פרלוב, לר"ה עמוד רנה): "זקני סבא קדישא מוה"ר מרדכי נ"ע מלעכאוויטש זי"ע, היה אומר: ראש השנה - דיא קאפ פון יאר, המוח והראש של כל השנה, שכל השנה תלוי בו, כמאמר רז"ל (עירובין מא, א) גופא בתר רישא גריר". וכ"ה בתורת אבות (ר"ה אות ו) בשם הרה"ק רבי משה מקאברין זצ"ל (תלמידו של המהר"ם מלכוביץ), שראש השנה הוא בבחינת ראש לשנה, רצה לומר בחינת הראש שכל האיברים נכללים בו, וכל גופא בתר רישא גרירא, ע"כ.

ראש השנה דומה לראש האדם, שהוא תחילת גופו, וכשם שכל הגוף נמשך אחר הראש, כן ההתנהגות של כל השנה נמשך אחר ההתנהגות בראש השנה, לכן יש להיזהר ביותר בהתנהגות בראש השנה.

הזהירות הנדרשת בראש השנה, אינה רק בגלל שזה היום הראשון של השנה, וכידוע הכל הולך אחר ההתחלה והראשית, אלא זה הרבה יותר מכך, כי כמו

ייעוץ והכוונה מקצועי ודיסקרטי
בהסוות רבני ומדריכי הארגון
073-788-1800 • 0033061027@gmail.com
2 שלוחה

שעות מענה:

בין 2:00-4:00 בצהריים

ובין 9:00-10:00 בערב

של הקב"ה וההליכה בדרכיו, זהו בכלל קבלת עול מלכות שמים, שהרי ההמלכה הגדולה ביותר הוא, לידע ולהבין מה הקב"ה דורש מאיתנו, וללכת בדרכיו, ומי שמקבל על עצמו להתנהג בדרך זו, אין לך קבלת עול מלכות שמים גדולה מזו.

כדברים האלה, ניתן להמליץ גם על ראש המשפחה, שהוא ה'ראש' של המשפחה - דיא קאפ פון שטוב, הוא המתווה והוא המעצב של הבית, כי ב'ראש' יש מוח, והוא המוח של כל בני המשפחה, ולכן כל בני הבית נגררים אחריו, כי הגוף הולך אחר הראש, והמוח שבראש מפעיל את כל המערכות של הבית.

כבר הארכנו בזה בעבר, שאין האב - ראש המשפחה צריך לעשות כמעט כלום, אלא פשוט להוות דוגמא אישית בהתנהגותו, וכל בני הבית יחקו אותו. למה בני הבית יחקו אותו יותר מכל מישהו אחר? כי כך טבע הבורא בבריאה, שהאב - ראש המשפחה הוא המוח שלהם, והמוח מפעיל את כל המערכות.

לדוגמא אם ראש המשפחה - האב הוא מלא שמחת חיים, הריהו מחייה את כל בני הבית, לעומת זאת כשהוא עצוב מכל סיבה שהיא, הריהו משרה תחושה דיכאוונית על כל הבית, מלחץ את כל בני המשפחה,

ומעכיר את האווירה, וגורם לכולם להיות עצובים ועצבניים. הרמב"ם כותב בהלכות יו"ט (פ"ו ה"ז): "וחייב אדם להיות בהן שמח וטוב לב, הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלווים אליו", מבואר מדבריו, שלבד ממה שיש

**כשם שעצב אחד קטן
בראש, יכול לפגוע ל"ע
בתנועת היד או הילוך
הרגל, כך ההתנהגות
ברגע אחד של ראש
השנה, משפיעה על
שאר חלקי השנה.**

לכל אחד ואחד חיוב לשמוח בעצמו בשמחת החג, ישנו חיוב מיוחד על האדם בענין שמחת בני הבית, והיינו שעל הבעל - ראש המשפחה מוטל החיוב ליצור את מצב הרוח בביתו, להכניס את אורית שמחת החג, שעל ידה ישמחו כולם עמו, כי שמחת כולם תלויה בו. וזוהי המציאות, שבני הבית מתנהגים בדרך כלל בהתאם למצב רוחו של ראש הבית, וכאשר הוא מרוצה ושמח ממילא כל בני ביתו מרוצים כמותו.

וזה המכוון גם במה שכתב הרמב"ם (סוף פט"ו מהלכות אישות): "ויהיה דיבורו בנחת ולא יהיה עצב ולא רגז". הרמב"ם לא כתב ולא יהיה רגז, אלא לא יהיה רגז, כי זה פשוט שאין לו לכעוס על בני ביתו, וכבר אמר שיהיה 'דיבורו בנחת', אלא הכוונה היא, שגם אם היו לו ענינים מרגיזים ומעצבים מחוץ לבית, שמישהו הרגיו בעסקיו או שאינו שבע רצון ממהו, לא יבוא לביתו כשהוא עצב או רגז, כי פניו העצובות מצערות את בני הבית, ומחובתו בתור ראש המשפחה, ליצור מצב רוח טוב בביתו, ולהכניס אוריה שמחה ונעימה לבית.

הדברים מחייבים מאוד את ראש המשפחה, כי כל פגם במוח יש לו השלכות אדירות על כל המערכת, וגם כל בני הבית צריכים להכיר בתפקידו של ראש המשפחה, וליצור את התנאים שהוא יכול למלא תפקידו נאמנה.

בידידות ובברכת

א גוט געבענשטע יאר

כתיבה וחתמה טובה

אברהם וינד

מדריך חתנים ומנחה נישואין

תגובות בדוא"ל

8448234@gmail.com

הספר של האברכים

מעטרת בהסמכת הבר"ץ וגדולי ישראל מכל החוגים יצא לאור ספר

"נועם הלכה"
על הלכות טהרה

- * מאות שאלות אקטואליות
- * בשילוב עניני השקפה בדרך החסידות
- * נכתב בשפה קלה וברורה

ניתן להשיג

לכל שאלה יש תשובה

"מוקד מאושרים"
שירות ייחודי בעניני מצוות הבית ועוד
בהכוונת רבני ומדריכי הארגון ואנשי מסגרת
2 שולחן 073-788-1800
M033061027@gmail.com

קו האושר והכבוד
03-306-1027
שירות ייחודי בעניני מצוות הבית ועוד

"ישיבתנו הקדושה בעיר ביתר, בית היוצר לאהבת תורה ויראת שמים"

העוסקים כעת ביסודות הלכות הדלקת הנרות, שיעור נפלא בעיון, חוצב להבות אש מפי הגאון האדיר רבי שמואל יעקב לנדאו שליט"א והבחורים התפלפלו בריתחא דאורייתא בענין "חובת גברא" או "חובת הבית" והמסתעף.

כמו כן חבורת הבחורים היקרה 'אליבא' בראשות הגאון רבי משה פיליפ שליט"א הלומדים הלכות שבת בהתמדה ובידיעה על מנת לדעת כעת סיימו ללמוד הלכות זורע והגיע לבחון אותם במבחן סיכום הגאון הגדול רבי אברהם שלמה שטיגליץ שליט"א חבר הביד"צ קרית צאנז, והיה זה תענוג לראות כיצד הבחורים שולטים בהלכות זורע לקיים בהם הזרעים בדמעה ברינה יקצורו.

בקיאות, לפני התפילה או אפילו בערב לפני זמן השינה, בית המדרש רותח מעמל התורה ומיגיעת התורה.

כל בחור מוצא שם את מקומו בכל ענין. וכך למשל בענין כתיבת סוגיות. ראש הישיבה שליט"א מעודד את הבחורים לכתוב סוגיות, ולהקדיש לכך זמן מיוחד וכוחות מיוחדים כי הוא אחד המפתחות הגדולים והעיקריים ביותר להצלחת עמל התורה וקניית התורה.

כך נערך השבוע "יום כתיבת הסוגיא" שבו הבחורים מקדישים במיוחד זמן רב ועוסקים בכתיבת "סוגיא דחלוקה". ביום זה אף נערך בחדר השיעורים לבחורים המופלגים חברי שיעור 'לאסוקי' בראשות המג"ש הגאון רבי משה וינד שליט"א,

בזה כל אחד מודה. ישיבתנו הקדושה ביתר מהרגע הראשון הוקמה בס"ד על אדני התורה, על אדני לימוד התורה מתוך געשמוק, מתוך שמחה, מתוך חיבור והתחברות לתורה. כך מחנכים שם, כך מגדלים שם כל אחד ואחד ללא יוצא מן הכלל. אנחנו והתורה חד הם. "הוויות דאביי ורבא" הוא לא רק סיסמא בלבד, שכתובה על דגל בעלזא, אלא זה המהות, העוצמה, הפנימיות, האמת, העיקר, התוכן, המטרה והשאיפה.

ההורים זוכים לשמוע גם מ"כלי ראשון" מאת הבנים היקרים, כיצד הם זוכים להתעלות מעלה מעלה בין כתלי הישיבה, תחת דגלו של ראש הישיבה הגאון רבי שלמה בינעט שליט"א, המסור להם כאב לבניו ואינו זז מהצלחתם ומהליווי של כל בחור ובחור באופן אישי ממש.

יחד עימו גם שאר רבני הישיבה משקיעים הרבה כוחות בראשות המנהל הרוחני הרה"ג רבי חיים ברוך מאנדל שליט"א שדואג ושם עינו על כל בחור, בכל כוחו ואונו, מבוקר עד ערב.

הגדלת הצוות והוספת משפיעים

בסיפוק רב התקבלה הידיעה המרגינה, כי הגדילו את צוות רבני הישיבה ובפרט שהוסיפו משפיעים שיתנו אוזן קשבת לכל בחור, שיבדוק מקרוב לכל בחור מה הוא צריך, ומה קשה לו, כדי שיוכל להצליח כל אחד לפי דרכו שגם כי יזקין לא יסור ממנה.

לתלמידי שיעור א' נתמנה להיות משפיע הרב אברהם רוטמן שליט"א, ולשאר תלמידי הישיבה נתמנה האביר המחנך המומחה הרב אביגדור קופרשטיין שליט"א, אשר מיום בואם כבר מהללים הבחורים את שמם לטובה.

כך בסדר בקיאות בה לומדים כל שבוע דף וחצי בעיון הפשט וחוזרים עליה ארבע פעמים במשך השבוע, זכו השנה לקבל "ראש סדר" חדש את הרב חיים יצחק שובק שליט"א - אשר כבר פקע שמה כתלמיד חכם נפלא הן בעומק והן ברוחב, כדי להדריך את הבחורים במשעולי הגמרא.

קול התורה בוקע רקיעים

אחד הסימנים הברורים על געשמוק הלימוד, הוא בכל פעם שנכנסים אל היכל בית המדרש הרחב, בסדר עיון או בסדר

תשואת חן לפרנס הגליון

דייקט פלייט מיט אל על פאר ראש השנה פאר גוטע פרייזן

FLYelite
Luxury Flights. Proved right.

212.366.5200x220
SALES@FLYLITEINC.COM

"ימים נוראים" בחודש אלול בשיבה"ק בביתר

מכן יצאו כולם יד ביד בריקודים של שמחה נלהבים באש להבה כאשר האורח מחזק ומעודד את הריקודים.

אחרי מעריב עשה האורח "הבדלה" בביהמ"ד ואח"כ שרו "המבדיל" עם מוזיקה ורקדו עד בערך 12 כאשר האורח הדגול שליט"א רקד יד ביד במעגל מיוחד עם כל התלמידים היקרים יוצאי ארה"ב ותושבי בארא פארק, ואח"כ נפרד מהבחורים לשלום.

כאשר ראש הישיבה שליט"א שהגיע במיוחד במוצאי שבת אמר לו כי הרכב כבר מחכה בחוץ לקחתו לירושלים, נענה ואמר לרבי שלמה שליט"א: "ס'איז מיר שווער אזוי שנעל אוועק צוגיין", וסיפר עד כמה נהנה מהבחורים החשובים ומכל המצב הנפלא והאוירה המרוממת שהיה בשבת, ורואים עד כמה משקיעים אצל הבחורים את כל הלב בכל עת ובכל ענין.

שבת הראשונה בשיבה בזמן אלול, כפי מסורת הישיבה, נקראת "שבת ראש ישיבה" כאשר זוכים הבחורים לשמוע מפי ראש הישיבה שליט"א הטורח לשבות עמהם בשבת קודש, דרשות נפלאות על כל יסודות היהדות ובפרט לדעת את אמיתות יסודות החסידות, באמת ולא רק כלפי חוץ, כשהוא מעניק להם עצות נפלאות וכללי זהב שיהיו בידם קנין לכל החיים.

כעת לשבת השניה. כאשר רק התקבלה הבשורה אצל הבחורים כי בשבת יבוא לשהות אצלם אורח הכבוד איש האשכולות הרה"ג רבי אברהם שמואל צבי רוקח שליט"א, נכדו חביבו ויקירו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כבר היה מצב של "יום טוב" ... הבחורים ציפו בכליון עיניים לבוא האורח ולשמוע ממנו הני מילי מעליותא בתורת בעלזא בפרט ובכללי עבודת השם בכלל, כפי שקיבל מאבותיו ומרבותיו ושמע מפה קדשו של זקנו עט"ר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

ערב שבת סמוך לזמן כניסת השבת הגיע האורח הדגול שליט"א וקיבלו אותו כל הבחורים בריקודי התלהבות ושירי שמחה. לאחר מנחה דיבר הגרא"ש על מעלת ומתנה טובה שנקראת "אלול" ויסודם הוא קירבת אלוקים ודבקות בה' עד כמה חפץ השי"ת שכל אחד מישראל כביכול יהיה קרוב אליו, והרחיב כי כל החסידים והרחמים שרואים הכל הוא סימן מאת ה' שרוצה לקרב את ישראל אליו, והוסיף כי גם מה שראינו אצל מרן שליט"א אשר ב"ה התחזק בכוחותיו ברפואה שלמה וכן יעזור ה' עוד ועוד, הכל הוא סימן ברור על אהבת ה' שרוצה מאתנו תורתנו ותפלתנו.

לאחר מכן ניגש האורח להתפלל "קבלת שבת" באש של חמימות כמנהג בעלזא, וכל הקהל בהתלהבות רבתית מחרה מחזיק אחריו. לאחר התפילה סידרו במהירות את בית המדרש עם בימה מכובדת וניגשו לאכול סעודת שבת, כאשר האורח נושא מדברותיו על השבת ועל הפרשה ומכבד גם את הבחורים לומר דברי תורה.

כבר לפני תפילת שחרית ראו בחורים שיושבים ושוקדים על התורה בנעימות ובשמחה. ואכן זכו גם לשמוע את תפילת האורח, כאשר נגיש רבי אברהם שמואל לתפילת מוסף, מיט'ן בעלזען קרעכטץ.

כמה צריך להתבייש על כל הטובות שעשה ה' עמנו

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א (שלוש סעודות בשבת סליחות שנת תשס"ו):

היושב חסיד המפורסם רבי מרדכי פעלץ זצ"ל התגורר בעיר לעמבערג, והרבה לעשות חסד עם כל אחד ובפרט עם חולים ומסכנים ואומללים. פעם אחת הגיע יהודי אחד לבקר בעיר, ותוך כדי כך חלה ונפל למשכב. כאשר נודע הדבר לרבי מרדכי הזדרז ללכת לבית החולים, וכדרכו תדיר במקרים כגון דא, פעל ועשה ודאג לרווחתו של אותו יהודי, וטיפל בו במסירות רבה. לאחר תקופה שהוטב מצבו והתחיל לחזור לאיתנו, פנה אל רבי מרדכי והתעניין על כמה אנשים בעיר וביניהם שאל האם הוא מכיר יהודי אחד בשם "מרדכי פעלץ" המתגורר בעיר והכינוי שלו הוא "מרדכי שייגעץ". היו אלו ה"משכילים" שהרגישו את המלחמה של רבי מרדכי זצ"ל נגדם בכל עוז ולכן רצו להשמיץ אותו ולהוציאו דירתו רעה, ופרסמו עליו כינוי מעליב זה.

כאשר שאל האיש לא ענה רבי מרדכי מאומה, ורק אמר לו שכאשר יתרפא לגמרי ממחלתו ידאג לו מיהו האיש. ואכן לאחר תקופה כאשר נתרפא לגמרי ויצא מבית החולים, נודע לו לתדהמתו כי האיש שטיפל בו בנאמנות ומסירות כה רבה ודאג לכל מחסוריו הינו לא אחר מאשר אותו "מרדכי שייגעץ" שכל כך רצה לראות מי הוא זה... האיש הבין מיד כי כל השמועות הרעות שנפוצו אודות רבי מרדכי אינם אלא המצאות מרושעות של שונאים ומבקשי רעתו, והאמת היא כי אדרבא רבי מרדכי הוא איש צדיק ובעל חסד, טוב ומטיב לכל וגומל חסדים טובים במסירות רבה שלא על מנת לקבל פרס.

מאוד הצטער האיש לשמוע על כך שדיבר סרה ברבי מרדכי, ועוד בפניו, ובושה גדולה אחזתו. כשהגיע רבי מרדכי לבית האכסניא לדרוש בשלומן, נפל האיש לפני רגליו של רבי מרדכי והפציר בו שיאיל למחול לו על עגמת הנפש שגרגר לו. אולם, רבי מרדכי טען לעומתו שהוא לא עשה לו מאומה וכי הוא אינו רואה על מה יש לו למחול ולסלוח. פרץ האיש בבכי מר ויוסף להתחנן בפני רבי מרדכי שיענה ויאמר 'סלחת'.

כראות רבי מרדכי עד כמה מיצר הדבר לאותו יהודי, נעתר לבקשתו ואמר לו בפה מלא כי הוא מוחל לו בלבב שלם ואין לו עליו טינה כלל. לאחר שהלך משם, אמר ר' מרדכי פעלץ עכשיו התברר לי פירוש דברי המדרש שנאמר אצל התגלות יוסף הצדיק לאחיו, שנאמר: "ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו". ואיתא במדרש: "אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה... יוסף קטן של שבטים היה, ולא היו יכולים לעמוד בתוכחתו, הדא הוא דכתיב 'ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבהלו מפניו', לכשיבוא הקב"ה ויכחיה כל אחד ואחד לפי מה שהוא וכו' על אחת כמה וכמה".

ולכאורה תמוה, הלא יוסף הצדיק לא אמר להם כלל דברי תוכחה אלא דברי אהבה וקירוב, ומדוע נבהלו מפניו עד כדי כך שלא יכלו לענות אותו. אלא מאי, שכאשר אמר להם יוסף הצדיק "אני יוסף", התחילו האחים לערוך חשבון בנפשם כמה צרות עשו הם ליוסף, וכמה טובות השיב להם יוסף לעומת כן, ולכן נבהלו מפניו. ולכן אומר רש"י "מפני הבושה", שלא היה זה פחד שהיה להם מיוסף, אלא שהתביישו ממנו לרוב הטוב והחסד שגמל עמהם.

הוסיף על כך כ"ק מרן שליט"א ואמר: כך הוא גם הדבר כלפי שמיא, כאשר האדם מתחיל לעשות חשבון הנפש כמה טובות הרעיון עליו הקב"ה וכמה חסדים ורחמים גמל עמו, הלא צריך הלב להתמלא בבושה וכלימה כלפי השם יתברך, בחשבו איך לעומת זאת הוא התנהג כלפי שמיא, איך הוא התפלל, איך למד תורה ואיך קיים את המצוות.

בזה פירש מרן שליט"א מה שאמרנו היום בסליחות: "איך נבוא לפניך יְיָ מתווכים, באלו פנים נשפון שיחים" כלומר איזה פנים יש לנו ובאיזה פנים אנו ניגשים לימים הנוראים, הרי אתה ריבוננו של עולם עשית עמנו כל כך הרבה טובות וגמלת עמנו כל כך הרבה חסדים בכל רגע ובכל שעה, כל יום, כל שבוע, כל חודש בכל השנה, ואילו אנו מה עשינו ומה היתה ההתנהגות שלנו, ומיד הלב מתבייש באיזה פנים אנו ניגשים לפני הבורא ית"ש לאמירות הסליחות, ובאיזה פנים אנו ניגשים לימים הנוראים.

לב הנשמה

זיכרון להולכים,
חסידיים וידידים, מבני
משפחות תומכנו היקרים

כא אלול

ה' שמואל בנימין ב"ר יחזקאל ע"ה וויינבערגער

כב אלול

ה' אלעזר ב"ר יהושע העשיל ע"ה פאסטען

כג אלול

ה' שמעון דוד ב"ר יעקב שלמה ע"ה ביגעלאייזען

כד אלול

ה' הרה"ג ר' שמעון ב"ר יעקב ע"ה פליישמאן

כה אלול

ה' מרת ברכה ב"ר יחיאל אבא ע"ה וויינארטען

כו אלול

יו"ד רבא של צדיק יסוד עולם רשכבה"ג
כ"ק מרן אדמו"ר מהר"ש זיע"א

ה' הילד אליעזר ליפא ע"ה בילחט"א ר' שלמה יצחק שליט"א שפערבער

שבת
זו אלול

תהא נשמתם צורה בצרור החיים בגן עדן,
וזכות התורה והצדקה תעמוד להם לקץ הימים

א הסידע'שע ווארמ

בעת שהותו של כ"ק מרן מהר"ד זי"ע בהולושיץ, אחר מלחמת העולם הראשונה, הגיע חסיד אחד מעיר ליביטשוביב לשהות בצל הקודש בשבת סליחות ולמחרתו ביום א' סליחות, כשכמונתו לשוב לביתו אחר אמירת הסליחות. ברם, במוצאי שבת קודש הגיעה אליו ידיעה שעליו להזדרז לשוב לביתו תיכף ומיד. לא אבה האיש לחזור הביתה בלא לקבל ברכת פרידה ממרן זי"ע, ולכן דיבר על לב אנשי הבית שיאילו להכניסו לחדר קדשו של מרן, למען יוכל ליטול ברכת פרידה. נענו לו הגבאים והכניסוהו אל החדר פנימה.

בהכנסו אל החדר, נדהם החסיד לראות את מרן יושב וכוכה מאין הפוגות תוך כדי עיונו בסדר הסליחות, כשהוא אומר לעצמו כאנחה מנהמת לבו הטהור: "הנה, אנו אומרים בסליחות 'כדלים וכרשים דפקנו דלות'. יא יא, אבער א ארימאן באדארף אויך צו וויסן ווי אזוי צו בעטן..." והמשיך מרן לבאר את כוונת דבריו, שהרי עני המתפרץ לחדרו של העשיר ויתבע הימנו את נדבתו בעזות מצח, לא זו בלבד שלא יקבל ממנו פרוטה שחוקה, אלא הוא אף יגרש אותו מכיתו בכוח פנים וחורפה על העזות פניו... ולכן צריך לדעת איך ובאלו פנים לבקש.

רשימת גבאי הצדקה השדרי"ם בארה"ב

פנחס לרנר 1646-643-1277	משה יוסף מאסקאוויטש 1917-805-5012	ראובן חיים וויינבערגער 1718-839-4223	הערשל מאנן 1347-666-1943	משה פינטער 1845-570-1001	יחיאל האלפערט 1718-916-3985